

บัณฑิตวิทยาลัย
GRADUATE SCHOOL

Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ISSN 2774-0420 (Print)

ISSN 2697-3855 (Online)

ปีที่ 21 ฉบับที่ 95 ตุลาคม – ธันวาคม 2567
Volume 21 No.95 October – December 2024

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

วารสารราย 3 เดือน

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University

ปีที่ 21 ฉบับที่ 95 ตุลาคม – ธันวาคม 2567

Volume 21 No.95 October - December 2024

ISSN 2774-0420 (Print)

ISSN 2697-3855 (Online)

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University

วารสารบัณฑิตศึกษา เป็นวารสารผ่านที่เกณฑ์การพิจารณาเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล TCI ฐานที่ 2
กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ขอบเขตของวารสาร

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้จัดทำวารสารฉบับภาษาไทยขึ้นเพื่อเผยแพร่บทความงานวิจัยและบทความวิชาการในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กล่าวคือ ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ศิลปศาสตร์ การจัดการ สารสนเทศศาสตร์ และนิเทศศาสตร์ ของคณาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย จัดพิมพ์เผยแพร่โดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ออกปีละ 4 เล่ม ในการพิจารณาบทความ กองบรรณาธิการจะตรวจสอบเป็นขั้นแรกแล้วจัดให้มีการพิจารณาถ้อยแถลง (peer review) จำนวน 3 ท่านต่อบทความ ประเมินตามเกณฑ์และแบบฟอร์มที่กำหนด ในลักษณะเป็น blind review คือ ปกปิดรายชื่อผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้อง

กำหนดออก ราย 3 เดือน ปีละ 4 ฉบับ

- ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม	เผยแพร่ เมษายน
- ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน	เผยแพร่ กรกฎาคม
- ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน	เผยแพร่ ตุลาคม
- ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม	เผยแพร่ มกราคม

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและประกันคุณภาพ
รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข

กองบรรณาธิการ

บุคคลภายนอก

ศาสตราจารย์สุธรรม อารีกุล	ข้าราชการบำนาญ
ศาสตราจารย์ ดร.ศุภมาส พนิชศักดิ์พัฒนา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ศาสตราจารย์ ดร.องพล พรหมสาขา ณ สกลนคร	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ วิไลสุข	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
ศาสตราจารย์ นาวาอากาศโท ดร.สมิตรี สุวรรณ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรจุมิ เอกะกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ สิมารักษ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.สุธินันท์ พรหมสุวรรณ	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
รองศาสตราจารย์ ดร.ขวัญใจ กนกเมธากุล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จักรพิมพ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมเกียรติสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.สินินาฏ ศิริ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร บุญใช้	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรพงษ์ อินทรวงค์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมเกียรติสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณยู คำเมือง	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บุคคลภายใน

รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.สายันต์ บุญใบ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนาวัฒน์ กุลไพบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.ภาวิณี แสนชนม์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรภัทร เร่มศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณรัตน์ คำแห่งพล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
อาจารย์ ดร.ทรัพย์หิรัญ จันทร์ักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผู้ช่วยจัดการ

นางสาวงามวิไล คนไว นายอนุสิทธิ์ นนตระกูลดร นางสาวกัสรินทร์ โคตรพันธ์ นางสาววรรณภา เอกพันธ์

ผู้ประเมินอิสระ (Peer Review) ประจำฉบับ

ศาสตราจารย์ ดร.กนกพร สมปราษฎ์	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด สร้อยน้ำ	ข้าราชการบำนาญ
รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษกนก ดวงชาทม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.โซชา ภาวะบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพ็ชรธัญญกรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิธี การสมดี	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมเกียรติสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพร สร้อยน้ำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญยุทธ หาญชนะ	วิทยาลัยพิษณุพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิรดา แวงไทย	วิทยาลัยพิษณุพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิต ศรีประดิษฐ์	ข้าราชการบำนาญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกลักษณ์ เพ็ญสา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลนิภา ฉลากบาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
อาจารย์ ดร.ทรัพย์หิรัญ จันทร์ักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ออกแบบปก

นายอนุสิทธิ์ นนตระกูลดร

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด สมศักดิ์การพิมพ์ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

1773/30 ถนนรัฐพัฒนา ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร 47000

โทรศัพท์ 0-4271-1896, 0-4273-6277 โทรสาร 0-4271-3552 E-mail : somsak_prs@yahoo.com, somsak.pr@hotmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีที่ 21 ฉบับที่ 95 ประจำเดือนตุลาคม – ธันวาคม 2567 นี้ ได้รวบรวมบทความทางวิชาการและงานวิจัย จากนักการศึกษา นักบริหาร นักวิจัย และบทความวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต เพื่อเผยแพร่ในวงการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวงการวิชาการเพื่อแสดงศักยภาพทางวิชาการของนักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ออกสู่สังคมการศึกษาระดับชาติของประเทศไทย โดยเฉพาะการเผยแพร่ไปยังมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ

สาระที่น่าสนใจในฉบับ ประกอบด้วย รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู, แนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น, การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโพลีคอสต์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสานกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, การประเมินความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาสกลนคร เขต 1, ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลางสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม, ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาบึงกาฬ, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา นครพนม เขต 2, การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เป็นต้น

กองบรรณาธิการขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือส่งบทความและงานวิจัยมาร่วมเผยแพร่หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ปีที่ 21 ฉบับที่ 95 ประจำเดือนตุลาคม – ธันวาคม 2567 นี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพในสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งในส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจเป็นอย่างดี

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

- **รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู**
THE MODEL OF PUBLIC RELATIONS ADMINISTRATION IN SCHOOLS IN THE NEW NORMAL ERA
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE LOEI-NONG BUA LAM PHU
สุรเชษฐ์ สุมาสา ศักดินาภรณ์ นันทิ และ สุชาติ บางวิเศษ..... 1
- **แนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี**
DEVELOPMENT GUIDELINES BASED ON UPRIGHT SCHOOL MANAGEMENT STANDARDS
FOR SCHOOLS UNDER MUKDAHAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE
ราตรี กองเพชร ศุภกร ศรเพชร และ สุมาลี ศรีพุทธรินทร์.....12
- **การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์
เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**
DEVELOPMENT OF BLENDED LEARNING MANAGEMENT PROCESS WITH PHONICS TEACHING
METHOD TO ENHANCE ENGLISH PRONUNCIATION SKILLS FOR PRATHOMSUKSA 3 STUDENTS
ชบาไพร รักสถาน ประกอบ ใจมั่น และ สุจินต์ หนูแก้ว.....25
- **การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ
ที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**
DEVELOPMENT OF FLIPPED CLASSROOM LEARNING PROCESS WITH ENGLISH READING
STRATEGY TO ENHANCE READING COMPREHENSION FOR PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS
บุญชูรัมย์ ชัยสวัสดิ์ ประกอบใจมั่น และ สุจินต์ หนูแก้ว..... 40
- **การประเมินความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1**
A NEEDS ASSESSMENT FOR PROMOTING ANALYTICAL THINKING SKILLS OF EARLY
CHILDHOOD CHILDREN IN SCHOOLS UNDER PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1
SAKON NAKHON
คนิตา อ้วนอินทร์ วาโร เฟิงสวัสดิ์ และ เอกลักษณ์ เพียสา.....54

- **ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา**
THE DIGITAL LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS AFFECTING THE OPERATION BASED ON THE VOCATIONAL EDUCATION STANDARDS OF EDUCATIONAL INSTITUTES UNDER THE VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTES IN CENTRAL REGION 1, THE OFFICE OF THE VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION
ศิระ ประเสริฐศักดิ์ และ อภิชาติ เสนะนันท์..... 66
- **การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม**
NEEDS ASSESSMENT ON THE DEVELOPMENT OF COLLABORATIVE LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS IN SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE NAKHON PHANOM
ขวัญฤดี คนชื้อ วาโร เพ็งสวัสดิ์ และ วัลนิภา ฉลากบาง..... 82
- **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ**
SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE 21ST CENTURY AFFECTING EDUCATIONAL RESOURCE MANAGEMENT IN SCHOOLS UNDER BUENG KAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE
ลิปพนนท์ เพียรวิชา ศุภกร ศรเพชร และ สุมาลี ศรีพุทธรินทร์.....96
- **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2**
TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP AFFECTING THE STUDENT ASSISTANCE SYSTEM IN SCHOOLS UNDER NAKHON PHANOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2
อรนิภา ธนฤทธิ์กุล ทศนา ประสานตรี และ สุมาลี ศรีพุทธรินทร์.....107
- **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู**
A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE SUPER LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND THE EFFECTIVENESS OF SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE LOEI-NONGBUA LAM PHU
ทิวาฉม สีสุนทอง เพ็ญนิภา สุขเสริม และ เพียงแข ภูผายาง.....122
- **แนวปฏิบัติในการเตรียมต้นฉบับบทความเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร..... 136**

รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

THE MODEL OF PUBLIC RELATIONS ADMINISTRATION IN SCHOOLS IN THE NEW NORMAL ERA UNDER
THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE LOEI-NONG BUA LAM PHU

สุรเชษฐ์ สุมาสา* ศักดินาภรณ์ นันท์ และ สุชาติ บางวิเศษ

Surachet Sumasa*, Sakdinaporn Nunttee and Suchat Bangwiset

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เลข 42000

Program in Educational Administration, Faculty of Education, Loei Rajabhat University, Loei 42000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: krusurachet@nukul.ac.th

รับบทความ 24 กุมภาพันธ์ 2567 แก้ไขบทความ 23 มีนาคม 2567 ตอรับบทความ 4 เมษายน 2567 เผยแพร่บทความ มกราคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ การวิจัยแบ่งออก 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 311 คน โดยการกำหนดขนาดของตาราง Krejcie & Morgan และการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบ การบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาพหุกรณี กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่มเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันข้อมูล จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินรูปแบบ การบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่มากที่สุด และมีความต้องการจำเป็น ด้านการรับฟังความคิดเห็น เป็นลำดับที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ มี 6 องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) ชื่อรูปแบบ 2) หลักการของรูปแบบ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินการ มี 6 ด้าน คือ ด้านการศึกษาข้อมูล ด้านการรับฟังความคิดเห็น ด้านการวางแผนประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ด้านการดำเนินการประชาสัมพันธ์ และด้านการติดตามประเมินผล 5) เงื่อนไขความสำเร็จ และ 6) วิธีการประเมิน ผลการประเมินรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสม

คำสำคัญ: การบริหารการประชาสัมพันธ์, ยุคปกติใหม่, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to examine the current and desirable conditions, and need for public relations (PR) administration in schools in the new normal era, 2) to develop the model for PR administration in schools in the new normal era, and 3) to assess the model of PR administration in schools in the new normal era. The research was divided into three phases: Phase 1 investigated the current and desirable conditions, as well as the needs of 311 school administrators and teachers, selected using Krejcie & Morgan's table and stratified random sampling, with questionnaires as the research tool. Phase 2 developed the model of PR administration in

schools in the new normal era, with two stages: Stage 1 was a multi-case study using semi-structured interviews with a target group of three school administrators. Stage 2 was a focus group discussion with nine experts for data confirmation, using a focus group recording form as a research tool. Phase 3 was a model assessment by five experts, using a form of assessing the developed model. Statistics for quantitative data analysis included mean, mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}). Qualitative data were analyzed using the content analysis method.

The results revealed that: current conditions were overall at a high level, while desirable conditions were overall at the highest level. The need in terms of gathering feedback was ranked as the highest priority. The components of the developed model consisted of six aspects: 1) title, 2) principles, 3) objectives, 4) six approaches, including information inquiries, school PR planning, PR communication, PR action, and monitoring and evaluation, 5) success conditions, and 6) evaluation methods. The evaluation results from the developed model were rated at a high level, in descending order: utility, feasibility, and propriety.

Keywords: Public Relations Administration, New Normal Era, The Secondary Educational Service Area Office
Loei-Nong Bua Lam Phu

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความสำคัญต่อชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังจะเห็นได้จากมาตราต่าง ๆ เช่น มาตรา 8 ระบุให้การศึกษาต้องเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชน และให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นจัดการศึกษา มาตรา 23 การจัดกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ครอบครัว สังคมและชุมชน มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ควรจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต มาตรา 29 สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นจัดการศึกษาส่งเสริม ความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 32) เหตุนี้การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการศึกษาโดยทั่วไปยังไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจังและกว้างขวาง เช่น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การประชาสัมพันธ์ การให้บริการ การมีส่วนร่วมกับชุมชน การดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนยังไม่เป็นระบบ ทำให้เกิดปัญหาด้านการประสานงานกับชุมชน นอกจากนี้ยังพบสภาพปัญหาว่า คณะครูและผู้บริหารโรงเรียน ยังไม่เข้าใจวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชนทำให้โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควรและสภาพการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น ผู้ปกครองนักเรียนก้าวท้าวงานในหน้าที่ของโรงเรียนมากเกินไป ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนน้อย คือ การบริหารด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนไม่เป็นระบบ

ความปกติใหม่ (New Normal) เป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีตอันเนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่มั่นคง ครอบคลุมวิถีชีวิตใหม่นี้ ประกอบด้วยวิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิถีสื่อสาร วิถีปฏิบัติ และการจัดการ การใช้ชีวิตแบบใหม่เกิดขึ้นหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงและรุนแรงอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่าจะอ้างรักษาวินัยดั้งเดิมหรือหวนหาถึงอดีต โดยคำนี้กำเนิดขึ้นในช่วงหลังวิกฤติเศรษฐกิจถดถอยทั่วโลกในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 21 (ค.ศ. 2007–2008) ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจครั้งใหญ่ การจัดการบางอย่างซึ่งแต่เดิมเคยถูกมองว่าผิดปกติ ได้กลับกลายมาเป็นสิ่งที่พบเห็นกันได้ทั่วไป และถูกนำมาใช้ในบริบทอื่น ๆ (สุภาภรณ์ พรหมบุตร, 2563) การประชาสัมพันธ์ การศึกษาในยุคของความปกติใหม่นี้เห็นได้ชัดว่ามีการเปลี่ยนแปลงเห็นได้จากพฤติกรรมการบริหารโรคข่าวสาร หรือสื่อต่าง ๆ เปลี่ยนไป คือ ผู้คนมีการรับข่าวสารผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์มากยิ่งขึ้น การสื่อสารทางตรงจะลดลงไป เช่น การบรรยาย การอบรม การไปพบปะกัน

อย่างใกล้ชิดแบบเมื่อก่อนนั้น ไม่สามารถทำได้อันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่เชื้อที่ทำให้ผู้คนมีพื้นที่จำกัด แต่การประชาสัมพันธ์ การศึกษานั้นยังต้องดำเนินต่อไปในบริบทของ การประชาสัมพันธ์ในยุคปกติใหม่

การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร โรงเรียนจำเป็นต้องมีการสื่อสารที่ดี นั่นคือการประชาสัมพันธ์ทั้งภายนอกและภายในองค์กร เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้บริการในองค์กรและชุมชนผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ปัจจุบันโรงเรียนในสังกัด กระทรวงศึกษา เป็นสถาบันการศึกษาที่ภารกิจเกี่ยวกับงานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป ซึ่งแต่ละงาน มีความสำคัญมากประกอบกับโรงเรียนใช้รูปแบบการบริหารงานของโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจอุตสาหกรรมที่ประสบความสำเร็จจากหลักการ วิธีการและกลยุทธ์ ในการทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมีลักษณะการบริหารงานแบบการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจาก ส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรง สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีอิสระและความคล่องตัวในการตัดสินใจ โดยมี คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารงาน ด้วยลักษณะการบริหารงานที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เห็นได้ว่าเป็นการเพิ่มให้การ บริหารงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีบทบาทมากยิ่งขึ้น ซึ่งงานการประชาสัมพันธ์เป็นงานหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นภาพลักษณ์ของ องค์กร ดังนั้นโรงเรียนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนางานการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความก้าวหน้า ทางด้านเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาซึ่งรวมทั้งการจัดการประชาสัมพันธ์ ทรัพยากรบุคคล เครื่องมือและอุปกรณ์ ประชาสัมพันธ์ และการเงิน สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญของการบริหารงานประชาสัมพันธ์ (จินดา ศรีญาณลักษณ์, 2561, หน้า 252) การประชาสัมพันธ์โรงเรียนนั้นมีความจำเป็นเพื่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานสถานศึกษาในส่วนของบริหารทั่วไป ผู้ที่รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ โรงเรียนต้องมีการปรับตัวและศึกษารูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่ปัจจุบันได้เข้าสู่ยุคปกติใหม่ เพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่มี ประสิทธิภาพ

การประชาสัมพันธ์จึงเป็นภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะถ้าจัดทำดีจะมีผลดีต่อ ภาพลักษณ์ ความนิยมชมชอบ และเกียรติคุณของโรงเรียน และจะต้องให้ความสำคัญมากเท่ากับ การบริหารโรงเรียนในด้านอื่นด้วย โดยการบริหารงานประชาสัมพันธ์ที่ดีจะต้องเริ่มจากผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคนในโรงเรียน เพราะเมื่อทุกคนเกิดความเข้าใจที่ ตรงกันและถูกต้อง จากข้อความที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนใน ยุคปกติใหม่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ซึ่งผลการศึกษาคงจะช่วยให้ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ต่อการใช้สื่อและกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่เหมาะสม และใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียนในยุค ของการบริหารการศึกษาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในยุคปกติใหม่ของ ผู้ที่เกี่ยวข้องและช่วยให้โรงเรียนกับชุมชนสามารถเกิด ความเข้าใจอันดีและเกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติ ใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลย หนองบัวลำภู

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบ หมายถึง แนวคิดหรือโครงสร้างของความคิดที่แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์ที่ศึกษา นั้น ๆ โดยใช้ภาษารูปภาพหรือแผนภูมิเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษานั้น

องค์ประกอบของการบริหารการประชาสัมพันธ์ หมายถึง วิธีการดำเนินการบริหารจัดการงานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้วยวิธีการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ โดยใช้เป็นเครื่องมือ ตลอดจนเทคนิคเพื่อพัฒนา งานบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ การศึกษาข้อมูล การรับฟังความคิดเห็น การวางแผนการ ประชาสัมพันธ์ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ และการติดตามประเมินผล

การบริหารการศึกษายุคปกติใหม่ หมายถึง เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องจากมีโรคติดต่อโควิด-19 มากระทบจนแบบแผนและแนวทางการจัดการศึกษาคู่ขนานอยู่เป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคยรูปแบบวิถีชีวิตใหม่

การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง การติดต่อสื่อสารและการสื่อความหมายทางด้านความคิดเห็นจากองค์การสถาบันไปสู่กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรับฟังประชาคมที่ประชาชนมีต่อองค์การสถาบันด้วยความพยายามอย่างจริงจัง โดยมุ่งที่จะสร้างผลประโยชน์ร่วมกัน และช่วยให้สถาบัน สามารถปรับตัวเองให้สอดคล้องกลมกลืนกับสังคมได้

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งบริหารสถานศึกษารับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ได้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ครูใหญ่ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้บริหารโรงเรียน

ครูฝ่ายประชาสัมพันธ์ หมายถึง ข้าราชการครูหรือบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ที่ปฏิบัติหน้าที่การประชาสัมพันธ์สถานศึกษาซึ่งเป็นฝ่ายงานของฝ่ายงานบริหารทั่วไป เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและสร้างสัมพันธภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือหน่วยงานอื่น

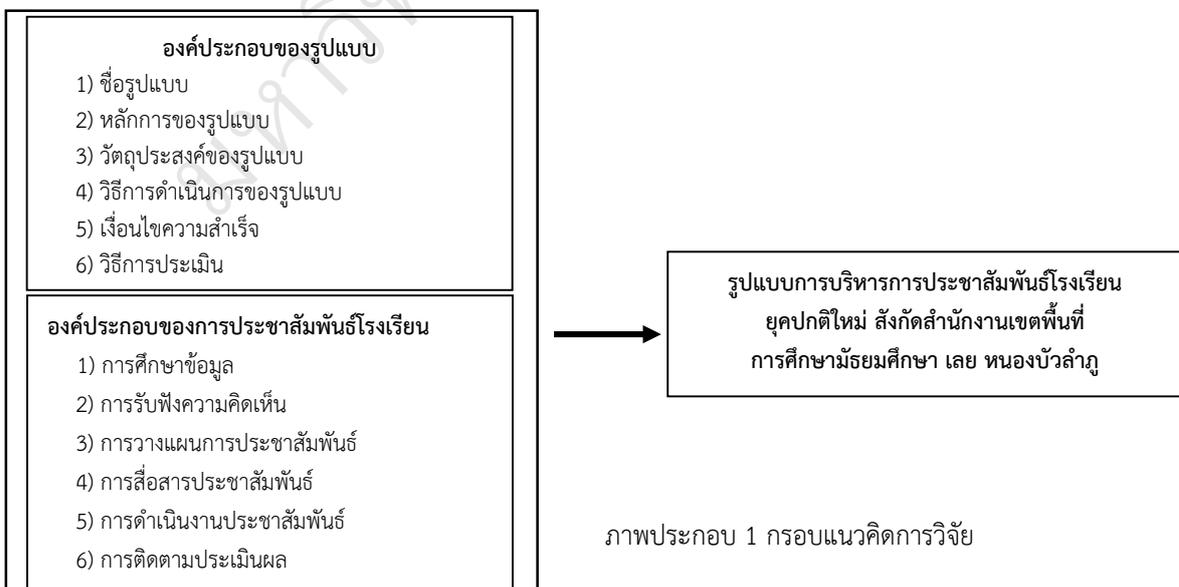
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาองค์ความรู้ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ตัวแปรองค์ประกอบที่สอดคล้องกับรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ได้แก่

1. รูปแบบในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาจาก สมาน อัครภูมิ (2550) ดังนี้ 1) ชื่อรูปแบบ 2) หลักการของรูปแบบ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินการของรูปแบบ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ และ 6) วิธีการประเมิน
2. องค์ประกอบของการบริหารประชาสัมพันธ์โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้จากการสังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวคิดของนักวิชาการของ 1) กรรณิการ์ อัครเดชา (2550) 2) กระทรวงศึกษาธิการ (2553) 3) จารุวรรณ อรุณฤกษ์ (2553) 4) วิรัช สิริรัตนกุล (2553) 5) อรอนงค์ โหวหารา (2553) 6) พรทิพย์ วรกิจโกศาทร (2554) 7) จุฑามาศ กิจเจริญ (2559) 8) เกียรติกร สุพรรณ (2561) ดังนี้ 1) การศึกษาข้อมูล 2) การรับฟังความคิดเห็น 3) การวางแผนการประชาสัมพันธ์ 4) การสื่อสารประชาสัมพันธ์ 5) การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ และ 6) การติดตามประเมินผล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวคิดของนักวิชาการผู้วิจัยได้กำหนดแนวคิดในการวิจัย เรื่องการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยนำแนวคิดรูปแบบในการประชาสัมพันธ์ มาจาก สมาน อัครภูมิ (2550) และองค์ประกอบของการบริหารประชาสัมพันธ์โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้จากการสังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวคิดของนักวิชาการ ดังนี้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จำนวน 2,254 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 131 คน และครู จำนวน 2,123 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาสัดส่วนประชากร ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 311 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ และข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ซึ่งมีองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการศึกษาข้อมูล 2) ด้านการรับฟังความคิดเห็น 3) ด้านการวางแผนประชาสัมพันธ์โรงเรียน 4) ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ 5) ด้านการดำเนินการประชาสัมพันธ์ และ 6) ด้านการติดตามประเมินผล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert)

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

1. แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งแบบโครงสร้าง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ นำแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Congruence: IC)

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ นำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการศึกษาข้อมูล 2) ด้านการรับฟังความคิดเห็น 3) ด้านการวางแผนประชาสัมพันธ์โรงเรียน 4) ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ 5) ด้านการดำเนินการประชาสัมพันธ์ และ 6) ด้านการติดตามประเมินผล โดยใช้แบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ นำแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความใช้ประโยชน์

วิธีรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

1. ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร (Document Study) โดยศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study) โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

1. ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาพหุกรณี (Multi-case study) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาว่าเป็นโรงเรียนที่มีความโดดเด่นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา
2. ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประกอบด้วย ผอ.สพม.เลย หนองบัวลำภู 1 ท่าน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 2 ท่าน ศึกษานิเทศก์ 2 ท่าน ครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ 2 ท่าน ผู้สื่อข่าว 1 ท่าน ผู้อำนวยการกลุ่ม DLICT 1 ท่าน

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู การประเมินอิงผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินโดยทำการประเมินรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนในยุคปกติใหม่ ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยทำการประเมินมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความใช้ประโยชน์ ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัย ด้านการบริหารจัดการศึกษา และด้านการประชาสัมพันธ์

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย เพื่อคำนวณหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และรวมถึงการคำนวณหาดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Need Index: PNI) โดยใช้สูตรคำนวณด้วยเทคนิค Modified Priority Need Index (PNI modified) ของนงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550, หน้า 279) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Statistics)

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.75) สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.79$, S.D. = 0.44) และมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก 3 อันดับแรก ด้านการรับฟังความคิดเห็น เป็นลำดับที่ 1 มีค่า (PNI_{Modified} = 0.22) รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน ความต้องการจำเป็น และ ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

การบริหารการประชาสัมพันธ์	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	$PNI_{Modified}$	ลำดับที่
1. ด้านการศึกษาข้อมูล	4.06	0.74	มาก	4.78	0.46	มากที่สุด	0.177	4
2. ด้านการรับฟังความคิดเห็น	3.93	0.75	ปานกลาง	4.79	0.43	มากที่สุด	0.221	1
3. ด้านการวางแผนประชาสัมพันธ์	4.17	0.71	มาก	4.84	0.38	มากที่สุด	0.160	5
4. ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์	4.19	0.79	มาก	4.76	0.45	มากที่สุด	0.136	6
5. ด้านการดำเนินงานประชาสัมพันธ์	4.00	0.85	มาก	4.79	0.46	มากที่สุด	0.198	2
6. ด้านการติดตามประเมินผล	4.03	0.76	มาก	4.77	0.44	มากที่สุด	0.185	3
รวม	4.06	0.75	มาก	4.79	0.44	มากที่สุด	0.179	

2. ระยะที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่ามี 6 องค์ประกอบ ตามแนวคิดของ ดังนี้ 1) ชื่อรูปแบบ 2) หลักการของรูปแบบ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินการของรูปแบบ แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการศึกษาข้อมูล ด้านการรับฟังความคิดเห็น ด้านการวางแผนประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ด้านการดำเนินการประชาสัมพันธ์ และด้านการติดตามประเมินผล 5) เงื่อนไขความสำเร็จ 6) วิธีการประเมิน

3. ระยะที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.34) รองลงมา คือ ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.51) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.52) รายละเอียด ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงผลการประเมิน ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่

วิธีการดำเนินการของรูปแบบ	ด้านความเหมาะสม			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1) ด้านการศึกษาข้อมูล	4.67	0.65	มากที่สุด	4.69	0.50	มากที่สุด	4.64	0.51	มากที่สุด
2) ด้านการรับฟังความคิดเห็น	4.73	0.48	มากที่สุด	4.75	0.39	มากที่สุด	4.78	0.32	มากที่สุด
3) ด้านการวางแผนการประชาสัมพันธ์	4.74	0.41	มากที่สุด	4.66	0.62	มากที่สุด	4.78	0.35	มากที่สุด
4) ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์	4.62	0.61	มากที่สุด	4.55	0.62	มากที่สุด	4.75	0.42	มากที่สุด
5) ด้านการดำเนินการประชาสัมพันธ์	4.71	0.49	มากที่สุด	4.69	0.54	มากที่สุด	4.58	0.76	มากที่สุด
6) ด้านการติดตามประเมินผล	4.76	0.47	มากที่สุด	4.64	0.58	มากที่สุด	4.71	0.57	มากที่สุด
โดยรวม	4.69	0.52	มากที่สุด	4.71	0.51	มากที่สุด	4.78	0.34	มากที่สุด
ภาพรวม				4.73	0.46	มากที่สุด			

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยอภิปรายผลไว้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรับฟังความคิดเห็น ด้านการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ด้านการติดตามประเมินผล ด้านการศึกษาข้อมูล ด้านการวางแผนการประชาสัมพันธ์ และด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับแนวคิดจากงานวิจัยของ สุวิทย์ หอมสมบัติ (2565) ที่ว่าการประชาสัมพันธ์มีความสำคัญเพราะก่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กรซึ่งหน่วยงานหรือองค์กรต้องรับใช้หรือให้บริการ การดำเนินงานต้องมีแบบแผนต่อเนื่องและเป็นกระบวนการไม่ตรีสัมพันธ์สองทาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผนการประชาสัมพันธ์ ด้านการรับฟังความคิดเห็น ด้านการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ด้านการศึกษาข้อมูล ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เนื่องจากสภาพการบริหารปัจจุบันของหลายโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ได้ขาดรูปแบบการบริหาร การประชาสัมพันธ์ที่ส่งผลกระทบต่อ การวางแผนรวมทั้งได้ขาดการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทั้งบุคลากรในโรงเรียน เช่น ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน หรือจากภายนอก เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานภายนอก สอดคล้องกับสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรายุ คุณสืบพงษ์พันธ์ (2563) ที่ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนเอกชนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี ที่ได้ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนเอกชนในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากพิจารณารายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการสร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์รองลงมา คือ ด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะและด้านการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ

2. รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีองค์ประกอบของรูปแบบ ทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาข้อมูล ด้านการรับฟังความคิดเห็น ด้านการวางแผนการประชาสัมพันธ์ ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ด้านการดำเนินการประชาสัมพันธ์ และด้านการติดตามประเมินผล เนื่องจากการศึกษาข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นนั้น ที่ทำให้ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ ทราบถึงแนวคิด ทศนคติและพฤติกรรมกรรมการบริหารที่เปลี่ยนไปในยุคปกติใหม่ นำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในด้านการวางแผนการประชาสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในแต่ละปีงบประมาณสู่การกำหนดวิธีการในการประชาสัมพันธ์ ระยะเวลา งบประมาณ และรูปแบบที่จะสามารถสื่อสารกับผู้รับข่าวสารในยุคปกติใหม่ ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์และดำเนินการประชาสัมพันธ์นั้น จำเป็นมากที่ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ต้องดำเนินการให้รวดเร็ว ทันสมัย ที่เรียกว่า การประชาสัมพันธ์เชิงรุก และการติดตามประเมินผลเพื่อตรวจสอบผลการปฏิบัติงานว่าการดำเนินงานนั้นตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงไกร สุพรรณ (2563) ที่ได้พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการการประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร (EPRM: Education Public Relations Management) เริ่มต้นข้อมูลข่าวสารที่มีในชุมชน ได้แก่ ข่าวสาร และบริการ ดำเนินการจัดกระบวนมี 3 กระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ กระบวนการที่ 1 การศึกษาข้อมูลและรับฟังความคิดเห็น กระบวนการที่ 2 วางแผนประชาสัมพันธ์ และกระบวนการที่ 3 การดำเนินงานประชาสัมพันธ์งานการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทาไลณี แตรรูปวิไล (2560) ที่ได้ทำการวิจัยรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ ที่กำหนดให้สถาบันมีรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ คือ การวางแผนงาน การกำหนดจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายของงาน และแนวทางปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน การจัดการองค์การด้านการประชาสัมพันธ์ และการวางนโยบายการจัดบุคลากรเข้าทำงานและมอบหมายภาระงานด้านการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคลากรขององค์กร

3. รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ทั้งหมด 6 ด้าน โดยการประเมินอิงเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย

มากไปหาน้อย ดังนั้นด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ เนื่องมาจากเป็นความเป็นประโยชน์ของการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียน มาตรฐานที่ต้องการประกันถึง ความเป็นประโยชน์ของผลการประเมินในการตอบสนองต่อความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุม ทันเวลา และมีผลต่อการนำไปใช้มาตรฐานการสร้างความน่าเชื่อถือของรูปแบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรายุ คุณสืบพงษ์พันธ์ (2563) ที่ได้ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนเอกชนในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดชลบุรี ไปใช้ โดยภาพรวม พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศลักษณ์ บุญยรัช (2565) ที่ได้ประเมินรูปแบบการบริหาร การประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการประเมินรูปแบบ การบริหารการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพผ่านสื่อสังคมออนไลน์ อยู่ในระดับมาก มีความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

องค์ประกอบของการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนสอดคล้องกับ แนวคิดองค์ประกอบของรูปแบบ สมาน อัครภูมิ (2550) ประกอบด้วย 1) ชื่อรูปแบบ 2) หลักการของรูปแบบ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินการของรูปแบบ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ และ 6) วิธีการประเมิน

องค์ประกอบของการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ประกอบด้วย

1. การศึกษาข้อมูล เป็นการศึกษาหรือการทำวิจัยก่อนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน รวมถึงการมีความพร้อมด้านข้อมูลสารสนเทศ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน
2. การรับฟังความคิดเห็น เป็นการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อันได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน รวมถึงชุมชน โดยการทำแบบสำรวจความคิดเห็น การจัดประชุม ตลอดจนการทำประชาคมติ
3. การวางแผนประชาสัมพันธ์ เป็นการกำหนดให้มีแผนการดำเนินงาน การให้มีผู้รับผิดชอบงานการจัดสรรงบประมาณ การสนับสนุนในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในด้านกิจกรรมของนักเรียนและกิจกรรมบริการพิเศษ
4. การสื่อสารประชาสัมพันธ์ เป็นการจัดกิจกรรมของโรงเรียนเพื่อสร้างการสื่อสารในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับประเพณีวัฒนธรรมอันดีของสังคม ถือเป็นบริการชุมชนและสร้างความสัมพันธ์อันดี
5. การดำเนินการประชาสัมพันธ์ เป็นการจัดกิจกรรมของโรงเรียนเพื่อดำเนินการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ทั้งกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในโรงเรียน และกิจกรรมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ภายนอกโรงเรียน
6. การติดตามประเมินผล เป็นการติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อนำผลการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมาประเมินผลสู่การปรับปรุงและแก้ไขงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนในการดำเนินงานครั้งต่อไป

สรุป

จากการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลย หนองบัวลำภู ครั้งนี้พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ มาก สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารโรงเรียน องค์ประกอบของการบริหารประชาสัมพันธ์ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการรับฟังความคิดเห็น อันเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์ ต้องตอบสนองต่อความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการรับข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ องค์ประกอบของการประชาสัมพันธ์ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการวางแผนการประชาสัมพันธ์ โดยการให้ความสำคัญต่องานประชาสัมพันธ์โรงเรียน การกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ของการสนับสนุนงานประมาณ และการใช้สารสนเทศให้มีความเหมาะสมต่อการประชาสัมพันธ์ในยุคปกติใหม่ ที่ผู้คนมีพฤติกรรมติดตามข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงไป

จากการสร้างรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการสร้างรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาพหุกรณี (Multi-case study) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาถือเป็นโรงเรียนที่มีความโดดเด่นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาและการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน พบว่ามีองค์ประกอบของการบริหารประชาสัมพันธ์ 6 ด้าน คือ 1) ด้านการศึกษาข้อมูล 2) ด้านการรับฟังความคิดเห็น 3) ด้านการวางแผนประชาสัมพันธ์โรงเรียน 4) ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ 5) ด้านการดำเนินการประชาสัมพันธ์ และ 6) ด้านการติดตามประเมินผล ซึ่งการดำเนินการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในยุคปกติใหม่ต้องให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามองค์ประกอบของการบริหารประชาสัมพันธ์ เพื่อผลของการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ

รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ทั้งหมด 6 ด้าน โดยการประเมินเชิงเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ เพราะเป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึงความเป็นประโยชน์ของผลการประเมินในการตอบสนองต่อความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุม ทันเวลา และมีผลต่อการนำไปใช้มาตรฐานการสร้างความน่าเชื่อถือของรูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ยุคปกติใหม่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ อยู่ในระดับมาก ดังนั้นควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นำรูปแบบการบริหารนี้ไปใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพต่อการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู และสังกัดอื่น ๆ ได้

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านการรับฟังความคิดเห็น อยู่ในอันดับ 1 ดังนั้นผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนควรให้ความสนใจและให้ความสำคัญ คาดหวังให้มีการนำไปใช้เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการวางแผนการประชาสัมพันธ์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นในการบริหารการประชาสัมพันธ์โรงเรียนยุคปกติใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุด จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยจะศึกษาและพัฒนาให้เข้ากับการบริหารโรงเรียนในยุคปกติใหม่

2.2 ควรมีการขยายขอบเขตงานวิจัยให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเหมาะสมในการบริหารการประชาสัมพันธ์ในยุคปกติใหม่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ อัครดรเดชา. (2550). การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). ปฏิรูปการศึกษายุคใหม่. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เกรียงไกร สุพรรณ. (2561). รูปแบบการบริหารจัดการการประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- จารุวรรณ อรุณฤกษ์. (2552). การประชาสัมพันธ์. เพชรบุรี: สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- จินดา ศรีญาณลักษณ์. (2561). วิเคราะห์องค์ประกอบของปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานประชาสัมพันธ์ในโรงเรียน. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- จิรายุ คุณสืบพงษ์พันธ์. (2563). รูปแบบการบริหารงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนเอกชนในยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- จุฑามาศ กิจเจริญ. (2559). *สื่อสารโฆษณา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราอาจารย์นิมิตร จิวะสันติการ.
- ทาลีณี แตรรูปวีโล. (2560). รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเทคโนโลยีธุรกิจอาหารไทยและนานาชาติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธนบุรี.
- พรทิพย์ วรกิจโกคาทร และคณะ. (2554). *เอกสารประกอบการบรรยายวิชาการใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิรัช ลภีรัตนกุล. (2553). *การประชาสัมพันธ์ (ฉบับสมบูรณ์)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศลักษณ์ บุญยรักษ์. (2565). รูปแบบการบริหารการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิผลโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สมาน อัครภูมิ. (2550). การพัฒนารูปแบบการบริหารการประณศศึกษาระดับจังหวัด. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 2(7), 83–84.
- สุภาภรณ์ พรหมบุตร. (2563). *New normal กับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลง*. เข้าถึงได้จาก <https://dsp.dip.go.th/th/category/2017-11-27-08-04-02/2020-06-29-14-39-49>. 25 กรกฎาคม 2563.
- สุวิทย์ หอมสมบัติ (2565). *การพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรอนงค์ โหวทธารา. (2553). *ความต้องการพัฒนางานประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี*. มหาสารคาม: งานวิจัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Likert, R. (1967). *The human organization: its management and values*. New York: McGraw-Hill.

แนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี

DEVELOPMENT GUIDELINES BASED ON UPRIGHT SCHOOL MANAGEMENT STANDARDS FOR SCHOOLS UNDER MUKDAHAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ราตรี กองเพชร* ศุภกร ศรีเพชร และ สุมาลี ศรีพุทธิรินทร์

Ratri Kongphetr* Supakorn Sornphet and Sumalee Sriputtarin

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม นครพนม 48000

Program in Educational Administration and Development, Faculty of Educational, Nakhon Phanom University,
Nakhon Phanom 48000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: 656150110665@npu.ac.th

รับบทความ 29 กุมภาพันธ์ 2567 แก้ไขบทความ 29 มีนาคม 2567 ตอรับบทความ 4 เมษายน 2567 เผยแพร่บทความ มกราคม 2568

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต 2) ประเมินความต้องการจำเป็นของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต 3) พัฒนาแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต 4) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 47 คน และครู จำนวน 258 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 305 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบสัมพัทธ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีการวัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{Modified})

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นของมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป และด้านผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ 3) แนวทางพัฒนา ประกอบด้วย (1) การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาวัดและประเมินผลนักเรียน หลีกเลี่ยงคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนสุจริตให้เกิดกับผู้เรียน (2) การบริหารงบประมาณ โรงเรียนควรมีการดำเนินงานเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่าย โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เป็นไปตามระเบียบที่วางไว้ (3) การบริหารงานบุคคล โรงเรียนควรสรรหา เลือกสรรบรรจุคนเข้าทำงานอย่างเหมาะสม ยกย่อง ชมเชย เผยแพร่ผลงานของบุคลากรในโรงเรียน (4) การบริหารงานทั่วไป โรงเรียนควรมีการอำนวยความสะดวกด้านอาคาร สถานที่ และเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา และ (5) ผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ โรงเรียนควรมีผลที่เกิดจากการพัฒนาผู้บริหาร ครู นักเรียน สถานศึกษา และผลการดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ตามคุณลักษณะของโรงเรียนสุจริต และ 4) ผลการประเมินแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริตโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: สภาพปัจจุบัน, สภาพที่พึงประสงค์, โรงเรียนสุจริต, มาตรฐานการบริหารโรงเรียน

ABSTRACT

The research objectives aimed to 1) examine the current and desirable conditions of development guidelines based on upright school management standards, 2) assess the need for establishing these development guidelines, 3) enhance the development guidelines based on upright school management standards, and 4) evaluate the appropriateness and feasibility of the development guidelines based on upright school management

standards in schools under Primary Educational Service Area Office Mukdahan. The sample consisted of 47 school administrators and 258 teachers, totaling 305 participants. The tools included a set of questionnaires, interview forms, and assessment forms for evaluating appropriateness and feasibility. The sample size was determined through simple random sampling using specified percentage criteria. Statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Priority Needs Index. (PNI_{Modified}).

The results revealed that: 1) The current conditions of upright school management standards were overall at a high level, while the desirable conditions were overall at the highest level; 2) The needs for upright school management standards were rated higher than the overall values in three areas, including personnel administration, general administration, and outcomes and success images; 3) The development guidelines are proposed covering (1) Academic Affairs Administration. Schools should define objectives, enhance and revise school curricula, establish measurement and evaluation processes, and cultivate the five characteristics of students in upright schools, (2) Budget Administration. Schools should manage income and expenses while considering value and maximizing benefits following the regulations, (3) Personnel Management. Schools should recruit, select, and hire individuals appropriately while recognizing, praising, and publicizing the contributions of school personnel, (4) General Administration. Schools should provide facilities, including buildings and opportunities for personnel, parents, and the community to participate in supervising, monitoring, and inspecting the school operations, (5) Outcomes and Success Images. Schools should achieve outcomes from the development of administrators, teachers, students, and schools themselves, along with evaluating morality and transparency in school operations based on the characteristics of upright schools, and 4) the evaluation results of the development guidelines based on upright school management standards were overall appropriate at the highest level and demonstrating a high level of possibility.

Keywords: Current Conditions, Desirable Conditions, Upright Schools, Upright School Management Standards

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยซึ่งปัญหานี้ยังไม่มีทีท่าว่าจะหมดไป อีกทั้งยังทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ความทันสมัยมีระบบการบริหารราชการสมัยใหม่ มีการรณรงค์จากองค์กรของรัฐ หรือองค์กรอิสระต่าง ๆ ที่เห็นพ้องกันว่า การทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่นำไปสู่ความยากจน และเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง สำหรับประเทศไทยนั้นเป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า ปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาสำคัญลำดับต้น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นมาช้านานจนฝังรากลึกและพบเกือบทุกกลุ่มอาชีพในสังคมไทย เกี่ยวพันกับวิถีชีวิตของคนไทยมาอย่างยาวนานหรือกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยไปแล้ว สาเหตุของปัญหาที่พบ คือ การทุจริตคอร์รัปชันเป็นประเพณีนิยมปฏิบัติที่มีมาตั้งแต่สมัยดั้งเดิม ยังคงมีอิทธิพลต่อความคิดของคนในปัจจุบันอยู่ค่อนข้างมาก ฉะนั้นพฤติกรรมการปฏิบัติของข้าราชการ จึงไม่สอดคล้องกับแนวความคิดของการเป็นข้าราชการสมัยใหม่ การฉ้อราษฎร์บังหลวงของข้าราชการด้วยความไม่รู้หรือด้วยความบริสุทธิ์ใจจึงยังคงปรากฏอยู่ค่อนข้างมาก นอกจากนี้การทุจริตคอร์รัปชันของข้าราชการ เป็นปัญหาที่เกิดจากความคิด ความไม่มีประสิทธิภาพของตัวระบบ และปัญหาของตัวข้าราชการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของรายได้ สวัสดิการ จริยธรรมในการทำงาน ความคาดหวังและโอกาสในชีวิตของตัวข้าราชการ การบริหารราชการแผ่นดินเป็นสาเหตุที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการเกิดทุจริตคอร์รัปชันในวงราชการอันนำไปสู่การสูญเสียเงินรายได้ของรัฐบาล ความไม่เสมอภาคในการให้บริการของข้าราชการแก่ผู้มาติดต่อ ประชาชน ผู้เสียหายไม่ได้รับบริการที่มีคุณภาพ (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้, 2561, หน้า 1)

ประเทศไทยยังมีปัญหาในด้านการทุจริตคอร์รัปชันอยู่มากในหลายหน่วยงาน และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อเป็นการสนองต่อนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้จัดตั้งโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” หรือที่เรียกกันว่า “โครงการโรงเรียนสุจริต” โดยมีจุดประสงค์ของโครงการ ดังนี้ (1) เพื่อป้องกันการทุจริตในทุกรูปแบบ ทุกขั้นตอนที่ได้พบเห็นและที่เกี่ยวข้อง (2) เพื่อขยายเครือข่ายขับเคลื่อน

ยุทธศาสตร์นี้ต่อไปทุกโรงเรียน นักเรียน ครู ผู้บริหาร การศึกษาและประชาชนอย่างทั่วถึง (3) การปลูกฝังความสุจริตให้กับประชาชนคนไทย ตลอดจนนักเรียน ครู ซึ่งเป็นต้นแบบเพื่อขยายผลต่อไปทั่วทั้งประเทศเพื่อให้เรื่องทุจริตมีจำนวนลดน้อยลงไป สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 3–6) กล่าวถึงความเป็นมาของโครงการโรงเรียนสุจริตไว้ว่า โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” (โครงการ “โรงเรียนสุจริต”) เกิดขึ้นเนื่องจากยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกัน ปรามปรามทุจริต ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2556–2560) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “สังคมไทย มีวินัย โปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และร่วมกันป้องกัน และปรามปรามการทุจริต เป็นที่ยอมรับในระดับสากล” มีเป้าหมายหลัก เพื่อลดปัญหาการทุจริตในสังคมไทยและยกระดับคุณธรรม จริยธรรมของคนไทยให้สูงขึ้น อันจะส่งผลต่อค่าดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index: CPI) ของประเทศไทยให้สูงขึ้น โดยตั้งเป้าหมายไว้ที่ร้อยละ 50 ในปี พ.ศ. 2560 โดยในปี พ.ศ. 2557 ที่ผ่านมามีประเทศไทยได้คะแนนความโปร่งใสเพียงร้อยละ 38 อยู่ในอันดับที่ 85 จากการจัดลำดับทั้งหมด 175 ทั่วโลก นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปรามปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ยังได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินการไว้ 5 ยุทธศาสตร์ เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายใน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กเยาวชน กลุ่มภาครัฐ กลุ่มภาคเอกชน กลุ่มภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน

จากการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริต พบว่า ในระดับโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจาก 1) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนสุจริตบางส่วนขาดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ และวิธีการดำเนินงานในการขับเคลื่อนโครงการให้เป็นไปตามมาตรฐานตามกิจกรรมที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ 2) ผู้บริหารบางส่วนมีการนิเทศ ติดตามการดำเนินโครงการโรงเรียนสุจริตไม่ต่อเนื่อง 3) โรงเรียนบางแห่งมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสุจริต จึงทำให้โรงเรียนไม่สามารถดำเนินโครงการได้อย่างต่อเนื่อง และ 4) โรงเรียนบางแห่งดำเนินกิจกรรมของโครงการได้ไม่ครบ เนื่องจากขาดผู้รับผิดชอบและกำกับ ติดตามอย่างจริงจัง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, หน้า 72–75)

ปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานโรงเรียนสุจริตไม่ชัดเจน ไม่มีรูปแบบที่แน่นอนเท่าที่ควร และเป็นแบบอย่างทำให้เกิดปัญหาด้านการบริหารงานของผู้บริหารตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และที่สำคัญส่งผลกระทบต่อในด้านต่าง ๆ เช่น ความเชื่อมั่นในตัวผู้บริหาร สภาพเศรษฐกิจ สังคม หรือคุณภาพของนักเรียน ฯลฯ ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้นอกจากนี้ก็จะเกิดผลเสียด้านการบริหารงานที่ใช้คุณภาพและส่งผลกระทบในเชิงลบแก่สถานศึกษา ซึ่งจะทำให้ภาพลักษณ์ของบุคลากรและองค์การเกิดความเสียหาย ไม่เป็นผลดีต่อสถานศึกษาและประเทศชาติในภาพรวม ตลอดจนจะนำมาซึ่งความเสื่อมศรัทธาของผู้ใช้บริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั่วไปที่เคยมีต่อสถานศึกษา (วชิรวิทย์ นิตพันธ์ และ สุวิทย์ ภาณุจारी, 2563, หน้า 4)

จากปัญหาข้างต้น จึงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ควรได้รับการแก้ไข หากปล่อยไว้จะเพิ่มความเสี่ยงหรืออาจลุกลามบานปลายในวงกว้างและนำมาซึ่งปัญหาด้านต่าง ๆ เป็นเรื่องที่ยากต่อการแก้ไขให้หมดไปหรือลดน้อยลง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยจะช่วยในการพัฒนาแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสามารถนำไปใช้ในการวางแผนกำหนดนโยบายหรือแนวทางเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนสุจริตของผู้บริหารในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา
- 2 เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา
- 3 เพื่อพัฒนาแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา
- 4 เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

นิยามศัพท์เฉพาะ

มาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต หมายถึง กระบวนการดำเนินงาน การปฏิบัติงานของสถานศึกษาตามโครงการโรงเรียนสุจริตในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการป้องกันการทุจริตของสถานศึกษา วางรากฐานการปลูกจิตสำนึก ซึ่งเป็นกลไกในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามมาตรฐานการบริหารงาน 5 มาตรฐานตามกรอบแนวคิด 5 ด้าน ดังนี้

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมหลักที่รวมกิจกรรมทุกอย่างที่สถานศึกษาจัดขึ้น ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้เรียน หรือที่เกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตร กิจกรรมการสอน ส่งเสริมนักเรียนให้พัฒนาตนเอง การเรียนการสอน รวมถึงการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานของการศึกษา และมีประสิทธิภาพ

การบริหารงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานบริหารจัดการด้านการเงิน การบัญชีและพัสดุการใช้ทรัพยากร และใช้จ่ายในการดำเนินงานให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของทางราชการอย่างมีส่วนร่วม จัดทำแผนปฏิบัติการ การจัดซื้อจัดจ้าง ติดตามตรวจสอบและรายงานผล ส่งผลให้เกิดคุณภาพแก่ผู้เรียน โดยคำนึงถึงหลักความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยยึดหลักประหยัด คุ้มค่า มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้

การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการบริหารทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับบุคคลให้เหมาะสมกับงาน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เป็นแบบอย่างที่ดีเหมาะสมตามความต้องการของหน่วยงาน การบำรุงรักษา การพัฒนา การดำเนินงานตั้งแต่บุคคลนั้นเข้ามาสู่องค์กร ตลอดจนการให้พ้นจากงาน สนับสนุนให้บุคคลทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดความก้าวหน้าของหน่วยงานเป็นหลัก เพื่อให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

งานบริหารทั่วไป หมายถึง การจัดระบบบริหารองค์กรด้านงานอื่น ๆ ดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน งานธุรการ งานสารบรรณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การเงิน การบัญชี งานพัสดุ และระบบควบคุมภายในที่ดำเนินการตามระเบียบและแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด มีหน้าที่หลักในการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม การบริหารจัดการศึกษา มุ่งพัฒนาให้โรงเรียนใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการวางแผนงาน โครงการ กิจกรรม การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบด้านความสัมพันธ์กับชุมชน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์

ผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ หมายถึง ผลที่เกิดจากการพัฒนาผู้บริหาร ครู นักเรียน ตามคุณลักษณะ ของโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” (โครงการโรงเรียนสุจริต) ที่ส่งผลให้โรงเรียนและชุมชนเป็นสังคมที่สุจริตไม่คอร์รัปชัน โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของโรงเรียนสุจริต

รัชดาพร เสนามาตย์ (2561, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนสุจริตไว้ว่า โรงเรียนสุจริต หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาของภาครัฐที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” ภายใต้ชื่อ “โรงเรียนสุจริต”

วชิรวิทย์ นิติพันธ์ และสุวิทย์ ภาณุจารี (2563, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของโรงเรียนสุจริตไว้ ดังนี้ โรงเรียนสุจริต หมายถึง โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต”

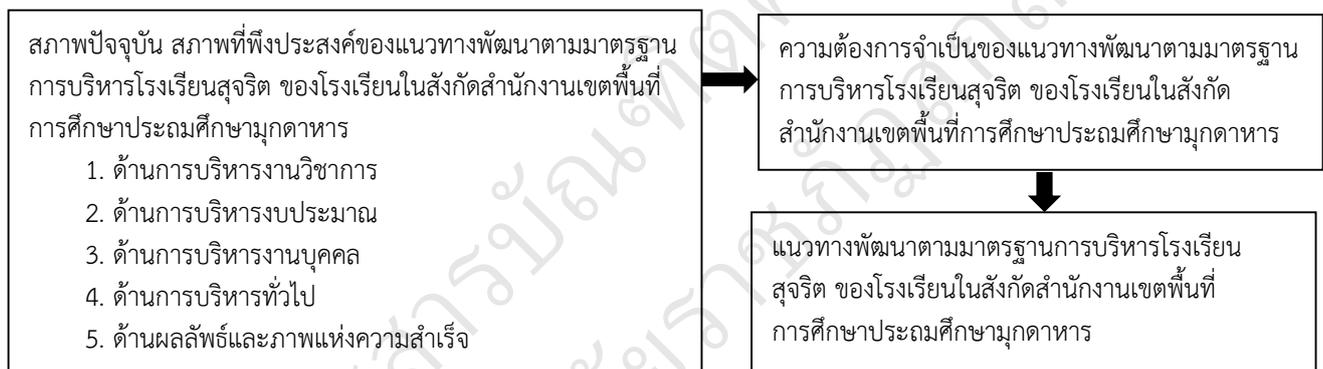
สรุปได้ว่า โรงเรียนสุจริต หมายถึง การดำเนินโครงการที่วางรากฐานปลูกจิตสำนึกให้นักเรียน ในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

แนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต

มาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริตที่โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ใช้ในการบริหารงานภายในโรงเรียน เพื่อให้งานในโรงเรียนมีประสิทธิภาพ โรงเรียนควรนำหลักคุณธรรม จริยธรรม หลักธรรมาภิบาล และคุณลักษณะผู้เรียนของโรงเรียนสุจริตมาใช้ในการบริหารงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ มาตรฐานการบริหารงานโรงเรียนประกอบด้วย 5 มาตรฐานการบริหาร ดังนี้ (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2558, หน้า 9–29)

1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมนักเรียนให้พัฒนาตนเองตามคุณลักษณะ 5 ประการ ของโรงเรียนสุจริตโดยการจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อนวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และประเมินผลนักเรียนแล้วนำผลการประเมินไปใช้ในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนให้มีคุณลักษณะ 5 ประการ ของโรงเรียนสุจริต พร้อมทั้งจัดให้มีการนิเทศภายในและให้บริการด้านวิชาการทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
2. การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การดำเนินการด้านการเงิน การบัญชี และพัสดุ ให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของทางราชการอย่างมีส่วนร่วม ประหยัด คุ่มค่า มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้
3. การบริหารงานบุคคล หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการดูแล อำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรในโรงเรียน สร้างขวัญกำลังใจ ดูแลการรักษาสิทธิประโยชน์อันพึงได้ของบุคลากร ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถให้บุคลากร
4. การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การจัดบริการด้านอาคารสถานที่แก่ครู นักเรียน และชุมชน โดยจัดบรรยากาศภายในโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย พร้อมทั้งดูแล บำรุงรักษาอาคารเรียน อาคารประกอบห้องเรียน ห้องพิเศษต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งานและเอื้อต่อการเรียนรู้
5. ผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ หมายถึง ผลที่เกิดจากการพัฒนาผู้บริหาร ครู นักเรียน ตามคุณลักษณะของโครงการ เสริมสร้างคุณธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา “ป้องกันการทุจริต” plugged สำนึกให้กับนักเรียน (ภายใต้ชื่อโรงเรียนสุจริต) ที่ส่งผลให้โรงเรียนและชุมชนเป็นสังคมที่สุจริต ไม่คอร์รัปชัน โปร่งใส ตรวจสอบได้และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยไว้เป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ตามกรอบแนวคิด 5 ด้าน โดยเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 305 คน

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็นของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต โดยนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ มาคำนวณหาค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง โดยการใช้สูตร Priority Needs Index (PNI_{Modified}) เพื่อเป็นการจัดลำดับความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงคณาการ มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ตามกรอบแนวคิด 5 ด้าน ได้แก่ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 คน

ขั้นตอนที่ 2 การร่างแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต โดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1 และการวิเคราะห์ข้อมูลตามเอกสารจากบทที่ 2 เกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ตามกรอบแนวคิดทั้ง 5 ด้าน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียน
สุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง
จำนวน 2,030 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 196 คน และครู จำนวน 1,834 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง
จำนวน 305 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 40) จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และ
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 47 คน และครู จำนวน 258 คน และได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random
Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐาน
การบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต
แบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นข้อมูล
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ
ค่า (Rating Scale) 5 ระดับประยุกต์ใช้แบบ Likert แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียน
สุจริต มีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง .60–1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .41–.78 มีค่าความเชื่อมั่น
ทั้งฉบับ เท่ากับ .95 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต มีค่าดัชนี
ความสอดคล้องเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง .60–1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง .50–.88 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้รับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา สถานที่ทำงาน วันที่ให้
สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐาน
การบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง

1. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ (Google Form) ไปยังกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้รูปแบบออนไลน์ (Google Form)
จากสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 305 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์กลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยประสานงานทางโทรศัพท์เพื่อนัดหมายวัน เวลาในการ
สัมภาษณ์ และเก็บแบบสัมภาษณ์กลับคืนมาจากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. ร้อยละ (Percentage)

2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. การลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558, หน้า 275–279)

$$PNI_{\text{Modified}} = (I - D)/D$$

เมื่อ PNI_{Modified} คือ ค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง
 I คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนสภาพที่พึงประสงค์
 D คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนสภาพปัจจุบัน

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร รายละเอียด ดังนี้

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน \bar{X}

มาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การบริหารงานวิชาการ	3.63	.27	มาก	4.56	.44	มากที่สุด
2. การบริหารงบประมาณ	3.65	.28	มาก	4.55	.47	มากที่สุด
3. การบริหารงานบุคคล	3.64	.29	มาก	4.61	.45	มากที่สุด
4. การบริหารทั่วไป	3.61	.27	มาก	4.57	.42	มากที่สุด
5. ผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ	3.65	.32	มาก	4.61	.40	มากที่สุด
รวม	3.63	.13	มาก	4.58	.39	มากที่สุด

ตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 3.61-3.65$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 2 การบริหารงบประมาณ และด้านที่ 5 ผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ ($\bar{X} = 3.65$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 4 การบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 3.61$) ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55-4.61$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 3 การบริหารงานบุคคล และด้านที่ 5 ผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.61$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 2 การบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.55$)

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

มาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร	D	I	PNI _{Modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. การบริหารงานวิชาการ	3.63	4.56	.256	4
2. การบริหารงบประมาณ	3.65	4.55	.246	5
3. การบริหารงานบุคคล	3.64	4.61	.266	1
4. การบริหารทั่วไป	3.61	4.57	.265	2
5. ผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ	3.65	4.61	.263	3
รวม	3.63	4.58	.261	-

จากตาราง 2 พบว่า มาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต มีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.261 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีจำนวน 3 ด้านที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวม ได้แก่ ด้านที่ 3 การบริหารงานบุคคล (PNI_{Modified} = .266) ด้านที่ 4 การบริหารทั่วไป (PNI_{Modified} = .265) และด้านที่ 5 ผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ (PNI_{Modified} = .263) ตามลำดับ

ตาราง 3 การประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

มาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การบริหารงานวิชาการ	4.66	.26	มากที่สุด	4.56	.25	มากที่สุด
2. การบริหารงบประมาณ	4.76	.19	มากที่สุด	4.43	.40	มาก
3. การบริหารงานบุคคล	4.68	.22	มากที่สุด	4.44	.47	มาก
4. การบริหารทั่วไป	4.66	.16	มากที่สุด	4.43	.52	มาก
5. ผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ	4.80	.28	มากที่สุด	4.44	.26	มาก
รวม	4.71	.14	มากที่สุด	4.46	.22	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน (\bar{X} = 4.66–4.80) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลลัพธ์ และภาพแห่งความสำเร็จ (\bar{X} = 4.80) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารงานทั่วไป (\bar{X} = 4.66) ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน (\bar{X} = 4.56) และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน (\bar{X} = 4.43–4.44) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ (\bar{X} = 4.56) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป (\bar{X} = 4.43)

ผลการประเมินแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผล

แนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ผู้วิจัย พบว่า มีประเด็นน่าสนใจที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงตาหาร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเป็นแนวทางพัฒนาที่ชัดเจน ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 34) ได้กำหนดตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต คือ โรงเรียนควรมีผลที่เกิดจากการพัฒนาทุกด้าน ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน และผลการดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ตามคุณลักษณะของโรงเรียนสุจริต ที่ส่งผลให้โรงเรียนและชุมชนเป็นสังคมไม่คอร์รัปชัน โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ชนก หทัยกุล (2565, หน้า 201–202) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนดัชนีความต้องการจำเป็น เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การบริหารงบประมาณ การบริหารวิชาการ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป

ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงตาหาร พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะได้นำหลักคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล และคุณลักษณะผู้เรียนของโรงเรียนสุจริตมาใช้ในการบริหารงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ มาตรฐานการบริหารโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ชนก หทัยกุล (2565, หน้า 201–202) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงตาหาร พบว่า ด้านที่มีค่าสูงสุด คือ การบริหารงานบุคคล ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและตระหนักในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริต มีบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีและเหมาะสมกับความต้องการของหน่วยงาน มีการพัฒนาบุคคลตั้งแต่บุคคลนั้น เข้าสู่องค์กร ตลอดจนการพ้นจากงาน มีการส่งเสริม ยกย่อง ชมเชย มอบรางวัล จัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับบุคลากร เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานของบุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Alana Weston (2017, p. 121) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงบวกตามหลักการศึกษา 11 ประการ ที่มีผลต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของโรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า หลักการศึกษา 11 ประการมีส่วนช่วยให้บุคลากรและนักเรียนเกิดพฤติกรรมเชิงบวก อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างให้เกิดคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน แต่ในขณะเดียวกันโรงเรียนจะต้องมีการทำอย่างต่อเนื่อง จึงจะเห็นผลที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

3. แนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงตาหาร มีแนวทางพัฒนาแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ ระบบการดำเนินการ เทคนิคการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน มีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง วัดประเมินผลนักเรียนด้วยเครื่องมือที่หลากหลายอย่างเที่ยงตรง นิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริต ปลูกฝังคุณลักษณะ 5 ประการ ของโรงเรียนสุจริตให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน (ปรียาภรณ์ ตังคุณานันต์, 2562, หน้า 56) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ชนก หทัยกุล (2565, หน้า 201–202) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาแนวทางการบริหารตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) แนวคิด และหลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีดำเนินการ ซึ่งมีวิธีดำเนินการจำแนกตามมาตรฐาน ได้แก่ 1) การบริหารงบประมาณ มี 3 ตัวบ่งชี้ 18 แนวทาง 2) การบริหารวิชาการ มี 4 ตัวบ่งชี้ 30 แนวทาง 3) การบริหารบุคคล มี 3 ตัวบ่งชี้ 22 แนวทาง และ 4) การบริหารทั่วไป มี 3 ตัวบ่งชี้ 23 แนวทาง โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง ขับเคลื่อนการบริหารงานดังกล่าว และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ ส่วนผลการประเมินแนวทาง พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 ด้านการบริหารงบประมาณ ควรมีการดำเนินงานเกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายในการใช้งบประมาณ และสินทรัพย์ มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานให้ใช้งบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนโครงการที่วางไว้ คำนึงถึงหลักความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด มีการกำกับ ติดตาม

ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ ไชยมงคล (2560, หน้า 52) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริต กลุ่มโรงเรียนเชียงคำ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า สภาพการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาพฤติกรรมสุจริตของนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษา พัฒนาพฤติกรรมสุจริตของนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนคนดีของแผ่นดิน

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล โรงเรียนนครสวรรค์ เลือกสรร และบรรจุคนเข้าทำงานอย่างเหมาะสม มีเทคนิคการจัดวางขั้นตอน วิธีการทำงานที่ต้องอาศัยคนอื่นในการดำเนินการ การยกย่อง ชมเชย บุคลากรที่เป็นแบบอย่างที่ดีที่เหมาะสม ตลอดจนการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลงานของบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา กุสิรัมย์ (2561, หน้า 123–125) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการ โครงการโรงเรียนสุจริตของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนเครือข่ายในจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนสุจริตของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนเครือข่ายในจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยลักษณะนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ รองลงมาคือ ปัจจัยลักษณะองค์กร ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัจจัยลักษณะสภาพแวดล้อม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านภาวะผู้นำ รองลงมา คือ โครงสร้างของโรงเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านบรรยากาศของโรงเรียน ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนสุจริตของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนเครือข่ายในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ รองลงมา คือ ด้านผลลัพธ์ และภาพความสำเร็จ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป

3.4 ด้านการบริหารทั่วไป โรงเรียนควรมีการจัดบริการด้านอาคารสถานที่แก่ครู นักเรียนและชุมชน สนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้บรรลุตามนโยบาย และมาตรฐานการศึกษาที่โรงเรียนกำหนดให้ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานด้านความสัมพันธ์ชุมชน มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกในการจัดบริการด้านการศึกษา และเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ KoKom and Didin (2015, pp. 445–451) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบูรณาการกิจกรรมการศึกษาเพื่อต่อต้านในโรงเรียน โดยในงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาหน้าที่ของพลเมือง โครงสร้างทางสังคม และลักษณะนิสัยที่ดีและพฤติกรรมต่อต้านการทุจริต ผลการวิจัย พบว่า การบูรณาการกิจกรรมการศึกษาได้มีการต่อยอดสู่การจัดทำหลักสูตรพลเมือง การเรียนรู้การต่อต้านการทุจริต และได้มีการจัดการเรียนการสอนตามบริบทของสังคมและมีการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ตระหนักถึงคุณค่าของการต่อต้านการทุจริตในสังคม อีกทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังได้มีการปรับแต่งค่านิยมการต่อต้านทุจริต 9 ประการ อันได้แก่ ชื่อสัตย์ เอาใจใส่ เป็นอิสระ มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบ ยืนหยัดแข็ง อ่อนน้อมถ่อมตน กล้าหาญ และมีความยุติธรรม ให้เข้ากับบริบทของสังคม การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้การต่อต้านการทุจริต และมีการค่านิยมการต่อต้านการทุจริตทั้ง 9 ประการ มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน

3.5 ด้านผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ โรงเรียนควรมีผลที่เกิดจากการพัฒนา ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผลที่เกิดจากการดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ตลอดจนผลที่เกิดจากการพัฒนาทุก ๆ ด้านตามคุณลักษณะของโรงเรียนสุจริต ที่ส่งผลให้โรงเรียนและชุมชน เป็นสังคมที่สุจริต ไม่คอร์รัปชัน โปร่งใส ตรวจสอบได้และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชดาพร เสนามาตย์ (2561, หน้า 162–163) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบไปด้วย 3 คุณลักษณะ คือ การครองตน การครองคน และการครองงาน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านนักเรียน ด้านครูและบุคลากร ด้านผู้ปกครองและชุมชน ด้านวิชาการ และด้านการบริหารจัดการ 2. รูปแบบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ (1) สร้างความตระหนักรู้ (2) เรียนรู้และพัฒนา ประกอบด้วย การประเมินตนเองก่อนการพัฒนา วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรม การประเมินตนเองหลังการพัฒนา และการพัฒนาซ้ำ (3) เน้นสาระการนำไปใช้ และ (4) เื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ 3. ผลการประเมินรูปแบบซึ่งตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 15 คน ในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์การนำไปใช้ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sulkowski and Deakin (2009, pp. 154–166) ได้ทำการวิจัย เรื่องการสร้างความสำเร็จ วัฒนธรรมช่วยเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า การปลูกฝังความคิด

ด้านพฤติกรรมและระเบียบวินัยนักเรียน โดยวิธีการใช้แบบสอบถามซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อวัดคุณค่าของนักเรียนที่ศึกษาคุณธรรม จริยธรรม ความใฝ่ฝัน จุดเริ่มต้นของวัฒนธรรมโดยเน้นความเป็นตัวของตัวเองและธรรมชาติของนักเรียนมีผลการยืนยันในเชิงบวกระหว่าง คุณธรรม และพฤติกรรมการเรียน แต่ก็ยังเกี่ยวข้องกับสถาบันสังคม และระดับการแสดงความเป็นส่วนตัว ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมี ส่วนเกี่ยวข้องในด้านการเรียน

4. ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารทั่วไป ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหาร งบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

องค์ความรู้ใหม่

ได้แนวทางพัฒนาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นและแนวพัฒนาตามมาตรฐานการบริหาร วิทยาลัยสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ควรนำแนวทางพัฒนาซึ่งเป็นผลจากการวิจัยไปใช้ดำเนินการในสถานศึกษา ให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้การพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ได้รับการพัฒนาและนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร สถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา สนับสนุน และส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร ที่สถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาต่อไป และผลการประเมินแนว ทางการพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต โดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ อยู่ ในระดับมาก

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการ บริหารโรงเรียนสุจริต 2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต 3. เพื่อพัฒนา แนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต 4. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาตาม มาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหาร งบประมาณ และด้านผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป สภาพที่พึงประสงค์ ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านผลลัพธ์ และภาพแห่งความสำเร็จ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงบประมาณ

2. ความต้องการจำเป็นของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 พบว่า ด้านที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป และด้านผลลัพธ์และภาพแห่งความสำเร็จ ตามลำดับ

3. แนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร เขต 1 แนวทางพัฒนา (1) การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ พัฒนาปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษา วัดและประเมินผลนักเรียน ปฏิบัติคุณลักษณะ 5 ประการของโรงเรียนสุจริตให้กับผู้เรียน (2) การบริหารงบประมาณ โรงเรียนควรมีการดำเนินงานเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่าย โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เป็นไปตามระเบียบที่วางไว้

(3) การบริหารงานบุคคล โรงเรียนควรสรรหา เลือกสรรบรรจุคนเข้าทำงานอย่างเหมาะสม ยกย่อง ชมเชย เผยแพร่ผลงานของบุคลากร ในโรงเรียน (4) การบริหารงานทั่วไป โรงเรียนควรมีการอำนวยความสะดวกด้านอาคาร สถานที่ และเปิดโอกาสให้บุคลากร ในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา (5) ผลลัพธ์ และภาพแห่งความสำเร็จ โรงเรียนควรมีผลที่เกิดจากการพัฒนาผู้บริหาร ครู นักเรียน สถานศึกษา และผลการดำเนินการประเมิน คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ตามคุณลักษณะของโรงเรียนสุจริต

4. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูมิกดาหาร โดยรวม พบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ ผู้บริหารสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริตในระดับต่าง ๆ ตามบริบทที่เหมาะสม ซึ่งสามารถช่วยกำหนดขอบข่ายการบริหารโรงเรียนสุจริตได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสามารถยกระดับคุณภาพการบริหารงานในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาภูมิกดาหาร พบว่า สภาพปัจจุบันแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ด้านการบริหารงาน ทั่วไปอยู่ในระดับต่ำสุด ดังนั้น โรงเรียนควรมีการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาด สวยงาม น่าดู น่าอยู่ น่าเรียน ปลอดภัย บริการงานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา อำนวยความสะดวก ส่งเสริมบริหารจัดการศึกษา มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ตลอดจนเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริต เพื่อให้สถานศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างเต็ม ศักยภาพ สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับ ต่ำสุด ดังนั้น โรงเรียนควรมีการดำเนินงานเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่าย ในการใช้งบประมาณและสินทรัพย์ มีการจัดตั้งคณะทำงาน เพื่อพิจารณาแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงาน ใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบแบบ แผนโครงการที่วางไว้ คำนึงถึงหลักความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้โรงเรียนได้รับการพัฒนาในรอบด้านต่อไป

1.2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูมิกดาหาร พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ดังนั้น โรงเรียนมีการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและตระหนักในการดำเนินงานโครงการโรงเรียน สุจริต เป็นแบบอย่างที่ดีและเหมาะสมกับความต้องการของหน่วยงาน พัฒนาบุคคลตั้งแต่เข้าสู่องค์กรจนพ้นจากงาน ส่งเสริม เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลงานของบุคลากร ตลอดจนส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าทางวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จึงถือได้ว่าโรงเรียน เป็นสถานที่สำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพของบุคลากรอย่างเต็มตามศักยภาพ

1.3 ควรนำแนวทางพัฒนาซึ่งเป็นผลจากการวิจัยไปใช้ดำเนินการในสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้การบริหาร วิทยาลัยตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริตได้รับการพัฒนาและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูมิกดาหาร พบว่า ความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ การบริหารวิชาการ และการบริหารทั่วไป ดังนั้น โรงเรียนควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง วัดประเมินผลด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย นิเทศ ติดตามการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริต ปลุกฝังคุณลักษณะ 5 ประการ ของโรงเรียนสุจริตให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน จัดบริการด้านอาคารสถานที่แก่ครู นักเรียนและชุมชน สนับสนุน ส่งเสริม แต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานด้านความสัมพันธ์ชุมชน เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการกำกับ ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการ บริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป ดังนั้น โรงเรียนควรมีการดำเนินงานเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่าย และการใช้จ่ายงบประมาณให้ เป็นไปตามระเบียบแบบแผน โดยคำนึงถึงหลักความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

และจัดทำรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีจัดบริการด้านอาคารสถานที่แก่ครู นักเรียนและชุมชน สนับสนุน ส่งเสริม แต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานด้านความสัมพันธ์ชุมชน เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง เพื่อดูข้อมูลที่จะนำไปพัฒนาและส่งเสริมมาตรฐานการบริหารสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง

2.3 นำผลการวิจัยไปขยายผลกำหนดเป็นแนวทางพัฒนาตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง และหน่วยงานการศึกษาอื่นต่อไป

2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยโรงเรียนสุจริตเชิงพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนสุจริต เพื่อให้ทราบปัญหา และแนวทาง แก้ไขปัญหาให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์

เอกสารอ้างอิง

- จิณต์จุฑา ชูโตศรี. (2560). *การพัฒนาแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนสุจริต*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาภรณ์ ดั่งคุณนันต์. (2562). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- พิมพ์ชนก ห้วยกุล. (2565). *การพัฒนาแนวทางการบริหารตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌิมศึกษาร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรทิพย์ ไชยมงคล. (2560). *การศึกษาสภาพการดำเนินงานในโครงการโรงเรียนสุจริต กลุ่มโรงเรียนเชียงคำ 1 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- รัชดาพร เสนามาตย์. (2561). *รูปแบบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสุจริต สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วชิรวิทย์ นิตินันท์ และสุวิทย์ ภาณุจारी. (2563). *รูปแบบการบริหารโรงเรียนสุจริตของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ดุษฎีนิพนธ์ ศษ.ด. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สุพัตรา กุสิรัมย์. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียน เครือข่ายในจังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2558). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุจริต*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2561). *คู่มือหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุจริต*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- Weston, A. (2017). *Positive Behavior Interventions and Supports' Relationship to The Eleven Principles of Effective Character Education*. (Doctoral dissertation). Louisiana: Southeastern Louisiana University.
- Komalasari, K, & Saripudin, D. (2015). Integration of Anti-Corruption Education in School's Activities. *American Journal of Applied Sciences*, 12(6), 445-451.
- Sulkowski, N. B. & Deakin, M. K. (2009). Does Understanding Culture Help Enhance Students Learning Experience. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 21(02), 154-166.

**การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์
เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**
DEVELOPMENT OF BLENDED LEARNING MANAGEMENT PROCESS WITH PHONICS TEACHING METHOD TO
ENHANCE ENGLISH PRONUNCIATION SKILLS FOR PRATHOMSUKSA 3 STUDENTS

ชบาไพร รักษสถาน* ประกอบ ใจมั่น และ สุจินต์ หนูแก้ว
Chabaprai Raksatan* Prakob Jaiman and Sujin Nukaew
สาขาวิชาการจัดการนวัตกรรมเพื่อการพัฒนา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช 80280
Program in Innovation Management for Development, Faculty of Education,
Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat 80280, Thailand
*Corresponding Author: E-mail: Chabumini25@gmail.com

รับบทความ 8 กุมภาพันธ์ 2567 แก้ไขบทความ 31 มีนาคม 2567 ตอรับบทความ 4 เมษายน 2567 เผยแพร่บทความ มกราคม 2568

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ 2) เพื่อพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ และ 3) เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านปากพญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำนวน 35 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบประเมินทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการออกเสียงภาษาอังกฤษ แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เนื้อหาและค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบที (t-test Dependent Samples)

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ ได้แก่ 1) การเรียนแบบออนไลน์ 2) การเรียนแบบออฟไลน์ 3) ผู้เรียนมีส่วนร่วม 4) การประเมินผล 5) สื่อ อุปกรณ์ และวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้ ขั้นที่ 2 เรียนรู้เสียงพยัญชนะ สระ ขั้นที่ 3 การฝึกประสมเสียง ขั้นที่ 4 การแยกแยะและแบ่งเสียงในคำ ขั้นที่ 5 การวัดและประเมินผล

2. ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 77.71/75.23

3. ประสิทธิภาพการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น พบว่า

3.1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ หลังการเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 นักเรียนมีทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ หลังการเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน, วิธีการสอนแบบโฟนิกส์, ทักษะการอ่านออกเสียง

ABSTRACT

This research aimed 1) to examine the elements of the blended learning management process and the phonics teaching method, 2) to develop and evaluate the efficiency of the blended learning management process with the phonics teaching method, and 3) to evaluate the effectiveness of the developed learning management process for enhancing English pronunciation skills of Prathomsuksa 3 students. The research and development approach (R&D) was employed. The sample, obtained through cluster sampling, consisted of 35 Prathomsuksa 3 students in the 2023 semester at Ban Pak Pa Ya School under Primary Educational Service Area Office 1 Nakhon Si Thammarat. Data collection tools included a document analysis form, an assessment form of English phonics pronunciation skills, and a satisfaction assessment form. The data were analyzed by content analysis, percentage, mean, standard deviation, and t-test for Dependent Samples.

The research results showed that:

1. The blended learning management process comprised five components: 1) online learning, 2) offline learning, 3) student participation, 4) evaluation, and 5) media and equipment. The phonics teaching method involved four steps: Step 1 learning consonant and vowel sounds, Step 2 practicing oral blending of sounds to form words, Step 3 segmenting words into individual sounds and learning common exception words, along with their meanings, and Step 4 focusing on pronunciation and understanding the meaning of words.

2. The blended learning process integrated with the phonics teaching method consisted of five steps: Step 1: knowledge reviews. Step 2: learning consonants and vowel sounds. Step 3: Practice blending sounds. Step 4: segmenting words into individual sounds. Step 5: measurement and evaluation. The developed learning process achieved the E1/E2 efficiency of 77.71/75.23.

3. The effectiveness after the intervention revealed that:

3.1 The students' learning achievement was significantly higher than before the intervention with a statistical significance level of .05.

3.2 The students' English pronunciation after the intervention was significantly higher than that before the intervention at the .05 level of significance.

3.3 Students' satisfaction with the developed learning process was overall at a high level.

Keywords: Blended Learning Process, Phonics Teaching Method, English Pronunciation Skills

บทนำ

ปัจจุบันภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลก เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการติดต่อสื่อสาร (Festallor Education, 2020, Online) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ทุกช่วงชั้น เพื่อเป็นรากฐานและเตรียมความพร้อมในการเรียนของเยาวชนรุ่นใหม่ ด้วยเหตุนี้นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการจึงมีการ ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 นั่นคือ 3R8C ซึ่งหนึ่งในนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีควบคู่กันไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, หน้า 1) อีกทั้งยังให้ความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะ ยกย่องมาตรฐานภาษาอังกฤษ โดยในระดับประถมศึกษาให้ความสำคัญในการอ่านออกเสียง จึงมีการพัฒนาความสามารถ ภาษาอังกฤษและเทคนิคการสอนของครูสอนภาษาอังกฤษ เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้ที่ได้ไปออกแบบกิจกรรมและเทคนิคที่น่าสนใจ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, หน้า 230)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายในการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ไว้ 6 ด้าน ซึ่งให้ความสำคัญกับการอ่านออกเสียงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) นโยบายที่ 2 พัฒนาคุณภาพ กระบวนการเรียนรู้ ได้กำหนดให้ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงได้ตามช่วงวัย ร้อยละ 100 ของผู้เรียนมีทักษะ การอ่าน โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–6 สามารถอ่านออกเสียงได้ ผ่านเกณฑ์ตามช่วงวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2560, หน้า 24) นอกเหนือจากนั้นทุกภาคส่วนให้ความสนใจทางด้านเทคโนโลยีซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ผู้เรียนต้องพัฒนาตนเอง

ตามทักษะศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 43) ทำให้เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้นและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนก็มีความหลากหลายยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามจากการศึกษา พบว่า แม้การศึกษาไทยมุ่งเน้นส่งเสริมความรู้และทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียน แต่จากการรายงานของสถาบัน Education First ซึ่งเป็นสถาบันจัดอันดับทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษของนิวซีแลนด์ ได้ทดสอบประชากร จำนวน 910,000 คน ในประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ รวมทั้งสิ้น 70 ประเทศ พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 62 จาก 70 ประเทศทั่วโลก และยังเป็นอันดับที่ 14 จาก 16 ในเอเชียที่ได้ ซึ่งอยู่ในระดับรั้งท้ายของโลก (Matichon, 2018, Online) ซึ่งสอดคล้องกับการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา พบว่า มีนักเรียนในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อ่านออกเสียงไม่ได้จำนวนมากมีจำนวนถึง 1 ใน 3 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด (กฤษทิภา พิศรชานนท์ และบัลลังก์ โรหิตเสถียร, 2561, หน้า 1) สำหรับปัญหาทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษข้างต้น พบว่ามีสาเหตุมาจากการเลือกกระบวนการสอนไม่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษ ซึ่งรากฐานของการออกเสียงไม่ถูกต้องดังกล่าวนี้เกิดจากผู้ส่งสารไม่ตระหนักรู้ ไม่สามารถแยกแยะหน่วยเสียงในภาษาอังกฤษได้ ทำให้ไม่สามารถเชื่อมโยงตัวอักษรและหน่วยเสียงได้ถูกต้อง (ณัฐพร สุขเกษม, 2559, หน้า 18)

จากปัญหาดังกล่าวการเรียนการสอนออกเสียงเบื้องต้นเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ของตัวอักษรและเสียง การเรียนรู้ตระหนักในหน่วยพื้นฐานของเสียงควรใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพราะเป็นการถอดรหัสการออกเสียงเบื้องต้น (Jannazi, 1997, p. 56) และการสอนออกเสียงแบบโฟนิกส์ทำให้เกิดประสิทธิภาพการออกเสียงดีกว่าแบบเดิม (House of Commons Education and Skills Committee, 2005) ทั้งนี้ในปัจจุบันเป็นยุคดิจิทัลการเรียนการสอนควรมีความหลากหลาย การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรู้สึกสนใจและมีปฏิสัมพันธ์ต่อการเรียนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถกระตุ้นผู้เรียนให้สอดคล้องกับสถานการณ์จัดการเรียนการสอนได้ในทุกที่อีกด้วย (จิรารัตน์ ประยูรวงษ์, 2562, หน้า 4)

จากความสำคัญของสภาพปัญหาปัจจุบันดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้จะสอดคล้องกับการแก้ปัญหาด้านการออกเสียง ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานในการพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษต่อไปได้ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้สื่อเทคโนโลยี เรียนรู้ตามความสามารถอย่างเต็มศักยภาพตามทักษะศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และขั้นตอนวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ
2. เพื่อพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ แบบแผนหรือโครงสร้างที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อ รวมทั้งขั้นตอน วิธีและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมหรือคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ (พิจิตรา ธงพานิช, 2560, หน้า 45; ทิศนา ขัมมณี, 2558, หน้า 124)

2. กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) กระบวนการแบบเผชิญหน้า (Face to face) การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนและผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านสื่อใช้เทคโนโลยีร่วมกับกับการสอนแบบปกติ มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) การเรียนแบบออนไลน์ 2) การเรียนแบบออฟไลน์ 3) ผู้เรียนมีส่วนร่วม 4) การประเมินผล 5) สื่อ อุปกรณ์ (ทัศนีย์ ธราพร, 2564, หน้า 75; Thu My, N., & Minh H, T, 2020, p. 128; Carman, J. M., 2006, Online)

3. วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอนอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษโดยให้เรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ของเสียงกับตัวอักษร เรียนรู้เสียงพยัญชนะ สระ โดยมีวิธีการสอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 เรียนรู้เสียงพยัญชนะ สระ ขั้นที่ 2 การฝึกประสมเสียงเป็นคำ ขั้นที่ 3 การแยกแยะและแบ่งเสียงในคำ เรียนรู้คำที่นอกเหนือกฎเกณฑ์และความหมายของคำ ขั้นที่ 4 การออกเสียงและบอกความหมาย (มาริสซา พันเปรม, 2561, หน้า 91; ณัฐพล สุริยมณฑล, 2561, หน้า 119; ณัฐนันท์ นิเวศน์วรการ, 2561, หน้า 71; Phonics, J., 2021, Online).

4. ทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษ การออกเสียงภาษาอังกฤษคือการเปล่งเสียง อ่านสะกดคำ การประสมคำและบอกความหมายได้ โดยการวัดและประเมินผลทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษประเมินด้วยเกณฑ์รูบิคโดยมีระดับคุณภาพดีเยี่ยม ดี พอใช้ ปรับปรุง (Wiggins, 1990, p. 20)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบเผชิญหน้า ผสมผสานกับการเรียนรู้แบบออนไลน์ ที่มีการนำเทคโนโลยีเข้าใช้ให้ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ได้รวดเร็วมากขึ้น โดยมีองค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ได้แก่ 1) การเรียนออนไลน์ 2) การเรียนออฟไลน์ 3) ผู้เรียนมีส่วนร่วม 4) การประเมินผล 5) สื่อ อุปกรณ์

2. วิธีการสอนแบบโฟนิกส์ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอนอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษโดยให้เรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ของเสียงกับตัวอักษร เรียนรู้เสียงพยัญชนะ สระ การฝึกประสมเสียงเป็นคำ การแยกแยะและแบ่งเสียงในคำ เรียนรู้คำที่นอกเหนือกฎเกณฑ์และความหมายของคำ การออกเสียงและบอกความหมาย

3. ทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถด้านการอ่านออกเสียงที่การเปล่งเสียงตามตัวอักษร และคำที่กำหนดไว้ให้ถูกต้อง โดยประเมินได้จากแบบประเมินทักษะการอ่านออกเสียง

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ หมายถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า ผสมผสานกับการเรียนรู้แบบออนไลน์ร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์มีขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้ (Review) ด้วยสื่อออนไลน์/สื่ออุปกรณ์ กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ขั้นที่ 2 (Study) เรียนรู้เสียงพยัญชนะ สระ ด้วยใบงานและสื่อออนไลน์ ขั้นที่ 3 (Practice) การฝึกประสมเสียงเป็นคำ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการฝึกและทำกิจกรรม ขั้นที่ 4 (Identity) การแยกแยะแบ่งเสียงคำโดยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมในใบงานหรือออกเสียงบันทึกวีดิโอส่งในLine กลุ่มชั้นเรียน ขั้นที่ 5 (Evaluation) การวัดและประเมินผลโดยให้มีการออกเสียงและบอกความหมาย ในรูปแบบใบงาน สอบออกเสียงรายบุคคลและบันทึกวีดิโอส่งในLine กลุ่มชั้นเรียน

5. ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มี 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานและขั้นตอนของวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ ระยะที่ 2 พัฒนาและประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระยะที่ 3 ประเมินประสิทธิผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำนวน 2,519 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านปากพญา จำนวน 35 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบวิเคราะห์องค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และขั้นตอนวิธีการสอนแบบโพนิกส์เสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ มีลักษณะเป็นตารางวิเคราะห์

2. แบบสังเคราะห์เอกสาร องค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และขั้นตอนวิธีการสอนแบบโพนิกส์เสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ มีลักษณะเป็นตารางสังเคราะห์

3. แบบตรวจสอบความสอดคล้องของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโพนิกส์ เพื่อสร้างเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

4. แบบประเมินคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโพนิกส์ เพื่อสร้างเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการออกเสียงภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 ค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.51–0.80 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.24–0.53

6. แบบประเมินทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.23–0.80 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.40–0.65

7. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโพนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสาร บทความงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และขั้นตอนวิธีการสอนแบบโพนิกส์

2. วิเคราะห์องค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานและขั้นตอนการอ่านออกเสียงแบบโพนิกส์ โดยการแจกแจงความถี่

3. สังเคราะห์องค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานและขั้นตอนการอ่านออกเสียงแบบโพนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียง โดยนับจากความถี่แล้วนำข้อความมาสังเคราะห์เป็นข้อๆ ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

4. ตรวจสอบคุณภาพร่างกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโพนิกส์ เพื่อสร้างเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความสอดคล้องของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโพนิกส์ เพื่อสร้างเสริมทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ให้ผู้เชี่ยวชาญตัดสินว่าแต่ละองค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกัน หรือไม่ใจ หรือว่าไม่สอดคล้อง

5. ตรวจสอบความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ แบบประเมินทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโพนิกส์ เพื่อสร้างเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ให้ผู้เชี่ยวชาญตัดสินว่าแต่ละข้อสอดคล้องกัน หรือไม่ใจ หรือว่าไม่สอดคล้อง

6. ทดลองนำร่องและประเมินประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโพนิกส์ เพื่อสร้างเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

7. ตรวจสอบและยืนยันการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโพนิกส์ เพื่อสร้างเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

8. ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษและประเมินทักษะการอ่านออกเสียงก่อนเรียน และทำการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อสร้างเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 16 ชั่วโมง (รวมเวลาทดสอบก่อนและหลังเรียน)

9. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและประเมินทักษะการอ่านออกเสียงหลังเรียน และประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อสร้างเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังจากใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้

10. ผู้วิจัยรวบรวมคะแนนของกลุ่มตัวอย่างหลังเสร็จสิ้นการเรียนและนำคะแนนวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลของการทดสอบทักษะการอ่านออกเสียงก่อนและหลังเรียน และค่าประเมินความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ในลักษณะวิเคราะห์เนื้อหา (แจกแจงความถี่ คำร้อยละ)
2. ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที (t-test dependent)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีผลการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานและขั้นตอนของวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ พบว่า

1. องค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และขั้นตอนวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ พบว่า องค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ได้แก่ 1) การเรียนแบบออนไลน์ 2) การเรียนแบบออฟไลน์ 3) ผู้เรียนมีส่วนร่วม 4) การประเมินผล 5) สื่อ อุปกรณ์

2. ขั้นตอนวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ ได้แก่ ขั้นที่ 1 เรียนรู้เสียงพยัญชนะ สระ ขั้นที่ 2 การฝึกประสมเสียงเป็นคำ ขั้นที่ 3 การแยกแยะและแบ่งเสียงในคำ เรียนรู้คำที่นอกเหนือกฎเกณฑ์และความหมายของคำ และขั้นที่ 4 การออกเสียงและบอกความหมาย

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาและประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1. กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้ ขั้นที่ 2 เรียนรู้เสียงพยัญชนะ สระ ขั้นที่ 3 การฝึกประสมเสียง ขั้นที่ 4 การแยกแยะและแบ่งเสียงในคำ ขั้นที่ 5 การวัดและประเมินผล ตรวจสอบผลประเมินคุณภาพค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม เท่ากับ 4.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 โดยผู้เชี่ยวชาญ

2. ประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 77.71/75.23

ตาราง 1 ผลการประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (E1/E2)

คะแนนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	เฉลี่ยร้อยละ
ระหว่างเรียน	35	90	69.94	77.71
หลังเรียน	35	30	22.57	75.23

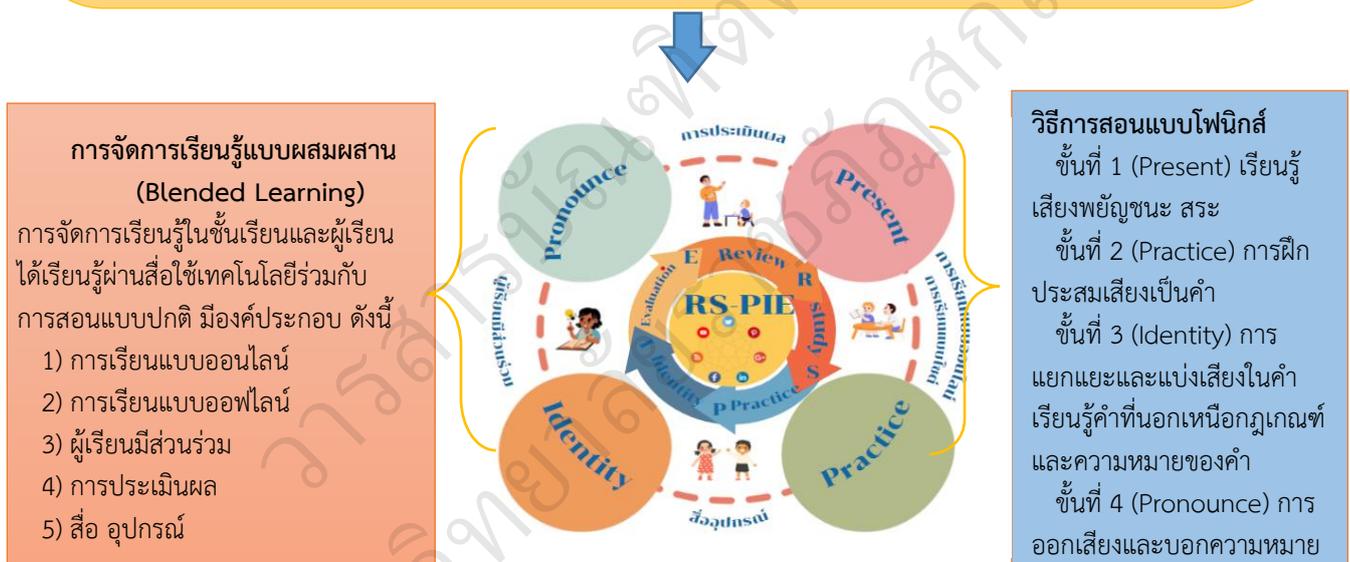
ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน (E1/E2) เท่ากับ 77.71/75.23

จากตาราง 1 พบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองดิน จำนวน 35 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 77.71/75.23 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ฉบับสมบูรณ์ มีกระบวนการ ดังนี้

กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

- ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้ (Review) ด้วยสื่อออนไลน์/สื่ออุปกรณ์ กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน
- ขั้นที่ 2 (Study) เรียนรู้เสียงพยัญชนะ สระ ด้วยใบงานและสื่อออนไลน์
- ขั้นที่ 3 (Practice) การฝึกประสมเสียงเป็นคำ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการฝึกและทำกิจกรรม
- ขั้นที่ 4 (Identity) การแยกแยะและแบ่งเสียงคำโดยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมในใบงานหรือออกเสียงบันทึกวิดีโอส่งใน Line กลุ่มชั้นเรียน
- ขั้นที่ 5 (Evaluation) การวัดและประเมินผลโดยให้มีการออกเสียงและบอกความหมาย ในรูปแบบใบงาน สอบออกเสียงรายบุคคลและบันทึกวิดีโอส่งใน Line กลุ่มชั้นเรียน

ภาพประกอบ 2 กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์

ระยะที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิภาพการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า

1. นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์มีทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลการประเมินทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์กับกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อสร้างเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (1-tailed)
ประเมินก่อนเรียน (Pre-test)	36	30	11.10	1.70	26.1133*	0.0000
ประเมินหลังเรียน (Post-test)	36	30	20.80	1.80		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อสร้างเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านปากพญา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉลี่ยจากการทำแบบประเมินทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ก่อนเรียนได้ ($\bar{X} = 11.10$, S.D. = 1.70) ค่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบประเมินทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์หลังเรียนได้ ($\bar{X} = 20.80$, S.D. = 1.80) ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์มีทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ หลังการเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการออกเสียงภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อสร้างเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (1-tailed)
ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)	35	30	11.14	1.83	38.2217*	0.0000
ทดสอบก่อนเรียน (Post-test)	35	30	23.26	0.56		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการออกเสียงภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อสร้างเสริมทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านปากพญา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยจากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.14 และหลังเรียนค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.26 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนเรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่า เนื้อหาตรงกับความต้องการของนักเรียน และมีความทันสมัย ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.16), นักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิชาภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.16) กระบวนการสอนครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหา ($\bar{X} = 4.94$, S.D. = 0.23)

การอภิปรายผล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการอภิปรายผลการศึกษาวิจัยในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ผลการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานได้ดังนี้ 1) การเรียนแบบออนไลน์ 2) การเรียนแบบออฟไลน์ 3) ผู้เรียนมีส่วนร่วม 4) การประเมินผล 5) สื่อ อุปกรณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานจากกรอบแนวคิดของนักการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลและแจกแจงความถี่จากข้อมูล และนำข้อมูลมา

สังเคราะห์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องขององค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องเลือกสิ่งที่เหมาะสมเป็นระบบและแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ได้โดยนำเทคโนโลยีมาเป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นผู้เรียนสอดคล้องกับคาร์แมน (Jared M. Carman, 2002, Online) ได้ศึกษาองค์ประกอบของการเรียนการสอนแบบผสมผสาน และสามารถแบ่งออก 5 ส่วน ประกอบด้วย 1) เป็นเหตุการณ์สดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำโดยผู้สอน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในเวลาเดียวกัน 2) กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนประสบผลสำเร็จด้วยตนเองเป็นรายบุคคล 3) เป็นสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนมีการร่วมมือกับผู้อื่น 4) การประเมินเพื่อวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 5) สิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนการเรียน สอดคล้องกับ ทศนี ธราพร (2564, หน้า 78) พบว่า นอกเหนือจากการเรียนแบบออนไลน์ เหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นปัจจุบัน การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การเรียนลักษณะดังกล่าวต้องมีการประเมินผลความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระยะ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้นต่อไป สอดคล้องแนวคิดของ กุลธิดา พุกคาโน (2561, หน้า 52) พบว่า องค์ประกอบการเรียนแบบผสมผสานสามารถแบ่งออกเป็นองค์ประกอบหลัก คือ องค์ประกอบออฟไลน์และองค์ประกอบออนไลน์ ซึ่งนอกจากเรียนรู้ในชั้นเรียนแล้วนั้นสื่อออนไลน์เป็นส่วนหนึ่งในการใช้จัดการเรียนการสอนและไม่ว่าในรูปแบบใดก็ตามการวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งในการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนในการพัฒนาต่อไป

2. ผลการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ขั้นตอนวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษ พบว่า ชั้นที่ 1 ชั้นการเรียนรู้เสียงของตัวอักษร ชั้นที่ 2 ชั้นการเรียนรู้การผสมเสียงตัวอักษร ชั้นที่ 3 ชั้นการแยกแยะและแบ่งเสียงในคำ ประสมคำ ชั้นที่ 4 ชั้นนำเสนอคำ และความหมาย ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษจากกรอบแนวคิดของนักการศึกษา ซึ่งจากการศึกษาหลายท่านได้แจกแจงขั้นตอนการโฟนิกส์ออกมามากหลาย ขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูลและแจกแจงความถี่จากข้อมูล และนำข้อมูลมาสังเคราะห์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องขั้นตอนวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องเลือกสิ่งที่เหมาะสมเป็นระบบสอดคล้องและแก้ปัญหาการอ่านออกเสียงในเด็กไทย ปัจจุบันมีจำนวนมาก ซึ่งเป็นฐานสำคัญไปสู่การพัฒนาทักษะอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ได้มาซึ่งขั้นตอนวิธีสอนแบบโฟนิกส์ สอดคล้องกับวิจัยของ ญัฐพล สุริยมณฑล และคณะ (2561, หน้า 119) ว่าขั้นตอนวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการออกเสียงโดยส่งเสริมการเรียนรู้ความสัมพันธ์ของเสียงกับตัวอักษรของพยัญชนะ สระ เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษและเกิดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ ฉวีวรรณ วัฒนานุกิจ (2565, หน้า 19) ว่า การสอนอย่างมีขั้นตอนจากการถอดรหัสเสียงของแต่ละตัวอักษร โดยนักเรียนจะต้องเข้าใจเสียงของตัวอักษรต่าง ๆ และอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง จึงจะสามารถผสมเสียงออกมาเป็นคำได้ การสะกดคำด้วยการสอนแบบโฟนิกส์ เป็นการสอนให้รู้จักเสียงที่ถูกต้องของการฝึกผสมคำให้ถูกต้อง ส่งเสริม ให้นักเรียนได้ฝึกการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษอย่างมีกระบวนการ โดยผู้สอนเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมทำให้นักเรียนอ่านออกเสียงได้อย่างถูกต้อง

3. ผลการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มี 5 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 ชั้นทบทวนความรู้ ชั้นที่ 2 เรียนรู้เสียงพยัญชนะ สระ ชั้นที่ 3 การฝึกประสมเสียง ชั้นที่ 4 การแยกแยะและแบ่งเสียงในคำ ชั้นที่ 5 การวัดและประเมินผล ผู้วิจัยวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับทักษะการอ่านออกเสียง วิเคราะห์กรอบแนวคิดการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ออกแบบขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ ทำการสังเคราะห์ระหว่างกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานและวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ ทำให้ได้ขั้นตอนในการพัฒนาการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษเพื่อยกร่างกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุง จากนั้นทดลองนำร่องและประเมินประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบและยืนยันการปรับปรุงงานข้อเสนอแนะ สอดคล้องกับ ญัฐพล สุริยมณฑล และคณะ (2561, หน้า 121) ได้ศึกษาการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อส่งเสริมการออกเสียงและความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ยหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เท่ากับ 9.3 คิดเป็นร้อยละ 93.5 มีระดับคุณภาพดีเยี่ยม ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ซึ่งทำให้เห็นว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแนวคิด นฤมล สุปินโน (2557, บทคัดย่อ) ได้สรุปผลการวิจัยได้ว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่านออกเสียงโฟนิกส์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และมีเจตคติต่อวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ในระดับดี

4. การประเมินประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 77.71/75.23

ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษได้รับการตรวจสอบคุณภาพและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงจากคำแนะนำ แล้วนำไปทดลองนำร่องและประเมินประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบและยืนยันการปรับปรุงงานข้อเสนอแนะ ซึ่งสอดคล้องกับ ชู ลอยด์ (Lloyd, 2010, Online) กล่าวว่า มีประยูคที่ใช้ การสอนการอ่านออกเสียงแบบโฟนิกส์เข้ามาช่วยในการอ่านออกเสียงและการผสมเสียงตัวอักษรในการอ่านคำ รวมถึงการวิเคราะห์ เชื่อมโยงไปถึงตัวอักษรของเสียงที่อยู่ในคำได้ ผู้เรียนสามารถออกเสียงได้มากขึ้น สอดคล้องกับ ญฐนนท์ นิเวศน์วรการ และคณะ (2561, หน้า 55) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงความรู้คำศัพท์และการอ่าน ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่าหลังจากการสอนด้วยวิธีแบบโฟนิกส์ 1) นักเรียนสามารถ ออกเสียงภาษาอังกฤษอยู่ในระดับคุณภาพ ดี 2) นักเรียนมีความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอยู่ในระดับคุณภาพดีหลังได้รับการสอนแบบโฟนิกส์

5. ผลการประเมินประสิทธิผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีความสำเร็จบังเกิดผลตามคาดหวัง ตามประเด็นดังนี้

5.1 นักเรียนมีผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านการออกเสียงภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการเรียนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียง ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยทำการทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน จากนั้นจึงจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการจัดการเรียนแบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอน แบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียง และทำการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนทำให้เห็นประสิทธิผลจากการ เรียนโดยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างแล้ว เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทำให้เห็นค่าการเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับ วิธีการสอนโฟนิกส์ทำให้ผู้เรียน สอดคล้องกับ ฉวีวรรณ วัฒนานุกิจ (2565, หน้า 106) พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยชุดกิจกรรมการ เรียนรู้ด้วยการสอนแบบโฟนิกส์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้อง (Grant, 2014, p. 21) พบว่า ผลจากศึกษาวิจัย เรื่อง การสอนการอ่านออกเสียงแบบโฟนิกส์ นักเรียนในระดับประถมศึกษาใน ประเทศอังกฤษ ในการวิจัยในครั้งนี้ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านการออกเสียงภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการเรียน การสอนแบบเดิม

5.2 นักเรียนผลการประเมินทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษ หลังการเรียนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ ผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยเฉลี่ยจากการทำแบบประเมินทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ได้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะ การออกเสียงภาษาอังกฤษ และประเมินทักษะการออกเสียงกับผู้เรียนก่อนและหลังเพื่อประเมินทักษะให้ทราบประสิทธิผลด้านทักษะ การออกเสียงหลังจากใช้กระบวนการ ทั้งนี้อาจเพราะว่าวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ 5 ขั้นตอนดังกล่าวนี้เหมาะสมกับการพัฒนาทักษะ ผู้เรียนด้านการออกเสียง ทั้งนี้เนื่องจากการสอนที่เริ่มจากการปรับและเตรียมนักเรียนให้พร้อมด้วยการทบทวนก่อนเรียน เรียนรู้ เสียงตัวอักษรแต่ละตัว ประสมเสียงสระและพยัญชนะ จนสามารถแยกแยะคำออกเสียงเป็นคำได้จนสามารถวัดและประเมินผลทักษะ ดังกล่าวได้ จึงเป็นการสร้างผลลัพท์ให้นักเรียนสามารถออกเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังกล่าวเป็นวิธีการสอนเพื่อใช้พัฒนาให้นักเรียนออกเสียงภาษาอังกฤษได้ดียิ่งขึ้น และสามารถเชื่อมโยงไปสู่ทักษะอื่น ๆ ต่อไปได้ สอดคล้องกับ แมคคินแลน (Macmillan, 2008, Abstract) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การออกเสียงโดยใช้วิธีของจอลี่ โฟนิิกส์ ระดับชั้น อนุบาลในประเทศแคนาดา ประเทศอังกฤษ พบว่า นักเรียนที่เรียนการอ่านโดยวิธีการของจอลี่ โฟนิิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนอ่านออกเสียงมีคะแนนเพิ่มขึ้นหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ และสะกดคำสูงกว่ามาตรฐานตามอายุ สอดคล้องกับญฐนนท์ สุริยมณฑล และคณะ (2561, หน้า 121) พบว่า การสอนการออกเสียงแบบโฟนิกส์เพื่อส่งเสริมการออกเสียงและ ความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีระดับคุณภาพดีเยี่ยม

5.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอน แบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ในภาพรวมมีความ

พึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.89$, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรก คือ เนื้อหาตรงกับ ความสนใจ ความต้องการของนักเรียน และมีความทันสมัย ($\bar{x} = 4.97$, S.D. = 0.16), นักเรียนมีความพึงพอใจที่ดีต่อวิชา ภาษาอังกฤษ ($\bar{x} = 4.97$, S.D. = 0.16), กิจกรรมในกระบวนการสอนการออกเสียงช่วยให้นักเรียนมีทักษะการออกเสียง ภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น ($\bar{x} = 4.94$ S.D. = 0.23) ตามลำดับ ผู้วิจัยได้ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนหลังการจัดการเรียน การสอนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อประเมินค่าความพึงพอใจในระดับต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อมีการทดลองกระบวนการกับ กลุ่มตัวอย่างเสร็จแล้วจึงประเมินความพึงพอใจ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เป็นการจัด กิจกรรมที่พัฒนาทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษร่วมกับการใช้เทคโนโลยีทำให้กระตุ้นความสนใจของนักเรียน เกิดความสนุกสนาน ในการอ่านออกเสียง ซึ่งสอดคล้องกับ ทู มายและมิน ฮาว (Thu My & Minh Hoa, 2020, p. 669) ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าการ จัดการเรียนรู้อย่างผสมผสาน เป็นวิธีการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาภาษาอังกฤษให้สามารถฝึกและ พัฒนาทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้ และผู้เรียนวิชาภาษาอังกฤษมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนแบบ ผสมผสานในระดับมาก ในส่วนของ จิราภรณ์ เสืออินทร์ (2559, บทคัดย่อ) กล่าวว่าเมื่อมีการพัฒนาทักษะความสามารถด้านการออก เสียงภาษาอังกฤษโดยการสอนแบบโฟนิกส์ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนแบบโฟนิกส์อยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียง ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานการจัดการเรียนรู้แบบ ผสมผสาน (Blended Learning) มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) การเรียนแบบออนไลน์ 2) การเรียนแบบออฟไลน์ 3) ผู้เรียนมีส่วนร่วม 4) การประเมินผล 5) สื่อ อุปกรณ์ และวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ มีขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 เรียนรู้เสียงพยัญชนะ สระ ขั้นที่ 2 การฝึก ประสมเสียงเป็นคำ ขั้นที่ 3 การแยกแยะและแบ่งเสียงในคำ เรียนรู้คำที่นอกเหนือกฎเกณฑ์และความหมายของคำ ขั้นที่ 4 การออก เสียงและบอกความหมาย เพื่อแก้ปัญหาทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษและผู้เรียนสามารถเรียนในชั้นเรียนและเรียนด้วยตนเองและ เกิดความหลากหลายเกิดทักษะในการใช้เทคโนโลยีจึงนำวิธีการสอนแบบโฟนิกส์มาผสานกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ซึ่งมีขั้นตอนการสอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้ (Review) ด้วยสื่อออนไลน์/สื่ออุปกรณ์ กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ขั้นที่ 2 (Study) เรียนรู้เสียงพยัญชนะ สระ ด้วยใบงานและสื่อออนไลน์ ขั้นที่ 3 (Practice) การฝึกประสมเสียงเป็นคำ โดยผู้เรียนกับเพื่อนใน ชั้นเรียนและฝึกจากสื่อวิดีโอใน google site ขั้นที่ 4 (Identity) การแยกแยะแบ่งเสียงคำโดยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมในใบงานหรือออก เสียงบันทึกวิดีโอส่งใน Line กลุ่มชั้นเรียน ขั้นที่ 5 (Evaluation) การวัดและประเมินผลโดยให้มีการออกเสียงและบอกความหมาย ในรูปแบบใบงาน สอบออกเสียงรายบุคคลและบันทึกวิดีโอส่งใน Line กลุ่มชั้นเรียน

สรุป

การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการออกเสียง ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนางานวิจัยครั้งนี้สรุปผลได้ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานและขั้นตอนของวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ พบว่า

1. องค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และขั้นตอนวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ พบว่า องค์ประกอบ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ได้แก่ 1) การเรียนแบบออนไลน์ 2) การเรียนแบบออฟไลน์ 3) ผู้เรียนมีส่วนร่วม 4) การ ประเมินผล 5) สื่อ อุปกรณ์

2. ขั้นตอนวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ ได้แก่ ขั้นที่ 1 เรียนรู้เสียงพยัญชนะ สระ ขั้นที่ 2 การฝึกประสมเสียงเป็นคำ ขั้นที่ 3 การแยกแยะและแบ่งเสียงในคำ เรียนรู้คำที่นอกเหนือกฎเกณฑ์และความหมายของคำ และขั้นที่ 4 การออกเสียงและบอก ความหมาย

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาและประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1. กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้ ขั้นที่ 2 เรียนรู้เสียงพยัญชนะ สระ ขั้นที่ 3 การฝึกประสมเสียง ขั้นที่ 4 การแยกแยะและแบ่งเสียงในคำ ขั้นที่ 5 การวัดและประเมินผล ตรวจสอบผลประเมินคุณภาพ ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม เท่ากับ 4.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 โดยผู้เชี่ยวชาญ

2. ประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 77.71/75.23

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ฉบับสมบูรณ์

ระยะที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิภาพการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า

1. นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์มีทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษ หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์มีทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนเรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.89$, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่า เนื้อหาตรงกับความสนใจ ความต้องการของนักเรียน และมีความทันสมัย ($\bar{x} = 4.97$, S.D. = 0.16), นักเรียนมีความพึงพอใจที่ต่อวิชาภาษาอังกฤษ ($\bar{x} = 4.97$, S.D. = 0.16), กิจกรรมในกระบวนการสอนอ่านดังกล่าวช่วยให้นักเรียนมีทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น ($\bar{x} = 4.94$, S.D. = 0.23) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนภาษาควรศึกษาเนื้อหาปรับไปใช้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับระดับชั้น และควรจัดการเรียนรู้ให้ครบกระบวนการสอนทั้ง 5 ขั้นตอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนนำไปสู่การพัฒนาทักษะอื่น ๆ ต่อไป

1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษาในวิชาเอกอื่น ๆ ควรที่จะต้องศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ตามคู่มือ และสามารถปรับประยุกต์ให้ตรงตามบริบทของกลุ่มสาระอื่น ๆ ความจำเป็น ความพร้อม และความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

1.3 ครูในโรงเรียนขนาดเล็กควรสำรวจความพร้อมก่อนนำกระบวนการไปใช้ให้สอดคล้องตามบริบทของนักเรียนและสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในกระบวนการ

1.4 ผู้บริหารนำกระบวนการสอนมาปรับใช้กับสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนและบุคลากรในโรงเรียนนำกระบวนการไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสม ทั้งในการจัดการศึกษาในระบบและนอกระบบ ควรคำนึงถึงความเหมาะสมด้านเวลา เนื้อหา และสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม

1.5 สถานศึกษาอื่น ๆ สามารถใช้เป็นแนวดำเนินการ ประยุกต์ปรับปรุง เพื่อใช้ในการสร้างทักษะการอ่านออกเสียงและเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนในระดับอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงโดยใช้วิธีการสอนแบบโฟนิกส์เพื่อส่งเสริมและให้ความสำคัญกับเรื่องของการออกเสียงให้ถูกต้องตามหลักให้เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะนักเรียนในระดับประถมตอนต้น เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้และมีพื้นฐานที่ดีในด้านทักษะการอ่านออกเสียง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในทักษะอื่น ๆ ต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับวิธีการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษกับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างและหลากหลายยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานพัฒนาทักษะการเขียน ซึ่งเป็นทักษะที่อยู่ในระดับที่สูงขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะที่หลากหลายและเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา พัทธชานนท์ และบัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2561). *ปลอดภัย อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้*. เข้าถึงได้จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php>. 1 พฤษภาคม 2565.
- กุลธิดา พุ่งนาโน. (2564). การเรียนรู้แบบผสมผสาน Blended Learning ในวิถี New Normal Blended Learning in a New Normal. *ครุศาสตร์สาร*, 15(1), 29–43.
- จิราภรณ์ เสืออินทร์. (2559). การพัฒนาทักษะความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษโดยการสอนแบบโฟนิกส์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบุญคุ้มราษฎร์บำรุง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จิรารัตน์ ประยูรวงษ์. (2562). DIGITAL LEARNING การเรียนรู้ภาษาอังกฤษบนโลกดิจิทัลในศตวรรษที่ 21. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 13(1), 210–223.
- เจษฎา วารี. (2557). *ทักษะการออกเสียงภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา ที่เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมและแบบเน้นปฏิบัติ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ฉวีวรรณ วัฒนานุกิจ. (2565). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบโฟนิกส์ เพื่อส่งเสริมการอ่านออกเสียง ภาษาอังกฤษ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สระเสียงสั้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ณัฐนันท์ นิเวศนวรรการ. (2018). การใช้การสอนแบบโฟนิกส์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกเสียงความรู้คำศัพท์และการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 13(1), 69–80.
- ณัฐพร สุขเกษม. (2559). การใช้การสอดแทรกโฟนิกส์ร่วมกับการใช้สื่อสภาพจริงเพื่อส่งเสริมการอ่านออกเสียงความรู้คำศัพท์และความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารพินเนศวร์สาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, 12(2), 15–27.
- ณัฐพล สุริยมณฑล และคณะ. (2561). การสอนแบบโฟนิกส์เพื่อส่งเสริมการออกเสียงและความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม*, 8(2), 117–124.
- ทิศนา ขมมณี. (2558). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนีย์ ธราพร. (2564). การประยุกต์ใช้การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning Approach) ในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียน. *วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช*, 34(1), 71–87.
- นฤมล สุปินโน. (2557). *ผลการใช้วิธีสอนแบบโฟนิกส์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษและเจตคติต่อการอ่านแบบโฟนิกส์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พิจิตรา ธงพานิช. (2560). *วิชาการออกแบบและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- มาริสสา พันเปรม. (2561). *การประเมินสื่อการสอนโฟนิกส์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–3 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตหนองแขม*. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *สพป.กาญจนบุรี เขต 4 อบรมครูภาษาอังกฤษใช้สื่อเกม และเพลง*. เข้าถึงได้จาก <https://www.obec.go.th/archives/404263>. 25 พฤษภาคม 2566.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *ข่าววงการศึกษา : นโยบายการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัท จามจุรีโปรดักส์ จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- Carman, J. M. (2006). *Blended Learning Design: Five Key Ingredients*. Retrieved from <http://www.agilantlearning.com/pdf/Blended%20Learning%20Design.pdf>. January 20th, 2023.

- Grant. (2014). *Phonics Making a Positive Impact on Literacy*. Retrieved from <https://www.languagemagazine.com/phonics-making-a-positive-impact-on-literacy/>. January 3rd, 2023.
- Festallor Education School. (2020). *ความสำคัญของภาษาอังกฤษในด้านต่าง ๆ*. Retrieved from <https://www.festallor-edu.com/post/why-english-is-important>. February 7th, 2023.
- Januzzi, C. (1997). *Key Concepts in Literacy: Phonics vs. Whole Language*. Retrieved from <http://www2.aasa.ac.jp/~dcdzcus-LAC97-phonics.htm>. January 25th, 2023.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2004). *Models of teaching*. (7th ed.). Boston: Pearson Education.
- Macmillan. (2008). *Jolly Phonics and the research*. Retrieved from <https://www.jollylearning.co.uk>. February 11th, 2023.
- Matichon. (2018). *ผลประเมิน PISA 2018 พบคะแนนเด็กไทยการอ่านลดอย่างต่อเนื่อง คณิต-วิทย์ เพิ่มขึ้นเล็กน้อย*. Retrieved from https://www.matichon.co.th/education/news_1783421. May 15th, 2023.
- Phonics, J. (2021). *Jolly Phonics*. Retrieved from <https://www.jollylearning.co.uk/jolly-phonics/>. February 14th, 2023.
- Thu My, N., & Minh H, T. (2020). Information Technology Freshmen' Attitudes towards English Language Learning with Blended Learning Course at FPT Polytechnic College. *International Journal of Scientific and Research Publications*, 10(8), 665–670.
- Wiggins, Grant. (1990). *The case for Authentic Assessment*. Retrieved from <https://eric.ed.gov/?id=ed328611>. January 25th, 2023.

การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ
ที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
DEVELOPMENT OF FLIPPED CLASSROOM LEARNING PROCESS WITH ENGLISH READING STRATEGY TO
ENHANCE READING COMPREHENSION FOR PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS

บุญชรสมิ์ ชัยสวัสดิ์* ประกอบ ใจมัน และ สุจินต์ หนูแก้ว

Puncharat Chaisawat* Prakob Jaiman and Sujin Nukaew

สาขาวิชาการจัดการนวัตกรรมเพื่อการพัฒนา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช 80280

Program in Innovation Management for Development, Faculty of Education,
Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat 80280, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: Puncharat542@gmail.com

รับบทความ 8 กุมภาพันธ์ 2567 แก้ไขบทความ 31 มีนาคม 2567 ตอรับบทความ 4 เมษายน 2567 เผยแพร่บทความ มกราคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ 2) เพื่อพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ และ 3) เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคลองดิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 30 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ แบบประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าทีแบบกลุ่มไม่อิสระกัน (Dependent Samples t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การกำหนดยุทธวิธีเพิ่มพูนประสบการณ์ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ 3) การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน 4) การกำหนดเนื้อหาและภาระงาน 5) การสร้างกิจกรรมในชั้นเรียน และ 6) การประยุกต์ใช้ความรู้ โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชั้นแนะนำกระบวนการเรียนรู้ 2) ชั้นศึกษาเนื้อหาผ่านสื่อออนไลน์ 3) ชั้นกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน และ 4) ชั้นการประเมินผลการเรียน สำหรับกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ มี 5 กลยุทธ์ คือ 1) การคาดเดาเหตุการณ์ 2) การตั้งคำถาม 3) การลำดับเหตุการณ์ 4) การสรุปใจความสำคัญ และ 5) การติดตามตรวจสอบความเข้าใจ

2. กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี 4 ขั้นตอน คือ 1) ชั้นแนะนำกระบวนการเรียนรู้ (การคาดเดาเหตุการณ์) 2) ชั้นศึกษาเนื้อหาผ่านสื่อออนไลน์ (ตั้งคำถาม) 3) ชั้นกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน (ทำความเข้าใจ, การตรวจสอบความเข้าใจ, สรุปใจความสำคัญ) 4) ชั้นประเมินผลหลังเรียน และมีค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 78.33/76.67 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

3. ประสิทธิภาพการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า

3.1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน, กลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ, การอ่านเพื่อความเข้าใจ

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the components of the learning management process of Flipped Classroom with reading strategy learning management, 2) develop and evaluate the efficiency of the Flipped Classroom with reading strategy learning management, and 3) evaluate the effectiveness of the learning process development of Flipped Classroom with reading strategy learning management. The research method was research and development. The sample groups consisted of 30 grade 6 students at Ban Klong Din School under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 1 in 2023 semester, selected by cluster random sampling. The research tools were document analysis forms, English achievement test, reading comprehension ability test and a satisfaction assessment form. The data were analyzed by content analysis, percentage, mean, standard deviation, and Dependent Samples t-test

The research results showed that:

1. The Components of the Flipped Classroom learning process are divided into 6 elements 1) setting strategies to increase experience, 2) clearly setting learning objectives, 3) creating students' own knowledge, 4) setting content and workload, 5) creating classroom activities, and 6) Applying knowledge. The learning management process of flipped classroom consisted of 4 steps: 1) introducing the learning process, 2) studying content through online media, 3) learning activities in class, and 4) evaluating academic results. English reading strategies consisted of 5 strategies: 1) predicting events, 2) asking questions, 3) ordering events, 4) summary, and 5) monitoring reading comprehension results.

2. The results found that efficiency of the learning management process, the elements of the learning management process and procedures of Flipped Classroom with reading strategy learning management to enhance reading comprehension were consisted of 4 steps: 1) Introducing the learning process 1.1) Predicting events , 2) Studying content through online media 2.1) Asking questions 3) Learning activities in class 3.1) Understanding 3.2) Monitoring 3.3) Summary of main points 4) Post-study evaluation step. The efficiency of the learning management process (E1/E2) was 78.33/76.67

3. The result of effectiveness of using the learning management process, elements of the learning management process and procedures of Flipped Classroom with reading strategy learning management to enhance reading comprehension were as follows:

3.1 English learning achievement of Grade 6 students after learning was significantly higher than before at the .05 level.

3.2 English reading comprehension ability after learning was significantly higher than before at the .05 level.

3.3 The satisfaction of the student was at a high level.

Keywords: The Learning Process of Flipped Classroom, Reading Strategy, Reading Comprehension

บทนำ

สังคมโลกปัจจุบันเป็นสังคมข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้า ความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรม บุคคลในสังคมต้องติดต่อ พบปะ เพื่อดำเนินกิจกรรมทางสังคมหรือเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีก็เช่นเดียวกัน มีการพัฒนาไปอย่างก้าวไกลทุกคนจึงต้องติดตามและรับรู้ข่าวสารให้ทันเทียมนานาประเทศ ซึ่งการที่จะรับรู้ความก้าวหน้าเหล่านี้ จำเป็นต้องใช้การสื่อสารเข้ามาเกี่ยวข้อง และการติดต่อสื่อสารกับนานาประเทศล้วนต้องใช้ภาษากลางเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ซึ่งภาษากลางทั่วโลกต่างใช้กันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน คือ ภาษาอังกฤษ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้มีการ

เรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศทุกช่วงชั้น เพื่อเสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์สร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์เป็นรากฐาน และเตรียมความพร้อมในการเรียนของเยาวชนรุ่นใหม่ให้นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 220)

จากผลการจัดอันดับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของสถาบัน EF (Education first) ในปี 2023 โดยอ้างอิงจาก 2.2 ล้านคน และ 113 ประเทศทั่วโลก ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 101 ซึ่งเป็นลำดับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษที่อยู่ในกลุ่มระดับต่ำมาก และเมื่อจัดลำดับในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 8 จาก 10 ประเทศ (Education First, 2023) เช่นเดียวกันกับปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษในประเทศไทยนั้นจะเห็นได้ว่านักเรียนมีความสามารถทางภาษาอังกฤษที่ค่อนข้างต่ำ อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ในรายวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563-2565 พบว่า ภาพรวมคะแนนการสอบอยู่ในระดับต่ำอย่างต่อเนื่องโดยปี พ.ศ. 2563 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 34.42 พ.ศ.2563 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 43.55 พ.ศ. 2564 มีคะแนนเฉลี่ย 39.22 และปี 2565 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.62 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2565, ออนไลน์)

การใช้ภาษาอังกฤษในประเทศไทยนั้นจะเห็นได้ว่านักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านที่ค่อนข้างต่ำ ดังที่ วราภรณ์ พรหมอินทร์ (2561, หน้า 3) ได้เสนอปัญหาที่พบเกี่ยวกับความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียนว่ามีปัญหาด้านทักษะการอ่านซึ่งนักเรียนไม่สามารถทำแบบทดสอบได้ ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน ไม่รู้ความหมายของคำศัพท์ ไม่สามารถรวบรวมความคิดจากสิ่งที่อ่านได้ การที่นักเรียนยังขาดทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ จึงทำให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ และอาจมีผลเนื่องมาจากครูยังยึดติดกับรูปแบบการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางทำให้ผู้เรียนไม่เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่มีโอกาสในการฝึกคิดและการแก้ปัญหา เช่นเดียวกันกับ อาลัย พะสุนนท์ (2559, หน้า 58) ที่ได้ค้นพบในงานวิจัยว่าสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษต่ำ คือนักเรียนขาดแรงจูงใจในการอ่าน ประกอบกับการที่ไม่สามารถอ่านคำศัพท์ หรือไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ที่มีอยู่ในข้อความที่กำลังอ่าน ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจบทอ่านนั้นและยังรู้สึกว่าการอ่านเป็นเรื่องยากลำบากน่าเบื่อหน่ายมากยิ่งขึ้น

จากข้อมูลข้างต้น กล่าวได้ว่าสิ่งที่ควรพัฒนาอย่างเร่งด่วนคือความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ที่จะเป็จุดเริ่มต้นของการพัฒนาความสามารถและทักษะด้านอื่น ๆ ของการใช้ภาษาอังกฤษต่อไป ถึงแม้ว่าผู้สอนหลายท่านได้ตระหนักถึงความสำคัญของเทคนิคการอ่าน และเริ่มที่จะสอนเทคนิคการอ่านให้กับนักเรียน แต่ผู้สอนส่วนใหญ่ยังใช้เวลากับการให้นักเรียนอ่านเรื่องและผู้สอนจะแปลเรื่องที่อ่านและถามคำถามเพื่อวัดความเข้าใจของนักเรียนในห้องเรียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้สอนไม่ได้รับการฝึกอบรมแนวทางการสอนการอ่านอย่างเพียงพอ ดังนั้น ผู้สอนจึงขาดความเข้าใจในการสอนอ่านรวมทั้งการถ่ายทอดเทคนิคการอ่านให้กับนักเรียน (อรุณี วิริยะจิตรา และคณะ, 2554, หน้า 123) การพัฒนาการอ่านให้เกิดความเข้าใจ ควรเริ่มจากให้ผู้เรียนตระหนักถึงกลยุทธ์การอ่านของตนเอง สอดคล้องกับมานอิลีและพาปาโดโพล (Manoli & Papadopoulou, 2012, pp. 817-821) ที่ได้ระบุว่าผลของการเรียนการสอนแบบเน้นกลยุทธ์การอ่านจะส่งเสริมให้ผู้อ่านมีความสามารถทางการอ่านมากขึ้น ดังนั้น ในการจัดการเรียนรู้อ่านเพื่อความเข้าใจ ควรมีการใช้กลยุทธ์อย่างหลากหลายเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันการจัดการศึกษาในโลกศตวรรษที่ 21 จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้สมัยใหม่มาปรับประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอน ย่อมส่งผลอันดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน หนึ่งในการเรียนรู้แบบใหม่นั้นคือ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่คิดค้นขึ้นจากประสบการณ์การสอนในชั้นเรียนของ โจนาธาน เบิร์กแมน และแออรอน แซมส์ ครูวิชาเคมีโรงเรียน Woodland Park High School รัฐโคโลราโด ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งแนวคิดนี้เกิดจากนักเรียนบางส่วนในห้องเรียนถูกดึงไปทำกิจกรรมอื่น ๆ ทำให้ไม่สามารถเข้าห้องเรียนได้ครบถ้วน จึงนำไปสู่การแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Jonathan Bergman and Aaron Sams, 2012, pp. 3-5) สอดคล้องกับวิจัยของ เกรียงไกร สกุลประเสริฐศรี (2557, หน้า 29) ที่ได้ทำการศึกษาผลของการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ พบว่าความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างสูงขึ้นกว่าก่อนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน และการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านสามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสในการเรียนและการฝึกฝนทั้งภายในและนอกห้องเรียนมากขึ้น อีกทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากความสำคัญและสภาพปัจจุบันปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสานกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ เพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอันเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสานกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสานกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสานกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน หมายถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองนอกชั้นเรียนและทำกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียนด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย

กลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ คือ วิธีการที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในการอ่านจากกลยุทธ์การสอนอ่านที่ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์ตั้งนี้การคาดเดาเหตุการณ์ การตั้งคำถาม การทำความเข้าใจ การติดตามตรวจสอบ การสรุปใจความสำคัญ

การอ่านเพื่อความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถของผู้อ่านที่ใช้กระบวนการคิด เพื่อค้นหาความหมายของคำ การเรียงลำดับเหตุการณ์ การตีความ สรุปใจความสำคัญ ซึ่งสามารถวัดความเข้าใจได้โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน

กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสานกลยุทธ์การอ่านที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ หมายถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการนำหลักการของห้องเรียนกลับด้านคือการเรียนรู้นอกชั้นเรียนและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในชั้นเรียนผสมผสานกับกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้มี 4 ขั้นตอน คือ 1) ชั้นแนะนำกระบวนการเรียนรู้ (การคาดเดาเหตุการณ์) 2) ชั้นศึกษาเนื้อหาผ่านสื่อออนไลน์ (ตั้งคำถาม) 3) ชั้นกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน (ทำความเข้าใจ, การตรวจสอบความเข้าใจ, สรุปใจความสำคัญ) และ 4) ชั้นประเมินผลหลังเรียน

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิม ผู้อ่านจะสามารถเข้าใจบทอ่านได้ดีและเร็วขึ้น และสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนจะเน้นที่ตัวผู้เรียนและประสบการณ์ของผู้เรียน (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2557, หน้า 174; อนุชา โสมาบุตร, 2558, หน้า 102)

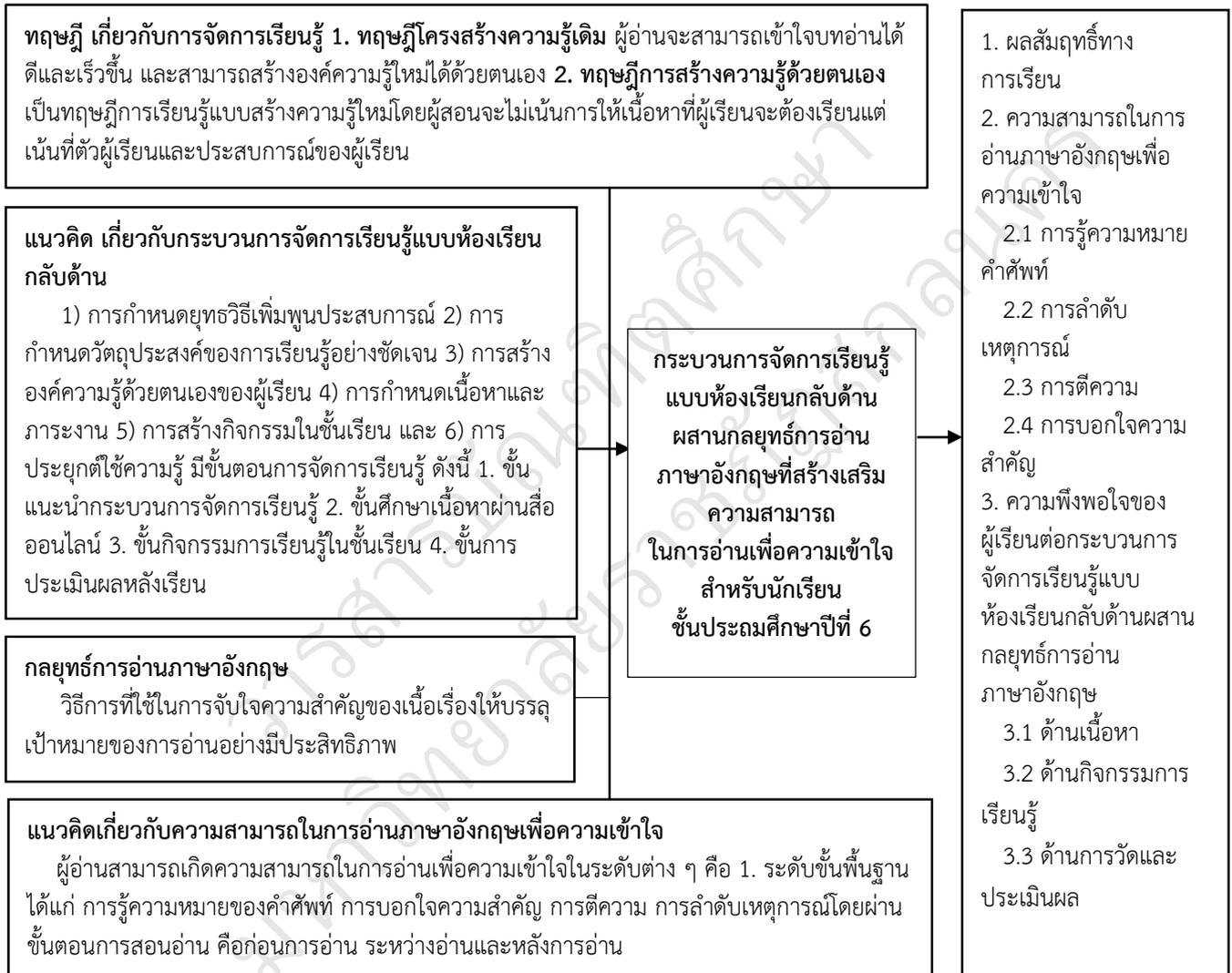
2. กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เป็นการเรียนรู้นอกชั้นเรียนและทำกิจกรรมในชั้นเรียนมีองค์ประกอบ ดังนี้

- 2.1 การกำหนดยุทธวิธีเพิ่มพูนประสบการณ์
- 2.2 การสืบค้นให้เกิดมโนทัศน์รวบยอด
- 2.3 การสร้างองค์ความรู้ที่มีความหมาย
- 2.4 การสาธิตและการประยุกต์ใช้
- 2.5 การสร้างกิจกรรมให้ผู้เรียนในชั้นเรียน มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้
 1. ชั้นแนะนำกระบวนการจัดการเรียนรู้
 2. ชั้นศึกษาเนื้อหาผ่านสื่อออนไลน์
 3. ชั้นกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน
 4. ชั้นการประเมินผลหลังเรียน (สุดเฉลิม ศัสตราพฤกษ์, 2560, หน้า 100-108; สุพัตรา อุตมั่ง, 2558, หน้า 51; Jonathan Bergmann & Aaron Sams, 2012, p. 55)

3. กลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ คือ วิธีการที่ใช้ในการจับใจความสำคัญของเนื้อเรื่องให้บรรลุเป้าหมายของการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ กลยุทธ์การคาดเดาเหตุการณ์ การตั้งคำถาม การทำความเข้าใจ การติดตามตรวจสอบ การสรุปใจความสำคัญ (Anderson, 2002, p. 71; อารีรักษ์ มีแจ่ม, 2547, หน้า 26–27)

4. ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ผู้อ่านสามารถเกิดความเข้าใจในระดับต่าง ๆ ได้แก่ 1. ระดับขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การรู้ความหมายของคำศัพท์ การบอกใจความสำคัญ การตีความ การลำดับเหตุการณ์ โดยผ่านขั้นตอนการสอนอ่าน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นก่อนการอ่าน ขั้นระหว่างการอ่าน และขั้นหลังการอ่าน (สิตรา ศรีเทรา, 2560, หน้า 16; อรรถพล อุษา, 2564, หน้า 20)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มี 3 ระยะดังนี้ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบและกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านและกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษโดยวิธีการศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและสังเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการสังเคราะห์จากเอกสาร

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์กรอบแนวคิดการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ผสานกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้จากผลการสังเคราะห์เอกสาร ในระยะที่ 1 ตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงร่าง

กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ ทดลองนำร่องและประเมินประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่ม ทดลองตรวจสอบและยืนยันการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้

ระยะที่ 3 ประเมินประสิทธิผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2,518 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคลองดิน จำนวน 30 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบวิเคราะห์และแบบสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบห้องเรียนกลับด้านและกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ
2. แบบตรวจสอบความสอดคล้องของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสานกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ
3. แบบประเมินคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสานกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษมีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัย จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.70 อยู่ระหว่าง 0.36–0.75 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.23–0.75
5. แบบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจมีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัย จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73
6. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสาร บทความ งานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านและกลยุทธ์ การอ่านภาษาอังกฤษ
2. วิเคราะห์องค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านและ กลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ ด้วยแบบวิเคราะห์เอกสารที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำ
3. สังเคราะห์องค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านและกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ ด้วยแบบ สังเคราะห์เอกสารที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำ
4. ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ข้อมูลจากแบบสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ และทำการตรวจสอบ คุณภาพร่างกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ นำผลการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องมาปรับปรุงกระบวนการ จัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะ
5. ทดลองนำร่องและประเมินประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยประเมินคุณภาพของกระบวนการจัดการ เรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสานกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการตรวจสอบและยืนยันการ ปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้
6. ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมายที่ โดยทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดความสามารถในการ อ่านเพื่อความเข้าใจก่อนเรียน และทำการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสานกลยุทธ์ การอ่านภาษาอังกฤษ จำนวน 16 ชั่วโมง
7. ประเมินประสิทธิผลการใช้กระบวนการ โดยการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจหลังเรียน และประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ในลักษณะวิเคราะห์เนื้อหาโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มไม่อิสระกัน (Dependent samples t-test)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ พบว่า

1. องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านมี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การกำหนดยุทธวิธีเพิ่มพูนประสบการณ์ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้อย่างชัดเจน 3) การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน 4) การกำหนดเนื้อหาและภาระงาน 5) การสร้างกิจกรรมในชั้นเรียน และ 6) การประยุกต์ใช้ความรู้

2. กระบวนการจัดการเรียนรู้ของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านมี 4 ชั้น 1) ชั้นแนะนำกระบวนการเรียนรู้ 2) ชั้นศึกษาเนื้อหาผ่านสื่อออนไลน์ 3) ชั้นกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน 4) ชั้นการประเมินผลหลังเรียน

3. กลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษมี 5 กลยุทธ์ 1) การคาดเดาเหตุการณ์ 2) การตั้งคำถาม 3) การลำดับเหตุการณ์ 4) การติดตามผลความเข้าใจในการอ่าน และ 5) การสรุปใจความสำคัญ

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า

1. กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชั้นแนะนำกระบวนการเรียนรู้ 1.1 การคาดเดาเหตุการณ์ 2) ชั้นศึกษาเนื้อหาผ่านสื่อออนไลน์ 2.1 ตั้งคำถาม 3) ชั้นกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน 3.1 ทำความเข้าใจ 3.2 การติดตามตรวจสอบ 3.3 สรุปใจความสำคัญ 4) การประเมินผลหลังเรียน ผลการตรวจสอบคุณภาพของกระบวนการ โดยผู้เชี่ยวชาญในภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.43 โดยมีด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 ด้านความเหมาะสม (Propriety) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 ด้านการใช้ประโยชน์ (Utility) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 และด้านความถูกต้อง (Accuracy) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ

ตาราง 1 แสดงประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คะแนนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	เฉลี่ยร้อยละ
ระหว่างเรียน	30	180	141	78.33
หลังเรียน	30	30	23	76.67

ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน (E1/E2) เท่ากับ 78.33/76.67

จากตาราง 1 พบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ (E1/E2) จากนักเรียนโรงเรียนบ้านปากพญา จำนวน 30 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 78.33/76.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ฉบับสมบูรณ์)

1. หลักการของกระบวนการ

กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อออนไลน์นอกชั้นเรียน มีการตั้งคำถามจากสิ่งที่เรียนรู้ และทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียนด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันและค้นหาคำตอบร่วมกันในชั้นเรียน

2. วัตถุประสงค์กระบวนการ

เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

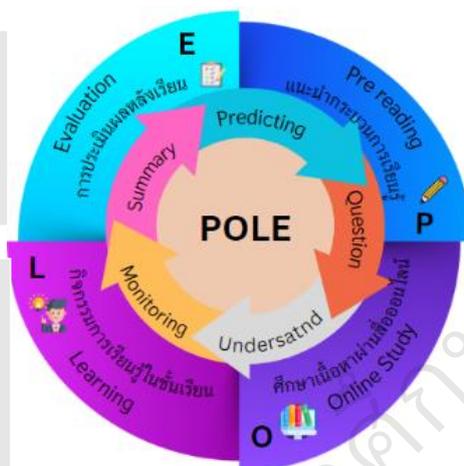
3. เนื้อหา หลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. กิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ

ขั้นที่ 1 ขั้นแนะนำกระบวนการเรียนรู้ (Pre reading) การคาดเดาเหตุการณ์
ขั้นที่ 2 ขั้นศึกษาเนื้อหาผ่านสื่อออนไลน์ (Online Study) ตั้งคำถาม
ขั้นที่ 3 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน (Learning) ทำความเข้าใจ ติดตามตรวจสอบ สรุปใจความสำคัญ
ขั้นที่ 4 ขั้นการประเมินผลหลังเรียน (Evaluation)

5. การวัดและประเมินผล

1. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาภาษาอังกฤษ
2. การวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้

ภาพประกอบ 2 กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ ที่สร้างเสริมความสามารถ ในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ระยะที่ 3 ผลการประเมินประสิทธิผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่าน ภาษาอังกฤษ ที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า

1. ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนโดยใช้ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความ เข้าใจ

ตารางท 2 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (1-tailed)
ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)	30	30	11.47	2.57	17.63*	0.0000
ทดสอบหลังเรียน (Post-test)	30	30	20.87	2.90		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนการจัดเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์ การอ่านภาษาอังกฤษของ กลุ่มทดลองมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยจากการ ทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเท่ากับ 11.47 และค่าเฉลี่ยจากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับ 20.87 จากคะแนนเต็ม 30

2. ผลการประเมินความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังเรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสานกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลการประเมินความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (1-tailed)
ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)	30	30	7.90	2.32	18.29*	0.0000
ทดสอบหลังเรียน (Post-test)	30	30	19.07	5.09		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ผลการประเมินความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของกลุ่มทดลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยจากการทำแบบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนเท่ากับ 7.90 ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนเท่ากับ 19.07 จากคะแนนเต็ม 30

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสานกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับ พึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$, S.D. = 0.20) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.40) และด้านเนื้อหาอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

อภิปรายผล การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการอภิปรายผลการศึกษาวิจัยในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ผลการศึกษาค้นคว้าประกอบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสานกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ

1.1 องค์ประกอบของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านมี ดังนี้ 1) การกำหนดยุทธวิธีเพิ่มพูนประสบการณ์ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้อย่างชัดเจน 3) การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน 4) การกำหนดเนื้อหาและภาระงาน 5) การสร้างกิจกรรมในชั้นเรียน และ 6) การประยุกต์ใช้ความรู้ เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตามแนวคิดของนักวิชาการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ ได้แก่ วิจารณ์ พานิช (2556, หน้า 45) โจนธาณ และแอรอน (Jonathan Bergmann & Aaron Sams, 2012, p. 55) และได้มีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการวิจัยและพัฒนาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสิยา นรินทร์ (2561, หน้า 48) ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านโดยการใช้กิจกรรมเป็นฐานในการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นแน่วแน่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า องค์ประกอบของห้องเรียนกลับด้านประกอบด้วย การกำหนดยุทธวิธีเพิ่มพูนประสบการณ์ การสืบค้นเพื่อให้เกิดมโนทัศน์รวบยอด การสร้างองค์ความรู้ที่มีความหมายการสาธิตและการประยุกต์ใช้ เช่นเดียวกับกับ ชลธิชา วิมลจันทร์ (2563, หน้า 33) ที่ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง อัตราส่วน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า รูปแบบของห้องเรียนแบบกลับด้านมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ที่เป็นวัฏจักรหมุนเวียนกันอย่างเป็นระบบ ได้แก่ 1) การกำหนดยุทธวิธีเพิ่มพูนประสบการณ์ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะวิธีการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน 2) การสืบค้นเพื่อให้เกิดมโนทัศน์รวบยอด โดยครูผู้สอนเป็นผู้คอยชี้แนะให้กับผู้เรียนจากสื่อหรือกิจกรรมหลายประเภท 3) การสร้างองค์ความรู้ที่มีความหมาย โดยผู้เรียนเป็นผู้บูรณาการสร้างทักษะ องค์ความรู้จากสื่อที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) การสาธิตและประยุกต์ใช้เป็นการสร้างองค์ความรู้โดยผู้เรียนเองในเชิงสร้างสรรค์

1.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขึ้นแนะนำกระบวนการเรียนรู้ 2) ชั้นศึกษาเนื้อหาผ่านสื่อออนไลน์ 3) ชั้นกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน 4) ชั้นการประเมินผลหลังเรียน ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยทำการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน ซึ่งล้วนเป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับ จึงสรุปได้ว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ การเรียนรู้นอกชั้นเรียนและการเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรภรณ์ ไชยเวช (2561, หน้า 15) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การออกแบบการสอนห้องเรียนกลับทางสำหรับการอ่านบทความภาษาอังกฤษที่มีกิริยาวลี พบว่ากระบวนการห้องเรียนกลับทางเป็นการกลับทางวิธีการสอนแบบเดิมที่ครูสอนเนื้อหาในห้องเรียนและให้ผู้เรียนทำการบ้านหรือฝึกฝนที่บ้าน เป็นการนำเนื้อหาที่เคยสอนในห้องเรียนให้ผู้เรียนไปศึกษาที่บ้านแล้วมาทำกิจกรรมในห้องเรียน โดยนำเอาความรู้ ที่ได้ไปศึกษาจากนอกห้องเรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำกิจกรรมหรือทำแบบฝึกหรือทำการทดลอง เช่นเดียวกับ

ภทราทิพย์ ธงวาส (2562, หน้า 26) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ห้องเรียนกลับด้านเป็นรูปแบบการสอนที่ครูต้องเปลี่ยนแปลงบริบทจากการสอนเป็นการจัดเตรียมแหล่งการเรียนรู้และกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะการเรียนรู้จากรูปแบบห้องเรียนกลับด้านจะเน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องทำความเข้าใจจากเนื้อหาที่ครูจัดเตรียมให้นอกห้องเรียนหรือจากแหล่งการเรียนรู้สารสนเทศอื่น ๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาสรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเองกลับมาทำกิจกรรมในห้องเรียนร่วมกับเพื่อนและครูผู้สอนในลักษณะที่ว่า “เรียนที่บ้าน ทำการบ้านที่โรงเรียน”

1.3 กลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ มีดังนี้ 1) การคาดเดาเหตุการณ์ 2) การตั้งคำถาม 3) การลำดับเหตุการณ์ 4) การติดตามผลความเข้าใจในการอ่าน และ 5) การสรุปใจความสำคัญ ซึ่งการแทรกกลยุทธ์การอ่านลงในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน ได้มีการจัดวางไว้อย่างเป็นระบบ มีความเหมาะสม เช่น การคาดเดาเหตุการณ์ ที่สามารถกระตุ้นความรู้เดิมของนักเรียนก่อนการอ่าน การตั้งคำถาม เพื่อตรวจสอบว่าได้มีการอ่านเนื้อ เรื่อง การติดตามผลความเข้าใจในการอ่านเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียน กลยุทธ์ดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาวรรณ ประจูดเทศศรี (2555, หน้า 95) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้กลวิธีการอ่านแบบบูรณาการ 3 กลวิธีเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า เมื่อนำกลวิธีการอ่านทั้ง 3 กลวิธีมาบูรณาการเข้าด้วยกัน ช่วยให้นักเรียนสนใจและกระตือรือร้นในการอ่าน สามารถดึงความรู้เดิมที่มีอยู่มาเชื่อมโยงไปสู่ความรู้ใหม่ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ การทำนายหรือคาดเดาเรื่องราวที่จะเกิดขึ้นเพื่อทำทหายกรอ่านเรื่อง อีกทั้งได้ตั้งคำถามเพื่อประเมินความเข้าใจของตนเอง เป็นการฝึกฝนทักษะการคิดวิเคราะห์ และเกิดความสนุกสนาน เช่นเดียวกับ บุชราคม อินทสุก (2565, หน้า 119) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้กลยุทธ์การอ่านเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านของนักศึกษาปริญญาตรี พบว่า 1) คะแนนทดสอบหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสำรวจกลยุทธ์การอ่านที่ใช้มากที่สุดได้แก่ก่อนอ่านใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีทำความเข้าใจก่อนอ่าน ($\bar{X} = 1.93$, S.D. = 0.50) ระหว่างอ่านใช้การอ่านคร่าว ๆ ($\bar{X} = 1.93$, S.D. = 0.58) และหลังอ่านใช้การตรวจสอบเวลาที่ใช้ในการอ่าน ($\bar{X} = 1.96$, S.D. = 0.41) ตามลำดับซึ่งกล่าวได้ว่ากลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านของผู้เรียนงานวิจัยนี้ส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการพัฒนาอาชีพของผู้เรียนและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการอ่านของผู้เรียน

2. ผลการพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า

2.1 กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชั้นแนะนำกระบวนการเรียนรู้ 1.1 การคาดเดาเหตุการณ์ 2) ชั้นศึกษาเนื้อหาผ่านสื่อออนไลน์ 2.1 ตั้งคำถาม 3) ชั้นกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน 3.1 ทำความเข้าใจ 3.2 การติดตามตรวจสอบ 3.3 สรุปใจความสำคัญ 4) ชั้นการประเมินผลหลังเรียน ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการวิจัยและพัฒนา เริ่มการวิจัยโดยศึกษาปัญหาการอ่านของนักเรียน วิเคราะห์หลักสูตรระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน วิเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านและกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ นำกระบวนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีผลการวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ธัญญาศิริ สิทธิราช และรพีพร สร้อยน้ำ (2565, หน้า 191) ที่ได้ทำการวิจัยการใช้ห้องเรียนกลับด้านเพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 11.47 คิดเป็นร้อยละ 28.67 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 33.67 คิดเป็นร้อยละ 83.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พบว่า ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับกับ วิชราภรณ์ เกตุช้าง, ชีรพงษ์ จันเป็เรียง, เจนวิทย์ วารีบ่อ (2565, หน้า 61) ที่ได้ทำการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จากผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน พบว่า 1) ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด

ห้องเรียนกลับด้านมีคะแนนความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2) ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษพบว่าค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 78.33/76.67 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 75/75 ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ได้รับการตรวจสอบคุณภาพตามเกณฑ์และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วทดลองกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ทำการทดสอบก่อนเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการ ทดสอบหลังเรียน และวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงกระบวนการก่อนนำไปใช้จริง จึงมีผลทำให้กระบวนการมีคุณภาพเป็นที่น่าเชื่อถือและช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจได้สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสิยา นรินทร์ (2561, หน้า 203) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานในการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นแน่วแน่ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้มีการพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยการทำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปทดลองนำร่อง พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบ (E1/E2) มีค่าเท่ากับ 77.46/73.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เช่นเดียวกันกับ พิมพ์ประภา พาลพวย (2557, หน้า 89) ที่ได้ทำการศึกษาการใช้สื่อสังคมตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านเรื่องภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยทำการศึกษาวิจัยในรายวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของสื่อสังคมตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 กลุ่มตัวอย่างอยู่ในเกณฑ์ 80.33/82.33 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด

3. ประสิทธิผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษที่สร้างเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า

3.1 ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีคุณภาพตามผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ และเมื่อนำกระบวนการไปทดลองกับกลุ่มทดลองพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยจากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.47 และค่าเฉลี่ยจากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 20.87 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งแสดงว่าผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ และการเรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้นั้น นักเรียนสามารถฝึกฝนและทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเองตลอดเวลา และสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนได้ซึ่งสอดคล้องกับ เภาลิน หวังมูทิทากุล (2565, หน้า 106) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (FLIPPED CLASSROOM) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกันกับ เมธาวิ ปัญญาจันทร์สว่าง (2565, หน้า 105) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผลการทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดกรอบแนวคิด ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีการใช้ขอบเขตของเนื้อหาในการอ่านจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชาภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตรงตามระดับชั้นและมีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยากทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีเช่นเดียวกันกับ ธัญญาศิริ สิทธิราช และรพีพร สร้อยน้ำ (2565, หน้า 191) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกันกับ วัชรารัตน์ เกตุช้าง และคณะ (2565, หน้า 61) ที่ได้ทำการศึกษาแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนกลุ่ม

ตัวอย่างที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านมีคะแนนความสามารถการอ่านเพื่อความเข้าใจ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากได้รับการเรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสาน กลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด แสดงว่านักเรียนมีความสนใจในการทำกิจกรรมตาม กระบวนการจัดการเรียนรู้ มีความสุข สนุกสนานในการเรียนรู้และทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิมา มะเกลี้ยง (2560, หน้า 141) ได้ศึกษาการใช้วิธีการของเมอร์ตือคร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้านในการสอนการอ่าน ภาษาอังกฤษ โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนโดยภาพ รวมอยู่ในระดับที่มากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ประภา พาลพาย (2559, หน้า 90) ที่ทำการวิจัยการใช้สื่อสังคมตามแนวคิด ห้องเรียนกลับด้านเรื่องภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พบว่า นักเรียนมี ความพึงพอใจต่อการเรียนตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านสื่อสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสานกลยุทธ์การอ่าน ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผสมระหว่างกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านกับกลยุทธ์การอ่าน ภาษาอังกฤษ เพื่อแก้ปัญหาการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยมีการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ของห้องเรียนกลับด้าน ทั้งการเรียนรู้นอกชั้นเรียนและการเรียนรู้ร่วมกันในห้องเรียน ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่นอกชั้นเรียนประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นแนะนำกระบวนการเรียนรู้ (Pre reading) โดยมีกลยุทธ์การอ่านคือการคาดเดาเหตุการณ์ (Predicting = P) ขั้นที่ 2 ขั้น ศึกษาเนื้อหาผ่านสื่อออนไลน์ (Online Study) โดยมีกลยุทธ์การอ่านคือ การตั้งคำถาม (Question = Q) และการเรียนรู้ในห้องเรียน ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 3 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน (Learning) โดยมีกลยุทธ์การอ่าน คือ ทำความเข้าใจ (Understand = U) การติดตามตรวจสอบ (Monitoring = M) สรุปใจความสำคัญ (Summary = S) และขั้นที่ 4 ขั้นการประเมินผล หลังเรียน (Evaluation)

สรุป

งานวิจัย เรื่อง การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสานกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ สามารถสรุป ได้ว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านมี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การกำหนดยุทธวิธีเพิ่มพูนประสบการณ์ 2) การ กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน 3) การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน 4) การกำหนดเนื้อหาและภาระงาน 5) การสร้างกิจกรรมในห้องเรียน และ 6) การประยุกต์ใช้ความรู้ และมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) ขั้นแนะนำ กระบวนการเรียนรู้ 2) ขั้นศึกษาเนื้อหาผ่านสื่อออนไลน์ 3) ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน 4) ขั้นการประเมินผลหลังเรียน กลยุทธ์ การอ่านภาษาอังกฤษ มี 5 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) การคาดเดาเหตุการณ์ 2) การตั้งคำถาม 3) การลำดับเหตุการณ์ 4) การติดตามผลความ เข้าใจในการอ่าน และ 5) การสรุปใจความสำคัญ และเมื่อนำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสานกับกลยุทธ์การ อ่านภาษาอังกฤษสรุปได้ว่าเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นแนะนำกระบวนการเรียนรู้ 1.1 การคาดเดา เหตุการณ์ 2) ขั้นศึกษาเนื้อหาผ่านสื่อออนไลน์ 2.1 ตั้งคำถาม 3) ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน 3.1 ทำความเข้าใจ 3.2 การติดตาม ตรวจสอบ 3.3 สรุปใจความสำคัญ 4) การประเมินผลหลังเรียน ผลการประเมินคุณภาพของกระบวนการโดยผู้เชี่ยวชาญในภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อประเมินประสิทธิผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสาน กลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษของกลุ่มทดลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผลการ วัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของกลุ่มทดลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อ ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ ครูผู้สอนควรศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจ เพื่อดำเนินการ สอนได้อย่างเหมาะสม และเตรียมความพร้อมให้นักเรียนเข้าใจบทบาทของตนเองอย่างชัดเจน

1.2 ครูผู้สอนควรสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ที่เกิตความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมและกระตุ้นความสนใจให้นักเรียนเกิดความสนใจใฝ่เรียนรู้

1.3 ครูผู้สอนควรมีสื่อที่หลากหลายทั้งในแบบออนไลน์และกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและสามารถพัฒนาศักยภาพของนักเรียนได้ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสานกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้พัฒนาทักษะด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจในระดับชั้นที่สูงขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านผสมผสานกลยุทธ์การอ่านภาษาอังกฤษที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ให้สมบูรณ์มากขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านในการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นทักษะที่นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเองนอกชั้นเรียนและศึกษาร่วมกันในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กิตติพงษ์ แสนรัก. (2565). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการรู้เรื่องภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกวลิน หวังมูทิทากุล. (2565). *ผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (FLIPPED CLASSROOM) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกรียงไกร สกุลประเสริฐศรี. (2557). *ผลการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทิมา มะเกลี้ยง. (2560). *รูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีบูรณาการของเมอร์ดีอัคร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ชลธิชา วิมลจันทร์. (2563). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง อัตราส่วนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธนาวรรณ ประจตุทศศรี. (2555). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองและการใช้บทบาทสมมติ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธัญญาศิริ สิทธิราช และรพีพร สร้อยน้ำ. (2565). *การใช้ห้องเรียนกลับด้านเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 11(2), 1911–208.
- ธีรภรณ์ ไชยเวช. (2561). *การออกแบบการสอนห้องเรียนกลับด้านสำหรับการอ่านบทความภาษาอังกฤษที่มีกริยาวลี*. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุษราคม อินทสุก. (2565). *การสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้กลยุทธ์การอ่านเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านของนักศึกษาปริญญาตรี*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, 12(2), 119–126.
- พิมพ์ประภา พาลพ่าย และณัฐพล ร้าโพ. (2557). *การใช้สื่อสังคมตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง ภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิมพ์พิสุทธิ์ ชันทะสีมา. (2565). *การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์หรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ภัทรทิพย์ ธงวาส. (2562). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เมธาวี ปัญญาจันทร์สว่าง. (2565). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *Journal of Roi Kaensam Academi*, 7(6), 105–116.
- รังสิยา นรินทร์. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านโดยการใช้กิจกรรมเป็นฐานในการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นแน่วแน่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์. ค.ม. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ลักขณา สรีวัฒน์. (2557). *จิตวิทยาสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วารารณ พรมอินทร์. (2561). การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือ. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัชรารณ เกตุช้าง อธิพงษ์ จันเป็รียง และเจนวิทย์ วาริ้อ. (2565). การศึกษารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. รายงานการวิจัย. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *ครูเพื่อศิษย์ สร้างห้องเรียนกลับทาง*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2565). *สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net)*. เข้าถึงได้จาก <http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/Login.aspx>. 16 พฤษภาคม 2566.
- สิตรา ศรีเหรา. (2560). การพัฒนาความสามารถทางการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวาง. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุดเฉลิม ศัสตราพฤกษ์. (2560). การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 แบบห้องเรียนกลับด้านเพื่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 28(1), 100–108.
- สุพัตรา อุดมิ่ง. (2558). แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน: ภาพฝันที่เป็นจริงในวิชาภาษาไทย. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 16(1), 51–58.
- อนุชา โสมานุตร. (2558). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์*. เอกสารประกอบการสอน. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรรคพล อุษา. (2564). การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค TGT ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อรุณี วิริยะจิตรา และคณะ. (2554). *เหลี่ยมหลังแลหน้าการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ส เอเชีย เพรส (1989) จำกัด.
- อารีรักษ์ มีแจ้ง. (2547). การพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมงานเพื่อส่งเสริมผลการเรียนรู้การอ่านสำหรับนิสิต นักศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาลัย พะสุนนท์. (2559). การพัฒนาแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Anderson, T. P. (2000). *Using models of instruction*. In C. R. Dills and A. J. Romiszowski (eds). *Instructional Development Paradigms*. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications.
- Edufirst. (2023). ผลการจัดอันดับภาษาอังกฤษคนไทย ปี 2023. Retrieved from <https://www.edufirstschool.com>. June 17th, 2023.
- Bergmann, J., & Sams, A. (2012). *Flip your classroom: Reach every student in every class every day*. Eugene, OR: International Society for Technology in Education.
- Manoli, P., & Papadopoulou, M. (2012). Reading strategies versus reading skills: Two faces of the same coin. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 46, 817–821.

การประเมินความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

A NEEDS ASSESSMENT FOR PROMOTING ANALYTICAL THINKING SKILLS OF EARLY CHILDHOOD CHILDREN IN
SCHOOLS UNDER PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1 SAKON NAKHON

คณิตา อ้วนอินทร์* วาโร เฟ็งสวัสดิ์ และ เอกลักษณ์ เพียสา

Kanita Auanin*, Waro Phengswat and Akkaluck Pheasa

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร สกลนคร 47000

Program in Educational Administration and Development, Faculty of Education,

Sakon Nakhon Rajabhat University, Sakon Nakhon 47000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: Kanita.au64@snru.ac.th

รับบทความ 14 ตุลาคม 2566 แก้ไขบทความ 19 มีนาคม 2567 ตอรับบทความ 10 เมษายน 2567 เผยแพร่บทความ มกราคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย 3) ประเมินความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย และ 4) ศึกษาแนวทางในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูปฐมวัย ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 191 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยด้านสภาพปัจจุบันมีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.60–1.00 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.54–0.86 ค่าความเชื่อมั่น 0.97 และด้านสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.60–1.00 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.55–0.82 ค่าความเชื่อมั่น 0.97 และแบบสอบถามแนวทางพัฒนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดหมวดหมู่ การจำแนก และการเปรียบเทียบ ซึ่งทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยโมเดลการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 0.00$, $df = 0$, $p\text{-value} = 1.00$, $GFI = 1.00$, $AGFI = 1.00$, $RMR = 0.00$, $RMSEA = 0.00$) น้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.89–0.94 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักมากที่สุด คือ การเปรียบเทียบ รองลงมา ได้แก่ การจำแนก และการจัดหมวดหมู่ ตามลำดับ 2) สภาพปัจจุบันของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่ควรจะเป็นของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย โดยภาพรวม ($PNI_{modified}$) เท่ากับ 0.118 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการเปรียบเทียบ ($PNI_{modified} = 0.138$) ด้านการจัดหมวดหมู่ ($PNI_{modified} = 0.117$) และด้านการจำแนก ($PNI_{modified} = 0.099$) ตามลำดับ และ 4) แนวทางการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย มี 1 ด้าน คือ ด้านการเปรียบเทียบ พบว่า ข้อที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น สูงสุด 3 ลำดับแรก มีดังนี้ ระบุความแตกต่างของกลิ่นสิ่งต่าง ๆ ได้ เทียบเคียงสิ่งที่มีเสียงใกล้เคียงกันได้ และ ระบุความแตกต่างของเสียงสิ่งต่าง ๆ ได้

คำสำคัญ: ทักษะการคิดวิเคราะห์, เด็กปฐมวัย, ความต้องการจำเป็น, แนวทางพัฒนา

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) examine the components of analytical thinking skills of early childhood children in schools under Primary Educational Service Area Office 1 Sakon Nakhon, 2) explore current

and expected conditions of analytical thinking skills of early childhood children, 3) assess the need for promoting analytical thinking skills of early childhood children, and 4) establish guidelines for promoting analytical thinking skills of early childhood children in schools Primary Educational Service Area Office 1 Sakon Nakhon. The sample, obtained through multi-stage random sampling, included 191 early childhood teachers in schools under Primary Educational Service Area Office 1 Sakon Nakhon, during the 2022 academic year. The research instrument was a set of 5-level rating scale questionnaires, which demonstrated an Index of item objective congruence (IOC) in terms of current situations ranging from 0.60 to 1.00, discriminative power from 0.54 to 0.86, with a reliability of 0.97. The expected conditions also had an IOC ranging from 0.60 to 1.00, discriminative power values ranging from 0.55 to 0.82, with a reliability of 0.97, and a set of questionnaires assessing the development guidelines. Statistics for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, Priority Needs Index (PNI_{modified}), and confirmatory factor analysis.

The research results indicated that 1) the analytical thinking skills of early childhood children consisted of three components: categorization, classification, and comparison, each of which was appropriate at the highest level. The model for measuring the analytical thinking skills of early childhood children was consistent with the empirical data ($\chi^2 = 0.00$, $df = 0$, p -value = 1.00, GFI = 1.00, AGFI = 1.00, RMR = 0.00, RMSEA = 0.00). Component weights ranging from 0.89 to 0.94 showed differences at the .01 level of significance, with comparison being the most weighted component, followed by classification and categorization, respectively; 2) The current conditions of analytical thinking skills of early childhood children were overall at a high level, while the expected conditions were overall at the highest level; 3) The need assessment on promoting analytical thinking skills in early childhood revealed an overall PNI_{modified} value of 0.118. When ranking each aspect from highest to lowest needs index values, comparison ranked first (PNI_{modified} = 0.138), followed by categorization (PNI_{modified} = 0.117), and classification (PNI_{modified} = 0.099, and 4) The guidelines for promoting analytical thinking skills in early childhood children focused on the comparison aspect, which had the three highest importance index values: identify differences in smells, comparing items with similar sounds, and distinguishing between sounds of different objects.

Keywords: Analytical Thinking Skill, Early Childhood Children, Needs Assessment, Development Guidelines

บทนำ

สภาวะเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) ได้เปิดเผยถึงกระแสโลกที่น่าจับตามองที่จะส่งผลกระทบต่อตลาดงานในอนาคต ได้แก่ เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ปัญญาประดิษฐ์ (AI) การใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) ที่จะเข้ามามีบทบาทสำคัญในปี ค.ศ. 2018–2023 โดยคาดว่าภายในปี ค.ศ. 2023 สัดส่วนการทำงานร่วมกันของมนุษย์และเครื่องจักรหรือระบบอัตโนมัติ จะอยู่ที่ มนุษย์ร้อยละ 58 เครื่องจักรร้อยละ 42 จากกระแสดังกล่าวอนาคตของโลกการทำงานจึงต้องการคนทำงานที่มีทักษะชุดใหม่ โดยเฉพาะทักษะที่เกี่ยวข้องกับการสร้างนวัตกรรมและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ได้ทำการสำรวจและสรุป 10 ทักษะที่เป็นที่ต้องการ ซึ่งทักษะการคิดวิเคราะห์ก็คือส่วนหนึ่งนั่นเอง (World Economic Forum, 2018, pp. 1–12) นอกจากนั้น ซึ่งการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะทางสมองของมนุษย์ที่ทำหน้าที่เสมือนกับต้นเรือคอยสั่งการควบคุมกำกับให้มนุษย์ได้แสดงพฤติกรรมเพื่อความอยู่รอดที่ประกอบด้วยทักษะสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์ความสำคัญของสิ่งต่าง ๆ (Analysis of Element) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of relationship) และการคิดวิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principle) (Bloom, 1956) เป็นรากฐานของทักษะอื่น ๆ และพัฒนาได้ดีที่สุดในช่วงปฐมวัย เนื่องจากเป็นช่วงที่สมองพัฒนาได้ดีที่สุด ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้ทักษะการคิดเป็นมาตรฐานหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 ได้แก่ มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ (Lack of Critical Thinking) เป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งเด็กปฐมวัยเกิดมาพร้อมกับเซลล์สมอง 1 แสนล้านเซลล์ที่พร้อมได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม เพื่อให้มีพื้นฐานของสมองที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยสัมพันธ์

กับการพัฒนาด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ และด้านสังคม การคิดเป็นหัวใจของการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน เด็กปกติและเด็กพิเศษทุกคนควรได้รับการประเมินและส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้เขาประสบความสำเร็จและก้าวหน้าในการเรียนรู้และอยู่รอดทั้งในวันนี้และในอนาคต ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในเด็ก จึงต้องให้ความสำคัญต่อการกระตุ้นการพัฒนาสมองอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา จนกระทั่งเด็กคลอด และพัฒนาต่อไปจนอายุ 3 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่สมองของเด็กมีการเติบโตมากกว่าช่วงวัยอื่น ๆ และสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องจนถึง 7 ปี หากมีการกระตุ้นประสาทสัมผัสทั้งห้า ไม่ว่าจะเป็นการมองเห็น การได้กลิ่น การได้ยิน การได้รับ และการได้สัมผัส การทำงานของสมองจะส่งกระแสไฟฟ้าผ่านเส้นใยของเซลล์ประสาท และทำให้เกิดการทำงานเชื่อมประสานเส้นใยสมองและจุดเชื่อมโยงต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ หรือต่อยอดองค์ความรู้เพิ่มขึ้น ทำให้เด็กได้เกิดการพัฒนาทักษะการตัดสินใจ การแก้ปัญหา รวมถึงด้านวิชาการอย่างรอบด้าน (แวมมูรี ประสานเนตร, 2560)

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญที่สุดของชีวิตเพราะเป็นช่วงที่พัฒนาการทุกด้านของเด็กเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาและบุคลิกภาพ การพัฒนาเด็กในช่วงวัยนี้จะเป็นการวางพื้นฐานทางด้านจิตใจ อุปนิสัยและความสามารถซึ่งจะมีผลต่อไปในอนาคตเด็ก ดังนั้น การจัดการศึกษาปฐมวัยจึงมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาการและการเรียนรู้อย่างเต็มที่ (ศศิพันธุ์ เปียนเปี่ยมสิน และคณะ, 2561, หน้า 17) เด็กปฐมวัย คือ ช่วงวัยทองแห่งการเรียนรู้ หากเด็กปฐมวัยได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ในช่วงนี้ก็จะส่งผลต่อพัฒนาการด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กในอนาคตและผู้ที่จะมีส่วนในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ก็คือครูปฐมวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2562) ดังนั้น การจัดการประสบการณ์ของครูในปัจจุบันจึงไม่ใช่เพียงแค่การจัดการประสบการณ์เด็กเพื่อให้ความรู้เท่านั้น แต่ควรเป็นการช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะและความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งความสามารถดังกล่าวต้องใช้ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ในการหาคำตอบของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในยุค 4.0 เด็กปฐมวัยควรได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะ 4 ประการ คือ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดผลิตภาพและการคิดริเริ่มคิดชอบ นอกจากนี้การคิดวิเคราะห์ยังเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของการคิดเชิงระบบเป็นกลไกที่ทำงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหา (Kim Y. Hiller Connell, 2013) การคิดเชิงวิเคราะห์เริ่มก่อตัวในเด็กก่อนวัยเรียนไม่เพียงเพิ่มความรู้ของเขาแต่ยังกระตุ้นความรู้สึกปลุกฝังความรู้สึกในใจแห่งความภาคภูมิใจ เกียรติยศ ศักดิ์ศรี แรงจูงใจในการทำความดี (Sharobidin Khasanov Azamovich, 2021, pp. 10–12)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยซึ่งในฐานะที่เป็นครูปฐมวัยที่ทำงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย และปัญหาการขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องได้รับการแก้ไข จึงได้สนใจที่จะทำการวิจัย เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยมีจุดมุ่งหมายว่าจะได้เป็นแนวทางให้ครูปฐมวัยได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้เด็กมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการ ส่งผลต่อพัฒนาการด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กในอนาคตในขั้นที่สูงขึ้น และเป็นพลเมืองที่มีศักยภาพของประเทศไทยต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
3. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย หมายถึง ความสามารถในการจัดหมวดหมู่ จำแนกแยะแยะ จับคู่เปรียบเทียบ เชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

การจัดหมวดหมู่ หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัยในการประมวลความรู้ รวบรวมข้อมูล เพื่อจัดกลุ่ม จัดอันดับ จัดประเภทสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะรูปร่าง รูปทรง และขนาด สามารถหาคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แบ่งออกเป็นกลุ่มเป็นพวกได้อย่างมีหลักการ ตามเกณฑ์ที่กำหนดของสิ่งที่ต้องการจัดกลุ่ม คุณสมบัติที่มีลักษณะเหมือนกันมาไว้ด้วยกัน และจัดแยกประเภทสิ่งต่าง ๆ ตามคุณสมบัติของสิ่งนั้น ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

การจำแนก หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัยในการจำแนกแยกแยะรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เหมือนกันและแตกต่างกันออกเป็นแต่ละส่วนให้เข้าใจง่ายอย่างมีหลักการ สามารถระบุตัวอย่างหลักฐาน ลักษณะความเหมือน ความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ ได้ โดยจะเชื่อมโยงไปสู่ความสามารถในการจับคู่สิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกันทั้งรูปร่างลักษณะกำเนิดได้ สามารถระบุความเหมือนความต่างกันของสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านเนื้อหา ด้านความรู้และด้านทักษะ จำแนกแยกแยะรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ การแยกประเภท และส่วนประกอบแยกย่อยของสิ่งต่าง ๆ ให้เข้าใจง่าย โดยอาศัยการฝึกฝนตั้งแต่ระดับง่าย ๆ ไปจนถึงการสลับซับซ้อน

การเปรียบเทียบ หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัยในการพิจารณาเทียบเคียงสิ่งของที่เหมือนหรือต่างกัน ตั้งแต่สองสิ่งขึ้นไปตามเกณฑ์ของคุณสมบัติของเหตุการณ์หรือสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งเด็กจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของสิ่งนั้น ๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อนำรายละเอียดของสองสิ่งนั้นมาเปรียบเทียบหรือจับคู่ให้อยู่กลุ่มหรือประเภทบนพื้นฐานเดียวกัน โดยอาศัยความสอดคล้อง ความขัดแย้งของรูปร่าง รูปทรง ขนาดของสิ่งนั้น ๆ ความเป็นเหตุเป็นผลตามลักษณะเฉพาะจากการสังเกต เช่น เล็ก-ใหญ่, มาก-น้อย, สั้น-ยาว เป็นต้น

2. การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่ควรจะเป็น เป็นข้อมูลในการจัดลำดับความสำคัญของความแตกต่างเพื่อนำมากำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

2.1 สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2565

2.2 สภาพที่ควรจะเป็น หมายถึง สภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยที่คาดหวังในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

3. แนวทางในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง กระบวนการให้ผู้สอนได้เข้าใจเด็ก สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมให้แก่เด็ก เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้และพฤติกรรม ให้เด็กได้ฝึกการใช้ความคิดวิเคราะห์ในด้านการจัดหมวดหมู่ การจำแนก และการเปรียบเทียบ นำไปสู่กระบวนการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยต่อไป

4. ครูปฐมวัย หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่จัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2565

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. องค์ประกอบการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

องค์ประกอบทักษะการคิดวิเคราะห์เด็กปฐมวัยมี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 การจัดหมวดหมู่ (Classification) เป็นความสามารถของเด็กปฐมวัยในการประมวลความรู้ รวบรวมข้อมูล เพื่อจัดกลุ่ม จัดอันดับ จัดประเภทสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะรูปร่าง รูปทรง และขนาด สามารถหาคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แบ่งออกเป็นกลุ่มเป็นพวกได้อย่างมีหลักการ ตามเกณฑ์ที่กำหนดของสิ่งที่ต้องการจัดกลุ่ม คุณสมบัติที่มีลักษณะเหมือนกันมาไว้ด้วยกัน และจัดแยกประเภทสิ่งต่าง ๆ ตามคุณสมบัติของสิ่งนั้น ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.2 การจำแนก (Matching) เป็นความสามารถของเด็กปฐมวัยในการจำแนกแยกแยะรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เหมือนกันและแตกต่างกันออกเป็นแต่ละส่วนให้เข้าใจง่ายอย่างมีหลักการ สามารถระบุตัวอย่างหลักฐาน ลักษณะความเหมือนความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ ได้ โดยจะเชื่อมโยงไปสู่ความสามารถในการจับคู่สิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกันทั้งรูปร่าง ลักษณะกำเนิดได้ สามารถระบุความเหมือนความต่างกันของสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านเนื้อหา ด้านความรู้และด้านทักษะ จำแนกแยกแยะรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ การแยกประเภท และส่วนประกอบแยกย่อยของสิ่งต่าง ๆ ให้เข้าใจง่าย โดยอาศัยการฝึกฝนตั้งแต่ระดับง่าย ๆ ไปจนถึงการสลับซับซ้อน

1.3 การเปรียบเทียบ (Comparison) เป็นความสามารถของเด็กปฐมวัยในการพิจารณาเทียบเคียงสิ่งของที่เหมือนหรือต่างกัน ตั้งแต่สองสิ่งขึ้นไปตามเกณฑ์ของคุณสมบัติของเหตุการณ์หรือสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งเด็กจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของสิ่ง

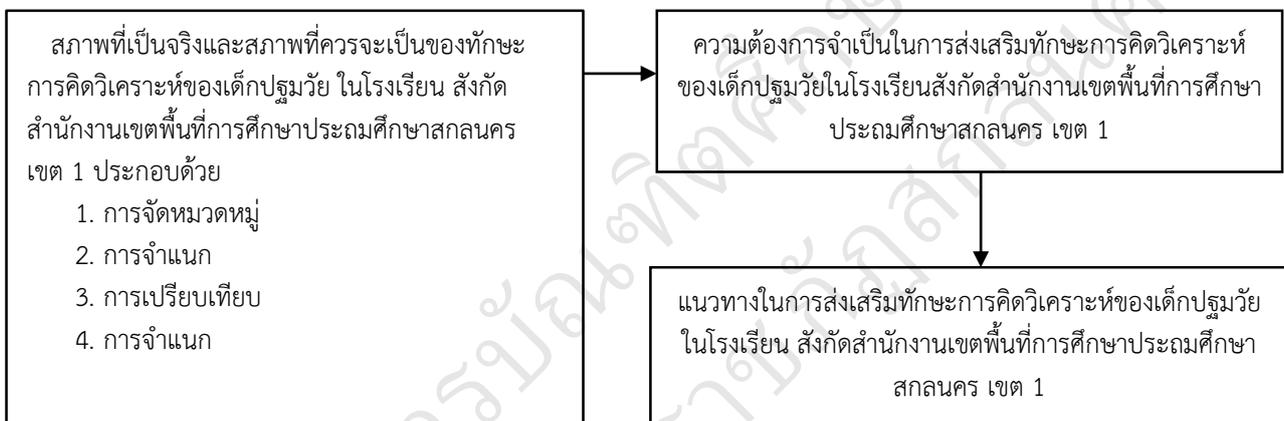
นั้น ๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อนำรายละเอียดของสองสิ่งนั้นมาเปรียบเทียบหรือจับคู่ให้อยู่กลุ่มหรือประเภทบนพื้นฐานเดียวกัน โดยอาศัยความสอดคล้อง ความขัดแย้งของรูปร่าง รูปทรง ขนาดของสิ่งนั้น ๆ ความเป็นเหตุเป็นผลตามลักษณะเฉพาะจากการสังเกต เช่น เล็ก-ใหญ่ มาก-น้อย สั้น-ยาว เป็นต้น

2. แนวทางในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

แนวทางในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย เป็นกระบวนการให้ผู้สอนได้เข้าใจเด็ก สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมให้แก่เด็ก เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็ก อย่างเป็นลำดับขั้นตอนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้และพฤติกรรมให้เด็กได้ฝึกการใช้ความคิดวิเคราะห์ในด้านการจัดหมวดหมู่ การเปรียบเทียบ และการจำแนกได้อย่างเป็นระบบ โดยการใช้คำถามกระตุ้น การจัดสื่อ อุปกรณ์ของเล่นต่าง ๆ จัดสภาพแวดล้อมและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่กระตุ้นให้เกิดการคิดอยู่เสมอ รวมทั้งให้เด็กได้ลงมือค้นคว้าด้วยตนเอง นำไปสู่กระบวนการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 359 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2565 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (อ้างถึงใน วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551, หน้า 191) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 186 คน ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ ในที่นี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 191 คน การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเป็นแบบสอบถามที่สร้างและพัฒนาขึ้นจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ตัวแปร และองค์ประกอบตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับองค์ประกอบทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ระยะที่ 2 แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาการประเมินความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ใน

การวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการเห็นชอบ ตรวจสอบและแก้ไขจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยตัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.26 ขึ้นไป
ระยะที่ 3 แบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ระยะที่ 4 แบบสอบถามแนวทางในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

3. วิธีรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อจัดทำหนังสือขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับโรงเรียน

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งและรับแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองสำหรับโรงเรียนที่สามารถดำเนินการได้ และจัดทำแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ผ่าน (Google Form) และสร้างแบบสอบถามเป็น QR Code เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสะดวกต่อการตอบแบบสอบถาม และการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 191 ฉบับ ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็นในของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ความถี่ และร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

4.3 การประเมินความต้องการจำเป็นในของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่า $PNI_{modified}$ และเลือกองค์ประกอบหลักด้านที่มีค่า $PNI_{modified}$ สูงกว่าค่า $PNI_{modified}$ ในภาพรวมทั้งหมด แล้วเลือกองค์ประกอบย่อยที่มีค่า $PNI_{modified}$ สูงกว่าค่า $PNI_{modified}$ ในภาพรวมรายด้าน

4.4 ศึกษาแนวทางในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ในการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดหมวดหมู่ การจำแนก และการเปรียบเทียบ ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยโมเดลการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักมากที่สุด คือ การเปรียบเทียบ รองลงมา ได้แก่ การจำแนก และการจัดหมวดหมู่ ตามลำดับ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบที่กล่าวมานั้น เป็นคุณลักษณะสำคัญของเด็กปฐมวัย เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีทักษะพื้นฐานที่เหมาะสมตามวัย และผู้ทรงคุณวุฒิได้ยืนยันองค์ประกอบที่สังเคราะห์ได้มีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ สถาบันราชานุกูล (2557, หน้า 19) ได้ระบุถึงองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย คือ 1) การจัดหมวดหมู่ 2) การจำแนก และ 3) การเปรียบเทียบ ยังสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, หน้า 32) ได้ระบุถึงองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย 1) การจัดหมวดหมู่ 2) การจำแนก และ 3) การเปรียบเทียบ และยังสอดคล้องกับ วลัยภรณ์ สังกะสูต (2563, หน้า 7) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบเมทริซี (MATH-3C) เรื่องของดีเมืองโคราชที่มีต่อความสามารถทางด้านการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนมารีย์วิทยา จังหวัดนครราชสีมา ได้ระบุถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) การจำแนกแจกแจง 2) การจัดหมวดหมู่ และ 3) การเปรียบเทียบ

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ดังนี้

2.1 สภาพปัจจุบันของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจำแนก อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การจัดหมวดหมู่ อยู่ในระดับมาก และลำดับสุดท้าย คือ การเปรียบเทียบ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็น หากครูสามารถกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านการจัดประสบการณ์จากสิ่งใกล้ตัวที่ง่าย ๆ ไปจนถึงสิ่งไกลตัวและมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับ ปณณธิชา ถนนวนอก (2560, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การจัดการกระบวนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคม เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย พบว่า ผลการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การจัดหมวดหมู่ รองลงมา ได้แก่ การคาดคะเน การหาความสัมพันธ์ การเปรียบเทียบ และการสำรวจ ตามลำดับ

2.2 สภาพที่ควรจะเป็นของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจำแนก อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การเปรียบเทียบ อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับสุดท้าย คือ การจัดหมวดหมู่ อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ถึงแม้ว่าเป็นวัยที่ยังไม่สามารถใช้สติปัญญาได้อย่างเต็มที่ เด็กยังไม่สามารถมีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ได้เหมือนผู้ใหญ่ แต่การที่ครูสร้างโอกาสให้เด็กได้คิดกระตุ้นให้เด็กกล้าคิด กล้าทำ ได้แสดงออกผ่านการเล่น การแสดงความรู้สึกจะเป็นการเตรียมความพร้อมกระตุ้นให้เด็กได้ฝึกทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับ อรุณี หรดาล และชนิพรรณ จาติเสถียร (2564, หน้า 7-10) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยด้วยผังกราฟิกสำหรับครูปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ที่พบว่า หากครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ก็จะส่งผลต่อระดับทักษะการคิดวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ สูงขึ้นตามไปด้วย

3. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น ด้านที่สูงกว่าภาพรวมสูงสุด ได้แก่ ด้านการเปรียบเทียบ พบว่า ข้อที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น สูงสุด 3 ลำดับแรก มีดังนี้ เด็กปฐมวัยสามารถระบุความแตกต่างของกลิ่นสิ่งต่าง ๆ ได้ เด็กปฐมวัยสามารถเทียบเคียงสิ่งที่มีเสียงใกล้เคียงกันได้ และเด็กปฐมวัยสามารถระบุความแตกต่างของเสียงสิ่งต่าง ๆ ได้ ส่วนข้อที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ เด็กปฐมวัยสามารถจับคู่เสียงของสิ่งที่ได้ยินเหมือนกันได้ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการเปรียบเทียบเป็นทักษะที่มีความซับซ้อนเป็นความคิดขั้นสูงในการคิดใกล้เคียงกับการประเมินค่า จึงทำให้ทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการเปรียบเทียบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภาพรวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันทา นิมทอง (2563, หน้า 85-86) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การจัดการกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้ผังกราฟิกเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย และพบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนการทดลองด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นดังนี้ ด้านการหาความสัมพันธ์ ด้านการเปรียบเทียบ ด้านการจัดหมวดหมู่ ด้านการจำแนก และด้านการสังเกต ตามลำดับ

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้/ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดหมวดหมู่ การจำแนก และการเปรียบเทียบ

2. สภาพปัจจุบันของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจำแนก อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การจัดหมวดหมู่ อยู่ในระดับมาก และลำดับสุดท้ายคือ การเปรียบเทียบ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และสภาพที่ควรจะเป็นของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สภาพที่ควรจะเป็นของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจำแนก อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การเปรียบเทียบ อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับสุดท้าย คือ การจัดหมวดหมู่ อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

3. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ด้านที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น ด้านที่สูงกว่าภาพรวมสูงสุด ได้แก่ ด้านการเปรียบเทียบ พบว่า ข้อที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น สูงสุด 3 ลำดับแรก มีดังนี้ เด็กปฐมวัยสามารถระบุความแตกต่างของกลิ่นสิ่งต่าง ๆ ได้ เด็กปฐมวัยสามารถเทียบเคียงสิ่งที่มีเสียงใกล้เคียงกันได้ และ เด็กปฐมวัยสามารถระบุความแตกต่างของเสียงสิ่งต่าง ๆ ได้ ส่วนข้อที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ เด็กปฐมวัยสามารถจับคู่เสียงของสิ่งที่ได้ยินเหมือนกันได้

4. แนวทางการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย มี 1 ด้าน คือ ด้านการเปรียบเทียบ พบว่า ข้อที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น สูงสุด 3 ลำดับแรก มีดังนี้ เด็กปฐมวัยสามารถระบุความแตกต่างของกลิ่นสิ่งต่าง ๆ ได้ เด็กปฐมวัยสามารถเทียบเคียงสิ่งที่มีเสียงใกล้เคียงกันได้ และเด็กปฐมวัยสามารถระบุความแตกต่างของเสียงสิ่งต่าง ๆ ได้

สรุป

ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยเรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ดังนี้

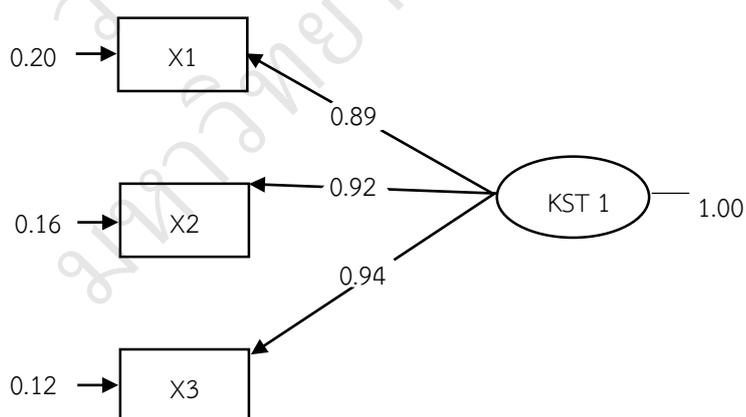
1. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดหมวดหมู่ (X1) การจำแนก (X2) และการเปรียบเทียบ (X3) ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยโมเดลการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ น้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.89–0.94 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักมากที่สุด คือ การเปรียบเทียบ รองลงมา ได้แก่ การจำแนก และการจัดหมวดหมู่ ตามลำดับ

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ		t	R ²	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คะแนนองค์ประกอบ
	b	SE			
X1	0.89	0.06	15.58**	0.80	0.25
X2	0.92	0.06	16.25**	0.84	0.32
X3	0.94	0.06	16.99**	0.88	0.46

$\chi^2 = 0.00$, $df = 0$, $p\text{-value} = 1.00$, $GFI = 1.00$, $AGFI = 1.00$, $RMR = 0.00$, $RMSEA = 0.00$

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

$\chi^2 = 0.00$, $df = 0$, $p\text{-value} = 1.00$, $RMSEA = 0.00$

ภาพประกอบ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

จากตาราง 2 และภาพประกอบ 2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า โมเดลการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 0.00, $df = 0$, $p\text{-value} = 1.00$ ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) เท่ากับ 1.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) เท่ากับ 1.00 ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Root mean square error of approximation: RMR) เท่ากับ 0.00

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียน พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้งหมดมีค่า เป็นบวก ขนาด 0.89 ถึง 0.94 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่มี น้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ด้านการเปรียบเทียบ (X3) ซึ่งมีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.94 รองลงมา ได้แก่ ด้านการจำแนก (X2) และด้านการจัดหมวดหมู่ (X1) โดยมีน้ำหนัก 0.92 และ 0.89 ตามลำดับ

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ตาราง 3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวม

ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่ควรจะเป็น (I)		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การจัดหมวดหมู่	4.14	0.68	มาก	4.62	0.54	มากที่สุด
2. การจำแนก	4.29	0.69	มาก	4.71	0.48	มากที่สุด
3. การเปรียบเทียบ	4.12	0.74	มาก	4.69	0.46	มากที่สุด
ภาพรวมเฉลี่ยทั้งหมด	4.18	0.70	มาก	4.67	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า สภาพปัจจุบันของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจำแนก ($\bar{X} = 4.29$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การจัดหมวดหมู่ ($\bar{X} = 4.14$) อยู่ในระดับมาก และลำดับสุดท้าย คือ การเปรียบเทียบ ($\bar{X} = 4.12$) อยู่ในระดับมาก

สภาพที่ควรจะเป็นของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การ จำแนก ($\bar{X} = 4.71$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การเปรียบเทียบ ($\bar{X} = 4.69$) อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับสุดท้าย คือ การจัดหมวดหมู่ ($\bar{X} = 4.62$) อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย โดยภาพรวม (PNI_{modified}) เท่ากับ 0.118 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการเปรียบเทียบ ($PNI_{\text{modified}} = 0.138$) ด้านการจัดหมวดหมู่ ($PNI_{\text{modified}} = 0.117$) และด้านการจำแนก ($PNI_{\text{modified}} = 0.099$) ตามลำดับ ดังรายละเอียดตาราง 4

ตาราง 4 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวม

ทักษะการคิดวิเคราะห์ของ เด็กปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน (D)		สภาพที่ควรจะเป็น (I)		PNI	ลำดับ	ควรนำไป พัฒนา
	\bar{X}	แปลผล	\bar{X}	แปลผล			
1. การจัดหมวดหมู่	4.14	มาก	4.62	มากที่สุด	0.117	2	
2. การจำแนก	4.29	มาก	4.71	มากที่สุด	0.099	3	
3. การเปรียบเทียบ	4.12	มาก	4.69	มากที่สุด	0.138	1	ควรพัฒนา
ภาพรวม	4.18	มาก	4.67	มากที่สุด	0.118	-	

จากตาราง 4 พบว่า ดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวม มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.118 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่า $PNI_{modified}$ สูงสุด คือ ด้านการเปรียบเทียบ มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.138 รองลงมา คือ ด้านการจัดหมวดหมู่ มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.117 และด้านการจำแนก มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.099 ตามลำดับ

4. ผลการศึกษาแนวทางในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มี 1 ด้าน คือ ด้านการเปรียบเทียบ ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์แนวทางในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อกำหนดแนวทางในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย สรุปได้ ดังนี้

4.1 ครูควรออกแบบกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัยสามารถเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ (รูป รส กลิ่น เสียง ผิวสัมผัส) ให้เด็กได้หยิบจับ ได้สัมผัสสิ่งของต่าง ๆ ด้วยตนเอง และควรเป็นสิ่งของที่มีลักษณะภายนอกเหมือนกันเมื่อมองด้วยตา แต่เมื่อสัมผัสจะมีความนุ่ม-แข็ง/ความร้อน-เย็น/ความหนัก-เบา หรือเสียงที่แตกต่างกัน โดยเริ่มจากแตกต่างกันมาก จนไปถึงแตกต่างกันน้อย

4.2 ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัย โดยนำทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้านการเปรียบเทียบ มาใช้อย่างหลากหลาย นำเทคนิควิธีการจัดประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมสามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้านการเปรียบเทียบในเด็กปฐมวัย อย่างหลากหลายและสม่ำเสมอ ผ่านการเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็ก โดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง เน้นเด็กเป็นสำคัญ ตอบสนองความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการประเมินผลพัฒนาการที่เน้นสภาพจริง

4.3 ครูควรเน้นให้เด็กได้เกิดกระบวนการคิด ลงมือทำด้วยตนเอง และช่างสังเกต เปิดโอกาสให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรง ลงมือกระทำด้วยตนเองทั้งกิจกรรมการเล่น กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สามารถช่วยเสริมสร้างพัฒนาการคิดให้แก่เด็กปฐมวัยได้

4.4 ครูควรจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน มีความปลอดภัย ยืดหยุ่น มีสื่ออุปกรณ์ที่หลากหลาย ที่มีลักษณะเหมือนกัน แต่ขนาดต่างกัน หรือ ขนาดเท่ากันแต่น้ำหนักต่างกัน และควรมีอุปกรณ์ที่มีลักษณะ เป็นหน่วยวัด เช่น ตราซั้งสองแขน ตราซั้งแบบตัวเลข สายวัด ปรอทวัดอุณหภูมิ แผ่นเชดสี เป็นต้น เพื่อสร้างความสนใจให้เด็กปฐมวัยเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านเปรียบเทียบ

4.5 ครูควรใช้เทคนิค ทฤษฎีการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน หรือวรรณกรรมเป็นฐาน คือ ใช้คำถามเพื่อให้เด็กค้นหา คำตอบ การสร้างสถานการณ์ให้เด็กได้ทดสอบเปรียบเทียบด้วยตนเอง โดยจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้านการเปรียบเทียบ อย่างหลากหลาย และเพียงพอ

4.6 ครูติดตาม วัดและประเมินผลพฤติกรรมของเด็กตามสภาพจริง และปรับปรุงแก้ไขการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงบันทึกผลหลังจัดกิจกรรม

4.7 ครูควรสื่อสารกับผู้ปกครองเด็ก ให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างบ้านและโรงเรียนในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้านการเปรียบเทียบให้เด็กอย่างสม่ำเสมอ และให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย ให้เวลาเด็กได้ใช้ความคิดอย่างอิสระ เปิดโอกาสให้เด็กได้สนุกกับการใช้ความคิดที่อาจเป็นการคิดคนเดียวหรือคิดร่วมกับเพื่อน ให้มีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยขอเสนอแนะปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน ด้านการเปรียบเทียบมีความสำคัญเร่งด่วนในการปรับปรุงพัฒนาให้ครูได้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะด้านนี้ โรงเรียนหรือผู้บริหารโรงเรียนควรนำประเด็นและแนวทางในการส่งเสริมไปประยุกต์ใช้

1.2 ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน ด้านการเปรียบเทียบ มีความสำคัญเร่งด่วนในการปรับปรุงพัฒนา ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง ควรมีส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยไปเผยแพร่และสนับสนุนให้ตรงประเด็นเพื่อเป็นการพัฒนาการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

1.3 ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ด้านการเปรียบเทียบ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ดังนั้นควรมีการนำประเด็นนี้ไปพัฒนาออกเป็นลำดับแรก

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนวปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ควรมีการทำวิจัยหาแนวทางหรือพัฒนารูปแบบในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

2.2 ควรมีการทำวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย เพื่อให้ได้แนวทางในการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

2.3 ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ด้านการเปรียบเทียบ ดังนั้น จึงควรทำวิจัยพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้านการเปรียบเทียบของเด็กปฐมวัยให้กับครูปฐมวัย เพื่อให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยให้เกิดคุณลักษณะดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

ปณิธิชา ถนนวนอก. (2560). *การจัดกระบวนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

แวมมยุรี ประสานเนตร. (2560). *การขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ (Lack of Critical Thinking)*. เข้าถึงได้จาก

https://mcpswis.mcp.ac.th/html_edu/cgi-bin/main_php/print_informed.php?id_count_inform=19320.
15 กรกฎาคม 2566.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วลัยกรณ์ สังกะสูต. (2563). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบแมทธิวซี (MATH-3C) เรื่อง ของดีเมืองโคราชที่มีต่อความสามารถทางด้านความคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

ศศิพันธ์ เปียนเปี่ยมสิน และคณะ. (2561). *เอกสารประกอบการศึกษาปฐมวัย (Early Childhood Education)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการสื่อและสิ่งพิมพ์กราฟิกไซท์.

สถาบันราชานุกูล. (2557). *การเตรียมความพร้อมทักษะพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ในเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สุนันทา นิมทอง. (2563). *การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้ผังกราฟิกเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2562). *พัฒนาสมองกับการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเรื่องการพัฒนาสมองกับการเรียนรู้สำนักนายกรัฐมนตรี.

อรุณี ทรดาล และชนิพรรณ จาติเสถียร. (2564). การพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยด้วยผังกราฟิกสำหรับครูปฐมวัยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 14(1), 1-14.

Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objective handbook 1: Cognitive domain*. New York: David Mckey.

Kim Y. Hiller. (2013). *Assessing sustainability education in a transdisciplinary undergraduate course focused on real-world problem solving A case for disciplinary grounding*. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/262289146>. July 15th, 2023.

- Sharobidin Khasanov Azamovich. (2021). Formation of Analytical thinking in Preschool Children through Fairy tales. *World Bulletin of Social Sciences (WBSS)*, 2, 10–11.
- World Economic Forum. (2018). *The Future of Jobs Report 2018: Centre for the New Economy and Society*. World Economic Forum 91–93 route de la Capite CH–1223 Cologny/Geneva Switzerland. Retrieved from <http://www.weforum.org>. July 15th, 2023.

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา
ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
THE DIGITAL LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS AFFECTING THE OPERATION BASED ON THE VOCATIONAL
EDUCATION STANDARDS OF EDUCATIONAL INSTITUTES UNDER THE VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTES
IN CENTRAL REGION 1, THE OFFICE OF THE VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION

ศิริระ ประเสริฐศักดิ์* และ อภิชาติ เสนะนันท์

Sira Prasertsak* and Apichat Lenanant

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เพชรบุรี 76000

Program in Education Administration, Faculty of Education, Phetchaburi Rajabhat University,
Phetchaburi, 76000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: sira.1st@gmail.com

รับบทความ 6 มีนาคม 2567 แก้ไขบทความ 3 เมษายน 2567 ตอรับบทความ 10 เมษายน 2567 เผยแพร่บทความ มกราคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา 3) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาภาคกลาง ปีการศึกษา 2566 จำนวน 5 สถาบัน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซ์ และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 357 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ หากคุณภาพเครื่องมือโดยการทดลองใช้การหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการพัฒนาครูทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล

2. การดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านปัจจัยพื้นฐาน

3. ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามลำดับดังนี้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ด้านการพัฒนาครูทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 88.70 และเขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

สมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Y}_{tot} = 0.406 + 0.155(x_3) + 0.166(x_2) + 0.194(x_5) + 0.224(x_1) + 0.170(x_4)$$

$$\hat{Z}_{tot} = 0.172(z_3) + 0.186(z_2) + 0.221(z_5) + 0.234(z_1) + 0.194(z_4)$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา, มาตรฐานการอาชีวศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to investigate the level of digital leadership among educational institute administrators, 2) to assess the operational level compliance with vocational education standards in educational institutes, and 3) to examine the digital leadership of administrators affecting operations based on vocational education standards among educational institutes under Vocational Education Institutes in Central Region 1, the Office of the Vocational Education Commission, during the 2023 academic year. The research sample consisted of administrators and teachers in five educational institutes under Vocational Education Institutes in Central Region 1, during the 2023 academic year, totaling 357 individuals. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table, employing a multi-stage random sampling method. The research tool was a set of 5-level rating scale questionnaires, with a reliability of 0.99. Statistical analysis involved mean, percentage, standard deviation, and Stepwise multiple regression analysis.

The research findings are as follows:

1. The digital leadership among educational institute administrators in all five dimensions was overall at a high average. The average values were ranked in descending order: digital technology competency, digital technology vision, teacher development in digital technology, support for digital technology utilization, and digital culture cultivation.

2. The operations aligned with vocational education standards across all five dimensions were rated at a high overall average. The dimensions, ranked in descending order of average values, were as follows: students and graduates, teachers and educational institute administrators, stakeholder participation, curricula and instructional management, and foundational factors.

3. The digital leadership of educational institute administrators significantly influenced operations compliance with vocational education standards for educational institutes under Vocational Education Institutes in Central Region 1, the Office of the Vocational Education Commission. The impact was evident in the following order: digital technology vision, creation of digital culture, teacher development in digital technology, digital technology competency, and support for digital technology utilization. The predictive efficiency of this impact was 88.70%.

The regression equation could be written in the raw and standard scores as follows:

$$\hat{Y}_{tot} = 0.406 + 0.155(x_3) + 0.166(x_2) + 0.194(x_5) + 0.224(x_1) + 0.170(x_4)$$

$$\hat{Z}_{tot} = 0.172(z_3) + 0.186(z_2) + 0.221(z_5) + 0.234(z_1) + 0.194(z_4)$$

Keywords: Digital Leadership, Educational Institute Administrators, Vocational Education Standard

บทนำ

ในปัจจุบัน เทคโนโลยีดิจิทัลเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้นอยู่เสมอ และเทคโนโลยีเก่า ๆ ก็ถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยีใหม่ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลจึงมีผลกระทบต่อทุกด้านของชีวิตมนุษย์ทั้งด้านการสื่อสาร การทำงาน การใช้ชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางการศึกษา เทคโนโลยีดิจิทัลได้เปิดโอกาสให้ผู้คนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้มากขึ้น สามารถเรียนหนังสือได้จากที่บ้านผ่านช่องทางต่าง ๆ ทำให้การศึกษามีความยืดหยุ่นมากขึ้น สามารถเรียนหนังสือได้ตามเวลาและสถานที่ที่สะดวกของตน สามารถโต้ตอบกับเนื้อหาและครูผู้สอนได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้น ทำให้สามารถวัดผลการเรียนรู้ได้มากขึ้น ครูผู้สอนสามารถติดตามความคืบหน้าของนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด และนักเรียนสามารถประเมินตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งเทคโนโลยีดิจิทัลได้ก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการศึกษา เช่น การเรียนรู้แบบออนไลน์ การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบจำลอง การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์อย่างสร้างสรรค์และเต็มศักยภาพในการพัฒนาสารสนเทศ ให้กับผู้ใช้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีดิจิทัล ผ่านการสนับสนุนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยได้มีการระบุไว้ในหมวด 9 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ในมาตรา 63-69 ที่มีการระบุให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างเนื่องตลอดชีวิตรัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสม กับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 22-23) และส่งผลกระทบต่อการวางแผนของประเทศไทยที่ตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงทางด้านดิจิทัลของโลก รวมถึงคุณภาพของการศึกษาที่นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งส่งผลต่อมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาในแต่ละแห่ง

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ถือเป็นแผนการพัฒนาประเทศฉบับหนึ่งที่ตั้งต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทยว่า "ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" และกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศไทยไว้ 6 ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ความมั่นคง ยุทธศาสตร์การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์การปรับสมดุลและพัฒนาาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้มีการมุ่งเน้นที่จะพัฒนาประเทศในด้านที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมโลก โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล เป็นต้น และยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและการกระจายอำนาจสู่ภูมิภาค โดยส่งเสริมให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารและจัดการการศึกษา ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของชุมชน ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา เป็นแผนการพัฒนาการศึกษาในระยะยาวที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่ออนาคตของประเทศไทย โดยจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยให้เทียบเท่าระดับสากล และผลิตกำลังคนที่มีศักยภาพสูงเพื่อขับเคลื่อนประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้หน่วยงานภาครัฐต่างต้องขับเคลื่อนกลไกการดำเนินงานในทุกมิติเพื่อที่จะพัฒนาประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนตามวิสัยทัศน์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561, หน้า 2)

การที่จะพัฒนาประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนตามวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ตามภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นองค์กรหลักที่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบเพื่อที่จะสร้างคนให้มีศักยภาพและมีคุณภาพโดยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านนวัตกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับบริบททางสังคมโลก ในรูปแบบของยุคข้อมูลข่าวสาร ซึ่งการพัฒนาคุณภาพที่แท้จริงนั้นสถานศึกษาสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อน (จิราพัชร ใฝ่อดิพนธ์ และคณะ, 2565, หน้า 237) ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า การศึกษาถือเป็นกระบวนการสร้างและพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความรู้ มีความสามารถที่จะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้อย่างมีสันติสุข การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประชากรและประเทศชาติ และการที่จะดำเนินไปได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพจะต้องอาศัยกระบวนการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาที่ดี โดยประเภทการศึกษาในประเทศไทย ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศชาติ นั้น ก็คือการศึกษาในประเภทอาชีวศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ก็ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะถือเป็นกระบวนการผลิตและพัฒนาากำลังคน เพิ่มผลผลิตและยังส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีของประเทศไทยให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล โดยมีความมุ่งหวังให้การจัดการอาชีวศึกษามีการดำเนินการอย่างเป็นเอกภาพในด้านนโยบาย และมีกรกระจายอำนาจไปสู่ระดับปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 3) โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือชื่อย่อว่า สอศ. จะเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนในด้านวิชาชีพ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อเพิ่มพูนความรู้และการฝึกทักษะอาชีพระยะสั้น และระยะยาว โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดทำแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 เพื่อให้หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องและสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาระบบอาชีวศึกษาของประเทศไทย ให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทาง

ของการพัฒนา กำลังคนตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560, หน้า ก)

การที่จะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการส่งเสริม ติดตามและกำกับดูแล ไปยังสถานศึกษาในสังกัดให้มีการนำนโยบายลงไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2561, หน้า 14) จึงได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษาอาชีวศึกษา สถาบันอาชีวศึกษา และสถานประกอบการให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยได้กำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ประกอบไปด้วย มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ให้มีองค์ความรู้ ทักษะวิชา และการประยุกต์ใช้ ให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาของแต่ละระดับการศึกษา และยังต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา สถานศึกษาจะต้องมีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและจำนวนครู ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด มีการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ ในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำเร็จจากการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของหน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่กำกับสถานศึกษา และมาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษา ร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ให้แก่สังคม

การดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามที่กล่าวมานั้น มีปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหลากหลายปัจจัย โดยหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับและยกย่องจากสมาชิกในองค์กรให้เป็นผู้มีอิทธิพลและมีอำนาจตัดสินใจเพื่อปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร (วันวิสาข์ ทองดี, 2555, หน้า 10) เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับ ซึ่งอาจโดยการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกให้มีอิทธิพลและบทบาทเหนือสมาชิกในองค์กร สามารถที่จะจูงใจชักนำหรือชี้แนะให้สมาชิกขององค์กรรวมพลังเพื่อปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ขององค์กรให้สำเร็จ (สุพรรณ ประศรี, 2555, หน้า 14) ภายใต้การเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ หรือว่าโลกไร้พรมแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีมีการพัฒนาและก้าวหน้านับได้เป็นรายชั่วโมง ทำให้เกิดสภาวะเทคโนโลยีเปลี่ยนโลกที่องค์กรใดปรับตัวไม่ทันก็จะทำให้ไม่สามารถแข่งขันในตลาด และต้องล่มสลายไปในที่สุด ผู้นำระดับสูงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทิศทางการคิดและการบริหารแบบใหม่ที่สอดคล้องทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ผู้นำที่จะดำเนินงานตามการบริหารเพื่อที่จะบรรลุผลตามความเปลี่ยนแปลงของยุค ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีผลต่อมาตรฐานการอาชีวศึกษาเป็นอย่างมาก จากงานวิจัยของ จิตภา เทียนคำ (2556, หน้า 115-116) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งมีการวิจัยค้น พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานการอาชีวศึกษา เนื่องจากว่าผู้นำของสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดวิธีการ นโยบาย และแนวทางในการปฏิบัติงานของคณะครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นจุดสำคัญที่จะทำให้มาตรฐานการอาชีวศึกษามีมาตรฐานตามที่กำหนด

อีกทั้ง จากประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง นโยบายและจุดเน้นการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ที่มีการกำหนดนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในนโยบายหลัก (Policy) ในด้านที่ 1 การยกระดับอาชีวศึกษา (Quality) ที่จะต้องพัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษา ซึ่งหมายรวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีสมรรถนะการจัดการอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลง และด้านที่ 5 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา (Efficiency) ที่มีนโยบายในการนำดิจิทัลเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการ และสอดคล้องกับพันธกิจของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการด้วยดิจิทัลเทคโนโลยีอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2565, หน้า 2-3) ทั้งนี้ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง เป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เกิดจากการรวมตัวกันของ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมต่อเนื่องในกลุ่มภาคกลาง ซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 5 สถาบัน ซึ่งมีหน้าที่ผลิตปัญญาชน คนอาชีวศึกษาสู่ตลาดแรงงานซึ่งในปัจจุบันถือว่ามีความต้องการสูง และเพิ่มอัตรากำลังคนอาชีวศึกษาให้ได้รับการศึกษาขั้นสูง โดยเปิดทำการสอนในระดับปริญญาตรี (สายปฏิบัติการ) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ซึ่งสถาบันจะต้องดำเนินการบริหารสถานศึกษาให้มีการตอบสนองนโยบายดังกล่าวของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งจากนโยบายและจุดเน้นการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ที่มีการส่งเสริมในจุดเน้น

ทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้มีบทบาททางการศึกษาอาชีวศึกษาในทุกมิติ ทั้งด้านการบริหารสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพ รวมถึงการจัดการเรียนการสอน

การขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นในแต่ละด้าน ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและความล้มเหลวของสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ เพื่อบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 5) และเมื่อผู้บริหารเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งโดยเฉพาะในยุคดิจิทัลที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมี "ภาวะผู้นำดิจิทัล" ซึ่งเป็นทักษะที่ผู้นำในยุคดิจิทัลต้องมีคือ ผู้นำที่สามารถนำองค์กรให้ดำรงอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการงานในสถานศึกษาอาชีวศึกษา การเป็นภาวะผู้นำในการบริหารองค์กรยุคดิจิทัลนั้น จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งประกอบไปด้วยมิติในด้านของมิติของวิสัยทัศน์ ผู้นำต้องทำการยอมรับและนำเทคโนโลยีเข้ามาเปลี่ยนแปลงนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย สู่การปฏิบัติการบริหารที่ให้บรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัลจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะ ทักษะ ประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทัน เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล โดยผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้ทักษะจำเป็นสำหรับผู้บริหารในยุคดังกล่าวไม่ว่าจะเป็น ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี (Technology Leadership) ภาวะผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership) และพัฒนาความรู้ ประสบการณ์เหล่านี้ เป็นสมรรถนะในการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล โดยการศึกษาในยุคดิจิทัล หากจะประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา คณะครู บุคลากรทางการศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในยุคดิจิทัล ผู้บริหารโรงเรียน (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2560, หน้า 127)

จากความสำคัญ และที่มาของการวิจัย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนนักศึกษา อีกทั้งยังเป็นการสนองนโยบายรัฐบาลที่ต้องการเพิ่มศักยภาพของนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานซึ่งจะส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศไทย ให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตามแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติ 20 ปี และนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาประจำปีงบประมาณ 2566 ที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลการดำเนินงานตามมาตรฐาน การอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้นิยามความหมายของศัพท์เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันไว้ ดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการแสดงออกถึงการดำเนินงานบริหารในสถานศึกษา ผ่านการประยุกต์เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษาทุก ๆ ด้าน มีการสนับสนุนคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในการเชื่อมโยง สร้างและใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการปฏิบัติงานในการเรียนรู้และการสอน มีการเตรียมความพร้อมและให้ความช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการวัดและประเมินผลนักเรียนนักศึกษา รวมถึงวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนนักศึกษาใช้ข้อมูลนักเรียน นักศึกษาในการปรับปรุง การสอน อีกทั้งยังมีการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่ ครู และบุคลากร ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ด้าน

การมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง การเป็นบุคคลที่มีองค์ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ในการกำหนด ทิศทาง กลยุทธ์ ภารกิจเป้าหมาย สร้างความร่วมมือ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานหรือการบริหารงานในมิติต่าง ๆ ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมที่ถูกต้องและความรับผิดชอบ การบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้นำสามารถเปลี่ยนแปลงความต้องการที่ตอบสนองและแนวทางให้องค์กรประสบความสำเร็จ

การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล หมายถึง กระบวนการสร้างสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้คณะผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรทางการศึกษามีความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ในพื้นที่ทำงานรูปแบบดิจิทัลได้ รวมถึงสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานร่วมกันระหว่าง การสื่อสารทางตรงและการประยุกต์ใช้ข้อมูลบนโลกออนไลน์เพื่อทำให้การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมีทักษะในการ วางภาพอนาคตของหน่วยงานในด้านดิจิทัล รวมไปถึงสามารถสร้างแรงบันดาลใจกับสมาชิกภายในหน่วยงาน และประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีในการแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดวิสัยทัศน์

การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการ ผลักดันให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น ครู หรือบุคลากรทางการศึกษา ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน หรือการบริหารงานในด้านต่าง ๆ รวมไปถึงเป็นการสร้างความมั่นใจว่ามีกระบวนการเทคโนโลยีเข้าไปในการทำงานจะเกิดประสิทธิผลและ ผลลัพธ์ที่ดีในการทำงานได้

การพัฒนาครูทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมการดำเนินกิจกรรมที่จะทำให้ครูมีความรู้ ความสามารถ ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งระบบปฏิบัติการ เครื่องมือ และการใช้สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล รวมไปถึงมีการสร้าง เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เพื่อให้สมาชิกภายในองค์กรและองค์กรสามารถปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อ ความก้าวหน้าในวิชาชีพทางการศึกษา

การดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาภายใต้สถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลางให้สอดคล้องกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และเป็นองค์ประกอบแรกในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ด้าน

ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา หมายถึง สมรรถนะของผู้เรียนและบัณฑิตอาชีวศึกษา ทักษะและการประยุกต์ใช้ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ และเสียสละเพื่อส่วนรวม สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นมิตร มีความเป็นผู้นำ กล้าแสดงออก และภูมิใจในความเป็นไทย นักเรียนมีความสามารถในการเริ่มต้นธุรกิจ หรือประกอบอาชีพอิสระ และชนะเลิศรางวัลการแข่งขันในระดับจังหวัด ระดับภาค ระดับประเทศ และนานาชาติในการแข่งขันทักษะ วิชาชีพ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าการทดสอบการศึกษาแห่งชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำ เริ่มต้นธุรกิจของ ตัวเองหรือศึกษาต่อ

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาที่จะต้องพัฒนาหรือปรับปรุง หลักสูตรอย่างเป็นระบบเพื่อให้เป็นฐานความสามารถ รวมถึงการศึกษาความต้องการของตลาดแรงงานเพื่อการพัฒนาหรือปรับปรุง หลักสูตร ติดตามและประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรตามความสามารถอย่างต่อเนื่อง วิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรเพื่อระบุหน่วย การเรียนรู้ที่เน้นความสามารถทางอาชีพ โปรแกรมการจัดการเรียนรู้บูรณาการคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และความ คาดหวัง และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ การใช้สื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ เหมาะสม และการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษามลายู ใช้วิธีการต่าง ๆ ในการวัดและประเมินสถานการณ์จริง พัฒนาแผนการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และนำไปปฏิบัติ ฝึกฝนและนำไปใช้จัดการเรียนการสอน

ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จะต้องส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู ผู้จัดการสถาบันการศึกษาใช้วิทยาศาสตร์และศิลปะในการ จัดการการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการจัดการเรียนการสอนในวิชาที่สอนโดยอาจารย์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมโดยใช้ สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีการศึกษา และทรัพยากรการเรียนรู้ ดำเนินการวิจัยเพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้และแก้ไขปัญหา การจัดการเรียนรู้ มีข้อมูลหรือเอกสารที่เป็นปัจจุบันสำหรับชั้นเรียนและวิชาต่าง ๆ และใช้เทคนิคการจัดการห้องเรียนเพื่อสร้าง บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ กำหนดเวลาในการพัฒนาตนเองอย่างน้อย 12 ชั่วโมงต่อปี นำผลการพัฒนาตนเองและวิชาชีพมา

ประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน นวัตกรรมในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพได้รับการยอมรับหรือเผยแพร่ ครูและเจ้าหน้าที่การศึกษา มีส่วนร่วมในการตั้งคำถามมาตรฐานการศึกษาและการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีในสถานศึกษา ใช้เทคนิคการจัดการสารสนเทศ

ด้านความร่วมมือ หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จะต้องสร้างความร่วมมือกับองค์กร บุคคล และชุมชนต่าง ๆ เพื่อจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ผลการดำเนินงานระบบทวิอาชีวศึกษา และสรุปรายงาน ประจำปี มีแผนโครงการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันอาชีวศึกษาหรือสถาบันอื่น ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูและผู้ฝึกสอนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา จัดให้มีครูเฉพาะทาง ครูเก่งในท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญและผู้เชี่ยวชาญในสถาบันธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อร่วมกันฝึกอบรมนักเรียน ระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษา จัดกิจกรรมสำหรับผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่การศึกษา และการมีส่วนร่วมของนักเรียนนักศึกษาในกิจกรรม บริการชุมชน กิจกรรมบริการวิชาการ กิจกรรมบริการวิชาชีพ กิจกรรมอาสาสมัครบริการชุมชน และอาสาสมัครในสถาบันการศึกษา

ด้านปัจจัยพื้นฐาน หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จะต้องดำเนินการพัฒนาและดูแลสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยการมีอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งการเรียนรู้ โรงฝึกงานหรืองานฟาร์ม และสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการผู้เรียน มีระบบไฟฟ้า ประปาเพียงพอต่อความต้องการ มีถนน หรือช่องทางเดินระบบคมนาคมในสถานศึกษาที่สะดวก ปลอดภัย มีระบบการสื่อสารภายในและภายนอกที่ทันสมัย สะดวก รวดเร็ว มีระบบรักษาความปลอดภัย มีศูนย์วิทยบริการหรือห้องสมุดที่สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า มีการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเข้าใช้บริการ มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับการใช้งาน ครอบคลุมพื้นที่ใช้งานภายในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง หมายถึง กลุ่มสถาบันรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ดำเนินการเปิดการสอนหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี (สายปฏิบัติการ) เกิดจากการรวมตัวกันของ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมการต่อเรือในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง เพื่อทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตอาชีวศึกษา สู่ตลาดแรงงาน และเพิ่มอัตรากำลังคนอาชีวศึกษาให้ได้รับการศึกษาขั้นสูง โดยแบ่งออกเป็น 5 สถาบัน ภายในเขตพื้นที่ภาคกลาง

สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาภาคกลาง หมายถึง สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่อยู่ภายใต้สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลางทั้งหมด 5 สถาบัน ได้แก่ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1-5 ซึ่งมีสถานศึกษาภายใต้สังกัดรวม จำนวน 43 สถานศึกษา

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาภายใต้สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1-5 ปีการศึกษา 2566

ครู หมายถึง ครูผู้สอนของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1-5 ปีการศึกษา 2566

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล มีนักวิชาการ และนักการศึกษา ได้ให้นิยามและความหมาย ไว้ดังต่อไปนี้

ณัฐวุฒิ พงศ์สิริ (2560, หน้า 2) ได้กล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลไว้ว่า ทักษะที่ผู้นำในยุคดิจิทัลต้องมีคือ สามารถนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาสร้างความโดดเด่นแบบแตกต่าง ให้ประสบการณ์ที่เหนือความคาดหมายกับลูกค้า และมีวิสัยทัศน์ในการใช้ข้อมูลให้เกิดประโยชน์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และบริการ

บรรจบ บุญจันทร์ (2554, หน้า 19) ได้กล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล ไว้ว่า พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการแสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล เช่น การส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสัยทัศน์การใช้ดิจิทัล การใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนโดยการในการพัฒนาวัฒนธรรมด้วยดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง

สุกัญญา แซ่ม้อย (2561, หน้า 216-224) ได้กล่าวถึงความหมายของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล ไว้ว่า เป็นการนำของผู้บริหารองค์กรในยุคดิจิทัลที่มีพฤติกรรมสามารถนำองค์กรโดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนผลลัพธ์ของสถานศึกษา ทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีระบบส่งผลให้งานเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการแสดงออกถึงการดำเนินงานบริหารในสถานศึกษา ผ่านการประยุกต์เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงานในโรงเรียนทุก ๆ ด้าน มีการสนับสนุนคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในการเชื่อมโยง มีการสร้างและใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการปฏิบัติงานในการเรียนรู้และการสอน มีการเตรียมความพร้อมและให้ความช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับ

การวัดและประเมินผลนักเรียนนักศึกษา รวมถึงวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนนักศึกษา รวมถึงใช้ข้อมูลนักเรียนนักศึกษาในการปรับปรุง การสอน อีกทั้งยังมีการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่ครูและบุคลากร

2. มาตรฐานการอาชีวศึกษา มีนักวิชาการ และนักการศึกษา ได้ให้นิยามและความหมาย ไว้ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2550, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของ มาตรฐานการอาชีวศึกษาไว้ว่า มาตรฐาน การอาชีวศึกษา เป็นข้อกำหนดในการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และ การประกันคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา มาตรฐานการอาชีวศึกษาใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นกลไก สำคัญในการประกันคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ

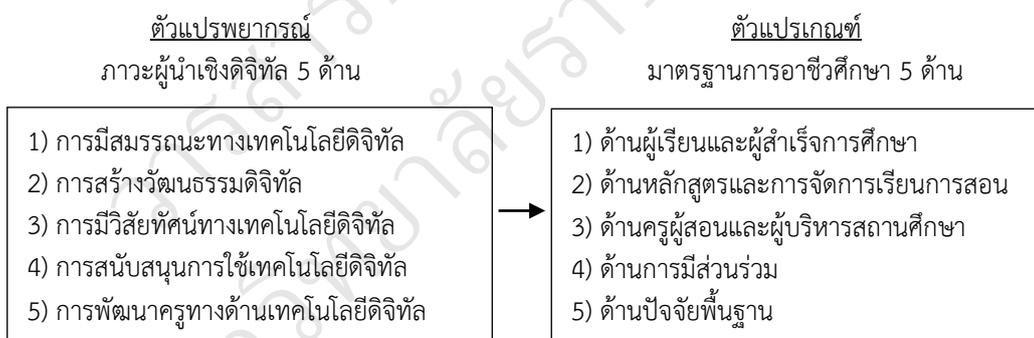
กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของมาตรฐานการอาชีวศึกษาไว้ว่า มาตรฐานการอาชีวศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพและมาตรฐานในการจัดการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการ ส่งเสริมการกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพการจัดการศึกษา

ณรงค์ รัตนโสภา (2564, หน้า 35) ให้ความหมายของมาตรฐานการอาชีวศึกษาไว้ว่า มาตรฐานการอาชีวศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดในการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และการประกันคุณภาพ การจัดการอาชีวศึกษา มาตรฐานการอาชีวศึกษา ใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการประกัน คุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า มาตรฐานการอาชีวศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพและ มาตรฐานในการจัดการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริม การกำกับดูแลการตรวจสอบ การประเมินผลและการ จัดการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการประกันคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการ อาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎี มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย สามารถเขียนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการ อาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดแนว ทางการดำเนินการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาภาคกลาง ปีการศึกษา 2566 จำนวน 5 สถาบัน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 194 คน และครู จำนวน 4,848 คน รวมประชากร จำนวน 5,042 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาภาคกลาง ปีการศึกษา 2566 จำนวน 5 สถาบัน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่ม

ตัวอย่าง จำนวน 357 คน ซึ่งจำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 85 ท่าน และครูผู้สอน จำนวน 282 ท่าน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 จำแนกกลุ่มตัวอย่างเป็นรายสถาบัน จำนวน 5 สถาบัน ได้แก่ สถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 1-5 คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละสถาบัน โดยการเปรียบเทียบสัดส่วน ตามอัตราส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 5,042 : 357

ขั้นที่ 2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละสถาบันแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำแนกตามสถาบันของสถานศึกษาจนได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 357 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1-5 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล 2) การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล 3) วิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล 4) การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และ 5) การพัฒนาครูทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา 4) ด้านการมีส่วนร่วม และ 5) ด้านปัจจัยพื้นฐาน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

ในการสร้างเครื่องมือได้มีการศึกษาหลักการ ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือการวิจัย ศึกษากระบวนการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของลิเคิร์ทและแบบสอบถามเลือกตอบ และสร้างแบบสอบถามฉบับร่างโดยนำนิยามศัพท์เฉพาะตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยวิธีหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (index of item objective congruence: IOC) แล้วเลือกคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 25 คน จากสถานศึกษาภายใต้สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ที่ไม่ได้สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1-5 จำนวน 5 สถานศึกษา โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาดังกล่าว สถานศึกษาละ 6 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 5 คน และนำแบบสอบถามที่ทดลองแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของ ครอนบาค (Cronbach, 1970, pp. 202-204) ที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 หลังจากนั้น นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

วิธีรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เพื่อขอความร่วมมือจากนายกสภาสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1-5 ในการขออนุญาตให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาในสังกัด ที่มีกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. ขอหนังสือจากสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1-5 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่งแบบสอบถามถึงสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากสถานศึกษาภายใต้สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง

1-5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. นำแบบสอบถามที่รวบรวมกลับมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 322 ฉบับ ซึ่งจำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 75 ท่าน และ ครูผู้สอน จำนวน 247 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 90.20

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency), ค่าร้อยละ (percentage), ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation) และสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise)

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการพัฒนาครูทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. การมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล	4.381	0.458	มาก	1
2. การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล	4.343	0.493	มาก	5
3. การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล	4.373	0.489	มาก	2
4. การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.349	0.502	มาก	4
5. การพัฒนาครูทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล	4.368	0.503	มาก	3
เฉลี่ยรวม	4.363	0.458	มาก	-

2. การดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านปัจจัยพื้นฐาน ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา	4.381	0.457	มาก	1
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.370	0.476	มาก	4
3. ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา	4.380	0.461	มาก	2
4. ด้านการมีส่วนร่วม	4.379	0.468	มาก	3
5. ด้านปัจจัยพื้นฐาน	4.356	0.476	มาก	5
เฉลี่ยรวม	4.374	0.440	มาก	-

3. ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยภาพรวม (Y_{tot}) มีทั้งหมด 5 ด้าน โดยด้านที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการเป็นด้านแรก คือ การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล (x_3) ถัดมา คือ การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล (x_2) การพัฒนาครูทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (x_5) การมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล (x_1) และการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (x_4) ตามลำดับ โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.942 ประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) ร้อยละ 88.70 มีประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) ร้อยละ 88.50 มีความคลาดเคลื่อนในการทำนาย (Standard Error) .1495 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตาราง 3-4

ตาราง 3 ผลการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา กับการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยภาพรวม (Y_{tot})

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ	R	R^2	F	Sig.
(x_3) (x_2) (x_5) (x_1) (x_4)	0.942	0.887	18.256**	0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ค่าน้ำหนักความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล (x_3) การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล (x_2) การพัฒนาครูทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (x_5) การมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล (x_1) และการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (x_4) ส่งผลทางบวกต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง โดยภาพรวม (Y_{tot}) มีค่าเท่ากับ 0.155, 0.166, 0.194, 0.224 และ 0.170 ตามลำดับ จากค่าต่าง ๆ สามารถนำไปสร้างสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{tot} = 0.406 + 0.155(x_3) + 0.166(x_2) + 0.194(x_5) + 0.224(x_1) + 0.170(x_4)$$

สมการการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_{tot} = 0.172(z_3) + 0.186(z_2) + 0.221(z_5) + 0.234(z_1) + 0.194(z_4)$$

ตาราง 4 ผลการศึกษาค่าน้ำหนักของภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา กับการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยภาพรวม (Y_{tot})

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการตามลำดับความสำคัญ	B	S.E.	β	t	Sig.
การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล (x_3)	0.155	0.041	0.172	3.748**	0.000
การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล (x_2)	0.166	0.041	0.186	4.093**	0.000
การพัฒนาครูทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (x_5)	0.194	0.038	0.221	5.131**	0.000
การมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล (x_1)	0.224	0.040	0.234	5.580**	0.000
การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (x_4)	0.170	0.040	0.194	4.273**	0.000
ค่าคงที่				0.406	
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)				0.942	
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2)				0.887	
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square)				0.885	
ความคลาดเคลื่อนในการทำนาย (Standard Error)				0.149	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกกระบวนการอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการพัฒนาครูทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาอาชีพศึกษาได้มีการให้ความสำคัญกับการมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งทำให้เกิดภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลภายในตัวผู้บริหารสถานศึกษา ดังที่ แกมมณี พุทธินิม (2565, หน้า 4) ได้กล่าวถึงผู้นำในยุคดิจิทัลนั้นจะต้องสามารถปรับทุกส่วนในองค์กรให้รองรับโลกดิจิทัลให้ได้ ผู้นำในยุคดิจิทัลจำเป็นที่จะต้องเข้าใจทิศทางการเปลี่ยนแปลงองค์กร โดยการปรับองค์กรให้สามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วและทำให้องค์กรพร้อมที่จะเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ตลอดเวลา หรือกล่าวได้ว่าองค์กรต้องมีความคล่องแคล่วมากขึ้น และผู้นำต้องพร้อมที่จะลงมือเปลี่ยนองค์กรด้วยตัวเอง ฉะนั้นแล้วภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลจะเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งและหลีกเลี่ยงไม่ได้โดย พรทิพย์ ไชยพนาพันธ์ (2564, หน้า 6) ได้กล่าวถึงการมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัลไว้ว่า จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาบุคคลในการปฏิบัติงาน สามารถสื่อสารให้บุคคลอื่นรับรู้ เข้าใจในกระบวนการ มีความรับผิดชอบ รวมไปถึงการบูรณาการและประเมินข้อมูล ให้บรรลุวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพสูงสุดในยุคที่มีความรวดเร็วในการสื่อสาร การส่งผ่านข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วทุกที่ทุกเวลารวมไปถึงนโยบายและจุดเน้นการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2565, หน้า 1) ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำระบบดิจิทัลเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ระดับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชฐิตา สงค์แก้ว (2564, หน้า 3) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐนันท์ รถมทอง และมลรักษ์ เลิศวิสัย (2564, หน้า 3) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูโรงเรียนเทศบาลบ้านสามกอง อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และการปรับตัวและการสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษาระดับดิจิทัลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กันตชาติ กุดนอก (2565, หน้า 2) เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านปัจจัยพื้นฐาน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ถือเป็นข้อกำหนดในการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และการประกันคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา มาตรฐานการอาชีวศึกษาใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา รวมถึงเป็นกลไกสำคัญในการประกันคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2561, หน้า 3) ได้มีการระบุให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ด้วยเหตุนี้ การดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพัทธ์ สุขกระโทก (2554, หน้า 96) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดหนองคาย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดเลย พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์นภัส บุญสิริก (2556, หน้า 130) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนเพื่อการประกันคุณภาพภายใน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า สภาพการบริหารงานวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนเพื่อการประกันคุณภาพภายใน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมทั้ง 7 ด้าน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตภา เทียนคำ (2556, หน้า 112) ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัย พบว่า มาตรฐานการอาชีวศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ รัตน์โสภาก (2564, หน้า 4) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับมาตรฐานอาชีวศึกษาภายใต้สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนนักศึกษาภายในสถานศึกษาได้ ดังที่ พลอยชมพู ทับเอม, มณีษุ จุ้ยเอี่ยม และธนัสถา โรจนตระกูล (2565, หน้า 309) ได้กล่าวถึง ผู้นำซึ่งมีความสำคัญสำหรับองค์กรเพราะเป็นผู้นำพาองค์กรสู่ความสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้ไม่ว่าจะเป็นด้านใดก็ตาม ซึ่งในภาพรวมแล้ว ผู้นำต้องสามารถโน้มน้าวและสร้างอิทธิพลต่อคนผ่านสายสัมพันธ์อันดีและการสนับสนุนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กรโดยต้องใช้สมรรถนะและภาวะผู้นำในการบริหารงาน การบริหารคน และการบริหารการเปลี่ยนแปลงให้บรรลุเป้าหมายช่วยนำพาองค์กรไปยังทิศทางที่ต้องการและได้ผลลัพธ์ตามที่กำหนด ดังที่ Lin Zhong (2016, pp. 2-3) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ประสิทธิภาพของความเป็นผู้นำดิจิทัลที่โรงเรียนประถมศึกษาในมิดเวสต์ชิคาโก ซึ่งได้ค้นพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลสามารถช่วยสนับสนุนการสื่อสารของครูและความร่วมมือเกี่ยวกับการประชุมอย่างเป็นทางการในรูปแบบกลุ่ม ส่งผลให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพและการเป็นพลเมืองดิจิทัล รวมถึงมาตรฐานของสถานศึกษาที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางการเปลี่ยนแปลง เช่นเดียวกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการดำเนินงานภายในสถานศึกษาภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กันตชาติ กุดนอก (2565, หน้า 2) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งผลการวิจัย ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล การพัฒนาครูทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล และการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในทุกด้าน ทั้งด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ด้านการพัฒนาครูทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยเฉพาะด้านการมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา มากกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะต้องมีความรู้ทักษะ และสมรรถนะทางด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในทุกรูปแบบ และนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาผ่านการวางระบบการดำเนินงานเพื่อส่งผลต่อมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา

สรุป

1. ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการพัฒนาครู ทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล
2. การดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านปัจจัยพื้นฐาน
3. ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยภาพรวม (Y_{tot}) มีทั้งหมด 5 ด้าน โดยด้านที่ถูก

คัดเลือกเข้าสมการเป็นต้นแรก คือ การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล (x_3) ถัดมา คือ การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล (x_2) การพัฒนาครูทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (x_5) การมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล (x_1) และการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (x_4) ตามลำดับ โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.942 ประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) ร้อยละ 88.70 มีประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) ร้อยละ 88.50 มีความคลาดเคลื่อนในการทำนาย (Standard Error) .1495 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบการวิจัยครั้งนี้ชี้ชัดว่าภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าว นับเป็นองค์ความรู้สำคัญสำหรับการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้ผู้บริหารควรมีการสร้างวัฒนธรรมผ่านการปรับกระบวนคิด วิสัยทัศน์ และความเชื่อมั่น ให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษามองเห็นว่าการคิดและการทำงานจะต้องอยู่ในรูปแบบดิจิทัลทั้งระบบ รวมถึงการวางระบบงานและกระบวนการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาจะต้องเชื่อมโยงกันเป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) โดยมีเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดเก็บ วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลแบบองค์รวม

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาด้านปัจจัยพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น สถานศึกษา ซึ่งนำโดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการเตรียมความพร้อมและสนับสนุน อาคาร สถานที่ วัสดุ และครุภัณฑ์ ภายในสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้ของคณะครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมใช้งาน มีความทันสมัย และเพียงพอต่อจำนวนบุคลากรและนักเรียนนักศึกษาในแต่ละแผนกวิชา รวมถึงการจัดหางบประมาณสนับสนุนทางการด้านทรัพยากรทางการเรียนรู้เพื่อจัดซื้อวัสดุทางการศึกษาให้สอดคล้องต่อการจัดการเรียนรู้และการดำเนินงานภายในสถานศึกษา

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล การพัฒนาครูทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล และการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล ทั้ง 5 ด้าน เพื่อพัฒนาครูผู้สอน นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ หากปรับเปลี่ยนได้ทันท่วงทีย่อมทำให้สถานศึกษาเกิดศักยภาพและประสบความสำเร็จตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา รวมถึงการจัดทำคู่มือการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัล เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อส่งผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำในรูปแบบอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา เช่น ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด. (2551). *พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: แม็ค. (2561). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ. กานตันภัส บุญลึก. (2556). *การบริหารงานวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนเพื่อการประกันคุณภาพภายใน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

- แกมมณี พุทธนิยม. (2565). *ภาวะผู้นำกับการบริหารในยุคดิจิทัล*. เข้าถึงได้จาก <https://saoc.rtaf.mi.th/images/documents/articles/2565/teacher%2065/9.66%20gamanee.pdf>. 9 กุมภาพันธ์ 2567.
- กันตชาติ กุดนอก. (2565). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จิตาภา เทียนคำ. (2566). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิราพัชร ไผ่ฉิมพันธ์ และคณะ. (2565). การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 16(44), 236-250.
- ณัฐธิดา สงค์แก้ว. (2564). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ณัฐฉิม พงศ์สิริ. (2560). ผู้นำที่เรียกว่า Digital Leader ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล. *HR Society Magazine*, 15(172), 20-23.
- ณรงค์ รัตนโสภา. (2564). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- นิพัทธ์ สุขกระโทก. (2554). *การดำเนินการตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บรรจบ บุญจันทร์. (2554). *โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรทิพย์ ไชยพนาพันธ์. (2564). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- พลอยชมพู ทับแอม มณีบุษ จัยเอี่ยม และธนัสสา โรจนตระกูล. (2565). การพัฒนาภาวะผู้นำ: จากทฤษฎีสู่แนวทางการปฏิบัติที่ดีในองค์กร. *Journal of Roi Kaensam Academi*, 7(12), 294-309.
- รัฐนันท์ รถทอง และมลรักษ์ เลิศวิสัย. (2564). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของครูโรงเรียนเทศบาลบ้านสามกอง อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต*. *Journal of Roi Kaensam Academi*, 6(11), 223-234.
- วันวิสาข์ ทองดิง. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2560). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- _____. (2561). *ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี: การนำเทคโนโลยีสู่ห้องเรียนและโรงเรียนในศตวรรษที่ 21*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 16(4), 216-224.
- สุพรรณ ประศรี. (2555). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2550). *กรอบมาตรฐานหลักสูตรอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: เอส.พี.วี. การพิมพ์.
- _____. (2560). *แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- _____. (2565). *ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง นโยบายและจุดเน้นการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper and Row.

- Krejcie, Robert V. & Morgan, Daryle W. Determining. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Zhong, L. (2016). *The Effectiveness of Digital Leadership at K–12 Schools in Mississippi Regarding Communication and Collaboration During CCRS Implementation*. Retrieved from
Retrieved from <https://aquila.usm.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://scholar.google.co.th/&httpsredir=1&article=1342&context=dissertations>. August 18th, 2023.

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

NEEDS ASSESSMENT ON THE DEVELOPMENT OF COLLABORATIVE LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS IN SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE NAKHON PHANOM

ขวัญฤดี คนชื่อ* วาโร เฟ็งสวัสดิ์ และ วัลนิกา ฉลากบาง

Khwanruedee Khonsue*, Waro Phengsawat and Wannika Chalakbang

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร สกลนคร 47000

Program in Educational Administration and Development, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University,
Sakon Nakhon 47000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: Ploykhwan09@gmail.com

รับบทความ 10 ตุลาคม 2566 แก้ไขบทความ 29 มีนาคม 2567 ตอรับบทความ 11 เมษายน 2567 เผยแพร่บทความ มกราคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม จำนวน 317 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยด้านสภาพปัจจุบันมีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.80–1.00 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.51–0.91 ค่าความเชื่อมั่น 0.99 และด้านสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.80–1.00 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.32–0.74 ค่าความเชื่อมั่น 0.96 และแบบสอบถามแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) การตัดสินใจร่วม 3) ความไว้วางใจ 4) ความผูกพันต่อองค์กร และ 5) การสร้างสัมพันธ์ภาพ โดยมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โมเดลการวัดภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 4.51$, $df = 3$, p -value = 0.21, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.97$, $RMR = 0.00$, $RMSEA = 0.04$) น้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.87–0.98 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ความไว้วางใจ รองลงมา ได้แก่ การสร้างสัมพันธ์ภาพ ความผูกพันต่อองค์กร การตัดสินใจร่วม และวิสัยทัศน์ร่วม ตามลำดับ

2. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ด้านที่สูงกว่าภาพรวมสูงสุด ได้แก่ ด้านการตัดสินใจร่วม ($PNI_{modified} = 0.231$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพ ($PNI_{modified} = 0.212$) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ($PNI_{modified} = 0.195$) ด้านความไว้วางใจ ($PNI_{modified} = 0.182$) และ ด้านความผูกพันต่อองค์กร ($PNI_{modified} = 0.153$) ตามลำดับ

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน มี 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการตัดสินใจร่วม ได้แก่ สารสนเทศ และเป้าประสงค์ 2) ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพ ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร และทักษะการเข้าใจผู้อื่น และ 3) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำแบบรวมพลัง, การประเมินความต้องการจำเป็น, แนวทางการพัฒนา, ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this research was to assess the need for collaborative leadership development of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom. The sample, obtained through multi-stage random sampling, comprised 317 participants. The instruments for data collection included a set of 5-rating scale questionnaires assessing current conditions, with the IOC value ranging from 0.80 to 1.00, the discriminative power from 0.51 to 0.91, the reliability of 0.99, and desirable conditions, with the IOC value ranging from 0.80 to 1.00, the discriminative power from 0.32 to 0.74, the reliability of 0.96, and a set of questionnaires assessing guidelines for developing collaborative leadership of school administrators. The statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Modified Priority Need Index ($PNI_{modified}$), and confirmatory component analysis.

The findings were as follows:

1. The collaborative leadership of administrators in schools under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom consisted of five elements: 1) shared vision, 2) shared decision-making, 3) trust, 4) organizational commitment, and 5) relationship building. These components were rated at the highest level of appropriateness. The model measuring collaborative leadership of school administrators was congruent with the empirical data ($\chi^2 = 4.51$, $df = 3$, p -value = 0.21, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.97$, $RMR = 0.00$, $RMSEA = 0.04$), which had a weight component ranging from 0.87 to 0.98 at the .01 level of significance. The variable with the highest weighted component was trust, followed by relationship building, organizational commitment, shared decision-making, and shared vision, respectively.

2. The current conditions of collaborative leadership of school administrators were overall at a high level, while the expected conditions were overall at the highest level.

3. The assessment results revealed the need for developing collaborative leadership among school administrators in terms of shared decision-making had the Modified Priority Need Index ($PNI_{modified}$) higher than the overall value ($PNI_{modified} = 0.231$), followed by relationship building ($PNI_{modified} = 0.212$), shared vision ($PNI_{modified} = 0.195$), trust ($PNI_{modified} = 0.182$), and organizational commitment ($PNI_{modified} = 0.153$).

4. The guidelines for developing collaborative leadership among school administrators comprised three aspects: 1) shared vision, comprising information and goal-setting, 2) relationship building, including communication skills and empathy skills, and 3) shared vision, encompassing the creation of a shared vision.

Keywords: Leadership, Collaborative Leadership, Needs Assessment, Development Guidelines, Secondary School Administrators

บทนำ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นปัจจัย พื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย ซึ่งการศึกษาในประเทศไทยมีการพัฒนามาอย่างยาวนาน โดยสะท้อนให้เห็นถึง วิวัฒนาการด้านการเรียนการสอนในประเทศไทยและได้รับการปฏิรูปการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง และในปัจจุบันปัญหาทางการศึกษา ของประเทศไทยยังไม่ถึงมาตรฐานที่ควรจะเป็น การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารในการ บริหารสถานศึกษาเพื่อให้องค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยกลยุทธ์ เทคนิค วิธีการ ที่เหมาะสมจำเป็นต่อการพัฒนาซึ่ง สถานการณ์การจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นการจัดการศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นการมุ่งสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในกระแสโลกาภิวัตน์ควบคู่ไปกับการยึดหลัก เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการ เรียนรู้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตาม

อธยาศัยอย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกันในทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษา (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, หน้า 49-52)

สมิต อาบสุวรรณ (2556, หน้า 7) ในสังคมปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาผู้นำหรือผู้บริหารถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการนำพาองค์กรให้เดินไปในทิศทางที่เหมาะสม นำพาองค์กรให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน โดยผู้นำสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำแบบรวมพลังที่มีลักษณะที่ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการสร้างความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อความสำเร็จของเป้าประสงค์ร่วมกันที่สามารถวัดได้จากความไว้วางใจ ความผูกพันต่อองค์กร มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน สามารถผลักดันให้บุคลากรในองค์กรเกิดการมีส่วนร่วม และเป็นผู้ที่ส่งเสริมความร่วมมือ เข้าใจบริบททั้งภายในและภายนอกองค์กร มีการตัดสินใจที่ชัดเจน มีการกระจายอำนาจและเครือข่ายของสายงานที่ผสมผสาน และบุคลากรในหน่วยงานให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดังงานวิจัยของ บุญไซ จันทรศรีนา (2562, หน้า 217) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำแบบรวมพลังต้องมีลักษณะที่ผู้นำมีความสามารถในการจูงใจและสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานเดียวกันหรือต่างหน่วยงานกัน เกิดความเต็มใจและกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงาน ดำเนินกิจกรรมด้วยความสามัคคี มีเป้าหมายร่วมกัน ริเริ่มประสานงาน ช่วยเหลือเกื้อกูล แบ่งปันแนวความคิดแนวทางการทำงาน ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน และภูเบศร์ บาลชน (2563, หน้า 8) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำแบบรวมพลังต้องมีการแสดงออกโดยการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

ภาวะผู้นำแบบรวมพลังส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้นำให้ความสำคัญในการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ มีคุณภาพประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ทำให้เกิดทักษะการเรียนรู้ ส่งผลให้องค์กรเกิดความร่วมมือพัฒนาสถานศึกษาและพัฒนาชุมชน ดังแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านและรายงานการวิจัยที่ยืนยันได้ว่า ภาวะผู้นำแบบรวมพลังส่งผลในทางบวกต่อการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อาทิ Hallinger and Heck (Cited in Townsend and MacBeath, 2011) ได้เขียนรายงานผลการวิจัย เรื่อง “Collaborative Leadership and School Improvement: Understanding the Impact on School Capacity and Student Learning” สรุปได้ว่า จากการประเมินผลกระทบของภาวะผู้นำแบบรวมพลัง ที่มีต่อการปรับปรุงโรงเรียนและการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า ภาวะผู้นำแบบรวมพลังในสถานศึกษาสามารถส่งผลในเชิงบวกต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งในด้านการอ่านและคณิตศาสตร์ โดยการสร้างขีดความสามารถในการพัฒนาทางด้านวิชาการของโรงเรียน

ภาวะผู้นำแบบรวมพลังมีความสำคัญและจำเป็นต่อการสร้างและพัฒนาผู้นำสมัยใหม่ให้มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง และแก้ปัญหาทางสังคมทั้งระดับท้องถิ่นและระดับโลกที่เกิดขึ้นมากมายและรวดเร็วต่อเนื่อง ซึ่งนักวิชาการด้านภาวะผู้นำต่างเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องสร้างหรือพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการพัฒนาทักษะด้านความร่วมมือร่วมใจให้แก่ผู้นำ เพื่อสร้างพลังขับเคลื่อนร่วมกันให้เกิดภาวะผู้นำเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร รวมทั้งเสริมสร้างคุณภาพของผู้นำเป็นผู้นำของกระบวนการส่งเสริมการเป็นเจ้าขององค์กร มีความผูกพันกับการปฏิบัติงานร่วมกัน สร้างความเชื่อมั่น สร้างความเชื่อถือ ความไว้วางใจ ช่วยขจัดความขัดแย้ง ความเสี่ยง ช่วยสร้างผู้นำใหม่ ช่วยเสริมพลังอำนาจให้คนในองค์กร เป็นพื้นฐานการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการแก้ปัญหา และการสร้างพลังความร่วมมือบุคลากรในองค์กรและข้ามองค์กร เป็นผู้กระตุ้นสร้างแรงจูงใจ สร้างความสัมพันธ์ การคิดที่เป็นระบบ สร้างความสามัคคีธรรม มีบรรยากาศวัฒนธรรมเชิงบวก เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร (ประภาพร สำเร็จจิตต์, 2558, หน้า 12) สอดคล้องกับวิจัยของ ภูเบศร์ บาลชน (2563, หน้า 47) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำแบบรวมพลังมีความสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารองค์กรสู่การเป็นผู้นำองค์กรที่มีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผล ส่งเสริมความร่วมมือสร้างเชื่อมั่น และการสร้างความร่วมมือบุคลากรในองค์กรและข้ามองค์กร กระตุ้นสร้างแรงจูงใจ สร้างความสัมพันธ์ การคิดที่เป็นระบบ และสร้างความสามัคคีธรรม เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม มีการวิเคราะห์ประเด็นที่เป็นอุปสรรค ซึ่งหนึ่งในประเด็นอุปสรรค คือ การย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ในบางครั้งจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการภายในเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้มีปัญหาในการดำเนินการขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงาน การใช้ตำแหน่งว่างเมื่อมีอัตราว่างเกิดขึ้น ต้องขออนุมัติกำหนดตำแหน่งว่างเป็นครั้ง ๆ มีการย้ายตลอดทั้งปี ทำให้การโยกย้ายผู้บริหารมีการเคลื่อนไหวอยู่เรื่อย ๆ มีการพิจารณาหลายครั้ง หลายรอบ ส่งผลต่อการบริหารจัดการในโรงเรียนที่มีการโยกย้ายผู้บริหาร ประกอบกับคุณสมบัติในการย้ายให้สิทธิ์ผู้ที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนปัจจุบัน 12 เดือน ระยะเวลาไม่เหมาะสม บางครั้งอยู่โรงเรียนปัจจุบันครบ 12 เดือน ยังปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มศักยภาพ หรือยังไม่เห็นคุณภาพงาน ก็ยื่นคำร้องขอย้ายใหม่ได้แล้ว ส่งผลกระทบในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งวนเวียนกับการย้ายผู้บริหารสถานศึกษาตลอดทั้งปี ไม่มีการนั่งบริหารงานกันอย่างจริงจัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม (2565, หน้า 12)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของคุณภาพการจัดการศึกษา และได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานโดยใช้ภาวะผู้นำแบบรวมพลัง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันให้มีคุณภาพ รวดเร็ว มีการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม
3. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม
4. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาวะผู้นำแบบรวมพลัง หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารโรงเรียนถึงความสามารถในการสร้างความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ใช้ความสามารถในการจูงใจและสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นบุคลากรที่อยู่ในหน่วยงานเดียวกันโดยปราศจากการใช้อำนาจ ทำให้เกิดความเต็มใจและกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงาน เพื่อความสำเร็จของวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วย

วิสัยทัศน์ร่วม หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารโรงเรียนด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์การในการสร้างเป้าหมายและทัศนะของบุคลากรมุ่งไปสู่ความสำเร็จและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงภายใต้จุดมุ่งหมายเดียวกันของคนทั้งองค์กรในอนาคต

การตัดสินใจร่วม หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน ที่แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการเลือก การใช้สารสนเทศ การตั้งเป้าหมายในการตัดสินใจ และการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

ความไว้วางใจ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความไว้วางใจให้กับบุคลากรในโรงเรียน เกี่ยวกับสมรรถนะ คุณงามความดี และความน่าเชื่อถือ โดยไม่ต้องมีการตรวจสอบควบคุมพฤติกรรมของอีกฝ่ายหนึ่งแต่อย่างใด

ความผูกพันต่อองค์การ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่แสดงถึงการยอมรับต่อเป้าหมาย ค่านิยม มีทัศนคติทางบวกต่อองค์การ และเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามทั้งกายและใจในการทำงาน เพื่อให้องค์การบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้

การสร้างสัมพันธ์ภาพ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่มีการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือตอบสนองอะไรบางอย่างระหว่างกันหรือของใครคนใดคนหนึ่ง โดยอาศัยความเข้าใจถึงปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อสัมพันธ์ภาพที่มีระหว่างกัน เพื่อบุคคลทั้งสองฝ่ายจะได้ประสบความสำเร็จในการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน

สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ในระหว่างทำการศึกษาวิจัย

สภาพที่ควรจะเป็น หมายถึง สภาพที่คาดหวัง/สภาพเป้าหมาย/สภาพที่ต้องการเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ซึ่งประกอบไปด้วย 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) การตัดสินใจร่วม 3) ความไว้วางใจ 4) ความผูกพันต่อองค์การ 5) การสร้างสัมพันธ์ภาพ

แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง วิธีการ กระบวนการที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำแบบรวมพลัง โดยคัดเลือกองค์ประกอบด้านที่มีค่า $PNI_{modified}$ สูงกว่า $PNI_{modified}$ ภาพรวม และคัดเลือกองค์ประกอบย่อยที่มีค่า $PNI_{modified}$ สูงกว่าค่า $PNI_{modified}$ ภาพรวมของด้านนั้น ๆ แล้วนำองค์ประกอบที่ได้มาสร้างแบบสอบถามเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลัง เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาให้ความเห็นชอบและให้ข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2565

ครู หมายถึง ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ปีการศึกษา 2565

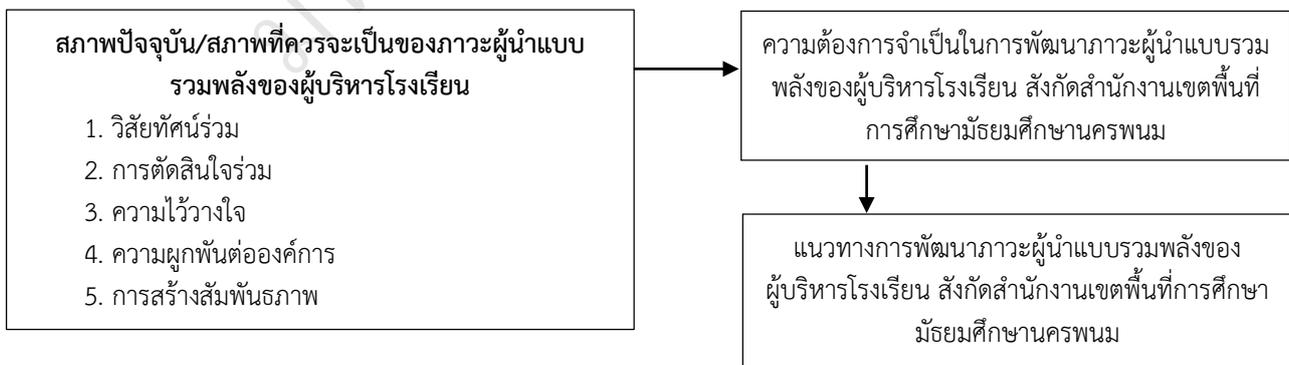
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน Telford (1996) ผู้แต่งหนังสือเรื่อง “Transforming Schools Through Collaborative Leadership” ได้ทำการศึกษาผู้นำทางการศึกษาที่สามารถพัฒนาระบบการทำงานของโรงเรียนสู่ การบริหารจัดการ ซึ่งให้แนวคิดที่ว่า ผู้นำทางการศึกษาไม่ใช่ผู้ที่จะบริหารจัดการองค์ความรู้ได้เสมอไป ผู้ที่ทำให้หน้าที่จัดการเรียนรู้และ สร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียนคือผู้สอน การบริหารจัดการโรงเรียน จึงต้องเข้าใจบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน บทบาทของผู้นำในฐานะ ผู้บริหารที่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้การสอนที่บรรลุเป้าหมาย คือ ผู้นำที่มีคุณลักษณะของนักการศึกษา มากกว่านักบริหาร จัดการที่ต้อง ยึดถือกฎระเบียบที่เคร่งครัด การศึกษาภาวะผู้นำแบบรวมพลัง (Collaborative leadership) ของ Telford ได้ยึดกรอบความคิดและ ทฤษฎีการบริหารจัดการของ Bolman and Deal โดยนำเสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบรวมพลัง ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้าง (structural) 2) ด้านทรัพยากรมนุษย์ (human resource) 3) ด้านสัญลักษณ์ (symbolic) และ 4) ด้านการเมือง (political) ซึ่งในด้านการเมืองนี้เองที่ Telford ได้เสนอแนะองค์ประกอบย่อยของภาวะผู้นำแบบรวมพลังในโรงเรียน ได้แก่ 1) การ ตัดสินใจ (decisions) 2) ความผูกพัน (commitment) 3) ความไว้วางใจ (trust) และ 4) ความก้าวหน้า (advancing) สมิต ออบสุวรรณ (2556, หน้า 7) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำแบบรวมพลัง หมายถึง การแสดงออกของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาถึงการให้ ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อความสำเร็จของเป้าประสงค์ร่วมกัน สามารถวัดได้จากองค์ประกอบด้านความไว้วางใจ ความ ผูกพันต่อองค์กร วิสัยทัศน์ร่วม และการตัดสินใจร่วม และภูเบศร์ บาลชน (2563, หน้า 8) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำแบบรวมพลัง หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกโดยการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อความสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ขององค์กร

แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น อภิสรวิ โชติภากรณ์ (2557, หน้า 48) ได้กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการวิเคราะห์ที่เป็นระบบ เพื่อให้ทราบถึงสภาพของปัญหาและความต้องการที่เป็นจริงในปัจจุบัน และนำมาจัดเรียงลำดับ ความสำคัญ เพื่อหาแนวทางแก้ไข และปรับปรุงต่อไป และสุวิมล ว่องวานิช (2562, หน้า 76) ให้ความหมายการประเมินความต้องการ จำเป็น หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบซึ่งใช้เพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง ส่วนใหญ่จะเน้น ที่ความแตกต่างของผลลัพธ์ (Outcome Gaps) จากนั้นมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความแตกต่างนั้น แล้วเลือกความต้องการ จำเป็นที่สำคัญมาแก้ไข

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียนใช้แนวคิดของ สมิต ออบสุวรรณ (2556); กนกวรรณ สุ่มพวง (2558); ประภาพร สำเรียงจิต (2558); บุญไช จันศรีนา (2562); นพรัตน์ ทัตรอง (2563); ภูเบศร์ บาลชน (2563); Archer and Cemeron (2013); Micheal P. Jeffers (2013); ANI-KRISTINA JÄPPINEN (2014); JEC (2020) ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) การ ตัดสินใจร่วม 3) ความไว้วางใจ 4) ความผูกพันต่อองค์กร 5) การสร้างสัมพันธ์ภาพ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยโดยใช้การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ซึ่งมีลำดับขั้นตอนที่สำคัญประกอบด้วย 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยการดำเนินการวิจัยเอกสาร เพื่อทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบรวมพลัง จากแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 แหล่ง ตามแนวคิดงานวิจัยของนักวิจัย และนักวิชาการ

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

ระยะที่ 3 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

ระยะที่ 4 การศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ประจำปี การศึกษา 2565 จำนวน 1,807 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 108 คน ครู จำนวน 1,699 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม, 2565, ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ปีการศึกษา 2565 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (วาโร เเพ็งสวัสดิ์, 2551, หน้า 191) จำนวน 317 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 57 คน ครู จำนวน 260 คน การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multiple-stage sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง และสถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียนโดยแบบสอบถามครอบคลุมทั้ง 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) การตัดสินใจร่วม 3) ความไว้วางใจ 4) ความผูกพันต่อองค์การ และ 5) การสร้างสัมพันธ์ภาพ โดยด้านสภาพปัจจุบันมีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.80–1.00 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.51–0.91 ค่าความเชื่อมั่น 0.99 และด้านสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.80–1.00 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.32–0.74 ค่าความเชื่อมั่น 0.96

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

3. วิธีรวบรวมข้อมูล

มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเรียงลำดับการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

3.1 ทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ผู้วิจัย ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการเก็บข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้เข้าพบปะและชี้แจงข้อมูลในแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างทราบ วัตถุประสงค์และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถาม

3.4 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ จากนั้นนำแบบสอบถามไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ดังนี้

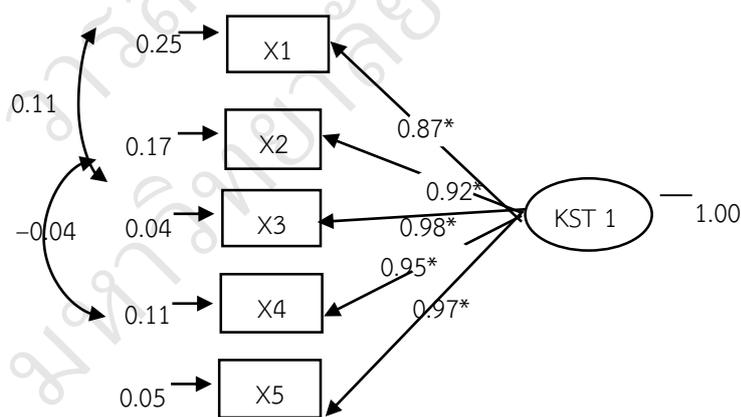
1. องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ร่วม (X1) 2) การตัดสินใจร่วม (X2) 3) ความไว้วางใจ (X3) 4) ความผูกพันต่อองค์การ (X4) และ 5) การสร้างสัมพันธ์ภาพ (X5) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ		t	R ²	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คะแนนองค์ประกอบ
	b	SE			
X1	0.87	0.04	19.45**	0.75	0.00
X2	0.92	0.04	21.18**	0.83	0.13
X3	0.98	0.04	21.18**	0.96	0.39
X4	0.95	0.04	22.53**	0.89	0.19
X5	0.97	0.04	23.85**	0.95	0.31

$\chi^2 = 4.51$, $df = 3$, $p\text{-value} = 0.21135$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.97$, $RMR = 0.00$, $RMSEA = 0.04$

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

$\chi^2 = 4.51$, $df = 3$, $p\text{-value} = 0.21$, $RMSEA = 0.04$

ภาพประกอบ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

จากตาราง 1 และภาพประกอบ 2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดภาวะผู้นำแบบรวมพลังของของ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า โมเดลการวัดภาวะผู้นำแบบรวมพลังของของ ผู้บริหารโรงเรียนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 4.51, $df = 3$, $p\text{-value} = 0.21$ ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) เท่ากับ 0.99 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) เท่ากับ 0.97 ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Root mean square error of approximation: RMR) เท่ากับ 0.00 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.87–0.98 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ความไว้วางใจ รองลงมา ได้แก่ การสร้างสัมพันธ์ภาพ ความผูกพันต่อองค์กร การตัดสินใจร่วม และวิสัยทัศน์ร่วม ตามลำดับ

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำแบบรวมพลังของของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

ตาราง 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

ภาวะผู้นำแบบรวมพลัง ของผู้บริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่ควรจะเป็น (I)		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. วิสัยทัศน์ร่วม (X1)	3.93	0.73	มาก	4.70	0.49	มากที่สุด
1.1 การสร้างวิสัยทัศน์	3.88	0.75	มาก	4.70	0.48	มากที่สุด
1.2 การเผยแพร่วิสัยทัศน์	3.95	0.77	มาก	4.69	0.50	มากที่สุด
1.3 การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์	3.97	0.76	มาก	4.70	0.51	มากที่สุด
2. การตัดสินใจร่วม (X2)	3.83	0.80	มาก	4.72	0.46	มากที่สุด
2.1 ทางเลือก	3.90	0.80	มาก	4.68	0.51	มากที่สุด
2.2 สารสนเทศ	3.80	0.84	มาก	4.74	0.45	มากที่สุด
2.3 เป้าประสงค์	3.79	0.83	มาก	4.73	0.49	มากที่สุด
3. ความไว้วางใจ (X3)	3.98	0.94	มาก	4.71	0.55	มากที่สุด
3.1 สมรรถนะ	3.96	0.90	มาก	4.70	0.50	มากที่สุด
3.2 ความน่าเชื่อถือ	4.00	1.06	มาก	4.72	0.54	มากที่สุด
3.3 คุณงามความดี	3.99	1.02	มาก	4.71	0.65	มากที่สุด
4. ความผูกพันต่อองค์กร (X4)	4.09	0.91	มาก	4.72	0.55	มากที่สุด
4.1 ความผูกพันเชิงจิตพิสัย	4.08	0.92	มาก	4.70	0.57	มากที่สุด
4.2 ความผูกพันต่อเนื้อ	4.07	0.91	มาก	4.72	0.58	มากที่สุด
4.3 ความผูกพันที่เกิดจากบรรทัดฐานทางสังคม	4.13	0.96	มาก	4.73	0.51	มากที่สุด
5. การสร้างสัมพันธ์ภาพ (X5)	3.90	0.92	มาก	4.73	0.47	มากที่สุด
5.1 ทักษะการสื่อสาร	3.85	0.91	มาก	4.73	0.51	มากที่สุด
5.2 ทักษะทางสังคม	3.89	0.93	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด
5.3 ทักษะการเข้าใจตนเอง	3.98	0.91	มาก	4.75	0.45	มากที่สุด
5.4 ทักษะการเข้าใจผู้อื่น	3.90	1.01	มาก	4.73	0.45	มากที่สุด
ภาพรวม	3.95	0.82	มาก	4.71	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) และเมื่อพิจารณารายด้านย่อย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความผูกพันต่อองค์กร รองลงมา ได้แก่ ความไว้วางใจ วิสัยทัศน์ร่วม การสร้างสัมพันธ์ภาพ และการตัดสินใจร่วม และผลการศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นในภาพรวมอยู่ใน

ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) และเมื่อพิจารณารายด้านย่อยพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างสัมพันธ์ภาพ รองลงมาได้แก่ การตัดสินใจร่วม ความผูกพันต่อองค์กร ความไว้วางใจ และวิสัยทัศน์ร่วม

3. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

ตาราง 3 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

ภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ยสภาพที่ควรจะเป็น (I)	PNI	ลำดับ	สรุปผล
1. การตัดสินใจร่วม (X2)	3.83	4.72	0.231		
1.1 ทางเลือก	3.90	4.68	0.198	3	-
1.2 สารสนเทศ	3.80	4.74	0.248	1	ควรพัฒนา
1.3 เป้าประสงค์	3.79	4.73	0.247	2	ควรพัฒนา
2. การสร้างสัมพันธ์ภาพ (X5)	3.90	4.73	0.212		
2.1 ทักษะการสื่อสาร	3.85	4.73	0.230	1	ควรพัฒนา
2.2 ทักษะทางสังคม	3.89	4.71	0.212	3	-
2.3 ทักษะการเข้าใจตนเอง	3.98	4.75	0.193	4	-
2.4 ทักษะการเข้าใจผู้อื่น	3.90	4.73	0.214	2	ควรพัฒนา
3. วิสัยทัศน์ร่วม (X1)	3.93	4.70	0.195		
3.1 การสร้างวิสัยทัศน์	3.88	4.70	0.211	1	ควรพัฒนา
3.2 การเผยแพร่วิสัยทัศน์	3.95	4.69	0.188	2	-
3.3 การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์	3.97	4.70	0.185	3	-
ภาพรวม	3.95	4.71	0.194		

จากตาราง 3 การศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม พบว่า องค์ประกอบหลัก การตัดสินใจร่วม (X2) พบว่า มีองค์ประกอบย่อยที่มีค่า $PNI_{modified}$ มีค่าสูงกว่าภาพรวม ได้แก่ สารสนเทศ และเป้าหมาย องค์ประกอบหลักด้านวิสัยทัศน์ร่วม พบว่า มีองค์ประกอบย่อยที่มีค่า $PNI_{modified}$ มีค่าสูงกว่าภาพรวม ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ และองค์ประกอบหลักด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพ (X5) พบว่า มีองค์ประกอบย่อยที่มีค่า $PNI_{modified}$ มีค่าสูงกว่าภาพรวม ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร และทักษะการเข้าใจผู้อื่น ด้านวิสัยทัศน์ร่วม (X1) พบว่า มีองค์ประกอบย่อยที่มีค่า $PNI_{modified}$ มีค่าสูงกว่าภาพรวม ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์

4. ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม สามารถแยกสรุปประเด็นได้ ดังนี้

4.1 ด้านสารสนเทศ

หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนโดยการจัดอบรมให้ความรู้ และพัฒนาภาวะผู้นำในด้านสารสนเทศ 2) ผู้บริหารโรงเรียนควรเลือกใช้สารสนเทศที่มีความเที่ยงตรง ทันสมัย ถูกต้อง ครบถ้วน สอดคล้องต่อความต้องการใช้ และตรวจสอบข้อมูลสารสนเทศได้และนำสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ผู้นำที่มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ และบูรณาการในการบริหารจัดการองค์กร มีการจัดหาอำนวยความสะดวก อุปกรณ์เทคโนโลยีที่เหมาะสมทันสมัย เพียงพอต่อการใช้งาน เพื่อสร้างโอกาสในการทำงานของบุคลากร พร้อมทั้งส่งเสริม ผลักดันแรงบันดาลใจให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน

4.2 ด้านเป้าประสงค์

หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนโดยการจัดอบรมให้ความรู้ และพัฒนาภาวะผู้นำในการตั้งเป้าประสงค์ 2) ผู้บริหารโรงเรียนควรใช้หลักการมีส่วนร่วมและพัฒนาตนเองในการตัดสินใจเพื่อสร้างเป้าประสงค์ ในการระบุสภาพความสำเร็จที่สามารถวัดได้และมีความเป็นไปได้ขององค์กรสอดคล้องกับบริบทความต้องการขององค์กรและแผนงานอื่น ๆ ได้ 3) หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนโดยการจัดอบรมให้ความรู้ และพัฒนาภาวะผู้นำในการตั้งเป้าประสงค์ การกำหนดอาจเป็นช่วงเวลาที่แตกต่างกัน 3 ปี 5 ปี หรือ 10 ปี แล้วแต่กรณี เพื่อเป็นการกำหนดเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน เพราะโรงเรียนมีบริบท/ความพร้อมที่แตกต่างกัน

4.3 ทักษะการสื่อสาร

หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนโดยการจัดอบรมให้ความรู้ และพัฒนาภาวะผู้นำในด้านทักษะการสื่อสาร และควรรู้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองเรื่องทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เช่น การฝึกอบรม หรือการหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ 2) ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาทักษะการสื่อสารในการใช้ภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารมีการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะและพฤติกรรม เพื่อสร้างสัมพันธภาพอันดี 3) ผู้บริหารโรงเรียนควรฝึกพัฒนาในการใช้ภาษาทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ เพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 4) การบริหารจะครองใจคนได้ต้องมีจิตวิทยาเป็นหลัก ดังนั้น การสื่อสารอย่างเฉพาะเจาะจงและตรงไปตรงมา กำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการในการดำเนินงานให้ชัดเจน การสื่อสารที่ผู้นำควรมี เพื่อการเดินหน้าขององค์กรในทิศทางเดียวกัน ย่อมก่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะร่วมพัฒนางานด้วย นอกจากนี้การสื่อสารด้วยตัวหนังสือ เอกสารต้องชัดเจนเป็นทางการ

4.4 ทักษะการเข้าใจผู้อื่น

หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนโดยการจัดอบรมให้ความรู้ และพัฒนาภาวะผู้นำในด้านทักษะการเข้าใจผู้อื่นเพื่อให้มีความเข้าใจในความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่นและเป็นการสร้างสัมพันธภาพอันดีต่อกัน 2) ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาจิตใจในการยอมรับความแตกต่างของผู้อื่นทั้งความสามารถ เจตคติ การเคารพ การให้เกียรติ ลดความขัดแย้ง ลดปัญหา ที่จะก่อให้เกิดความแตกแยก เอาใจเขามาใส่ใจเรา กัลยาณมิตรเป็นกันเอง ความมีเหตุผล เน้นการถือกฎระเบียบ การมีวินัย จัดทำแนวปฏิบัติธรรมนุญโรงเรียนร่วมกัน จะทำให้องค์กรพัฒนาอย่างราบรื่น 3) ผู้นำที่มีทักษะความสามารถในการเข้าใจคนอื่นถึงความคิด อารมณ์ หรือความรู้สึกของอีกฝ่าย โดยไม่เอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง โดยมีวิธีสร้าง ทักษะการเข้าใจผู้อื่นสำหรับผู้นำ

4.5 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม

หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนโดยการจัดอบรมให้ความรู้ และพัฒนาภาวะผู้นำในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม เพื่อนำมาปรับประยุกต์ใช้ในการสร้างวิสัยทัศน์ขององค์กร เช่น การฝึกอบรม หรือการหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ 2) ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาตนเองในการมีส่วนร่วมเก็บรวบรวมข้อมูล การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลในองค์กร วิเคราะห์สังเคราะห์เกี่ยวกับสิ่งที่อยากจะทำและสิ่งที่เป็นไปได้ขององค์กร เพื่อกำหนดภาพที่พึงประสงค์และความชัดเจนในอนาคตขององค์กรในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันได้ 3) การพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วม ควรพัฒนาทั้งผู้นำและสมาชิกในองค์กรนั้น ๆ ควบคู่กันไปอย่างสมดุลเพื่อให้ทุกคนได้เข้าใจบริบท จุดเด่น จุดด้อย ปัญหา ความต้องการ และเป้าหมายขององค์กรร่วมกัน จะนำไปสู่การมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ผลการศึกษาขององค์ประกอบภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ซึ่งได้จากการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบพบว่า มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) การตัดสินใจร่วม 3) ความไว้วางใจ 4) ความผูกพันต่อองค์กร และ 5) การสร้างสัมพันธภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าองค์ประกอบที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นคุณลักษณะสำคัญและเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันให้มีคุณภาพ มีการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสามารถแก้ปัญหาของสถานศึกษาได้รวมทั้งการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาในอนาคต ทั้งนี้เพราะองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ สามารถอธิบายการเป็นผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารได้ ซึ่งผู้บริหารแบบรวมพลังที่มีวิสัยทัศน์ร่วมจะทำให้ผู้บริหารมีส่วนร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนและนำองค์การไปสู่เป้าหมายของความสำเร็จขององค์กรได้ในอนาคต รวมถึงการตัดสินใจร่วมของผู้บริหารทำให้ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของ

องค์การ และทำให้ผู้บริหารเกิดการสร้างความไว้วางใจ ความน่าเชื่อถือให้กับบุคลากรในโรงเรียนในการเป็นผู้นำแบบรวมพลังก่อให้เกิดความผูกพันต่อองค์การระหว่างผู้บริหารกับองค์การซึ่งความผูกพันต่อองค์การนั้นทำให้การทำงานของผู้บริหารบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่ผู้บริหารตั้งไว้และทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี เกิดความร่วมมือร่วมใจ ความเข้าใจอันดีต่อกันในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมิต อาบสุวรรณ (2556, หน้า 26) กล่าวว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบรวมพลัง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความไว้วางใจ 2) ความผูกพันต่อองค์การ 3) วิสัยทัศน์ร่วม และ 4) การตัดสินใจร่วม และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประภาพร สำเรียงจิตต์ (2558, หน้า 51) ที่กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบรวมพลัง ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความไว้วางใจ 2) ความผูกพัน 3) วิสัยทัศน์ร่วม 4) การตัดสินใจร่วม 5) ความเต็มใจ 6) การจัดการความเสี่ยง และ 7) การจัดการความขัดแย้ง ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภูเบศร์ บาลชน (2563, หน้า 53-54) ที่กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบรวมพลังมี จำนวน 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความไว้วางใจ (Trust) 2) ความผูกพันต่อองค์การ (Organizational Commitment) 3) วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) และ 4) การตัดสินใจร่วม (Shared- Decision Making) 5) ความก้าวหน้า (Advancing) และ 6) การจัดการความเสี่ยง (Risk Talking)

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

2.1 สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความผูกพันต่อองค์การ ด้านความไว้วางใจ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม การสร้างสัมพันธภาพและการตัดสินใจร่วม ตามลำดับ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าหน่วยงานต้นสังกัด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม มีการอบรม ส่งเสริม ให้ความรู้ ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ซึ่งเป็นความจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ให้มีภาวะผู้นำแบบรวมพลัง เพื่อเป็นการสร้างความร่วมมือร่วมใจในโรงเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำแบบรวมพลังอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนมส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำแบบรวมพลังในตนเองอยู่แล้ว และยังเห็นถึงความสำคัญของการมีภาวะผู้นำแบบรวมพลัง ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการของผู้นำ รวมถึงการสร้างแรงจูงใจในตนเองให้สามารถปฏิบัติงาน ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้อาจได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดให้มีภาวะผู้นำแบบรวมพลังมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องผลการวิจัยของ ประภาพร สำเรียงจิตต์ (2558, หน้า 243) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำแบบรวมพลังอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2.2 สภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างสัมพันธภาพ ด้านการตัดสินใจร่วม ด้านความผูกพันต่อองค์การ ด้านความไว้วางใจ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ตามลำดับ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความคาดหวังการมีภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำแบบรวมพลังอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าทั้ง 5 องค์ประกอบมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ให้มีภาวะผู้นำแบบรวมพลัง เพื่อเป็นการสร้างความร่วมมือกับบุคลากรในโรงเรียนมีความเชื่อมั่น ศรัทธา ในตัวผู้บริหารที่จะพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งภาระงานทั้ง 4 ด้านของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเพราะว่า ภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญในการขับเคลื่อนตนเองและองค์การ เพื่อก้าวสู่ความสำเร็จขององค์การ และสอดคล้องผลการวิจัยของ ประภาพร สำเรียงจิตต์ (2558, หน้า 243) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีองค์ประกอบ 2 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ องค์ประกอบด้านความไว้วางใจและองค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์ร่วม

3. ผลประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ด้านที่สูงกว่าภาพรวมสูงสุด ได้แก่ ด้านการตัดสินใจร่วม ($PNI_{modified} = 0.231$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างสัมพันธภาพ ($PNI_{modified} = 0.212$) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ($PNI_{modified} = 0.195$) ด้านความไว้วางใจ ($PNI_{modified} = 0.182$) และด้านความผูกพันต่อองค์การ ($PNI_{modified} = 0.153$) ตามลำดับ

3.1 ด้านการตัดสินใจร่วม มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุดและมีความจำเป็นในการพัฒนา ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การตัดสินใจร่วมเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของภาวะผู้นำแบบรวมพลัง และเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการเลือก การใช้สารสนเทศ การตั้งเป้าหมายในการตัดสินใจ และการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร สอดคล้องกับ สมิต ออบสุวรรณ (2556, หน้า 9) ได้กล่าวไว้ว่า การตัดสินใจร่วมเป็นการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในทางเลือก สารสนเทศ และเป้าประสงค์ในการตัดสินใจ ประกอบกับ จินตนา เบญจมาศ (2558, หน้า 103) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อการบริหารงานอย่างมาก ถือเป็นหัวใจของการบริหารหน่วยงาน เป็นสิ่งหนึ่งที่ผู้บริหารไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เพราะผลจากการตัดสินใจ ของผู้บริหารย่อมกระทบต่อพฤติกรรมองค์กร และกุเบศร์ บาลชน (2563, หน้า 9) กล่าวว่า การตัดสินใจร่วมเป็นพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการเลือก ทางเลือก การใช้สารสนเทศในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายใน การตัดสินใจ

3.2 ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพ มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นรองลงมาและมีความจำเป็นในการพัฒนา ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การสร้างสัมพันธ์ภาพ เป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญต่อภาวะผู้นำแบบรวมพลัง ซึ่งการสร้างสัมพันธ์ภาพทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทศนคติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้วยการสื่อสารที่ดี เกิดการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การเคารพและให้เกียรติผู้อื่นเพื่อลดความขัดแย้ง ลดปัญหาที่จะก่อให้เกิดความแตกแยก เพื่อนำมาซึ่งการทำงานร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี สอดคล้องกับ ธนยพร บุษปฤกษ์ (2554, หน้า 126-127) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างสัมพันธ์ภาพเป็นความสามารถของบุคคลในการปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น สามารถติดต่อกับผู้อื่นได้อย่างคล่องแคล่ว โน้มน้าวผู้อื่นได้ มีใจเมตตากรุณาช่วยเหลือผู้อื่น เป็นผลให้เกิดการทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ประกอบกับ ชาลินี โชติจรุง (2556, หน้า 24) กล่าวว่า สัมพันธภาพเป็นความเกี่ยวข้องของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ที่มีการติดต่อสื่อสาร และมีปฏิสัมพันธ์กันทางจิตใจทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจให้ตนเอง เป็นที่ยอมรับจากกลุ่มหรือสังคมทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกันโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งอาศัยความอดทนความรักใคร่ความเข้าใจเป็นพื้นฐานในการที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข

3.3 ด้านวิสัยทัศน์ร่วม มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นรองลงมาและมีความจำเป็นในการพัฒนา ทั้งนี้เป็นเพราะว่า วิสัยทัศน์ร่วมเป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญต่อภาวะผู้นำแบบรวมพลัง ทำให้ผู้บริหารมีพฤติกรรมแสดงออกด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการสร้างเป้าหมายและทัศนะของบุคลากรเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงภายใต้จุดมุ่งหมายเดียวกันของคนทั้งองค์กร ทำให้เกิดการกำหนดภาพที่พึงประสงค์และความชัดเจนในอนาคตขององค์กร รวมทั้งทำให้เกิดการยอมรับและเต็มใจในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ จึงทำให้ผู้บริหารเกิดการกำหนดเป้าหมาย แผนยุทธศาสตร์ กิจกรรมให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เพื่อนำวิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้นไปสู่การปฏิบัติจริง สอดคล้องกับ กุเบศร์ บาลชน (2563, หน้า 9) ได้กล่าวไว้ว่า วิสัยทัศน์ร่วมเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายที่จะมุ่งไปสู่ภาพความสำเร็จในอนาคต และการทำให้บุคลากรเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ประกอบกับ ประภาพร สำเร็จจิตต์ (2558, หน้า 12) ได้กล่าวไว้ว่าวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) เป็นพฤติกรรมแสดงออกของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาถึงการมีส่วนร่วมวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ร่วมและการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ร่วม

องค์ความรู้ใหม่

1. ได้ทราบองค์ประกอบภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ในครั้งนี้ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม มี 5 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) การตัดสินใจร่วม 3) ความไว้วางใจ 4) ความผูกพันต่อองค์กร และ 5) การสร้างสัมพันธ์ภาพ

2. ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

3. ได้ทราบโมเดลการวัดภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม มีโมเดลเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) การตัดสินใจร่วม 3) ความไว้วางใจ 4) ความผูกพันต่อองค์กร และ 5) การสร้างสัมพันธ์ภาพ

สรุป

องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) การตัดสินใจร่วม 3) ความไว้วางใจ 4) ความผูกพันต่อองค์กร และ 5) การสร้างสัมพันธภาพ สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.82) ส่วนสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D.=0.48) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเท่ากับ 0.194 มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านการตัดสินใจร่วม ($PNI_{\text{modified}} = 0.231$) ลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการสร้างสัมพันธภาพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.212$) และด้านวิสัยทัศน์ร่วม ($PNI_{\text{modified}} = 0.195$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) การตัดสินใจร่วม 3) ความไว้วางใจ 4) ความผูกพันต่อองค์กร และ 5) การสร้างสัมพันธภาพ ดังนั้น เขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบดังกล่าว เพื่อส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังให้เกิดขึ้นกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสังกัด

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบัน ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ วิสัยทัศน์ร่วม สามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมาย แผนยุทธศาสตร์ ตลอดจนการดำเนินตามแผนที่กำหนดไว้ได้

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพที่ควรจะเป็น ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การสร้างสัมพันธภาพ สามารถนำทั้งทักษะการสื่อสาร ทักษะทางสังคม ทักษะการเข้าใจตนเองและทักษะการเข้าใจผู้อื่น ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพได้

1.4 จากผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม คือ ด้านการตัดสินใจร่วม มีค่า PNI_{modified} สูงที่สุด ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของภาวะผู้นำแบบรวมพลัง และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียนต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 จากผลการวิจัย พบว่า ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม คือ ด้านสารสนเทศ เป็นด้านที่มีค่า PNI_{modified} สูงที่สุด ซึ่งเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนโดยการจัดอบรมให้ความรู้ และพัฒนาภาวะผู้นำในด้านสารสนเทศเพื่อให้ผู้บริหารสามารถนำสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียน โดยนำองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านของภาวะผู้นำแบบรวมพลังไปสร้างรูปแบบพัฒนา

2.2 ควรมีการวิจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดตามประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการนำภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารไปใช้ โดยทำการวิจัยให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่หลากหลาย เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษา ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ประสิทธิภาพของสถานศึกษา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ สุ่มพวง. (2558). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- จินตนา เบญจมาศ. (2558). ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชาลินี โชติจรัส. (2556). การวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้หญิงไทยกับผู้ชายต่างชาติบนเว็บไซต์บริการจัดหาคู่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ฉันทพร บุษปฤกษ์. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล สำหรับนักศึกษา วิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. ดุษฎีนิพนธ์* ปร.ด. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นพรัตน์ ทัดรอง. (2563). *โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำแบบร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด มหาสารคาม. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 8(1), 329–346.*
- บุญไช จันทร์ศรีนา. (2562). *การศึกษาภาวะผู้นำแบบร่วมมือรวมพลังของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของภาครัฐ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วารสารมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 17(1), 213–233.*
- ประภาพร สำเรียงจิตต์. (2558). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์* กศ.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระราชบัญญัติการศึกษา (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (1 พฤษภาคม 2562) ราชกิจจานุเบกษา, 136(57ก), 49–52.
- ภูเบศร์ บาลชน. (2563). *โมเดลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมของ โรงเรียนประถมศึกษาใน จังหวัดขอนแก่น: โมเดลแข่งขันภาวะผู้นำการเรียนรู้และภาวะผู้นำแบบรวมพลัง. วิทยานิพนธ์* ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วาโร เฟิงส์สวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.*
- สมิต ออบสุวรรณ. (2556). *ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำแบบรวมพลังของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์* ปร.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิมล ร่องวานิช. (2562). *การประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม. (2565). *ผลการดำเนินงานการบริหารงานบุคคลประจำปีงบประมาณ 2565. นครพนม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม.*
- อภิสร่า โชติภาภรณ์. (2557). *การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถะด้านการเรียนในยุคประชาคมอาเซียนของผู้เรียน โรงเรียนฝักอากีพรุกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์* ศษ.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Archer, D. & Cameron, A. (2013). *Collaborative Leadership: Building Relationships, Handling Conflict and Sharing Control*. New York: Routledge Chapman & Hall.
- JÄPPINEN, A.K. (2014). *Collaborative Educational Leadership: The Emergence of Human Interactional Sense-Making Process as a Complex System*. Jyväskylä: University of Jyväskylä (Finland).
- JEFFERS, M.P. (2013). *Exploring Collaborative Culture and Leadership in Large High Schools*. Missouri: The University of Missouri–Columbia.
- JGC (2020). *Whole Child Education & Collaborative Leadership: Community School Lessons from REACH Academy*. Oakland: Reach Academy.
- Telford, H. (1996). *Transforming Schools Through Collaborative Leadership*. London: Falmer Press.
- Townsend, T. & MacBeath, J. (2011). *International Handbook of Leadership for Learning*. New York: Springer.

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE 21ST CENTURY AFFECTING EDUCATIONAL RESOURCE MANAGEMENT IN SCHOOLS UNDER BUENG KAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

สิปปนนท์ เพียรวิชา* ศุภกร ศรีเพชร และ สุมาลี ศรีพุทธิรินทร์

Sippanon Painwicha*, Supakorn Sornphet and Sumalee Sriputtarin

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม นครพนม 48000

Program in Educational Administration and Development, Faculty of Education, Nakhon Phanom University,
Nakhon Phanom 48000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: 656150110012@npu.ac.th

รับบทความ 24 มีนาคม 2567 แก้ไขบทความ 12 เมษายน 2567 ตอรับบทความ 17 เมษายน 2567 เผยแพร่บทความ มกราคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา (2) ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา (4) ศึกษาอำนาจพยากรณ์ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 31 คน และครู จำนวน 302 คน รวมทั้งสิ้น 333 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 15 ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำแนกเป็น 2 ฉบับ คือ (1) แบบสอบถามทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .60–1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .53–.86 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 (2) แบบสอบถามการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .80–1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .59–.87 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าที (t-test แบบ Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
4. ตัวแปรทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่ร่วมส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มี 4 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างแรงจูงใจ (X₄) ด้านการบริหารจัดการ (X₆) ด้านความคิดสร้างสรรค์ (X₂) และด้านการทำงานเป็นทีม (X₅) โดยร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 81 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Y' = .25 + .27X_4 + .27X_6 + .21X_2 + .18X_5$$

$$Zy' = .32Z_4 + .28Z_6 + .23Z_2 + .22Z_5$$

คำสำคัญ: ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21, การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to compare school administrators' skills in the 21st century, classified by status and school sizes, 2) to compare educational resource management, classified by status and school sizes, 3) to determine the relationship between school administrators' skills in the 21st century and educational resource management, and 4) to identify the predictive power of school administrators' skills in the 21st century affecting educational resource management in schools under Bueng Kan Primary Educational Service Area Office. The sample consisted of 333 participants, comprising 31 school administrators and 302 teachers. The sample size was determined using a 15 percent criterion through stratified random sampling. The instruments included two sets of 5–rating scale questionnaires: 1) a set of questionnaires measuring school administrators' skills in the 21st century, with the Index of Item Congruence (IOC) ranging between .60 and 1.00, the discriminative power ranging from .53 to .86, and the reliability of .98; and 2) a set of questionnaires assessing school educational resource management, with the IOC ranging from .80 to 1.00, the discriminative power ranging between .59 and .87, and the reliability of .97. The statistics employed were percentage, mean, standard deviation, t–test (Independent Samples), one–way analysis of variance, Pearson's product–moment correlation coefficient, and Stepwise multiple regression analysis.

The results revealed that

1. The school administrators' skills in the 21st century were overall at a high level. In comparison, the overall classification by status showed differences at the .05 level of significance, while school sizes demonstrated at the .01 level of significance.

2. The educational resource management in schools was overall at a high level. In comparison, the overall educational resource management classified by status showed no differences, while school sizes demonstrated differences at the .01 level of significance.

3. The school administrators' skills in the 21st century and school educational resource management revealed a high positive correlation at the .01 level of significance.

4. The four variables of school administrators' skills in the 21st century that influenced educational resource management in schools under Bueng Kan Primary Educational Service Area Office were motivation enhancement (X_4), administration management (X_6), creativity (X_2), and teamwork (X_5), which jointly predicted up to 81 percent. The equation could be written the forecasting equation in raw scores and standard scores as follows:

$$Y' = .25 + .27X_4 + .27X_6 + .21X_2 + .18X_5$$

$$Zy' = .32Z_4 + .28Z_6 + .23Z_2 + .22Z_5$$

Keywords: School Administrators' Skills in the 21st Century, School Educational Resource Management, Bueng Kan Primary Educational Service Area Office

บทนำ

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวดำเนินการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ โดยไม่ใช่แค่การปฏิรูปเพียงครั้งคราวแต่ต้องเป็นการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสาระวิชาหลักและทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ทักษะ คือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ทักษะด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร ดังนั้น โรงเรียนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาตั้งแต่การจัดทำหลักสูตรที่เน้นให้

ผู้เรียนได้สัมผัสกับความเป็นจริง หรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันที่สามารถนำไปใช้ได้จริง และไม่จำกัดอยู่แต่ในห้องเรียนเท่านั้น แต่นักเรียนสามารถที่จะศึกษาค้นคว้าได้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษามี 9 หมวด 78 มาตรา กล่าวโดยรวม คือ ให้มีการปฏิรูปมาตรฐานการศึกษาของชาติ กำหนดโดยเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการสาระการเรียนรู้ของครูและโรงเรียนให้ได้รับการประเมิน โดยพิจารณาว่าพวกเขาปฏิบัติตามมาตรฐานเหล่านี้ได้ดีเพียงใด เช่นเดียวกับผลงานของนักเรียนกระทรวงศึกษาธิการได้ให้อำนาจแก่ศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการมณฑลมีอำนาจมากขึ้นทั้งในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะหัวหน้าหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับครู และผู้เรียนมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาจากจากจะต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการบริหารแล้ว จำเป็นต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2562, หน้า 5-24)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้นจะต้องเป็นผู้นำยุคใหม่ที่มีทักษะการบริหารงาน เป็นผู้นำทีมแห่งการเรียนรู้ เป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความสามารถและมีความเป็นมืออาชีพ สามารถบริหารงานให้เกิดประสิทธิผลทั่วทั้งองค์กร สร้างบรรยากาศที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม สามารถเชื่อมโยงสภาพปัจจุบันและภาพอนาคต มุ่งพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรรณิกา เรตมอนต์, 2559, หน้า 3) กล่าวได้ว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้นเป็นทักษะที่สำคัญและส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยทั่วไปแล้วทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การทำงานเป็นทีม (Teamwork Skill) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving Skills) ทักษะการคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Skill) ทักษะด้านการสื่อสาร (Communication Skill) ทักษะด้านการเรียนรู้นวัตกรรม (Learning Innovation Skill) ทักษะด้านการใช้ดิจิทัล (Digital Literacy Skill) ทักษะวิสัยทัศน์ (Vision) ทักษะการเรียนรู้เร็ว (Senitis Shift) ทักษะการพิจารณาตัดสินใจ (Aseat Srit) ทักษะมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Achievent Motivation) (National Association of Secondary School Principals, 2013, Online) ดังนั้น ผู้บริหารในฐานะผู้นำขององค์กรจำเป็นต้องปฏิรูปตนเองและการเปลี่ยนแปลงขององค์กรครั้งใหญ่ เพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและความสมดุล เพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ นอกจากนี้การบริหารจัดการเวลาก็เป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งเช่นเดียวกันสำหรับผู้บริหารหรือผู้นำในยุคปัจจุบันนี้ เพราะยุคการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วดังเช่นยุคศตวรรษที่ 21 นี้ คนทำงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบหลายอย่างคงต้องเคยทำงานผิดพลาด ทำงานไม่ครบ และทำงานไม่ทันเวลา (ภูษิต ปลัณรัมย์ และคณะ, 2561, หน้า 295-304)

การจัดการศึกษาจะให้มีคุณภาพได้ นอกจากทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 แล้วยังต้องการการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ดี แต่ในปัจจุบันการบริหารทรัพยากรทางการศึกษายังมีน้อย ประกอบกับการจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ใช้จ่ายในด้านบุคลากรถึงร้อยละ 75.9 ส่งผลให้งบประมาณที่เหลือมีอย่างจำกัด ไม่เพียงพอสำหรับยกระดับคุณภาพการศึกษา และการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการศึกษายังน้อยกว่าที่ควร สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของรัฐบาลไม่ส่งเสริมสนับสนุนกับการพัฒนาผู้เรียนและความจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมทุก ๆ กิจกรรม ไม่ว่าจะเป็น คน วัสดุ หรือสิ่งอื่น ๆ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานในการจัดสรรทรัพยากรให้แก่หน่วยงานนั้น ๆ การควบคุมการดำเนินงานขององค์กรหรือผู้รับผิดชอบการบริหารทรัพยากร การส่งเสริมกิจกรรมใหม่ ๆ และเพื่อเป็นการกระจายทรัพยากร ซึ่งการวางแผนการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา เป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรมทางการศึกษาที่สำคัญยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทภารกิจในการวางแผนและการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาโดยกำหนดนโยบายและแผนของสถานศึกษา โดยการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ทั้งปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน มาวิเคราะห์กำหนดเป็นนโยบายและแผนของสถานศึกษาให้สนองกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีทักษะภาวะผู้นำที่จะขับเคลื่อนสถานศึกษาตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อันประกอบไปด้วยหลักในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา หลักความเสมอภาคในการบริหารทรัพยากรต้องถือหลักความเสมอภาคอย่างเคร่งครัด คือ ต้องมีความเสมอภาคในด้านคุณภาพและความเสมอภาคในด้านโอกาส (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561, หน้า 56-61)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพการศึกษาของคนทุกช่วงวัยซึ่งเป็นพันธกิจสำคัญร่วมกันของรัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดพันธกิจที่สำคัญ คือ จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของ

สถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาศักยภาพผู้เรียนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ สร้างโอกาสความเสมอภาคลดความเหลื่อมล้ำให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ตลอดจนพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ และขับเคลื่อนคุณภาพด้วยนวัตกรรมโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ, 2566, ออนไลน์)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่าทักษะของผู้บริหารทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อ การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาและมีความสำคัญต่อการบริหารทางการศึกษาในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดกับสถานศึกษาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับ การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
4. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษา ถึงการใช้ความรู้ความสามารถ ความชำนาญ ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา ซึ่งทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการสื่อสารและประสานงาน ด้านการเสริมสร้างแรงจูงใจ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการบริหารจัดการ

ทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นตัวกลางสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน เพื่อใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งทรัพยากรที่เป็นเงินและไม่เป็นเงิน ซึ่งทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านทรัพยากรการเงิน ด้านทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ

สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งของบุคลากรวิชาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ที่ตอบแบบสอบถาม

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรทางวิชาชีพที่ทำหน้าที่ เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา มีบทบาทรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่มีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา ได้แก่ ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ขนาดสถานศึกษา หมายถึง สภาพทางกายภาพของสถานศึกษาที่กำหนดตามจำนวนนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามเกณฑ์การแบ่งขนาดสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, หน้า 1) แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 119 คนลงมา

สถานศึกษาขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120-719 คน

สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 720-1,679 คน

สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ชัยยนต์ เพาพาน (2559, หน้า 301) กล่าวถึงทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ลักษณะของผู้บริหารที่มีความโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถสนองต่อการแข่งขัน และทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

กรรณิกา เรตมอนด์ (2559, หน้า 9) กล่าวถึงทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง การแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษา ถึงกระบวนการใช้ความสามารถ ความคล่องแคล่ว ความชำนาญ และมีอิทธิพลเหนือคนอื่น สามารถกระตุ้นใจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

กุลจิรา รักษนคร (2563, หน้า 343) กล่าวถึงคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมาก ทำให้คุณลักษณะของผู้บริหารต้องปรับเปลี่ยนไปแนวทางที่ส่งผลต่อความสำเร็จ พัฒนาระบบการศึกษา แสวงหาวิธีการ ทักษะ ศักยภาพและความสามารถในการนำพาองค์กรทางด้านการศึกษาไปสู่ศตวรรษที่ 21 ที่โลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารจึงต้องพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ที่สามารถสนองตอบโจทย์ตามความคาดหวังของสังคมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมีองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1. การเป็นผู้นำที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้ ความตระหนักรู้ด้านวัฒนธรรมบรรยากาศและบริบทการจัดการความรู้ ด้านเทคโนโลยีและทางสติปัญญา 2. การมีวิสัยทัศน์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้ การสร้างวิสัยทัศน์ การสื่อสารวิสัยทัศน์ และการสร้างแรงบันดาลใจ 3. การมีมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้ การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ การสร้างความเชื่อมั่น การสร้างเครือข่ายและความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 4. ความสัมพันธ์กับงาน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้ การบริหารโดยเน้นคุณภาพ การมองแบบองค์รวม การทำงานแบบบูรณาการ และการวิเคราะห์และสังเคราะห์งาน 5. ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ดังนี้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์/นวัตกรรม การผสมผสานเทคโนโลยี นวัตกรรมนำไปสู่เป้าหมาย ความท้าทาย และคิดอย่างจินตนาการ

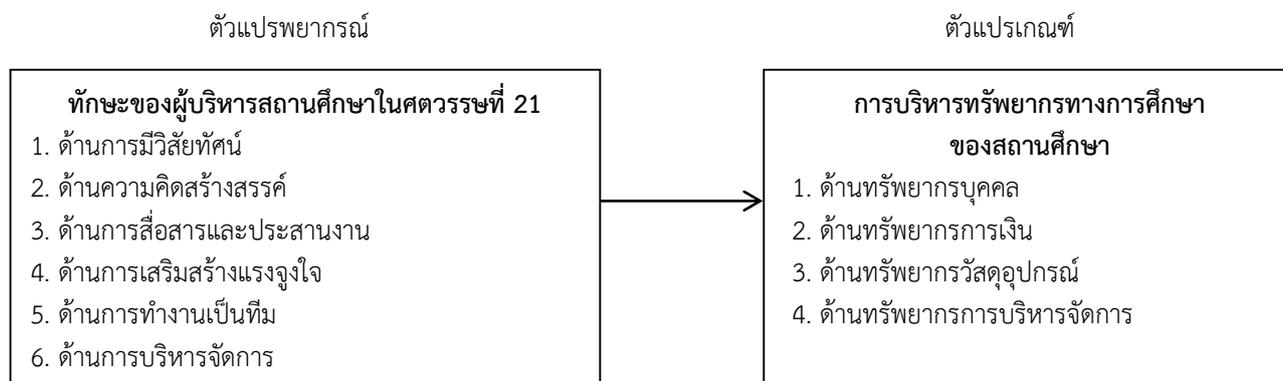
อำนาจ ทองโปร่ง (2553, หน้า 16) ให้ความหมายไว้ว่า ทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ ทรัพยากรทางการศึกษาจึงต้องอาศัย กระบวนการจัดสรรหาปัจจัย การบริหาร และการจัดการทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานทุก ๆ ด้านของบุคคลและหน่วยงานให้เกิดความสะดวก ความรวดเร็ว และความพึงพอใจของบุคลากรและ ผู้รับบริการ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา คือ การนำเอา ทรัพยากรที่เป็นตัวเงิน คือ งบประมาณของรัฐ หรืออาจเป็นเงินบริจาคจากท้องถิ่น ความคิด ภูมิปัญญา ชาวบ้าน แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ วัสดุอุปกรณ์ในชุมชนมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

หวน พินธุพันธ์ (2554, หน้า 15) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นตัวกลางที่อาจจะอยู่ในรูปของ คน เงิน วัสดุหรืออื่น ๆ ที่ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุ วัตถุประสงค์ ทรัพยากรในการบริหารที่สำคัญ คือ 4Ms ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการทรัพยากรการศึกษา คือ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ ที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษา

ภาณุมาศ เฉลยนาค (2556, หน้า 78) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง ปัจจัยพื้นฐานเพื่อใช้ในการดำเนินงานจัดการศึกษาทั้งหมดรวมทั้งประสบการณ์ แหล่งชุมชน บุคคลที่มีความรู้ความสามารถในท้องถิ่น สถาบัน องค์กร เงิน วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนโครงสร้างทางสังคม กระบวนการทางสังคม และแนวโน้มแห่งการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีผลต่อการจัดการศึกษาและจำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงินและทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์

Bender (1983, p. 18) ได้แบ่งประเภทของทรัพยากรตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ออกเป็น 4 ประเภท คือ ทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการศึกษาทุกระดับ ทรัพยากรทางกายภาพ ทรัพยากรการเงิน ได้แก่ เงิน และสิ่งอื่น ๆ ที่สามารถใช้แทนเงินได้ และข้อมูลสารสนเทศ ประกอบด้วยข้อมูล (Data) ความรู้ (Knowledge) ครุภัณฑ์ (Software) อุปกรณ์ (Hardware)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา บึงกาฬ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2,343 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 183 คน และครู จำนวน 2,160 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ, 2566, 10 มิถุนายน 2566)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา บึงกาฬ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 333 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 31 คน และครู จำนวน 302 คน

3. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 15 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 40)

3.2 การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม เรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลกระทบต่อ การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ จำนวน 1 ฉบับ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพและขนาดสถานศึกษาเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และตอนที่ 3 แบบสอบถามการบริหารทรัพยากร การศึกษาของสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 มีค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่าง .60–1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .53–.86 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 และแบบสอบถาม การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .80–1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .59–.87 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการเก็บรวบรวม ดังนี้

1. ขออนุญาตจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อขอความร่วมมือในการตอบ แบบสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษาในกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. นำหนังสือจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยนครพนม พร้อมด้วยแบบสอบถามส่งถึงสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยจัดส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ (Google Forms) ไปให้สถานศึกษาทั้งหมด 31 สถานศึกษา จำนวน 333 ฉบับ

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บด้วยตนเอง พร้อมทั้งสำรวจความสมบูรณ์ครบถ้วนของเนื้อหาในแบบสอบถาม โดยจัดส่งแบบสอบถามไป ทั้งหมด 333 ฉบับ ได้คืน 333 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ IOC ค่าอำนาจจำแนกโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์ (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเสริมสร้างแรงจูงใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ

ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นสูงกว่าครู ด้านการเสริมสร้างแรงจูงใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ระหว่างขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการศึกษากิจการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทรัพยากรบุคคล

ผลการเปรียบเทียบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นสูงกว่าครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ระหว่างขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า โดยภาพรวมทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = 0.89$) กับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในระดับสูง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

4. ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มี 4 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเสริมสร้างแรงจูงใจ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานเป็นทีม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) อยู่ระหว่าง .56-.71

โดยตัวแปรทั้ง 4 ด้าน ร่วมกันทำนายอภิปรายความแปรปรวนการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ได้ร้อยละ 81 ($R^2 = .81$) จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณข้างต้น สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = .25 + .27X_4 + .27X_6 + .21X_2 + .18X_5$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Zy' = .32Z_4 + .28Z_6 + .23Z_2 + .22Z_5$$

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก มีคุณลักษณะที่โดดเด่น มีทักษะและบทบาทในการบริหารการเปลี่ยนแปลงให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559, หน้า 303) เมื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการเสริมสร้างแรงจูงใจโดยใช้กระบวนการความสามารถ ความคล่องแคล่ว ความชำนาญ และมีอิทธิพลเหนือคนอื่น สามารถกระตุ้นจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (กรรณิกา เรตมอนด์, 2559, หน้า 9-11) เมื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติกาญจน์ ศรีสังข์ (2564, หน้า 96-97) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเพศ และขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารทรัพยากรทางการศึกษานอกจากจะต้องดำเนินการตามหลักแนวปฏิบัติการศึกษาแล้ว ยังต้องยึดหลักการดำเนินการตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งมีหลักการสำคัญ 6 ประการคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักการคุ้มค่า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 33) เมื่อเปรียบเทียบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กณวรรณ ลาขุมเหล็ก (2564, หน้า 78-79) ได้ทำการศึกษา เรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการศึกษา พบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรุทธิ์ วงศ์ชัย (2563, หน้า 110) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ (SMTE) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผลการวิจัย พบว่า การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ โดยรวมมีความสำคัญทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า โดยภาพรวมทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = 0.89$) กับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในระดับสูง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าหลักการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาหรือหน่วยงาน สามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานที่กำหนดไว้ การใช้หรือการบริหารทรัพยากรก็คือ การพยายามหาสิ่งมาช่วยเหลือสนับสนุนให้การดำเนินงานของกิจกรรมต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายงานบางงาน บางหน่วยงานต้องล้มเหลวเพราะขาดทรัพยากรตัวอย่างในสถานศึกษาจะเห็นได้ชัดเจน เช่น โครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนบางโรงเรียนประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง ทั้งนี้เพราะผู้บริหารได้รับบริหารผู้รับผิดชอบไว้โดยเฉพาะ มีอุปกรณ์และวัสดุในการจัดทำเรียบร้อยและถูกต้องตามความต้องการ ปรึชา คัมภีร์ปรกรณ์ (2556, หน้า 13–15)

4. การวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า มีจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเสริมสร้างแรงจูงใจ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานเป็นทีม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) อยู่ระหว่าง .56–.71 โดยตัวแปรทั้ง 4 ด้าน ร่วมกันทำนายอภิปรายความแปรปรวนการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ได้ร้อยละ 81 ($R^2 = .81$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารเชิงกลยุทธ์ มีความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้สถานการณ์จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพการวางแผนแบบมีส่วนร่วมใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยตอบสนองนโยบายและทิศทางการศึกษา บริหารแผนสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล การจัดการความเสี่ยง วิเคราะห์ปัญหา ทางแก้ไขและดำเนินการแก้ไขสู่การพัฒนาทางการศึกษา ภายใต้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน การตัดสินใจ ตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานและความรู้ในการเลือกตัดสินใจ ตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีสติและมีเหตุผลชี้แจงได้ ไม่ยึดเอาความคิดของตนเป็นใหญ่ฟังความคิดเห็นของคนอื่นที่เกี่ยวข้อง และมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ การคิดริเริ่มสิ่งใหม่อย่างสร้างสรรค์ ริเริ่ม สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมที่นำมาแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตอบสนองนโยบาย ความคิดสร้างสรรค์จะสะท้อนนิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ซึ่งต้องแสวงหาเรียนรู้จากประสบการณ์สำเร็จและลงมือทำ การบริหารคน ความใส่ใจต่อบุคคลและสมาชิกใช้ความรู้ทักษะเทคนิคในการบริหารจิตวิทยา แรงจูงใจเน้นความสำคัญบุคลากรให้เกียรติเชื่อถือ ไว้วางใจกันส่งเสริมพัฒนา จัดครูให้ทำงานตรงกับความรู้ความถนัดบริการงานบุคคลด้วยหลักธรรมาภิบาล สร้างความรู้ที่ดีต่อกัน แก้ไขความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานให้ร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานได้ ทั้งนี้เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา การมีความยืดหยุ่นและปรับตัวเพื่อก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์หรือยุคการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ทั้งการพัฒนางาน การพัฒนาตนเอง การพัฒนาผู้เรียนและสถานศึกษา การสร้างเครือข่าย สร้างและประสานภาคีเครือข่ายเพื่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (ไชยา ภาวะบุตร, 2560, หน้า 16–17)

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยครั้งนี้ ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า มีจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเสริมสร้างแรงจูงใจ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานเป็นทีม ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำทักษะในแต่ละด้านไปเป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนาทักษะของตนเองในการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยังสามารถนำแนวทางที่เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ที่มีอยู่มาบริหารจัดการให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษาที่ดีขึ้น ผู้บริหารและครูที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการศึกษาในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา และอำนาจพยากรณ์ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสภาพ พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสภาพ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งยังมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และมีตัวแปรพยากรณ์ 4 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างแรงจูงใจ ด้านการบริหารจัดการ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานเป็นทีม โดยร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 81 ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนาทักษะของตนเองในการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยังสามารถนำแนวทางที่เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ที่มีอยู่มาบริหารจัดการให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษาที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการข้อมูลภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดกระบวนการทำงานแบบบูรณาการ มีวิธีการในการจัดการกับบุคคล ข้อมูล และกระบวนการภายในสถานศึกษา การวางระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กร และวางเป้าหมายในการบริหารงาน โดยเน้นคุณภาพ และประสิทธิผลขององค์กรเป็นหลัก

1.2 ผลจากการศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทรัพยากรบุคคล และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรอย่างโปร่งใส ตรงตามความสามารถที่สถานศึกษาต้องการ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบริหารทรัพยากรบุคคล อย่างโปร่งใส ตรงตามความสามารถที่สถานศึกษาต้องการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่สถานศึกษาสูงสุด เพราะบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน หรือมีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษา จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ผลจากการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ พบว่า ด้านที่ส่งผล คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเสริมสร้างแรงจูงใจ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานเป็นทีม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 4 ด้านนี้ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสถานศึกษาระดับอื่น ๆ เช่น ระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เหมาะสมเพิ่มขึ้นในระดับต่าง ๆ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม กลไก และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในภาคนี้

2.2 ควรมีการวิจัยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ และเขตอื่น ๆ ต่อไป

2.3 ควรมีการวิจัยทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กณวรรณ ลาชุมเหล็ก. (2564). *สภาพและแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- กรรณิกา เรตมอนด์. (2559). *ตัวบ่งชี้ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ดุษฎีนิพนธ์ ศษ.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- กุลจิรา รักชนคร. (2563). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *Journal of Modern Learning Development*. 5(3), 328-344.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการ ฉบับปรับปรุง 2560*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). *ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21*. การประชุมวิชาการระดับชาติครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน: ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21, 28 กรกฎาคม 2559 ณ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- นิรุทธิ์ วงคำชัย. (2563). *การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ (SMTE) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ปรีชา คัมภีปกรณ์ และคณะ. (2556). *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารทรัพยากรการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภูษิต ปุณัณรัมย์ และคณะ. (2561). การบริหารเวลา การบริหารชีวิต ตามวิถีพุทธในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, 18(2), 295-304.
- ภาณุมาศ เฉลยนาถ. (2556). *การนำเสนอกลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. (2566). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. บึงกาฬ: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งสายงานผู้บริหารในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- หวน พิณรุฬพันธ์. (2565). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา*. นนทบุรี: พิณรุฬ/พิณรุฬพันธ์ ทำอู่บุ๊ก.
- อดิถัญจน์ ศรีสังข์. (2564). *ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อำนวยการ ท่องโปร่ง. (2553). *การบริหารทรัพยากรและการจัดการทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- Bender, P.S. (1983). *Resource management, an alternative view of the management process*. New York: John Wiley and Sons.
- NASSP. (2013). *Breaking Ranks: 10 Skills for Successful School Leaders*. Retrieved from https://www.nassp.org/Content/158/BR_tenskills_ExSum.pdf. April 20th, 2023.

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP AFFECTING THE STUDENT ASSISTANCE SYSTEM IN SCHOOLS
UNDER NAKHON PHANOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

อรนิภา ธนฤทธิกุล* ทศนา ประสานตรี และ สุมาลี ศรีพุทธรินทร์

Onnipa Tananridkul*, Tatsana Prasantree and Sumalee Sriputtarin

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม นครพนม 48000

Program in Educational Administration and Development, Faculty of Education, Nakhon Phanom University,
Nakhon Phanom 48000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: onna2629@gmail.com

รับบทความ 2 มีนาคม 2567 แก้ไขบทความ 11 เมษายน 2567 ตอรับบทความ 27 เมษายน 2567 เผยแพร่บทความ มกราคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน (2) ศึกษาและเปรียบเทียบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน (4) ศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 70 คน และครู จำนวน 162 คน รวมทั้งสิ้น 232 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวนเป็น 2 ฉบับ คือ (1) แบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .80-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .43-.75 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 (2) แบบสอบถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .80-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .29-.73 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าที (t-test Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นต้น

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
4. ตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (X_3) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ (X_5) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_1) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_4) และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_2) โดยร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 99.70 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Y' = .431 + .324X_3 + .288X_5 + .287X_1 + .214X_4 + .192X_2$$

$$Zy' = .231Z_3 + .258Z_5 + .248Z_1 + .267Z_4 + .202Z_2$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) compare the transformational leadership of administrators, classified by status and school sizes; 2) compare the student assistance system, classified by status and school sizes, 3) determine the relationship between administrators' transformational leadership and the student assistance system in schools, and 4) identify the predictive power of administrators' transformational leadership with the school assistance system. The sample consisted of 70 administrators and 162 teachers, yielding a total of 232 participants. The sample size was determined using the percentage criteria through stratified random sampling. The research instrument comprised two sets of 5-level rating scale questionnaires, evaluating school administrators' transformational leadership, and the operation of the school's student assistance system. Both sets had an IOC of .80 to 1.00, and a reliability of .94, with discriminative power ranging from .43 to .75 for the transformative leadership questionnaire, and from .29 to .73 for the operation of the school's student assistance system questionnaire, respectively. Statistics included percentage, mean, and standard deviation. Hypothesis testing using t-test Independent Samples, one-way analysis of variance, Pearson's product-moment correlation coefficient, and Stepwise multiple regression analysis.

The research results found that:

1. The transformational leadership of administrators, classified by participants' status and school sizes was rated at the highest level, overall with a significance level of .01.
2. The school's student assistance system was overall at the highest level, with no differences in terms of status, while significant differences were observed in school sizes at the .01 level.
3. The transformational leadership of administrators and the operation of the school's student assistance system had a positive relationship at the .01 level of significance.
4. The variables of transformational leadership affecting the school's student assistance system included intellectual stimulation (X_3), vision creation (X_5), Idealized influence (X_1), Individual consideration (X_4), and inspirational motivation (X_2). These variables together could predict 99.70 percent. The regression equation could be written in raw scores and standard scores as follows:

$$Y' = .431 + .324X_3 + .288X_5 + .287X_1 + .214X_4 + .192X_2$$

$$Zy' = .231Z_3 + .258Z_5 + .248Z_1 + .267Z_4 + .202Z_2$$

Keywords: Transformational Leadership, Student Assistance System, Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

การดำรงอยู่ของบุคคลในยุคปัจจุบันจะเห็นว่าต้องมีส่วนที่เกี่ยวเนื่องกับการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม อันแสดงให้เห็นถึงการเจริญเติบโตของที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคล ชุมชน หน่วยธุรกิจ รัฐบาล และองค์กรระดับโลก การไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาสู่สังคมไทยในยุคปัจจุบันขณะนี้กระบวนการของทุนนิยมและบริโภคนิยม มีอิทธิพลต่อสังคมทุกระดับส่งผลต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมของประเทศที่อ่อนแอลง คนไทยโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่เป็นกำลังของประเทศต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รุนแรง และเต็มไปด้วยปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน ของสภาพแวดล้อมทางสังคม นอกจากนี้สภาพสังคมทำให้เด็กและเยาวชนในปัจจุบันจำนวนไม่น้อยที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ในสังคม ส่งผลให้มีพฤติกรรมแตกต่างไปจากเด็กและเยาวชนในอดีต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 1) การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต

ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 2)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีนโยบายส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติและทักษะในศตวรรษที่ 21 สู่มาตรฐานสากล ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม โดยมีจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จึงมีโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและระบบแนะแนวที่เข้มแข็ง โครงการเสริมสร้างทักษะงานวิชาชีพเพื่อการมีงานทำและรายได้ระหว่างเรียน ลดอัตราการออกกลางคันการป้องกันและช่วยเหลือผู้เรียนที่มีแนวโน้มออกกลางคัน สำนวณนักเรียนที่มีแนวโน้มออกกลางคันโดยกำหนดให้จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านเด็ก ภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อทราบข้อมูลรายบุคคลและให้การช่วยเหลือสนับสนุนได้ตรงตามความเป็นจริง จัดหาทุนการศึกษาให้นักเรียน ให้โรงเรียนเฝ้าระวังดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา โรงเรียนติดตามนักเรียนขาดเรียน หากผิดปกติแจ้งโรงเรียนติดตามนักเรียนกลับมาเข้าเรียนและประสานหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ขอความร่วมมือรับนักเรียนที่มีความจำเป็นไม่สามารถเรียนในระบบโรงเรียนได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2, 2563, หน้า 46)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการและปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเห็นความสำคัญและสนใจศึกษาความภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์สำหรับใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียน จะได้นำผลจากการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2
4. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกในรูปของกระบวนการ ความสามารถหรือกิจกรรมซึ่งก่อให้เกิดอิทธิพลของบุคคลอื่นโดยที่บุคคลอื่นจะคล้อยตาม หรือปฏิบัติตามผู้นำเพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ให้ร่วมมือประสานงานกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยอาศัยกระบวนการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่สามารถกระตุ้นจิตใจให้ปฏิบัติตามปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จโดยมีการวางเป้าหมายที่ชัดเจน รวมทั้งการสร้างวินัยในตนเองในการวางแผนและประเมินการทำงาน กำหนดผลสำเร็จของงาน สร้างความมั่นใจในคุณค่าของงาน มีการยกย่องชมเชยและทำให้เกิดการยอมรับและดำเนินการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ หมายถึง พฤติกรรมของผู้ที่มีเป้าหมายที่เป็นอุดมการณ์ มีความชัดเจนในการปฏิบัติงาน มีวิสัยทัศน์ โดยแสดงให้เห็นคุณค่าของตนเองในทุกอิริยาบถ และยึดหลักบนความเป็นจริง ความถูกต้องทางศีลธรรมและจริยธรรม เพื่อกระตุ้นความรู้สึกรักของบุคลากรให้เกิดความเคารพนับถือ ศรัทธา ไว้วางใจชื่นชม มีอิทธิพลทำให้บุคลากรเป็นพวกเดียวกัน เกิดความซื่อสัตย์และมีความเสียสละทุ่มเท เพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

การสร้างแรงบันดาลใจ หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่จูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรให้มีมาตรฐานสูงขึ้น กระตุ้นให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นและมองข้ามผลประโยชน์ของตน โดยการสร้างเจตคติที่ดีและการคิดแง่บวก แสดงความเชื่อมั่น และแสดงให้เห็นความตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้

การกระตุ้นทางปัญญา หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่กระตุ้นให้ตระหนักรู้ถึงปัญหาต่าง ๆ และเข้าใจกับปัญหา มีการคิดและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยกระตุ้นให้บุคลากรตระหนักรู้ถึงปัญหาต่าง ๆ และคอยให้กำลังใจบุคลากรในการพยายามใช้กลยุทธ์หาแนวทางใหม่ ๆ มาแก้ปัญหาในหน่วยงาน ใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล เพื่อหาข้อสรุปใหม่ที่ดีกว่าเดิมทำให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์

การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่มีการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สร้างบรรยากาศของการให้ความสนับสนุนบุคลากร มีการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้การดูแลเอาใจใส่ บุคลากรเป็นรายบุคคล และทำให้บุคลากรรู้สึกมีคุณค่า มีความสำคัญ คอยช่วยเหลือให้บุคลากรที่ยังขาดประสบการณ์นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์ความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้สูงขึ้น

การสร้างวิสัยทัศน์ หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่สามารถสื่อสารให้รู้ว่าอนาคตขององค์กรจะดำเนินไปในทิศทางใด และมองเห็นภาพการปฏิบัติงานในอนาคต โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และกระจายวิสัยทัศน์ให้บุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้เรียนรู้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจนถูกต้อง มีการติดตามความก้าวหน้าในระหว่างดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ และนำผลการประเมินมาพัฒนาวิสัยทัศน์ให้ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเสมอ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การจัดกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีวิธีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิด พร้อมเอกสารหลักฐานการทำงานของครูที่ปรึกษา ในการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องพร้อมบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้วัตถุประสงค์ โดยมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเชิงคุณภาพมีโครงสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน ครุมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิด และมีทักษะการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักเรียนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหานักเรียนอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข ประสบผลสำเร็จตามศักยภาพ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง วิธีการที่ครูที่ปรึกษาศึกษานักเรียนในความรับผิดชอบของตนเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ซึ่งแต่ละคนมีสภาพสังคมชีวิตที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นหลายรูปแบบ ข้อมูลพื้นฐานที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องรู้และมีความเข้าใจอย่างแท้จริง โดยใช้เครื่องมือ ดังนี้ 1) ระเบียบสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และ 3) วิธีการหรือเครื่องมืออื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์

การคัดกรองนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินการหลังจากที่ครูที่ปรึกษาได้ศึกษาทำความเข้าใจจักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้ว จากนั้นโรงเรียนควรมีการประชุมครูเพื่อพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกันเป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน รวมทั้งให้มีกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ประโยชน์ของการจัดกลุ่มนักเรียนก็เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน สามารถแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่มีความจำเป็นเร่งด่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียน ได้แก่ 1) ระเบียบสะสม 2) แบบประเมินตนเอง (SDQ) 3) แบบสัมภาษณ์

การส่งเสริมพัฒนานักเรียน หมายถึง วิธีการหรือกิจกรรมที่เหมาะสม ที่โรงเรียนควรดำเนินการเพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนให้มีคุณภาพมากขึ้น ให้นักเรียนพัฒนาได้เต็มศักยภาพ มีความภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา และเป็นการช่วยนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามมาตรฐานตามที่โรงเรียนกำหนดไว้ โดยมีกิจกรรมหลัก คือ 1) กิจกรรมโฮมรูม 2) กิจกรรมประชุมผู้ปกครอง 3) กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา เพื่อช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนทั้งด้านป้องกันและแก้ไขปัญหา ครูที่ปรึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจทั้งทักษะและมีวิธีการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย เพื่อช่วยเหลือนักเรียนของตนไม่ให้กลายเป็นปัญหาของสังคมต่อไป การดำเนินการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนอาจ

กระทำได้หลายวิธีการ ครูที่ปรึกษาควรมีความรู้และจัดดำเนินการในโรงเรียน โดยมีวิธีการ คือ การให้คำที่ปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียน และการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน

การส่งต่อ หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาเมื่อได้ดำเนินการตามกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 4 ด้านข้างต้นแล้วยังไม่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ สาเหตุคือปัญหาของนักเรียนมีความรุนแรง ยากต่อการแก้ไขหรือการดำเนินการแก้ไข ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้การช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาส่งต่อนักเรียนให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญได้แก้ไขปัญหาก่อนที่ปัญหาจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ลักษณะของการส่งต่อนักเรียนดำเนินการได้ 2 แบบ คือ การส่งต่อภายใน และการส่งต่อภายนอก

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

Bass and Avolio (1994, p. 15) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงว่า กระบวนการที่ผู้นำเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ตามให้สูงขึ้นจากความพยายามที่คาดหวังเป็นผลให้ปฏิบัติงานเกินความคาดหวัง โดยผู้แสดงบทบาททำให้ผู้ตามมีความรู้สึกไว้วางใจ ยินดี จงรักภักดี และนับถือ ทำให้ผู้ตามกลายเป็นผู้มีศักยภาพ เป็นนักพัฒนา เป็นผู้เสริมแรงได้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้นำจะต้องยกระดับความรู้สึกความสำคัญของผู้ตาม ให้ความสำคัญและคุณค่าของผลลัพธ์ขององค์การ และวิธีการที่จะบรรลุถึงผลลัพธ์ที่ต้องการองการ ทำให้ผู้ตามไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนแต่อุทิศเพื่อองค์การ

Bass (1997, p. 130) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงว่า เป็นผู้นำให้ผู้ตามอยู่เหนือกว่าความสนใจในตนเอง ผ่านทางการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้นำจะยกระดับบุคลิกภาพและอุดมการณ์ของผู้ตามที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์การบรรลุแห่งตนและองค์กรที่ดี

Yukl (1998, p. 215) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงว่า การสร้างความผูกพันต่อจุดประสงค์ขององค์กร และเพิ่มพลังอำนาจให้แก่ผู้ตาม เพื่อที่จะทำให้ประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ Griffith (2004, p. 163) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่ดำเนินการเหนือความคาดหวังปกติ โดยการถ่ายโอนความรู้สึกต่อพันธกิจ การกระตุ้นประสบการณ์เรียนรู้ การตัดสินใจให้ใช้วิธีการใหม่

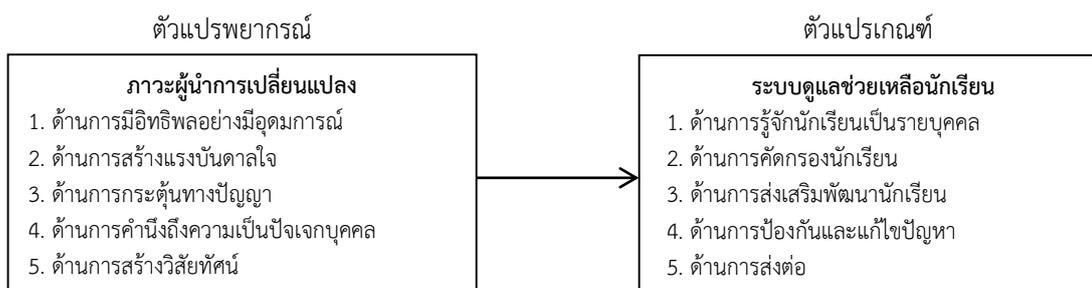
Northouse (2013, p. 21) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลจากแบบหนึ่งไปสู่อีกแบบหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องอารมณ์ความรู้สึก ค่านิยม

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2545, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับครูที่ปรึกษาหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

กรมสุขภาพจิต (2546, หน้า 15) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือวิธีการดำเนินงานในการช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีบูรณรม และขั้นตอนอย่างชัดเจนจนสามารถปฏิบัติได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง การให้ความสำคัญของผู้ร่วมงานและผู้ตาม ให้มองเห็นงานในแง่มุมใหม่ โดยมีการสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา หรือการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยผู้นำจะยกระดับบุคลิกภาพและอุดมการณ์ของผู้ตาม กระตุ้นชั้นนำและมีส่วนร่วมในการพัฒนาความสามารถของผู้ตามและผู้ร่วมงานไปสู่ระดับความสามารถที่สูงขึ้น มีศักยภาพมากขึ้นนำไปสู่การบรรลุถึงผลงานที่สูงขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำนวน 2,313 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 181 คน และครู จำนวน 2,132 คน (แผนปฏิบัติการประจำปี 2566, หน้า 8) ข้อมูลวันที่ 10 มิถุนายน 2566

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 70 คน และครู จำนวน 162 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 232 คน

3. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 10 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 40)

3.2 การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จำนวน 1 ฉบับ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพและขนาดโรงเรียนเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) รายข้อระหว่าง 0.80–1.00 ได้ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตั้งแต่ 0.43–0.75 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 ได้ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามประสิทธิผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตั้งแต่ 0.29–0.73 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการเก็บรวบรวม ดังนี้

1. ขออนุญาตจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียน และครูของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. นำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม พร้อมแบบสอบถามโดยผู้ศึกษาจัดส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ (Google Form) ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยส่งไปยังโรงเรียนทั้งหมด 68 โรงเรียน จำนวนทั้งหมด 232 ฉบับ

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บด้วยตนเอง พร้อมทั้งสำรวจความสมบูรณ์ครบถ้วนของเนื้อหาในแบบสอบถามโดยจัดส่งแบบสอบถามไปทั้งหมดจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 232 ฉบับ ได้คืน 232 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ IOC ค่าอำนาจจำแนกโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item–total Correlation) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับการหาค่าสัมประสิทธิ์ (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t–test แบบ Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One–way ANOVA) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 รายละเอียด ดังนี้

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	สถานภาพ								
	ผู้บริหารโรงเรียน			ครู			รวม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.69	.22	มากที่สุด	4.74	.22	มากที่สุด	4.72	.22	มากที่สุด
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.64	.18	มากที่สุด	4.61	.26	มากที่สุด	4.62	.24	มากที่สุด
3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	4.61	.21	มากที่สุด	4.60	.23	มากที่สุด	4.60	.23	มากที่สุด
4. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.58	.30	มากที่สุด	4.35	.32	มาก	4.42	.33	มาก
5. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์	4.62	.24	มากที่สุด	4.56	.28	มากที่สุด	4.58	.27	มากที่สุด
รวม	4.63	.09	มากที่สุด	4.57	.12	มากที่สุด	4.59	.12	มากที่สุด

จากตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{X} = 4.72$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{X} = 4.69$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.58$)

ครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{X} = 4.74$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.35$)

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	ขนาดโรงเรียน											
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			รวม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.71	.23	มากที่สุด	4.73	.22	มากที่สุด	4.71	.17	มากที่สุด	4.72	.22	มากที่สุด
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.55	.23	มากที่สุด	4.64	.23	มากที่สุด	4.74	.21	มากที่สุด	4.62	.24	มากที่สุด
3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	4.65	.21	มากที่สุด	4.56	.22	มากที่สุด	4.60	.26	มากที่สุด	4.60	.23	มากที่สุด
4. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.41	.35	มาก	4.42	.30	มาก	4.43	.35	มาก	4.42	.33	มาก
5. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์	4.60	.26	มากที่สุด	4.56	.29	มากที่สุด	4.60	.23	มากที่สุด	4.58	.27	มากที่สุด
รวม	4.58	.11	มากที่สุด	4.58	.13	มากที่สุด	4.62	.10	มากที่สุด	4.59	.12	มากที่สุด

จากตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับพฤติกรรมระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{x} = 4.72$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{x} = 4.42$) เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า

โรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{x} = 4.71$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{x} = 4.41$)

โรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{x} = 4.73$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{x} = 4.42$)

โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{x} = 4.71$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{x} = 4.43$)

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	สถานภาพ				t	p >
	ผู้บริหารโรงเรียน		ครู			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.69	.21	4.74	.22	-1.474	.142
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.64	.18	4.61	.26	.864	.389
3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	4.61	.21	4.60	.23	.245	.806
4. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.58	.30	4.35	.32	4.955**	.000
5. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์	4.62	.24	4.56	.28	1.445	.150
รวม	4.63	.09	4.57	.12	3.197**	.002

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสูงกว่าครู เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารมีความคิดเห็นสูงกว่าครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับผลสำเร็จประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	สถานภาพ								
	ผู้บริหารโรงเรียน			ครู			รวม		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.68	.27	มากที่สุด	4.65	.25	มากที่สุด	4.66	.26	มากที่สุด
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.55	.31	มากที่สุด	4.62	.29	มากที่สุด	4.60	.30	มากที่สุด
3. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.56	.31	มากที่สุด	4.53	.29	มากที่สุด	4.54	.30	มากที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

ประสิทธิผลการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	สถานภาพ								
	ผู้บริหารโรงเรียน			ครู			รวม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.64	.27	มากที่สุด	4.65	.29	มากที่สุด	4.65	.28	มากที่สุด
5. ด้านการส่งต่อ	4.65	.25	มากที่สุด	4.66	.26	มากที่สุด	4.66	.26	มากที่สุด
รวม	4.62	.16	มากที่สุด	4.62	.13	มากที่สุด	4.62	.14	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมมีผลสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 4.66$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.68$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.55$)

ครู มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 4.66$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.53$)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผู้วิจัยสรุปและอภิปรายผล ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นสูงกว่าครู เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นสูงกว่าครู ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ระหว่างขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า โดยภาพไม่รวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างแรงบันดาลใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการส่งต่อ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน และด้านการส่งต่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r_{xy} = .998$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีความสัมพันธ์ระดับสูง และด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีความสัมพันธ์ระดับสูง กับประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 5 ด้าน พบว่าทั้ง 5 ด้าน สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยสามารถเรียงลำดับจากตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่า B สูงไปต่ำได้ ดังนี้ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (X_3) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ (X_5) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_1) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_4) และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_2) สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 5 ตัวแปร ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ได้ร้อยละ 99.70 ($R^2 = .997$)

สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = .431 + .324X_3 + .288X_5 + .287X_1 + .214X_4 + .192X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Zy' = .231Z_3 + .258Z_5 + .248Z_1 + .267Z_4 + .202Z_2$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นสูงกว่าครู สอดคล้องกับการวิจัยของ อุดุลย์วรรณปะกะ (2566, หน้า 223) ที่ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารและประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระบบ .05

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการวิจัยของ นัยนชนก อารุทอง และนิยดา เปี่ยมพิชนะ (2566, หน้า 527) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน กับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือการกระตุ้นทางปัญญา รองลงมาคือการสร้างวิสัยทัศน์ ส่วนด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือ การสร้างแรงบันดาลใจ

2. ผลการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาอวิทย์ บางศรี และวานิช ประเสริฐพร (2564, หน้า 290) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า (1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มากทุกด้าน

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สอดคล้องกับการวิจัยของ สิทธิชัย สุขราชกิจ และปิยนดา บุญมีพิพิธ (2563, หน้า 466) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัย การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านการคัดกรอง นักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา และด้านการส่งต่อนักเรียน

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ โดย ภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการวิจัยของ อุดลย์ วรรณะปะกะ (2566, บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารและประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แต่ไม่สอดคล้องกับการ วิจัยของ ญาณีมาลี ศรีวิฑูมิ (2563, หน้า 82-85) ที่ได้วิจัย เรื่อง การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ ศิวา ขุนชำนาญ (2563, หน้า 82-84) ที่ได้วิจัย เรื่อง การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนซึ่งจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r_{xy} = .998$) สอดคล้องกับการวิจัยของ นัยนชนก อาวุธทอง และนิยดา เปี่ยมพิชนะ (2566, หน้า 527) ที่ได้วิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ กันในระดับสูง และมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการวิจัยของ ศุภรเกษม ปรงผล (2560, หน้า 103) ที่ได้วิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกใน ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการวิจัยของ กชพร นาคทัศน์ และ พนายุทธ เขยบาล (2565, หน้า 79) ที่ ได้วิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับการวิจัยของ อุดลย์ วรรณะปะกะ (2566, บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครพนม ผลการวิจัย พบว่า

ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร (X) กับประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูง ($r_{XY} = 0.845$) สอดคล้องกับการวิจัยของ นัยน์ชนก อวุธทอง และนิยดา เปี่ยมพีชนะ (2566, หน้า 527) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน กับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้น 1 ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 5 ด้าน พบว่า ทั้ง 5 ด้าน สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยสามารถเรียงลำดับจากตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่า B สูงไปต่ำได้ ดังนี้ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (X_3) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ (X_5) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_1) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_4) และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_2) สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรพยากรณ์ ทั้ง 5 ตัวแปร ร่วมกัน พยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา นครพนม เขต 2 ได้ร้อยละ 99.70 ($R^2 = .997$) สอดคล้องกับการวิจัยของ กชพร นาคทัศน์ และ พนายุทธ เขยบาล (2565, บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บึงกาฬ ผลการวิจัย พบว่า สมการพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บึงกาฬ โดยใช้ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นตัวแปรพยากรณ์ได้อำนาจพยากรณ์ร้อยละ 73.80 สอดคล้องกับการวิจัยของ อดุลย์ วรรณะปะกะ (2566, บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่สามารถพยากรณ์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ทางดิจิทัล ด้านการพัฒนาบุคลากรทางดิจิทัล ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ทางดิจิทัล ด้านจรรยาบรรณการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมเรียนรู้ทางดิจิทัล และด้านการสนับสนุนการใช้ดิจิทัลในการวัดและประเมินผล โดยมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 71.1 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.19910 สอดคล้องกับการวิจัยของ สิทธิชัย สุขราชกิจ และปิยะนาถ บุญมีพิพิธ (2563, บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ด้านการกระตุ้นทางปัญญาด้านการกระตุ้นให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีประสิทธิภาพในการทำนาย ร้อยละ 80.70 อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับการวิจัยของ สิทธิชัย สุขราชกิจ และปิยะนาถ บุญมีพิพิธ (2563, หน้า 466) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการกระตุ้นให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีประสิทธิภาพในการทำนาย ร้อยละ 80.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับการวิจัยของ กิตติมา บุญรักษา (2564, หน้า 343–347) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งต่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 36.50

องค์ความรู้ใหม่

ได้สารสนเทศเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 รวมทั้งได้ทราบข้อสารสนเทศเกี่ยวกับผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ซึ่งผู้บริหารสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของตนเอง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนตามบริบทที่เหมาะสมกับตนเอง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียนที่ดีขึ้น ผู้บริหาร ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการวางทิศทางการบริหารโรงเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น และผลการประเมินภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและประสิทธิผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน รวมถึงความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและประสิทธิผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและประสิทธิผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และมีตัวแปรพยากรณ์ 5 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ โดยร่วมกันพยากรณ์ได้ ร้อยละ 99.70 ทั้งนี้ผู้บริหารสามารถนำไปพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของตนเอง และนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารงานโรงเรียน ครูและนักเรียน หรือการบริหารงานในระดับต่าง ๆ ตามบริบทที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งสามารถช่วยกำหนดทิศทางหรือวางแผนการทำงานได้เป็นอย่างดี ทั้งยังสามารถเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรได้รับการฝึกอบรมและส่งเสริมเกี่ยวกับภาวะผู้นำในด้านดังกล่าว เพื่อส่งผลดีต่อสมรรถนะและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน

1.2 ผลการวิจัยประสิทธิผลภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบ

1.3 ผลการวิจัยภาวะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ด้านที่ส่งผล ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 5 ด้านนี้ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาประสิทธิผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัย อาชีวศึกษา ศูนย์การศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น หรือศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง เพื่อพัฒนาและเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานของผู้บริหาร

2.2 ควรมีการวิจัยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 และเขตอื่น ๆ ต่อไป เพื่อเพิ่มสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อบริหารงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

- กิตติมา บุญรักษา และปิยะนาถ บุญมีพิพิธ. (2558). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 8(2), 337-351.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียน*. นครปฐม: สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- กชพร นาคทัศน์ และพนายุทธ เขียวบาล. (2565). ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล ต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. *วารสาร Roi Kaensam Academi*, 7(12), 77-94.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). *ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- กรมสุขภาพจิต. (2546 ก). *คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: บริษัทยูเร็นส์ อิมเมจกรุ๊ป.
- ชาญวิทย์ บางศรี และวานิช ประเสริฐพร. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 9(36), 285-295.
- ญาณิศา เขี่ยมสิริวุฒิ. (2563). *การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3*. สารนิพนธ์ ศษ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- นัยชนก อารุทอง และ นิยดา เปี่ยมพิชนะ. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 7(1), 522-533.
- ศิวา ขุนชำนาญ. (2563). *การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ศุภกรเกษม ปรงผล. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ ค.ด. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สิทธิชัย สุขราชกิจ และปิยะนาถ บุญมีพิพิธ. (2563). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 6(2), 459-472.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. (2563). *คู่มือการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พ.ศ. 2563*. นครพนม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2.
- _____. (2563). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2566*. นครพนม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *คู่มือการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2545). *ความรู้เกี่ยวกับยาและสารเสพติด*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

อดุลย์ วรณะปะกะ. (2566). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

Bass, B. M. & Avolio, B. J. (1994). *Improving organization effectiveness through transformation leadership*. Thousand Oaks: Sage.

Bass, B.M. (1985). *Leadership and Performance Beyond Expectation*. New York: The Free Press.

Northouse, P.G. (2013). *Leadership Theory and Practice*. (6th ed.). California: SAGA Publication, inc.

Yukl, Gary A. (2012). *Leadership in Organization*. New Jersey: Prentice–Hall.

วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE SUPER LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
AND THE EFFECTIVENESS OF SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE LOEI-NONGBUA LAM PHU

ทิรวัด สีสุนทอง* เพ็ญนภา สุขเสริม และ เพียงแข ภูผายาง
Thiwawat Seelunthong*, Pennapa Sukserm and Piangkae Poophayang
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ชัยภูมิ 36000
Program in Educational Administration, Faculty of Education and Human Development,
Chaiyaphum Rajabhat University, Chaiyaphum 36000, Thailand
*Corresponding Author: E-mail: thiawat2538@gmail.com

รับบทความ 26 มีนาคม 2567 แก้ไขบทความ 20 เมษายน 2567 ตอบรับบทความ 27 เมษายน 2567 เผยแพร่บทความ มกราคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ข้าราชการครู จำนวน 335 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป Krejcie & Morgan และมีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ .434–.760 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .967 และ 2) แบบสอบถามประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 อำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ .533–.808 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .954 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเป็นต้นแบบผู้นำตนเอง ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายตนเอง ด้านการส่งเสริมความเป็นผู้นำตนเองผ่านการทำงานเป็นทีม ด้านการสร้างรูปแบบความคิดเชิงบวก ด้านการพัฒนาความเป็นผู้นำตนเอง ด้วยการให้รางวัลและการตำหนิที่สร้างสรรค์ ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง และด้านการเป็นผู้นำตนเอง 2) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาให้นักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และด้านการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก ในทิศทางบวก ($r = 0.847$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ, ประสิทธิผลของสถานศึกษา, การบริหารการศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to examine the level of super leadership of school administrators, 2) to explore the level of effectiveness of schools, and 3) to determine the relationship between the super leadership of school administrators and the effectiveness of schools under the Loei–Nongbua Lam Phu Secondary Educational Service Area Office. The sample consisted of 335 government teachers, selected through Krejcie and Morgan’s Table, and multi–stage random sampling. The instruments comprised sets of the 5–level rating scale questionnaires: 1) One was on a super leadership of school administrators, with the item objective congruence

(IOC) at 1.00, an item discriminative power ranging from 0.434 to 0.760, and the reliability of 0.967; and 2) another was the effectiveness of schools, with the IOC at 1.00, item discriminative power ranging from 0.533 to 0.808, and the reliability of 0.954. Statistics for data analysis included mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The research findings showed that 1) the level of super leadership of school administrators was rated at a high level, considering each aspect arranged in descending order from high to low as follows: an exemplary of self-leadership, stimulation of personnel to create self-goal setting, promoting self-leaders through teamwork, creating positive thinking model, improving self-leader through rewarding and providing constructive criticism, facilitating to create a culture of self-leaders, and being self-leaders, 2) The level of effectiveness of schools was positive at a high level, including transforming and developing environmental resources both internally and externally, problem-solving within schools, improving students' learning achievement, and developing students' positive attitudes, and 3) The relationship between the super leadership of school administrators and the effectiveness of schools was at a high level in the positive direction ($r = 0.847$), with the .01 level of significance.

Keywords: Super Leadership, Effectiveness of Schools, Educational Administration

บทนำ

ในสังคมปัจจุบันเป็นยุคในศตวรรษที่ 21 ผู้นำถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการนำพาองค์กรให้เดินไปในทิศทางที่เหมาะสม ก้าวหน้าสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย (สมบุรณ์ ศิริสรธริทธิ, 2559) ซึ่งผู้นำที่จะประสบความสำเร็จแห่งอนาคตจะต้องเป็นบุคคลที่ น่าเชื่อถือ มีอุปนิสัยส่วนตัว ค่านิยม คุณลักษณะที่ก่อให้เกิดความไว้วางใจและความผูกพันบุคคลซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดของความเป็น ผู้นำที่มีความน่าเชื่อถือ (Ulrich, 1996) การขับเคลื่อนองค์กรต่อองศาัยการมีผู้นำที่ดีและเก่ง มีความรู้ มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์ในการกำหนดทิศทางขององค์กร จะต้องมีคุณลักษณะภาวะผู้นำที่แตกต่างและสามารถสร้างผู้นำให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้ และสร้าง การนำตนเองให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรในองค์กรซึ่งในบริบทสถานศึกษานั้นคือ การที่ผู้บริหารสามารถสร้างให้ครูเกิดภาวะผู้นำด้วยตนเอง และสามารถนำตนเองในการทำงานและการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาได้ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2555)

การเป็นผู้นำแบบ “ผู้นำเหนือผู้นำ” ควรเริ่มจากการเปิดโอกาสให้ผู้ตามสามารถเป็นผู้นำตนเอง โดยใช้กระบวนการของ ภาวะผู้นำเหนือผู้นำจะเน้นการเปลี่ยนลักษณะพฤติกรรมของตนเองเพื่อให้ผู้ตามหรือบุคลากรสามารถเป็นผู้นำตนเองได้ โดยเปลี่ยน ลักษณะพฤติกรรมจากการตั้งเป้าหมายด้วยบุคคลอื่น การใช้แรงจูงใจภายนอก การวิพากษ์วิจารณ์จากบุคลากรภายนอกและการ มอบหมายงาน ให้เป็นการตั้งเป้าหมายด้วยตนเองใช้พฤติกรรมการจูงใจภายใน วิพากษ์วิจารณ์ตนเองและเป็นผู้คิดทำงานด้วยตนเอง ซึ่งกระบวนการของภาวะผู้นำ ที่จะทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง (Manz & Sims, 2001) นอกจากนี้ยังต้องพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ในการทำงานให้เพิ่มมากขึ้น เช่น รู้จักการทำงานให้เกิดคุณค่าโดยใช้ความรู้ความสามารถและควบคุมตนเองสร้างความคิดเป็นระบบ และฝึกให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ กระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำจึงมุ่งเน้นเพื่อเปลี่ยนแปลงลักษณะพฤติกรรมตนเองของผู้ตาม หรือผู้ใต้บังคับบัญชาให้สามารถเป็นผู้นำตนเองได้ โดยเปลี่ยนพฤติกรรมจากการตั้งเป้าหมายด้วยบุคคลอื่น การใช้แรงจูงใจภายนอก การวิพากษ์วิจารณ์จากบุคลากรภายนอกและการมอบหมายงานให้เป็นการตั้งเป้าหมายด้วยตนเองโดยใช้พฤติกรรมการจูงใจภายใน วิพากษ์วิจารณ์ตนเองและเป็นผู้คิดทำงานด้วยตนเอง ทั้งนี้ผู้นำที่สามารถสร้างผู้นำที่มีประสิทธิภาพได้ จึงจะเรียกว่าผู้ที่มี “ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ” (ดาวรรุวรรณ ถวิลการ, 2558)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและวัฒนธรรมองค์การเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นคู่กันมีความสัมพันธ์กัน เพราะในแต่ละองค์ประกอบ ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดผลกระทบกับทุกสิ่งทุกอย่างในองค์การและที่สำคัญคือองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จะสร้างสรรค์องค์ประกอบของวัฒนธรรมองค์การในแต่ละองค์ประกอบให้บรรลุเป้าหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานในที่สุด ผู้นำองค์การจะเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการนำองค์การ มีอิทธิพลต่อแนวคิด (ชุตระกุล ไชยเสนา, 2560) ทั้งนี้ผลในด้านผลการทดสอบ ทางการศึกษาในระดับชาติ (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2565 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับเขตพื้นที่ การศึกษาคะแนนผลสอบมากกว่าร้อยละ 50 เฉลี่ย 18.42 และ 7.30 ของผู้เข้าสอบ ตามลำดับ จากรายงานผลการทดสอบควรมีการพัฒนา เพื่อเพิ่มจำนวนนักเรียนให้มีคะแนนเฉลี่ยเป็นไปตามเป้าหมายในปริมาณที่มากขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา หนองบัวลำภู, 2566)

จากปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับการบริหารงานของประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้วิจัยมีความสนใจ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารวางแผนพัฒนาและปรับปรุงในการบริหาร สถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนเป็นแนวทางให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาการกำหนดนโยบาย ของการจัดการศึกษาระดับชาติอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ตามเป็นผู้นำคนอื่นและตนเอง โดยเป็น แบบอย่างในการนำตนให้มีพฤติกรรมในการเปลี่ยนแปลงจะต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องไปในทางที่ดี มีความคิดแก้ปัญหาที่ หลากหลาย ใช้กระบวนการโน้มน้าวการทำงานเป็นทีมให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สร้างวัฒนธรรมและค่านิยมในการอำนวยความสะดวก ให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์

การเป็นผู้นำตนเอง (become a self-leader) หมายถึง พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารที่จะประสบความสำเร็จ ในอนาคต ต้องเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ มีอุปนิสัย และคุณลักษณะเป็นที่ไว้วางใจสามารถเป็นผู้นำตนเองและผู้อื่นได้ ทั้งแนะนำ สนับสนุน และส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่แสดงออกให้เป็นที่ถูกใจและเหมาะสม เป็น กระบวนการของผู้นำหรือผู้บริหารที่ต้องการบุคลากรในองค์กร ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเอง โดยสังเกตด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี เพื่อชี้แนะให้คนอื่น ๆ ปฏิบัติตามได้ ทำให้บุคลากรค้นพบและสามารถนำไปเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของตนเอง ผู้นำหรือผู้บริหารได้แสดงพฤติกรรมของตนเองเพื่อเป็นการแนะนำ กระตุ้น สนับสนุน และส่งเสริมให้บุคลากร ภายในองค์กร นำข้อมูลที่เกิดขึ้นไปปฏิบัติและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับตนเองได้ โดยการแนะนำและส่งเสริมบุคลากรให้มีการ แบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบและมีสัดส่วนที่แน่นอนตามลำดับขั้นตอนจัดให้แต่ละบุคคลทำงานและมีความรับผิดชอบอย่างเต็ม ศักยภาพ บุคลากรเป็นผู้ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้ง ให้มีความท้าทายเพิ่มความรับผิดชอบ เปิดโอกาส ให้บุคลากรได้ใช้ความคิดริเริ่มในการทำงาน สามารถควบคุมตนเองกล้าที่จะตัดสินใจ สามารถกำหนดนโยบายและมาตรฐานการ ปฏิบัติงานของตนเองได้

การเป็นต้นแบบผู้นำตนเอง (Model Self-leadership) หมายถึง พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารที่เป็น แบบอย่างที่ดีซึ่งจะสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรนำไปเป็นแบบฉบับในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง สามารถเป็นตัวอย่างและเป็นผู้นำบุคคลอื่นต่อไป กระบวนการที่ผู้นำหรือผู้บริหารใช้อิทธิพลต่อบุคลากรด้วยการแสดงพฤติกรรมของ ตนเอง ให้บุคลากรสามารถเป็นผู้นำตนเองได้ ซึ่งบุคลากรหรือผู้ตามเปลี่ยนพฤติกรรมโดยตั้งเป้าหมายจากผู้นำหรือผู้บริหารต้อง แสดงออกถึงการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตั้งงามทั้งด้านการกระทำและทัศนคติ ผู้นำหรือผู้บริหารแสดงพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดีต่อ บุคลากรในองค์กรและต่อสาธารณชนทั่วไป โดยการแสดงออกและกระตุ้น แนะนำ สนับสนุน และส่งเสริมให้บุคลากรเป็นผู้ที่มี บุคลิกภาพที่ดี มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรมจริยธรรม ไม่เห็นแก่ตัว มีระเบียบวินัย รู้จักเสียสละ ตลอดจนบุคลากรแสดงออกถึง การเป็นผู้นำ ที่มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่ม เฉลียวฉลาด เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญและทักษะในการปฏิบัติงาน

การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายตนเอง (Self-set Goals) หมายถึง พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารที่กระตุ้น สนับสนุน ส่งเสริมและช่วยเหลือ ให้ผู้ตามสามารถกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานได้ด้วยตนเองและสร้างความมั่นใจว่าปฏิบัติได้จริง ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้แก่ผู้ตาม ตลอดจนเพิ่มความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของตนเองและหน่วยงาน ขั้นตอน นี้เป็นการสร้างความคาดหวัง ความต้องการและความสำเร็จของผู้ตามและก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพของหน่วยงาน ทำให้ผู้ตามสามารถตั้งเป้าหมายด้วยตนเองได้ สร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธาและความสามารถของผู้ตามได้

การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก (Create Positive thought Patterns) หมายถึง พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารที่จะกระตุ้นและให้ข้อเสนอแนะในการแสดงความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การที่สร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน และตระหนักถึงปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล สามารถตัดสินใจ และนำแนวคิดทฤษฎีในการปฏิบัติงานมาใช้อย่างเป็นระบบเป็นกระบวนการที่ผู้นำหรือผู้บริหารสร้างรูปแบบความคิดที่ดี และปลูกฝังนิสัยให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร โดยการกระตุ้นและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเชิงบวก ทำให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น ตระหนักถึงปัญหาสามารถเรียนรู้ถึงวิธีการแก้ไข ปัญหาอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ ตลอดทั้งการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาอย่างละเอียดรอบคอบในหลายแง่มุม เสนอนวัตกรรมทางความคิดเพื่อสร้างสรรค์

การพัฒนาความเป็นผู้นำตนเองด้วยการให้รางวัลและการตำหนิที่สร้างสรรค์ (Facilitate Self-leadership through Reward and Constructive Reprimand) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารของผู้บริหารที่มีการช่วยเหลือให้บุคลากร มีความรู้และความสามารถต่อผู้ร่วมงาน มุ่งพัฒนาตามความสนใจ สนับสนุน ให้ได้รับโอกาสในการพัฒนางาน นับว่าเป็นกระบวนการ ที่ผู้นำพยายามสร้างผู้นำรุ่นใหม่ เพราะเป็นการช่วยเหลือให้บริหารตนเองได้พัฒนาตามความต้องการและความสนใจสร้างความพึงพอใจเป็น ผู้ที่มีศิลปะในการตำหนิบุคลากร ผู้บริหารพร้อมที่จะเดินเคียงคู่กับบุคลากรฝ่าอุปสรรคไปอย่างไม่หยุดนิ่งจนกว่าจะบรรลุเป้าหมายและเมื่อประสบความสำเร็จแล้ว ควรให้รางวัลแก่บุคลากรเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจต้องดำเนินการอำนวยความสะดวกให้ แก่บุคลากรด้วยความช่วยเหลือสนับสนุน ให้คำปรึกษา สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ให้เกียรติ ให้รางวัล ยกย่องชมเชยอย่างสมศักดิ์ศรีไม่แย่งเอาผลงานผู้อื่น รู้ว่างานที่สำเร็จได้นั้นเป็นผลงานของใคร การให้คุณให้โทษต้องทำด้วยความยุติธรรม ไม่ใช่อารมณ์หรือความสนิทสนมส่วนตัวเป็นที่ตั้ง ให้โอกาสผู้ใต้บังคับบัญชาในการปรับปรุงงาน ส่งเสริมให้สมาชิกในองค์การมีโอกาสศึกษาเพิ่มเติมในระหว่างการทำงาน ตลอดจนเชิญผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความเข้าใจภายนอกองค์การมาให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อให้การปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพ ผู้นำส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีความก้าวหน้าในอาชีพและยอมรับนับถือ เมื่อบุคลากรทำงานประสบความสำเร็จทั้งด้านอาชีพและชีวิตส่วนตัว สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ท่ามกลาง สิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยมิตรภาพ ปราศจากการข่มขู่หรือบังคับ ก่อให้เกิดสวัสดิภาพทั้งด้านสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

ส่งเสริมความเป็นผู้นำตนเองผ่านการทำงานเป็นทีม (Promote Self-leadership through Teamwork) หมายถึง พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสนับสนุน และส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองและสามารถสร้างคณะทำงานได้เป็นอย่างดี ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาหารือเพื่อระดมความคิดเห็นระหว่างเพื่อนร่วมงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็น สร้างระบบปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันตลอดจนสร้างความคุ้นเคยและให้ความเป็นกัลยาณมิตรเป็นกระบวนการส่งเสริมบุคลากรให้มีการพัฒนางานโดยใช้กระบวนการทำงานเป็นทีม มีการปรึกษาหารือระหว่างผู้ร่วมงานและยึดแนวทางการปฏิบัติงานตามความรู้สึก นึกคิดและมติของทีมงาน เปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะผู้นำพยายามสร้างสรรค์ให้เกิด ความร่วมมือร่วมใจกันในผู้ปฏิบัติงาน สร้างท่าทีให้เป็นพวกเดียวกัน ส่งเสริมการสร้างทีมงานและคิดวิธีการที่จะทำให้ผู้ร่วมงานได้ร่วมกันคิด ปฏิบัติและประเมินผลให้ร่วมกันในการแก้ปัญหา โดยให้คำแนะนำแก่บุคลากรในการกำหนดวัตถุประสงค์และกำหนดเกณฑ์ในการควบคุม ตลอดจนการมีสิทธิมีเสียงต่าง ๆ อันจะช่วยให้เกิดความรักและความห่วงใยในงานและองค์การของตน สนับสนุนการสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในทีมงาน จัดบรรยากาศองค์การเป็นต้นแบบในการรับผิดชอบร่วมกันและเปิดเผย ผู้นำหรือผู้บริหารต้องเป็นกัลยาณมิตร สร้างความเข้าใจและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง มีการประสานงานที่ดี แก้ไขปัญหาความขัดแย้งนำวิธีการสื่อความหมายที่ดีมาใช้กับสมาชิกในกลุ่ม ผู้นำจะต้องสร้างความสามัคคี ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจภายในทีมงานได้เป็นอย่างดี

การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (Facilitate Self-leadership Culture) หมายถึง พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารในการสร้างความพึงพอใจระบบความคิดให้บุคลากรเกิดความรักความศรัทธา ความประทับใจ ความภักดี และผูกพันต่อหน่วยงาน เป็นกระบวนการที่ผู้นำหรือผู้บริหารสร้างแรงจูงใจ ให้กำลังใจในการเสริมแรงแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดความรู้สึก การเป็นเจ้าของและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การกระตุ้นให้บุคลากรสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และให้ทุกคนรู้หน้าที่ของตนเอง มีการทำงาน ร่วมกันเสมือนญาติปลูกฝังให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถ ตลอดจนระเบียบวินัย ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม และบรรทัดฐานการทำงานที่พึงประสงค์ในรูปแบบต่าง ๆ ผู้นำหรือผู้บริหารมีพฤติกรรมที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามระเบียบ วินัย ประเพณีและค่านิยมที่พึงงาม อันก่อให้เกิดความรักและศรัทธาต่อองค์กร ทำให้เป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมที่ดีสร้างศักยภาพในการเป็นผู้นำของบุคลากร

ประสิทธิผลของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการของสถานศึกษาที่มีระบบการบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ ส่งผลให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายเกิดจากการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง การปรับเปลี่ยนและพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

การพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง สถานศึกษาดำเนินงานด้านการบริหารจัดการและด้านการเรียนการสอนจนทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ตลอดจนมีผลสำเร็จด้านความสามารถทางวิชาการของนักเรียนได้รับรางวัลจากการแข่งขันด้านวิชาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต่าง ๆ แล้วมีผลการประเมินสมรรถนะสำคัญและผลการประเมินการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดพร้อมทั้งมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ได้ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีความประพฤติเรียบร้อย มีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีการพัฒนาตนเอง ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่

การปรับเปลี่ยนและพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก หมายถึง สถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ยุคใหม่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาช่วยกันจัดทำแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ตลอดจนพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน สนับสนุนการแสดงความคิดเห็นของบุคลากรก่อให้เกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ กล้าเปลี่ยนแปลงจากแนวความคิดดั้งเดิมก่อให้เกิดให้เป็นทางเลือกที่หลากหลายในการปฏิบัติ ซึ่งบุคลากรร่วมกันคิดหาวิธีการแนวทางการแก้ปัญหาในการทำงานอย่างสร้างสรรค์ไว้ล่วงหน้า มีความกระตือรือร้นในการเร่งรัดให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านตนเอง มีความรับผิดชอบต่อนตนเอง สังคม และประเทศชาติ ครูผู้สอนหาเทคนิควิธีการหรือกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนมาช่วยเปลี่ยนแปลงวิธีสอนเพื่อให้นักเรียนสนใจในการเรียนมากขึ้น

การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก หมายถึง การที่บุคลากรในสถานศึกษาสามารถดำเนินงานในสถานศึกษา ทั้งการบริหารและการอบรมสั่งสอนเพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีต่อการเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ยอมรับและเคารพความคิดเห็นของส่วนรวมปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและพัฒนาตนเองให้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มีเจตคติที่ดี และมีความกระตือรือร้นต่อการศึกษาใช้สติปัญญาในการทำงานและการเรียนอย่างสม่ำเสมอ

การแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรในสถานศึกษาที่ร่วมมือกันในงานที่รับผิดชอบอื่น ๆ อาทิเช่น การแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านการเรียนการสอนและพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ซึ่งมีการประสานความร่วมมือในการปฏิบัติงาน โดยอาศัยความรู้ด้านบริหารและด้านวิชาการประกอบการปฏิบัติงาน ผู้บริหารตัดสินใจในเรื่องนโยบายการศึกษา ส่วนในรายละเอียดให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พร้อมทั้งการใช้หลักการ การมีส่วนร่วมในการบริหาร เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานช่วยคิด ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ

สถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

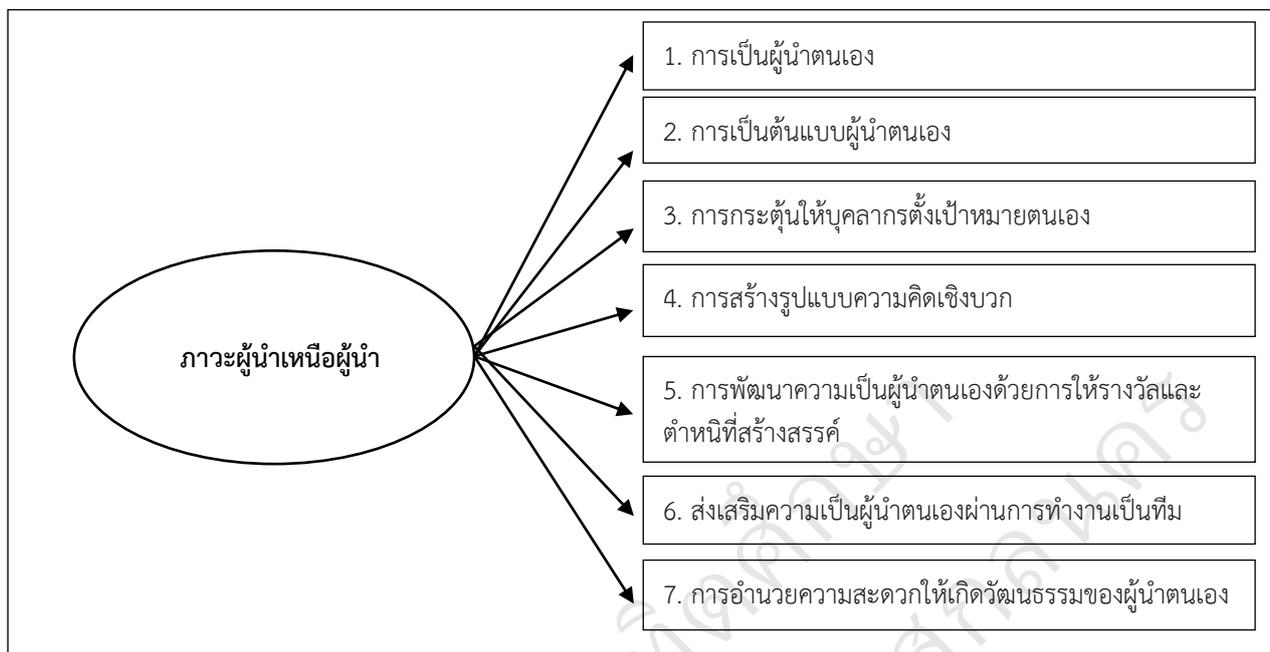
ข้าราชการครู หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพที่ทำให้ที่หลักด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน ซึ่งต้องประกอบของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ใช้ในงานวิจัย สอดคล้องกับ (Manz & Sims, 2001) ได้อธิบายถึงการเป็นผู้นำแบบผู้นำเหนือผู้นำ (super leadership) โดยจะเริ่มจากการให้ผู้อื่นสามารถเป็นผู้นำตนเองได้ ซึ่งเป็นการยึดยุทธศาสตร์ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเน้นการปฏิบัติทางพฤติกรรม เช่น ให้อำนาจแก่ตนเอง ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การฝึกฝนร่างกายให้เข้มแข็ง การให้รางวัลตนเอง และสามารถลงโทษหรือวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง กรณีที่ไม่สามารถจะประพฤติตามที่ต้องการได้ ลักษณะที่สองจะเน้นทางด้านความรู้ ความเข้าใจในการทำงาน เช่น ให้อำนาจการทำงานให้เกิดคุณค่า การใช้ความรู้ความสามารถและควบคุมตนเอง สร้างความคิดเป็นระบบและฝึกให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ กระบวนการของภาวะผู้นำหรือผู้นำเหนือผู้นำจะเน้นการเปลี่ยนแปลงลักษณะพฤติกรรมของตนเอง เพื่อให้ผู้อื่นหรือบุคลากรสามารถเป็นผู้นำตนเองได้ โดยเปลี่ยนพฤติกรรมจากการตั้งเป้าหมายด้วยบุคคลอื่น การใช้แรงจูงใจภายนอก วิพากษ์วิจารณ์จากบุคลากรภายนอกและการมอบหมายงานให้เป็นการ

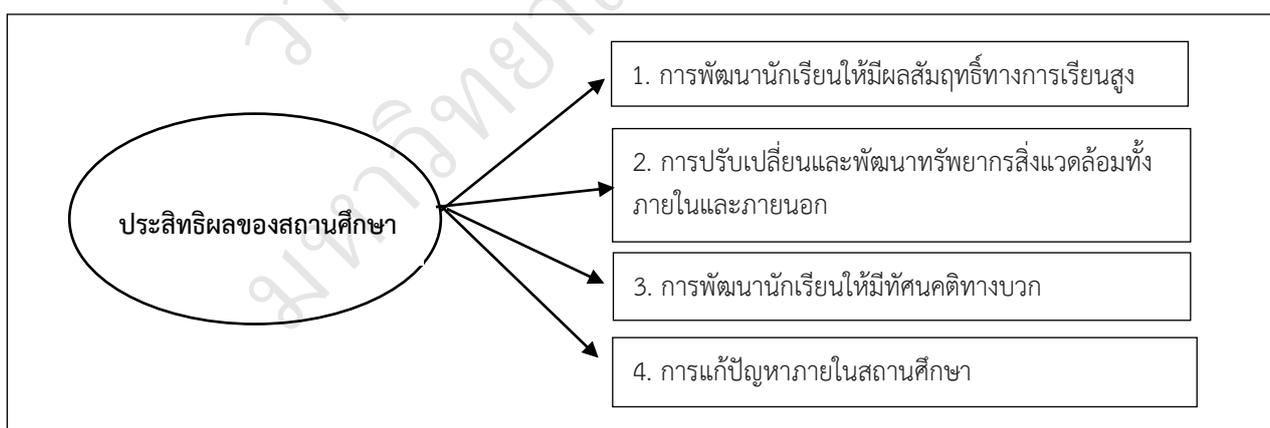
ตั้งเป้าหมาย ด้วยตนเอง ใช้พฤติกรรมจงใจภายนอก วิพากษ์วิจารณ์ตนเอง และเป็นผู้คิดทำงานด้วยตนเอง ซึ่งกระบวนการของภาวะผู้นำที่จะทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง

ภาพประกอบ 1 โมเดลองค์ประกอบของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ

จากภาพประกอบ 1 แสดงโมเดลองค์ประกอบของภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่ได้จากการสังเคราะห์จากแนวคิด งานวิจัยของนักการศึกษา และนักวิชาการต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย 1) การเป็นผู้นำตนเอง 2) การเป็นต้นแบบผู้นำตนเอง 3) การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายตนเอง 4) การสร้างรูปแบบความคิดเชิงบวก การพัฒนาความเป็นผู้นำตนเองด้วยการให้รางวัลและการตำหนิที่สร้างสรรค์ 6) ส่งเสริมความเป็นผู้นำตนเองผ่านการทำงานเป็นทีม และ 7) การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง

2. ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน ซึ่งได้ออกประกอบของตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย สอดคล้องกับ (Mott, 1966)

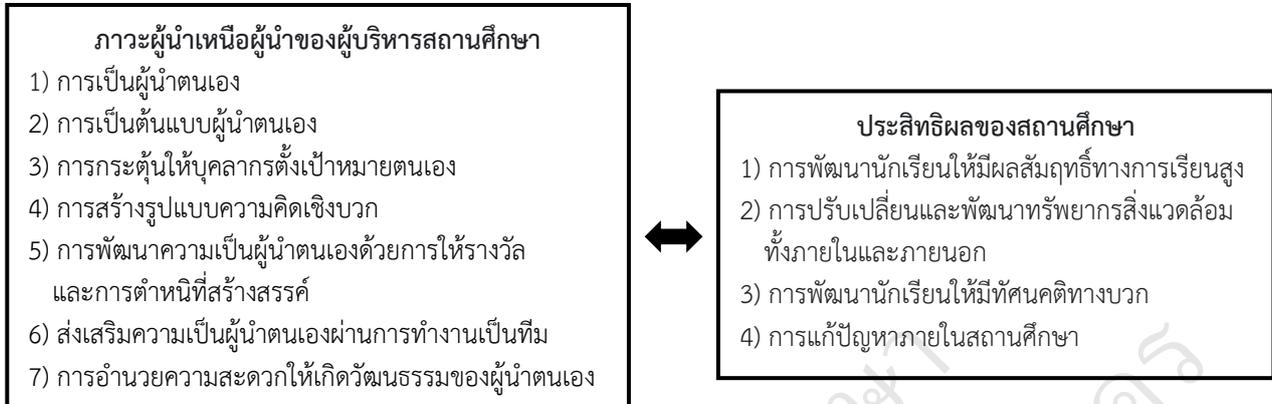

ภาพประกอบ 2 โมเดลองค์ประกอบของประสิทธิผลของสถานศึกษา

จากภาพประกอบ 2 แสดงโมเดลองค์ประกอบประสิทธิผลของสถานศึกษาที่ได้จากการสังเคราะห์จากแนวคิด งานวิจัยของนักการศึกษา และนักวิชาการต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย 1) การพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) การปรับเปลี่ยนและพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก 3) การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และ 4) การแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ภาพประกอบ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2566 มีสถานศึกษา จำนวน 52 แห่ง ประกอบด้วย ข้าราชการครูสทวิทยาเขตหลักเมือง 13 โรงเรียน จำนวน 574 คน สทวิทยาเขตวังภูผา 13 โรงเรียน จำนวน 469 คน สทวิทยาเขตศรีสองรัก 5 โรงเรียน จำนวน 158 คน สทวิทยาเขตบัวบาน 12 โรงเรียน จำนวน 533 คน และสทวิทยาเขตวังแสนสุวรรณ 9 โรงเรียน จำนวน 343 คน รวมทั้งสิ้น 2,077 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จำนวน 335 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607–610) โดยผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสทวิทยาเขตที่จัดการศึกษา ประกอบด้วย ข้าราชการครูสทวิทยาเขตหลักเมือง จำนวน 91 คน สทวิทยาเขตวังภูผา จำนวน 75 คน สทวิทยาเขตศรีสองรัก จำนวน 30 คน สทวิทยาเขตบัวบาน จำนวน 85 คน และสทวิทยาเขตวังแสนสุวรรณ จำนวน 54 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับประสิทธิผลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างคำถามตามกรอบแนวคิดความสัมพันธ์ภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับประสิทธิผลของสถานศึกษาซึ่งข้อคำถามนำมาจากสาระหลักเพื่อการวัดในการสังเคราะห์เอกสารในบทที่ 2 รวมทั้งสิ้น 75 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
4. นำร่างแบบสอบถาม เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบเนื้อหา ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามโดยอาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะว่าควรใช้คำว่า “ผู้บริหาร” นำหน้าข้อคำถาม ให้ข้อคำถามมีความชัดเจนแล้วผู้วิจัยได้แก้ไขข้อคำถามให้ถูกต้องสมบูรณ์
5. นำร่างแบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของรายการประเมินกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Congruence: IOC) โดยกำหนดค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 113) เมื่อได้นำมาวิเคราะห์แล้วได้ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .60–1.00 เพื่อนำไปเป็นข้อคำถามในแบบสอบถามต่อไป

6. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและตรวจสอบแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบอีกครั้ง
7. นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและมีบริบทใกล้เคียงกัน แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหา
 - 1) แบบสอบถามภาวะผู้นำเหนือผู้นำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อในส่วนแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ตั้งแต่ .434–.760 และมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .967
 - 2) แบบสอบถามประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อในส่วนแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตั้งแต่ .533–.808 และมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .954
 - 3) การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้
 - 3.1) วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย หนองบัวลำภู ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ และมีเกณฑ์การให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 102–103)
 - 3.2) วิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำผลมาวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 102–103)
 - 3.3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 64)
8. พิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อเตรียมการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เพื่อขออนุญาตใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้าราชการครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามด้วยตัวเองและส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือรับรองไปยังสถานศึกษาทางไปรษณีย์และขอความกรุณาเจ้าหน้าที่ธุรการของทุกโรงเรียนส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ผู้วิจัยได้เจ้าหน้าที่ผู้วิจัยตามที่ติดแสตมป์และจ่ายหน้าซองไว้เรียบร้อยแล้ว
3. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลในช่วง เดือนธันวาคม 2566 ถึง เดือน มกราคม 2567

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of Consistency: IOC) ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบัก
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลการวิจัยและได้สรุปผล ดังนี้

- 1) ผลระดับความคิดเห็นของข้าราชการครู เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของข้าราชการครู เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จำแนกเป็นรายด้านและโดยภาพรวม

ด้านที่	ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		การแปลผล
		\bar{x}	S.D.	
1	การเป็นผู้นำตนเอง	4.34	0.66	มาก
2	การเป็นต้นแบบผู้นำตนเอง	4.43	0.60	มาก
3	การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายตนเอง	4.43	0.61	มาก
4	การสร้างรูปแบบความคิดเชิงบวก	4.41	0.62	มาก
5	การพัฒนาความเป็นผู้นำตนเองด้วยการให้รางวัลและการตำหนิที่สร้างสรรค์	4.37	0.67	มาก
6	การส่งเสริมความเป็นผู้นำตนเองผ่านการทำงานเป็นทีม	4.42	0.64	มาก
7	การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง	4.37	0.68	มาก
รวม		4.40	0.60	มาก

ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเป็นต้นแบบผู้นำตนเอง ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.61) การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายตนเอง ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.60) และการส่งเสริมความเป็นผู้นำตนเองผ่านการทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.64) ส่วนด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ การเป็นผู้นำตนเอง ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.66)

2) ผลระดับความคิดเห็นของข้าราชการครู เกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จำแนกเป็นรายด้านและโดยภาพรวม

ด้านที่	ประสิทธิผลของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		การแปลผล
		\bar{x}	S.D.	
1	การพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.35	0.65	มาก
2	การปรับเปลี่ยนและพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก	4.40	0.65	มาก
3	การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	4.29	0.72	มาก
4	การแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	4.37	0.65	มาก
รวม		4.35	0.63	มาก

ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.63) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การปรับเปลี่ยนและพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.65) และการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.65) ส่วนด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.72)

3) ผลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ	ประสิทธิผลของสถานศึกษา				
	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_{total}
X_1	.727**	.759**	.786**	.799**	.811**
X_2	.683**	.670**	.655**	.675**	.708**
X_3	.737**	.735**	.697**	.727**	.764**
X_4	.731**	.745**	.715**	.761**	.779**
X_5	.772**	.784**	.754**	.793**	.818**
X_6	.754**	.790**	.746**	.816**	.819**
X_7	.738**	.774**	.751**	.769**	.800**
X_{total}	.791**	.809**	.786**	.822**	.847**

** ≤ .01

ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ($r = 0.847$) เป็นไปในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ส่งเสริมความเป็นผู้นำตนเองผ่านการทำงานเป็นทีม ($r = 0.819$) ซึ่งจะเห็นว่าถ้าผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำสูงจะส่งผลให้ประสิทธิผลของสถานศึกษาสูงขึ้นไปด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของภาวะผู้นำเหนือผู้นำมีความสัมพันธ์ในระดับสูงและเป็นไปในทิศทางบวกกับรายด้านของประสิทธิผลของสถานศึกษาทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผล ดังนี้

1) การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษานำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ เป็นพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้บริหารที่เป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งจะสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรนำไปเป็นแบบฉบับในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง สามารถเป็นตัวอย่างและเป็นผู้นำบุคคลอื่นต่อไป กระบวนการของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อบุคลากรด้วยการแสดงพฤติกรรมของตนเองให้บุคลากรสามารถเป็นผู้นำตนเองได้ ส่งผลให้บุคลากรมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงโดยตั้งเป้าหมายจากผู้บริหารต้องแสดงออกถึงการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามทั้งด้านการกระทำและทัศนคติ ผู้นำหรือผู้บริหารแสดงพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากรในองค์กรและต่อสาธารณชนทั่วไป โดยการแสดงออกและกระตุ้นแนะนำ สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรมจริยธรรม ไม่เห็นแก่ตัว มีระเบียบวินัย รู้จักเสียสละ ตลอดจนกระทั่งบุคลากรแสดงออกถึงการเป็นผู้นำ ที่มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่ม เฉลียวฉลาด เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญและทักษะในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ House & Mitchell (1974, pp. 81–97) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารที่แสดงพฤติกรรมต่อบุคลากรด้วยการขอคำปรึกษาก่อนที่จะตัดสินใจ รวมถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ กระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีการประชุมกับบุคลากรในที่ทำงานผู้บริหารแบบให้มีส่วนร่วมจะต้องกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายของกลุ่มและเขียนข้อเสนอแนะต่าง ๆ ขึ้นในที่ทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวัตร ศรีพระนาม (2560, หน้า 257) ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จัตุพงษ์ เกษมสุข (2562, หน้า 37) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอยู่ในระดับมาก รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศารัตน์ เอี่ยมเยี่ยม (2565, หน้า 102) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

2) การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การดำเนินการของ สถานศึกษาที่มีระบบการบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ ส่งผลให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายเกิดจาก การพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง การปรับเปลี่ยนและพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก การพัฒนา นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบหมายงานให้บุคลากรได้ เหมาะสมกับศักยภาพ มีการตัดสินใจในเรื่องนโยบายการจัดการศึกษาที่ชัดเจน ใช้ความรู้ด้านการบริหารและด้านวิชาการประกอบการ ปฏิบัติงานในเรื่องต่าง ๆ นำหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรให้มีบทบาทในการช่วยคิด ช่วยแก้ปัญหา สถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ยุคใหม่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาช่วยกันจัดทำแหล่งเรียน นรู้ ภายในสถานศึกษา ตลอดจนพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ ความคิดของบุคลากรก่อให้เกิดการสร้างสรรคสิ่งใหม่ ๆ ทำให้เกิดทางเลือกที่หลากหลายเปลี่ยนแปลงจากแนวความคิดเดิมก่อให้เกิดแนวความคิดใหม่ บุคลากรร่วมหาวิธีการ แนวทางการ แก้ปัญหาในการทำงานอย่างสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้นให้นักเรียนเกิดการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณา ไกล่ผัน (2566, หน้า 85) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิผล การบริหารโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทิน สุขกาย (2562, หน้า 69) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษา ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของ สถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรา ไชยดำ (2559, หน้า 209) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ใน ระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรภัทร ประทุม (2559, หน้า 119) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ประสิทธิภาพ ของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาตาม ความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์ใน ระดับมากและเป็นไปในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านที่มี ความสัมพันธ์สูงสุด คือ ส่งเสริมความเป็นผู้นำตนเองผ่านการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะเห็นว่าถ้าผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำสูงมากจะส่งผลให้ประสิทธิผลของสถานศึกษาสูงมากไปด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของภาวะผู้นำเหนือผู้นำมีความสัมพันธ์ในระดับมากและเป็นไปในทิศทางบวก กับรายด้านของประสิทธิผล ของสถานศึกษาทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความเป็นผู้นำตนเองผ่านการทำงานเป็นทีม ให้ความ สามารถในการจูงใจ ประสานงานกับบุคลากรในสถานศึกษา กระตุ้นและสนับสนุนให้เกิดการกระทำใหม่ ๆ ภายในองค์กร เพื่อให้ บุคลากรสามารถกล้าคิด กล้าตัดสินใจหาแนวทางใหม่ ๆ สามารถสร้างคณะทำงานได้เป็นอย่างดี ให้คำแนะนำและปรึกษาหารือเพื่อ ระดมความคิดเห็นระหว่างเพื่อนร่วมงาน สร้างระบบปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันตลอดจนสร้างความคุ้นเคยและให้ความเป็นกัลยาณมิตรเป็น กระบวนการส่งเสริมบุคลากรให้มีการพัฒนางานโดยใช้กระบวนการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ผู้นำพยายามสร้างสรรค์ให้เกิด ความร่วมมือร่วมใจกันในผู้ปฏิบัติงาน สร้างทำให้เป็นพวกเดียวกัน ส่งเสริมการสร้างทีมงานและคิด วิธีการที่จะทำให้ผู้ร่วมงานได้ร่วมกันคิด ปฏิบัติและประเมินผลและร่วมกันแก้ปัญหา โดยให้คำแนะนำแก่บุคลากรในการกำหนด วัตถุประสงค์ จะช่วยให้เกิดความรักและความห่วงใยในงานและองค์การของตน สนับสนุนการสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกใน ทีมงาน สร้างความเข้าใจและยอมรับความคิดที่แตกต่าง มีการประสานงานที่ดี แก้ไขปัญหา ความขัดแย้ง นำวิธีการสื่อความหมายที่ดี มาใช้กับสมาชิกในกลุ่ม ผู้นำจะต้องสร้างความสามัคคี ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจภายในทีมงานได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี บุตตะวงศ์ (2560, หน้า 73–76) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิลุพัฒน์ จิตรสงวรงค์ (2559, หน้า 99–102) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสูงจะส่งผลให้ประสิทธิผลของสถานศึกษาสูงขึ้น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในระดับสูงและเป็นไปในทิศทางบวก ซึ่งได้ค้นพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้นำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ส่งเสริมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างชัดเจนและมั่นใจและเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนในการสร้างความมุ่งมั่นของครู เพื่อการปรับปรุงพฤติกรรมในการทำงานให้ดีขึ้น ให้คำแนะนำครูสามารถทำความเข้าใจและเรียนรู้ที่จะปรับเปลี่ยนวิธีในการทำงานของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและให้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหาของงานที่รับผิดชอบสร้างขวัญและกำลังใจด้วยวิธีการที่เหมาะสมให้ครูปฏิบัติหน้าที่ให้ประสบผลสำเร็จ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองและทีมงานในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ สามารถพัฒนาและรักษาวัฒนธรรมอันดีขององค์กรได้ โดยผู้บริหารสถานศึกษาสำรวจปัญหาและโอกาสของสถานศึกษา เพื่อกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาแก้ปัญหาในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และมีสิ่งแวดล้อมที่ร่มรื่น สะอาด สวยงาม วัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอและทันสมัย ต่อการจัดการเรียนการสอนมีการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning และส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบ วินัยที่ดีมีส่วนร่วมในการทำงานและแสดงความคิดเห็นที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม ได้รับรางวัลจากการเข้าร่วมประกวดกิจกรรมวิชาการกับหน่วยงานต่าง ๆ แสดงออกในทางที่ตรงเหมาะสมกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและประเทศชาติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาทิเช่น กระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่การศึกษาและหรือโรงเรียนจัดให้มีนโยบายหรือยุทธศาสตร์การพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อส่งผลไปยังประสิทธิผลการบริหารงานสถานศึกษาไปในทิศทางที่ดีขึ้น

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เป็นการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาความสัมพันธ์ของประสิทธิผลของสถานศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 335 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2566 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านการเป็นต้นแบบผู้นำตนเอง ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายตนเอง ด้านการส่งเสริมความเป็นผู้นำตนเองผ่านการทำงานเป็นทีม ด้านการสร้างรูปแบบความคิดเชิงบวก ด้านการพัฒนาความเป็นผู้นำตนเองด้วยการให้รางวัลและการตำหนิที่สร้างสรรค์ ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง และด้านการเป็นผู้นำตนเอง มีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาให้นักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และด้านการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวก ระดับสูงมาก กับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ การส่งเสริมความเป็นผู้นำตนเองผ่านการทำงานเป็นทีม การพัฒนาความเป็นผู้นำตนเองด้วยการให้รางวัลและการตำหนิที่สร้างสรรค์ การเป็นผู้นำตนเอง การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง การสร้างรูปแบบความคิดเชิงบวก การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายตนเอง และการเป็นต้นแบบผู้นำตนเอง ตามลำดับ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเหนือผู้นำอยู่ในระดับสูงมาก ประสิทธิผลของ

สถานศึกษาก็อยู่ในระดับสูงมากด้วย ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเหนือผู้นาอยู่ในระดับต่ำ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาก็อยู่ในระดับต่ำด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของภาวะผู้นำเหนือผู้นามีความสัมพันธ์ทางบวก กับรายด้านของประสิทธิผลของสถานศึกษาทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นาของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการเป็นผู้นำตนเอง มีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับสุดท้าย เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูพัฒนาทักษะผู้นำตนเอง เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการเป็นผู้นำผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจทักษะแรงจูงใจ สร้างขวัญกำลังใจให้ครูเกิดความมั่นใจในการพัฒนาทักษะผู้นำในตนเอง ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารจึงควรส่งเสริมและพัฒนาทักษะผู้นำตนเองเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการเป็นผู้นำผู้อื่นให้มากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปสู่พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสายงานบริหาร หรือกำหนดเป็นหัวข้อในการสอบคัดเลือกผู้บริหารในระดับต่าง ๆ

1.2 จากการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการพัฒนาให้นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับสุดท้าย เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ดังนั้น สถานศึกษาควรมีเก็บรวบรวมข้อมูลและการวางแผนเพื่อที่จะพัฒนา ปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น เพื่อสามารถให้ผู้บริหารในสังกัดศึกษาเพิ่มเติมให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงสังคมในปัจจุบัน อันเป็นผลนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นไปอีก

1.3 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นาของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาหากมีภาวะผู้นำเหนือผู้นาสถานศึกษาเกิดประสิทธิผล ควรจะพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นาสถานศึกษาเพื่อให้ผลปฏิบัติงานเกิดประสิทธิผลสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นาของผู้บริหารสถานศึกษาว่ากับประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นข้อมูลที่สมบูรณ์และนำไปประกอบการพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำเหนือผู้นาของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ มีผลงานที่เป็นประจักษ์ได้ยอมรับจากสังคม สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริงโดยศึกษาในรูปแบบกรณีศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จิตบุษย์ เกษมสุข. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเหนือผู้นาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(1), 37–51.
- จตุรภัทร ประทุม. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 27(2), 119–130.
- ชุตระกุล ไชยเสนา. (2560). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับวัฒนธรรมองค์กรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 11(1), 46–59.
- ดาวรุตธรรม ถวิลการ. (2558). “ภาวะผู้นำเหนือผู้นา” แบบภาวะผู้นำแห่งศตวรรษที่ 21. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 11(2), 23–35.
- ธิดารัตน์ เอี่ยมเข็ม. (2565). ภาวะผู้นำเหนือผู้นาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 14(1), 102–110.

- นิลุพัฒน์ จิตรสง่างศ์. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุริยาสาส์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ทัพย์วิสุทธิ.
- สุภาวดี บุตตะวงศ์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู. (2565). รายงานผลดำเนินงานรอบ 6 เดือน (ต.ค. 65-มี.ค. 66) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. เลย: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู.
- สุทิน สุขกาย. (2562). การศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมบูรณ์ ศิริสรหิรัญ. (2559). ภาวะผู้นำของนักบริหารการศึกษามีอาชีพในศตวรรษที่ 21. วารสารบริหารสถานศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 1(1), 31-49.
- อนุวัตร ศรีพระนาม. (2560). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 11(2), 256-264.
- อมรา ไชยดำ. (2559). ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 13(61), 209-224.
- อรอุมา ไกลฝน. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วารสารการบริหารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 20(89), 79-91.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Measurement*, 30(3), 607-610.
- Ulrich, D. (1996). *The leader of the future: New visions, strategies, and practices for the next era*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Manz, C. C., & Sims, H. P. (2001). *The New Superleadership Leading others to Lead Themselves*. San Francisco: Berrett-Koehler.
- Mott, P. E. (1966). *The Characteristic of effective organization*. New York: Mcmillan.
- House, R. J., & Mitchell, T. R. (1974). Path-goal theory of leadership. *Journal of Contemporary Business*, 9, 81-97.

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการเตรียมต้นฉบับบทความ ของวารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

หลักเกณฑ์ในการลงตีพิมพ์บทความของวารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์ (Duties of Authors)

- ต้นฉบับบทความที่นำเสนอเพื่อพิจารณาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน
- บทความที่นำเสนอควรเกิดจากการสังเคราะห์ความคิดขึ้นโดยผู้เขียนมิได้เกิดจากการแอบอ้าง นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน
- ผู้เขียนต้องจัดทำต้นฉบับตามข้อกำหนดของกองบรรณาธิการวารสาร
- ผู้เขียนจะต้องแก้ไขความถูกต้องของบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
- ผู้เขียนยินยอมให้กองบรรณาธิการแก้ไขความสมบูรณ์ของบทความและยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กองบรรณาธิการกำหนด
- ในกรณีที่ผู้ประเมินอิสระ (Peer Review) ได้มีมติให้ผู้เขียนผลงานปรับปรุงแก้ไขผลงานขอให้ผู้เขียนผลงานปรับปรุงแก้ไขแล้วส่งผลงานที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้กองบรรณาธิการวารสารโดยส่งเข้าระบบ ThaiJo2 ภายใน 10 วันนับจากวันที่ได้รับผลข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ถ้าไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขจะเลื่อนบทความของท่านไปตีพิมพ์ในฉบับอื่นซึ่งจะล่าช้ากว่ากำหนดการเดิม
- ในกรณีที่ผู้ประเมินอิสระ (Peer Review) พิจารณาไม่สามารถให้ตีพิมพ์ได้ ท่านจะไม่ได้รับค่าตีพิมพ์คืนในทุกกรณี

แนวปฏิบัติในการเตรียมต้นฉบับบทความเพื่อลงตีพิมพ์ วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1. การเตรียมต้นฉบับรูปแบบอักษรและการจัดวางตำแหน่ง

- พิมพ์บนกระดาษขาว A4 หน้าเดียว ตั้งค่าน้ำกระดาษ
บน 1 นิ้ว ล่าง 1 นิ้ว
ซ้าย 0.8 นิ้ว ขวา 0.8 นิ้ว
- ความยาวของบทความไม่เกิน 15 หน้า กระดาษ A4 โดยนับรวม รูป ตาราง และเอกสารอ้างอิง
- ใช้ขนาดอักษร ขนาด 18pt, 16pt และ 14pt แบบอักษรภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษร

TH SarabunPSK

2. บทความวิจัยที่จะตีพิมพ์ลงวารสารบัณฑิตศึกษา

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) จะต้องมีชื่อเรื่องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษใช้ตัวพิมพ์ใหญ่

2.2 ชื่อผู้นิพนธ์ (ระบุตำแหน่งทางวิชาการ สังกัดหน่วยงาน ในกรณีเป็นนักศึกษาให้ระบุชื่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และระบุตำแหน่งทางวิชาการ สังกัดหน่วยงาน ด้วย)

2.3 บทคัดย่อ ต้องมีต้นฉบับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สรุปสาระสำคัญของงานวิจัยไว้อย่างครบถ้วนมีวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา สรุปผลการศึกษา และหรือข้อเสนอแนะ **ไม่แบ่งเป็นข้อ** มีความยาวไม่เกิน **150-250** คำ ระบุ **คำสำคัญ** ไว้ท้ายบทคัดย่อภาษาไทย **Keywords** ไว้ท้ายบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ในการเขียนบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรมีเนื้อหาตรงกัน **(3-5 คำ)**

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2.4 บทนำ (ภูมิหลัง) กล่าวถึงความสำคัญและเหตุผลที่ทำการวิจัย และควรอ้างอิงงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย
2.5 วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นข้อ ๆ เรียงลำดับ ความสำคัญ
2.6 นิยามศัพท์เฉพาะ เป็นการให้ความหมายของตัวแปร หรือคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้ผู้วิจัยและผู้อ่านเข้าใจความหมายของคำตรงกัน ซึ่งคำที่ควรเขียนเป็นนิยามศัพท์เฉพาะควรเป็นตัวแปร หรือคำที่ผู้วิจัยเขียนบ่อยมากในงานวิจัย

2.7 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย กรอบของการวิจัยในด้านเนื้อหาสาระซึ่งประกอบด้วย ตัวแปร และการระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

2.9 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

- ประชากร กลุ่มตัวอย่าง
- เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล คุณภาพของเครื่องมือ (ค่าความเชื่อมั่น ค่าอำนาจจำแนก เป็นต้น)
- วิธีรวบรวมข้อมูล
- สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

2.10 ผลการวิจัยและการอภิปรายผล เป็นการเสนอผลหรือสิ่งที่ได้จากการวิจัยเป็นลำดับ อาจแสดงด้วย **ตาราง กราฟ ภาพ หรือแผนภูมิประกอบการอธิบาย** การอภิปรายผลการวิจัยว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด และควรอ้างทฤษฎีหรือเปรียบเทียบการทดลองของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นด้วยตามหลักการหรือคัดค้านทฤษฎีที่มีอยู่เดิม รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงการนำผลไปใช้ประโยชน์

2.11 องค์กรความรู้ใหม่ ควรระบุงานวิจัยที่เกิดขึ้นใหม่ ซึ่งแตกต่างหรือดีกว่างานวิจัยเดิมอย่างไร หรือชี้ให้เห็นประเด็นงานวิจัยที่เกิดขึ้นใหม่

2.12 สรุป เป็นการขมวดเนื้อหาของบทความ สรุปเนื้อหาที่ได้นำเสนอ ควรจะสะท้อน thesis statement ที่เขียนไว้แต่ต้น **บทสรุปควรประกอบด้วย** สรุปย่อประเด็นหลักของบทความ ถามคำถามท้าทาย ใช้การอ้างอิง กระตุ้นภาพที่คมชัดเรียกร้องให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แสดงนัยทั่วไปหรือนัยสำคัญ สรุปผลการวิจัย เสนอแนะผลหรือเหตุที่ตามมา

2.13 ข้อเสนอแนะ (ประกอบด้วยข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป)

2.14 กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) **ระบุในกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนในการทำวิจัยจากภายในหน่วยงานหรือภายนอกหน่วยงาน**

2.15 เอกสารอ้างอิง (รูปแบบ Publication Manual of the American Psychological Association (APA) เรียงลำดับตามตัวอักษร และจำนวนรายการต้องตรงกันและเท่ากันกับที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ)

3. บทความวิชาการที่จะตีพิมพ์ลงวารสารบัณฑิตศึกษา

ควรมีการกำหนดประเด็นที่ต้องการอธิบายหรือวิเคราะห์อย่างชัดเจน โดยมีการวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการนำเสนอตามหลักวิชาการ โดยมีการสำรวจวรรณกรรมเพื่อสนับสนุนจนสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ประเด็นนั้นได้ อาจเป็นการนำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาประมวลร้อยเรียงเพื่อวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยที่ผู้ส่งบทความแสดงทัศนะทางวิชาการของตนไว้อย่างชัดเจน มีลำดับเนื้อหาและบทสรุปที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจนประกอบด้วย

3.1 ชื่อเรื่อง (Title) จะต้องมีชื่อเรื่องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษใช้ตัวพิมพ์ใหญ่

3.2 ชื่อผู้พิมพ์ (ระบุตำแหน่งทางวิชาการ สังกัดหน่วยงาน ในกรณีเป็นนักศึกษาให้ระบุชื่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และระบุตำแหน่งทางวิชาการ สังกัดหน่วยงาน ด้วย)

3.3 บทคัดย่อ ต้องมีต้นฉบับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สรุปสาระสำคัญของงานวิจัยไว้อย่างครบถ้วนมีวัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา สรุปผลการศึกษา และหรือข้อเสนอแนะ **ไม่แบ่งเป็นข้อ** มีความยาวไม่เกิน **150-250** คำ **ระบุคำสำคัญ** ไว้ท้ายบทคัดย่อภาษาไทย **Keywords** ไว้ท้ายบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ในการเขียนบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรมีเนื้อหาตรงกัน **(3-5 คำ)**

3.4 บทนำ หลักการและเหตุผล ความเป็นมาหรือภูมิหลัง ความสำคัญของเรื่องที่เขียน (Justification) วัตถุประสงค์ของการเขียนในการที่จะสื่อไปยังผู้อ่าน คำจำกัดความ หรือนิยามต่าง ๆ ที่ผู้เขียนเห็นว่ามีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

3.5 เนื้อหา การจัดลำดับเนื้อหาสาระ การเรียบเรียงเนื้อหา การวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์ การใช้ภาษา วิธีการนำเสนอ

3.6 องค์ความรู้ใหม่ ควรระบุงานวิจัยที่เกิดขึ้นใหม่ ซึ่งแตกต่างหรือดีกว่างานวิจัยเดิมอย่างไร หรือชี้ให้เห็นประเด็นงานวิจัยที่เกิดขึ้นใหม่

3.7 สรุป สรุปประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความนั้น ซึ่งอาจกระทำในลักษณะการย่อโดยการเลือกประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความมานำเสนออย่างกระชับท้ายบทความ

3.8 เอกสารอ้างอิง (รูปแบบ Publication Manual of the American Psychological Association (APA) เรียงลำดับตามตัวอักษร และจำนวนรายการต้องตรงกันและเท่ากันกับที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ)

รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงในวารสารบัณฑิตศึกษา

(รูปแบบ Publication Manual of the American Psychological Association (APA) และต้องเป็นเอกสารที่ใช้อ้างอิงในบทความเท่านั้น โดยจัดเรียงตามตัวอักษรผู้แต่ง)

ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิงภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

การอ้างอิงในเนื้อหาภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุรายการ ชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และหน้าที่อ้างอิงในเครื่องหมายวงเล็บ แทรกอยู่ในเนื้อหาในตำแหน่งที่เหมาะสม ได้แก่ ตอนต้น หรือ ตอนท้ายของเนื้อหา หากการเขียนอ้างอิงมากกว่าหนึ่งบรรทัดในบรรทัดที่สองให้ย่อหน้าเจ็ดตัวอักษรก่อนการเขียนอ้างอิงที่เหลือได้

1. การลงรายการชื่อผู้แต่งหรือผู้รับผิดชอบ

1.1 ผู้แต่งคนเดียว ถ้าเป็นชาวไทยใช้ชื่อและนามสกุล ระหว่างชื่อและนามสกุลเว้นระยะ 1 ตัวอักษร ถ้าเป็นชาวต่างประเทศใช้เฉพาะนามสกุล

กรณีอยู่หน้าข้อความ

สิปพนนท์ เกตุทัต (2539, หน้า 91)

Parker (1991, p. 38)

กรณีอยู่หลังข้อความ

(สิปพนนท์ เกตุทัต, 2539, หน้า 91)

(Parker, 1991, p. 38)

1.2 ผู้แต่ง 2 คน ลงรายการทั้ง 2 คน

กรณีอยู่หน้าข้อความ

เสกสรร ประเสริฐกุล และจีระนันท์ พิตรปรีชา (2533, หน้า 24)

Brockner & Guare (1994, pp. 35-36)

กรณีอยู่หลังข้อความ

(เสกสรร ประเสริฐกุล และจีระนันท์ พิตรปรีชา, 2533, หน้า 24)

(Brockner & Guare, 1994, pp. 35-36)

การอ้างอิงทำบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

* หนังสือ

ภาษาไทย

- ชื่อ/นามสกุล./ (ปีที่พิมพ์). /ชื่อเรื่อง./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
 ภิญโญ สารธ. (2526). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
 ชื่อ/นามสกุล./ (ปีที่พิมพ์). /ชื่อเรื่อง./ (พิมพ์ครั้งที่). /สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
 ภิญโญ สารธ. (2526). *หลักการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ภาษาอังกฤษ

- นามสกุล./อักษรตัวแรกของชื่อ./อักษรตัวแรกของชื่อกลาง./ (ปีที่พิมพ์). /ชื่อเรื่อง./สถานที่พิมพ์:
 /////สำนักพิมพ์.
 Marshall, C., & Rossman, G. B. (1999). *Designing qualitative research*. Thousand
 California: Sage.
 นามสกุล./อักษรตัวแรกของชื่อ./อักษรตัวแรกของชื่อกลาง./ (ปีที่พิมพ์). /ชื่อเรื่อง./ (ครั้งที่พิมพ์).
 /////สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
 Marshall, C., & Rossman, G. B. (1999). *Designing qualitative research*. (2nd ed.)
 Thousand California: Sage.

*วารสาร

- ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์). /ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่หรือเล่มที่(ฉบับที่). /หน้าที่ตีพิมพ์บทความ.
 จารุวรรณ นาดัน. (2556). นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 6(3), 729-746.

*วิทยานิพนธ์

- ชื่อ/นามสกุล./ (ปีที่พิมพ์). /ชื่อเรื่อง./วิทยานิพนธ์ ชื่อย่อหลักสูตร./สถานที่พิมพ์:/ชื่อสถาบันการศึกษา.
 อมรรัตน์ อุปพงษ์. (2560). *ปัจจัยการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

*สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์). /ชื่อเรื่อง./แหล่งที่มา (ถ้ามี). /เข้าถึงได้จาก URL. วันเดือนปีที่เข้าถึง.
 วีรพงษ์ สื่อประสิทธิ์สกุล. (2555). *การบริหารคุณภาพที่องค์กร*. เข้าถึงได้จาก
<http://www.md.kku.ac.th/usr/work/radio/QAT/tsld047.html>. 6 พฤษภาคม 2560.
 McCarthy, D. S. (2001). *A teaching experiment using problem-based learning at the elementary level to develop decimal concepts*. Retrieved from
www.thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp.html. June 22th, 2019.

ตัวอย่างการลงรายการส่วนของชื่อเรื่อง ผู้แต่ง และสังกัดของผู้นิพนธ์

1. ในกรณีที่ ผู้นิพนธ์ และประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (ผู้แต่งร่วม) อยู่สังกัดหน่วยงานเดียวกัน

การต่อสู้ทางวาทกรรมระหว่างรัฐกับท้องถิ่นว่าด้วยการจัดการความขัดแย้ง
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

DISCURSIVE STRUGGLES BETWEEN STATE AND LOCAL OF CONFLICT MANAGEMENT
IN THE THREE SOUTHERN BORDER PROVINCE

อัศวศิริ ลาปือ¹ ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ และ สุธิ ประศาสน์เศรษฐ์

Aussiri Lapie¹, Preecha Piamphongsant and Suthy Prasartset

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131

Program in Political Economy and Governance, Faculty of political Science and Law, Burapha University,
Chon Buri 20131, Thailand

*Corresponding author: Email:..... เบอร์โทรศัพท์.....

2. ในกรณีที่ ผู้นิพนธ์ และประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (ผู้แต่งร่วม) อยู่สังกัดหน่วยงานต่างกัน

สะเต็มศึกษาเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ทักษะการทำงานในศตวรรษที่ 21

STEM EDUCATION FOR LEARNING MANAGEMENT TO WORK SKILLS IN THE 21ST CENTURY TRAINING

ธารทิพย์ ช้วน¹ และ ขวัญชัย ช้วน²

Tharthip Khwana¹ and Khwanchai Khwana²

¹สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง จังหวัดลำปาง 52000

²สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร 62000

¹Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Institute of Physical Education lampang,
Lampang 52000, Thailand

²Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University,
Kamphaeng Phet 62000, thailand

*Corresponding author: Email:..... เบอร์โทรศัพท์.....

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความเครียด เรื่อง จำนวนจริง ด้วยวิธีห้องเรียนกลับด้าน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

A STUDY ON MATHEMATICAL ACHIEVEMENT AND STRESS IN LEARNING REAL NUMBERS USING FLIPPED CLASSROOM
METHOD FOR MATTAYOM SUEKSA 4 STUDENTS

อากร พุทธิรักษา^{1*} รัชนิกร ชลไชยะ² วริน วิพิศมากุล³ และ จุฑาพร เนียมวงษ์³

Arkorn Putaraksa^{1*}, Ratchanikom Chonchaiya², Warin Vipismakul³ and Jutaporn Neamvonk³

¹สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131

²สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร 10300

³ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131

¹Program Mathematics Education, Faculty of Science, Burapha University, Chon Buri 20131, Thailand

²Program Mathematics Education, Faculty of Education, Suansunandha Rajabhat University, Bangkok 10300, Thailand

³Department of Mathematics, Faculty of Science, Burapha University, Chon Buri 20131, Thailand

*Corresponding author: Email:..... เบอร์โทรศัพท์.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (ขนาด 16pt ชนิดตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

.....

นัยสำคัญเฉพาะ (ขนาด 16pt ชนิดตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

.....

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (ขนาด 16pt ชนิดตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

.....

กรอบแนวคิดในการวิจัย (ขนาด 16pt ชนิดตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

.....

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดการวิจัย (ถ้ามี)

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย (ขนาด 16pt ชนิดตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

.....

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (ขนาด 14pt ชนิดตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

.....

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล (ขนาด 14pt ชนิดตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

.....

วิธีรวบรวมข้อมูล (ขนาด 14pt ชนิดตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ (ขนาด 14pt ชนิดตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล (ขนาด 16pt ชนิดตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

องค์ความรู้ใหม่ (ขนาด 16pt ชนิดตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

สรุป (ขนาด 16pt ชนิดตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

ข้อเสนอแนะ (ขนาด 16pt ชนิดตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) (ขนาด 16pt ชนิดตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).. **ระบุในกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนในการทำวิจัยจาก
ภายในหน่วยงานหรือภายนอกหน่วยงาน**.....

เอกสารอ้างอิง (ขนาด 16pt ชนิดตัวหนา)

(รายการอ้างอิง ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา เรียงลำดับตามตัวอักษร และจำนวนรายการต้องตรงกันและเท่ากับ

ที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ)

*** หนังสือภาษาไทย**

ชื่อ/นามสกุล./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อเรื่อง./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

*** หนังสือภาษาอังกฤษ**

นามสกุล./อักษรตัวแรกของชื่อ./อักษรตัวแรกของชื่อย่อกลาง./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(ครั้งที่พิมพ์)/สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

*** วารสาร**

ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่หรือเล่มที่(ฉบับที่)/หน้าที่ตีพิมพ์บทความ.

*** วิทยานิพนธ์**

ชื่อ/นามสกุล./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อเรื่อง./วิทยานิพนธ์ (ชื่อย่อหลักสูตร) สถานที่พิมพ์: ชื่อสถาบันการศึกษา,

*** สื่ออิเล็กทรอนิกส์**

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อเรื่อง./แหล่งที่มา(ถ้ามี)/เข้าถึงได้จาก URL. วันเดือนปีที่เข้าถึง.

รูปแบบการเขียนต้นฉบับบทความวิชาการในการลงตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตศึกษา

ชื่อเรื่องภาษาไทย.....ขนาด 18pt ตัวหนา.....
.....

Titleตัวพิมพ์ใหญ่ ขนาด 14pt ตัวหนา.....
.....

ชื่อผู้พิมพ์ (ภาษาไทย)กกดกกดก ขขขขขขข ^{1*}	ประธาน กรรมการปริกษาวิทยานิพนธ์ หรือผู้แต่งร่วม ² (ถ้ามี)	} ขนาด 14pt ตัวปกติ	
ชื่อผู้พิมพ์ (ภาษาอังกฤษ)AAAAAA BBBB ^{1*}	ประธาน กรรมการปริกษาวิทยานิพนธ์ หรือผู้แต่งร่วม ² (ถ้ามี)		
¹ สาขาวิชา.....	สังกัดคณะ.....		ชื่อสถาบันที่สังกัด (ภาษาไทย)
² สาขาวิชา.....	สังกัดคณะ.....		ชื่อสถาบันที่สังกัด (ภาษาไทย)
¹ สาขาวิชา.....	สังกัดคณะ.....		ชื่อสถาบันที่สังกัด (ภาษาอังกฤษ)
² สาขาวิชา.....	สังกัดคณะ.....	ชื่อสถาบันที่สังกัด (ภาษาอังกฤษ)	
*Corresponding author: E-mail:.....		เบอร์โทรศัพท์.....	

เฉพาะเจ้าหน้าที่รับผิดชอบวารสาร
วันที่รับบทความ....., วันที่แก้ไขบทความ....., วันที่ตอบรับบทความ....., วันที่เผยแพร่.....

บทคัดย่อ (ขนาด 16pt ชนิด ตัวหนา)
(เนื้อหาบทคัดย่อ ขนาดอักษร 14pt จำกัดความยาวที่ 1 ย่อหน้า หรือราว 200-300 คำ).....
.....
.....
.....
.....

คำสำคัญ: (คำที่ 1), (คำที่ 2), (คำที่ 3), (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา)
ABSTRACT (ตัวพิมพ์ใหญ่ ขนาด 16pt ชนิด ตัวหนา)
(เนื้อหาบทคัดย่อ ขนาดอักษร 14pt จำกัดความยาวที่ 1 ย่อหน้า).....
.....
.....
.....

Keywords: (Word 1), (Word 2), (Word 3), (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา)

บทนำ (ขนาด 16pt ชนิด ตัวหนา)
..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....
.....

เนื้อหา (ขนาด 16pt ชนิด ตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

องค์ความรู้ใหม่ (ขนาด 16pt ชนิด ตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

บทสรุป (ขนาด 16pt ชนิด ตัวหนา)

..... (ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา).....

เอกสารอ้างอิง (ขนาด 16pt ชนิด ตัวหนา)

(รายการอ้างอิง ขนาด 14pt ชนิดตัวธรรมดา เรียงลำดับตามตัวอักษร และจำนวนรายการต้องตรงกันและเท่ากันกับที่ใช้
อ้างอิงในเนื้อหาบทความ)

* หนังสือภาษาไทย

ชื่อ/นามสกุล./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อเรื่อง./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

* หนังสือภาษาอังกฤษ

นามสกุล./อักษรตัวแรกของชื่อ./อักษรตัวแรกของชื่อกกลาง./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(ครั้งที่พิมพ์)/สถานที่พิมพ์:/
สำนักพิมพ์.

*วารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่หรือเล่มที่(ฉบับที่)/หน้าที่ตีพิมพ์บทความ.

*วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุล./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อเรื่อง./วิทยานิพนธ์ (ชื่อย่อหลักสูตร) สถานที่พิมพ์: ชื่อสถาบันการศึกษา,

*สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อเรื่อง./แหล่งที่มา(ถ้ามี)/เข้าถึงได้จาก URL. วันเดือนปีที่เข้าถึง.